

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุมิตรา รัตนกุล หัวหน้าโครงการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชาภรณ์ วรรณดี

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.)

2538 - 2542

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุมณฑา รัตนกุล หัวหน้าโครงการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราภรณ์ วรรณดี

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ส.ก.ว.)

2538 - 2542

เอกสารหมายเลข 3

ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต-พม่า
รวม ม้ง-เย้า (Sino-Tibetan)

ดร. ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต และม้ง-เย้า
(Body of knowledge of the ethnic groups who speak languages
of the Sino-Tibetan and Hmong-Yao language families)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

คำนำ

รายงานผลการวิจัยเรื่อง "ประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย" ซึ่งศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย มีผู้ร่วมวิจัยได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วชิราภรณ์ วรรณดี อาจารย์และนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

รายงานวิจัยเรื่องนี้แบ่งเป็นสี่เล่ม เล่มแรก เป็นประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลมลายู-โปลีเนเซียน ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นผู้วิจัย ประกอบด้วยการนำเสนอเชิงวิเคราะห์ กล่าวถึงความหมายของคำว่าชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ และชาวเขา ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขต แนวความคิด ประโยชน์ และวิธีดำเนินการวิจัย บทวิเคราะห์ขององค์ความรู้ของชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลมลายู-โปลีเนเซียน บทสรุป บรรณานุกรม และบรรณานุกรม

เล่มที่สอง เป็นประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นผู้วิจัย ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาออสโตรเอเชียติกในประเทศไทย ปัญหาเรื่องชื่อของภาษาและกลุ่มชน ผลงานการศึกษาของกลุ่มชนที่พูดภาษาออสโตรเอเชียติกในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทสรุป บรรณานุกรม และภาคผนวก ในภาคผนวกนี้เป็นความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกในประเทศไทยตามตระกูลภาษาที่ได้เรียงลำดับไว้

เล่มที่สาม เป็นประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต ซึ่ง ดร.ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ เป็นผู้วิจัย ประกอบด้วยบทสรุป บทวิเคราะห์ บรรณานุกรม และบรรณานุกรม

เล่มที่สี่ เป็นประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลไท ซึ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราภรณ์ วรรณดี เป็นผู้วิจัย ประกอบด้วย ภาพรวมองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาตระกูลไทในประเทศไทย บทวิเคราะห์ บทสรุป บรรณานุกรม และบรรณานุกรม

คณะผู้วิจัยคาดว่ารายงานผลการวิจัยเรื่องประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยนี้ จะเป็นประโยชน์แก่การวิชาการด้านชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยที่ได้มีการศึกษาวิจัยหรือบันทึกไว้ให้มาอยู่ในที่เดียวกัน

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	1
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต และม้ง-เย้า	
2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า	6
รวมกลุ่มชาติพันธุ์ : ชาวเขา (ST Sve)	7
อาข่าหรืออาก้อ (ST Ak)	11
ลาหู่หรือมูเซอ (ST Lh)	14
ลีซูหรือลีซอ (ST Lsu)	16
กะเหรี่ยง (ST Kr)	18
ม้งหรือแม้ว (ST Hm)	23
เย้าหรือเมี่ยน (ST Yao)	26
2.2 องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน (ST Ch)	31
3. บรรณานิต์	บท. 1-190
4. บรรณานุกรม	บท. 1-37

1. บทนำ

ภาษาตระกูลจีน-ทิเบตที่พูดกันอยู่ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ (1).กลุ่มภาษาทิเบต-พม่า (เช่น อาข่าหรืออีก้อ ลาหู่หรือมุเซอ ลีซูหรือลีซอ; กะเหรี่ยง) (2).กลุ่มภาษาจีน ส่วนภาษาตระกูลม้ง-เย้า เดิมนักภาษาศาสตร์จัดไว้ในพวกจีน-ทิเบต แต่ปัจจุบันได้แยกออกต่างหาก

ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเรื่อง องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต และม้ง-เย้านี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามลำดับกลุ่มดังนี้

1) องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า

การที่นำเอางานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า มารวมด้วยกัน ก็เพราะกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ คนทั่วไปมักเรียกรวมกันว่า ชาวเขา อันได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ 6 กลุ่มคือ อาข่า(อีก้อ) ลาหู่(มุเซอ) ลีซู(ลีซอ) กะเหรี่ยง ม้ง(แม้ว) และเมี่ยน(เย้า) ซึ่งจากการจัดกลุ่มเช่นนี้ ทำให้มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเรื่องชาวเขาโดยรวม ไม่ได้แยกออกเป็นกลุ่มย่อย ผู้วิจัยจึงแยกงานวิจัยที่เป็นงานร่วมนี้ออกต่างหาก ทั้งนี้เพื่อให้เห็นด้วยว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะของกลุ่ม

2) องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน

การประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต และม้ง-เย้าในงานวิจัยนี้ เป็นการรวบรวมงานวิจัยชั้นสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยใช้อักษรย่อ ST สำหรับกลุ่มนี้ทั้งหมด และแบ่งกลุ่มย่อยต่างๆพร้อมทั้งให้รหัส ดังนี้

รายชื่อและรหัสของกลุ่มชาติพันธุ์จีน-ทิเบต(Sino-Tibetan) และม้ง-เย้า(Hmong-Yao)

ชื่อภาษา/กลุ่มชาติพันธุ์	รหัส
กลุ่มชาติพันธุ์ทุกตระกูลภาษา	AAA
กลุ่มรวมชาติพันธุ์ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต และม้ง-เย้า	ST Sve
กะเหรี่ยง Karen	ST Kr1
กะเหรี่ยงสะกอ Sgaw Karen	ST Kr2
กะเหรี่ยงโป Pwo Karen	ST Kr3
กะเหรี่ยงบเว Bwe	ST Kr4

กะยาห์	Kayah	ST Kr5
กะยัน, ปาดอง	Kayan, Padaung	ST Kr6
ตองสู	Tongsu, Pa'o	ST Kr7
บิซู	Bisu	ST Bsu
พุนอย	Phunoi	ST Pun
พม่า	Burmese	ST Bur
ม้ง, แม้ว	Hmong, Meo	ST Hm1
ม้งจื๊วะ, ม้งดำ, ม้งเขียว	Black/Blue/Green Hmong	ST Hmb,Hmg
ม้งเต๋อ, ม้งขาว	White Hmong	ST Hmw
ลาหู่, ละหู่, มูเซอ	Lahu, Muzur	ST Lh1
ลาหู่ญี, มูเซอแดง	Lahu Nyi, Red Lahu	ST Lh2
ลาหู่ณะ, มูเซอดำ	Lahu Na, Black Lahu	ST Lh3
ลาหู่เฉเล	Lahu Shehleh	ST Lh4
ลาหู่ซี	Yellow Lahu	ST Lh5
ลีซู, ลีซอ, แซ่ลีซอ	Lisu	ST Lsu
เย้า,เมี่ยน	Yao,Mien	ST Yao
อาข่า, อีเก้อ	Akha	ST Ak1
อาข่าหละบือ	Akha Labeu	ST Ak2
อาข่าลอยหมี	Akha Lawymi	ST Ak3
อาข่าอุโล	Akha Ulo	ST Ak4
อุก๋อง	Ugong	ST Ugn
อิมปี, ก้อ	Mpi	ST Mpi
จีน	Chinese	ST Ch1
กวางตุ้ง	Cantonese	ST Ch2
แคะ	Hakka	ST Ch3
จีนกลาง	Mandarin	ST Ch4
แต้จิ๋ว	Taechiu	ST Ch5
ไหหลำ	Hainan	ST Ch7
ฮกเกี้ยน	Hokkien	ST Ch8
ฮ่อ, จีนฮ่อ	Haw, Yunnanese Chinese	ST Ch9

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลงานวิจัยต่างๆตามหมวดหมู่วิชาการรวม 16 กลุ่ม และกำหนดรหัสของหมวดวิชาการดังนี้

หมวดหมู่ทางวิชาการและรหัสประจำหมวด

1. ชชาติพันธุ์ :
ET	-ลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์ การจัดกลุ่มชาติพันธุ์
Ethnicity /Ethnic Identity /Ethnic Groups
2. แผนที่ / สถิติ
MS	-แผนที่ สถิติ ข้อมูลทางสถิติ
Maps /Statistics
3. ประวัติ
HT	-ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา และพัฒนาการของกลุ่มชน
History
4. การปกครอง /สังคม
SS	-การปกครอง การเมือง โครงสร้างและรูปแบบของสังคม บทบาทของ
คนในสังคม โครงสร้างทางครอบครัว ระบบเครือญาติ
Social Structure
5. เศรษฐกิจ-อาชีพ
EC	-รายได้ รายจ่าย การประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรรม การหาปลา
การค้าสัตว์
Economics
6. การอพยพเคลื่อนย้าย
MI	-การเข้าสู่เมืองไทย การอพยพเข้าสู่เมือง
Migration
7. ประชากรศึกษา
PP	-จำนวนประชากร การคุมกำเนิด ภาวะเจริญพันธุ์ ภาวะการตาย
Population
8. นิเวศวิทยา
EG	-ภูมิประเทศ ที่นํ้าดินบ้านเรือน สิ่งแวดล้อม
Ecology
9. สาธารณสุข
HL	-การแพทย์พื้นบ้าน โรคภัยต่างๆ การเลี้ยงดูเด็ก/คนแก่
Health
10. โภชนาการ
NT	-โภชนาการ อาหารและน้ำดื่ม
Nutrition
11. ภาษา /การสื่อสาร
LC	-ภาษา การสื่อสาร การติดต่อกับภายนอก
Language & Communication
12. การศึกษา
ED	-การเรียนรู้ การสอน หลักสูตร
Education

13. ความช่วยเหลือ : -ความช่วยเหลือจากภายในและภายนอกประเทศ ความช่วยเหลือ
ทางด้านสาธารณสุขโรค
HP Help
14. การท่องเที่ยว -แหล่งท่องเที่ยว ปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
TR Tourism
15. มานุษยวิทยาวัฒนธรรม AN Anthropology :
--วัฒนธรรมทั่วไป
ANGN Anthro : general
- ความเชื่อ ได้แก่ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ จักรวาลวิทยา
ANBL Anthro : belief
- ประเพณี จารีต ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม
ANTR Anthro : tradition
- การแต่งกาย ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย การประดับตกแต่งร่างกาย
ANDR Anthro : dressing
- การประดิษฐ์ ได้แก่ เทคนิคในการสร้างและประดิษฐ์สิ่งของต่างๆ เช่น วิธีการทอ จักสาน แกะสลัก
ANTN Anthro : technology
- วรรณกรรม ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ตำนาน เรื่องปรัมปรา
ANFR Anthro : folklore
- ศิลปะ ได้แก่ สิ่งให้สุนทรียรส เช่น ดนตรี การแสดง การวาดภาพ
ANAR Anthro : arts
- อื่นๆ ได้แก่ เรื่องที่ไม่ได้จัดอยู่ในเนื้อหาข้างต้น
ANOT Anthro : others

ดังนั้น วิทยานิพนธ์เรื่อง *Lahu Dialects and Proto-Loloish* ของ David Bradley (1975) จึง
ใช้รหัส ST Lh LC เพราะ ST=Sino-Tibetan, Lh=Lahu, LC=Language and Communication

ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เมื่อผู้วิจัยแยกกลุ่มชาติพันธุ์แล้ว ผู้วิจัยได้กล่าวถึงงานวิจัยที่ศึกษา
แต่ละกลุ่มชน โดยเรียงลำดับตามเนื้อหาทางวิชาการดังนี้

- 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ (ST.....ANGN)
- 2) งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ (ST.....MS)
- 3) งานวิจัยด้านนิเวศวิทยา (ST.....EG)
- 4) งานวิจัยด้านประชากรศึกษา (ST.....PP)
- 5) งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ST.....ET)
- 6) งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และการอพยพ (ST.....MI)
- 7) งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ (ST.....HP)
- 8) งานวิจัยด้านโครงสร้างทางสังคม การเมืองการปกครอง (ST.....SS)
- 9) งานวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน (ST.....EC)
- 10) งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา (ST.....ED)
- 11) งานวิจัยด้านสาธารณสุข (ST.....HL)
- 12) งานวิจัยด้านโภชนาการ (ST.....NT)
- 13) งานวิจัยด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม (ST.....AN)
- 14) งานวิจัยด้านภาษาและการสื่อสาร (ST.....LC)
- 15) งานวิจัยด้านการท่องเที่ยว (ST.....TR)

2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า

กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า ได้แก่ กลุ่มโลโล (ซึ่งประกอบด้วยลำหู่หรือมุเซอ อาฮาหรืออีโก้ ลีซอหรือลีซู ฯลฯ) และกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง สำหรับม้ง-เย้า นั้น นักภาษาศาสตร์ได้แยกออกมาจากกลุ่มจีน-ทิเบต แต่ผู้วิจัยจำเป็นต้องกล่าวถึงกลุ่มม้ง-เย้าร่วมกับกลุ่มทิเบต-พม่า เพราะกลุ่มชาติพันธุ์ 2 กลุ่มนี้ จัดรวมอยู่ในกลุ่ม "ชาวเขา" และงานวิจัยส่วนใหญ่จะกล่าวถึง "ชาวเขา" โดยรวมมากกว่าแยกกล่าวเฉพาะกลุ่ม

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มรวมชาติพันธุ์ชาวเขา (ST Sve)

งานวิจัย หนังสือ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า มีอยู่มากพอสมควร ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่กล่าวถึงทุกกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว โดยใช้คำว่า ชาวเขา รหัสที่ผู้วิจัยให้กับ งานวิจัยรวมทุกกลุ่มนี้ คือ ST Sve

งานวิจัยรวมของกลุ่มทิเบต-พม่าและม้ง-เย้า (ST Sve) ที่มีมากคือ เรื่องที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวเขาโดยทั่วไป รวมถึงปัญหาทางด้านการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับชาวเขา (ST Sve ANGN) ได้แก่ หนังสือ 30 ชาติในเชียงรายได้ ของบุญช่วย ศรีสวัสดิ์(2498) ชาวเขาในไทย ของบุญช่วย ศรีสวัสดิ์(2506) ชาวเขา-เรื่องและภาพจากชีวิตจริงของชาวเขาบนแผ่นดินไทย ของสุรพงษ์ บุนนาค(2506) *Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia* ของ Lebar and others(1964/2507) *Minority Groups in Thailand* ของ CIAC and CRSS(1970/2513) *Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand* ของ Walker(1975/2518) *ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* ของลิขิต วีระชิน(บก. 2521) *People of the Hills* ของ Preecha Chaturabhand(1980/2523) *ชนต่างวัฒนธรรม : ตอนที่ 1 ชาวเขา* ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ บรรณานันทน์ 5 สภาพของชาวเขาในประเทศไทย ของคณะนักวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา(2526) *ชาวเขา* ของขจิตภัย บุรุษพัฒน์(2528) *ชาวเขาในประเทศไทย* ของสายเมือง วิริยะศิริ(2529) ฯลฯ งานเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้จากการค้นคว้าทางเอกสาร ส่วนงานที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่งานของ Walker คณะนักวิจัยของสถาบันวิจัยชาวเขา เป็นต้น

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ(ST Sve MS) : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวเขาที่ใหม่ที่สุด ได้แก่ ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลโดยละเอียด ว่าชาวเขากลุ่มใดมีจำนวนเท่าใด อาศัยอยู่ในอำเภอ-จังหวัดใดบ้าง นอกจากนี้มีเอกสารเรื่อง สถิติวิเคราะห์และแผนภาพสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ของชนต่างวัฒนธรรมชาวเขา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2524) รายงานผลการดำเนินงาน การจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านชาวเขาโดยใช้ *Remote Sensing* ของกองสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม

งานทางด้านนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติในภาคเหนือซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขามีอยู่พอสมควร (ST Sve EG) บางส่วนจัดอยู่ในหัวข้อ ST Sve EC (การทำมาหากิน งานด้านเกษตรกรรม และการจัดการเรื่องที่ดินและแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก) งานดังกล่าวนี้ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานโครงการหลวงพัฒนาต้นน้ำ กรมป่าไม้ ของวราภรณ์ อมราพิทักษ์ (2526) ผลกระทบของโครงการพัฒนาต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การใช้ประโยชน์ที่ดินและการ

บริโภคไม้ บ้านห้วยน้ำขุ่น ต.แม่ไร่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย ของอุดร สุทธิมิตร(2534) ทศนคติของ ชาวไทยภูเขาต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูงสามหมื่น กรณีศึกษาการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำลา ต.โป่งลา อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ของสายน้ำ ภิรมย์โยธี (2538) ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่ ของแสงด้วงทรง(2536)

งานทางด้านประชากรศึกษามีอยู่บ้าง ไม่มากนัก เช่น หนังสือเรื่อง *Hill Tribe Population and Family Planning* ของ Preeda Tasanapradit and others(1986) รายงานการวิจัยเรื่องความร่วมมือของชาวเขาในการวางแผนครอบครัว ของวนิช พฤกษะศรีและคณะ(2529)

งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวเขา (ST Sve MI) ที่สำคัญ ได้แก่ รายงานการวิจัยเรื่อง การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาในประเทศไทย ของสถาบันวิจัยชาวเขา การตั้งชุมชนถาวรของชาวเขา : กรณีศึกษาเข้าบ้านผาเดื่อ ของสมเกียรติ จำลอง(2529) รายงานการสำรวจและการศึกษาเบื้องต้น การเคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในลุ่มน้ำแม่กกและแม่น้ำปิงตอนบน : กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ของแสง มาละแซม(2535) บทความเรื่อง การบังคับย้ายถิ่นและปัญหาที่น่าเกลียดซัง 3 ประการ : ความมั่นคง ผืน และการพังทลายของดิน : คำถามเกี่ยวกับความอยู่รอดสำหรับชาวเขาในประเทศไทย ของแมคคินนอน(2531)

งานที่เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวเขา(ST Sve ET) ในปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษามากขึ้น เนื่องจากกระแสทางการเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรมของสังคมทั่วโลก ที่ให้ความสนใจและเห็นค่าของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชนเล็กๆ อันเป็นกลุ่มที่ถูกเอาเปรียบ หรือกำลังถูกคุกคามทางวัฒนธรรมจากสังคมของคนส่วนใหญ่ที่มีอำนาจมากกว่า งานดังกล่าวนี้ได้แก่ บทความหลายบทความในหนังสือ *Hill Tribes Today : Problems in Change* ซึ่งมี McKinnon & Vienne(1989) เป็นบรรณาธิการ บทความดังกล่าวได้แก่ *Anarchists of the Highlands? A Critical Review of a Stereotype Applied to the Lisu* ของ Prasert Chaipigusit, *Lisu Identity in Northern Thailand : A Problematique for Anthropology* ของ Yves Conrad, *Territorial Imperatives : Akha Ethnic Identity and Thailand's National Integration* ของ Cornelia Ann Kammerer

งานทางด้านสาธารณสุข (ST Sve HL) โดยทั่วไปมีอยู่ไม่มากนัก แต่ในระยะหลังเมื่อมีการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ไปสู่ดอย งานวิจัยทางด้านนี้ก็เพิ่มขึ้น ขณะนี้ยาเสพติด ประเทยาบ้าแพร่ระบาดไปในหมู่ชาวเขามากขึ้น แต่การทำงานวิจัยทางด้านนี้ยังคงมีน้อย งานวิจัยทางด้านนี้ที่สำคัญได้แก่ รายงานการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทศนะ และแนวทางป้องกันเอดส์ ศึกษากรณีชาวเขาได้รับสื่อโสตภาษา

ของตนเอง ของสนิท วงศ์ประเสริฐ(2538) เรื่อง *Recommendations on a Hill Tribe Health Program* ของ O'Rourke (1965) การส่งเสริมสุขภาพในชุมชนชาวเขา ของประมุข จันทวิมล(2528) วิทยานิพนธ์เรื่อง การสร้างชุดการเรียนรู้เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้านสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษา ของแสงทอง วรณแสงทอง(2536) โครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพติดในโครงการพัฒนาโดยตุง ของพงษ์ศักดิ์ สว่างผล (2538)

งานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำมาหากิน การเมืองการปกครอง การสาธารณสุข การคมนาคม และเรื่องอื่นๆ(ST Sve HP) มีอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นรายงานการวิจัย เอกสารหรือคู่มือประกอบการทำงานที่เกี่ยวกับชาวเขา การประเมินผลการทำงานของโครงการต่างๆทั้งของรัฐและเอกชน และเรื่องที่ดำเนินการกันมาก็ได้แก่ การปกป้องรักษาป่าและต้นไม้ในพื้นที่สูง การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และการดำเนินงานด้านการเมืองการปกครองเพื่อความมั่นคงของประเทศ งานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ได้แก่ การดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ของกรมประชาสงเคราะห์(2525) คู่มือการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)(2533) หนังสือเรื่อง *Welfare and Management Activities of Border Police among the Hill Tribes in Northern Thailand* ของ Manat (1967) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนที่สูงกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติเกี่ยวกับชาวเขาและการปลูกพืชเสพติด ของปิติธรรม ฐิตินันตรี(2536) และมีวิทยานิพนธ์อยู่หลายเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเหล่านี้ เช่นเรื่อง การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ของกรมประชาสงเคราะห์ ของชิตพงษ์ สยามเนตร(2509) ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันต่อชุมชนชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำลำ กิ่ง อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน ของชัยวัฒน์ ติเรกวัดนา(2538) ฯลฯ

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับชาวเขามีอยู่ไม่น้อย (ST Sve SS) มีทั้งหนังสือ บทความ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ เช่น เรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมของชาวนั้น ปรากฏอยู่ในงานที่พรรณนาถึงสังคมชาวเขาโดยรวมเป็นส่วนใหญ่ สำหรับงานที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและความมั่นคงของประเทศ มีผู้เขียนเป็นหนังสือและจัดทำเป็นวิทยานิพนธ์หลายเรื่อง เช่น *Thailand Government Policy towards the Hill-Dwelling Minority Peoples in the North of Thailand 1957-76* ของ Tapp(1979) การพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทยเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ของสนั่น วงศ์พัชพันธุ์(2516) ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ของขจิตภัย บุรุษพัฒน์ (2515) นโยบายการรวมพวกชาวเขากับเอกลักษณ์ประจำเผ่า : ศึกษาเชิงวัฒนธรรมทางการเมือง ของพิมล แสงสว่าง(2536) ฯลฯ

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน การประกอบอาชีพด้านต่างๆ เช่น การเกษตร การค้าขาย ฯลฯ (ST Sve EC) มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกษตรกรรม เพราะทางรัฐและเอกชนเข้ามาช่วยเหลือชาวเขาเป็นอันมาก โดยเฉพาะช่วยในเรื่องการปลูกพืชต่างๆ เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น และเพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูกที่ทำให้สูญเสียต้นไม้ใหญ่ งานดังกล่าวเช่น รายงานการวิจัยเรื่อง *Agricultural Development in the Hills of Northern Thailand* ของ Oughton(1969) บทความเรื่อง *Shifting Cultivation in North Thailand* ของ Keen(1976) หนังสือเรื่อง *Farmers in the Forest - Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand* ของ Kunstadter and others(eds. 1978) หนังสือเรื่อง ข้อมูลและข้อคิดเกี่ยวกับการปลูกฝิ่น ของวิชัย โปษยะจินดา(2529) วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับรูปแบบการใช้ที่ดินของชาวไทยภูเขา ณ พื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง เขตตำบลม่อนปิน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ของพัลลภ วรวิจิตร(2535) เรื่องทัศนคติของเกษตรกรชาวเขาที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษา ดอยภูค่า อ.ปัว จ.น่าน ของพัชรินทร์ ยาระนะ(2537)

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของชาวเขา (ST Sve ED) มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นวิทยานิพนธ์มีมากกว่างานด้านอื่นๆ ทั้งหมด และในบรรดาวิทยานิพนธ์เหล่านี้ มีอยู่จำนวนไม่น้อยที่ศึกษาการทำงานของโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) ส่วนอื่นเป็นหนังสือ คู่มือเอกสารการสอน รายงานการดำเนินงาน และประเมินผลงานของหน่วยงานในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตัวอย่างเช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูอาสาสมัครโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ของวิเลชา ลิสุวรรณ(2532) กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกิ่งดาว พุทธพันธ์(2534) การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทย แก่นักเรียนชาวเขาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ของเทพไท ศรีคำณ(2535) การเข้าถึงโอกาสในการได้รับการบริการทางการศึกษาของประชาชนชาวเขา ของนิวัฒน์ ตามี(2539) รายงานการวิจัยเรื่อง ประเมินผลการศึกษาชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก ของวันชัย พฤกษ์ศรีและคณะ(2528) เอกสารเรื่อง การประถมศึกษาเพื่อชาวเขา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2526) ฯลฯ

งานทางด้านภาษาและการสื่อสาร (ST Sve LC) งานที่พูดถึงภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และมั่ว-เย้าโดยรวมนั้น ที่สำคัญได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *Kinship in Southeastern Asia* ของ Benedict(1941) บทความเรื่อง *Classification of the Sino-Tibetan Languages* ของ Shafer(1955) *Teaching Thai in Hill Tribes School* ของ Smalley(1965) หนังสือเรื่อง *Proto-Loloish* ของ

Bradley (1979) นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 : ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก และตระกูลจีน-ทิเบต ของสุริยา รัตนกุล(1994) สำหรับงานที่เกี่ยวกับการสื่อสาร ได้แก่วิทยานิพนธ์เรื่อง การรับข่าวสารจากสื่อของชาวไทยภูเขา บ้านห้วยน้ำดัง ต.กั๊ตช้าง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ของรุจิรา บัทยา (2539) การพัฒนา การสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสำหรับนักเรียนชาวเขา ของอรสิณี นาคา(2539) เอกสารเรื่อง รายงานผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การใช้ข้อมูลจากระยะใกล้และระบบสารสนเทศ ในการศึกษาเกี่ยวกับชาวเขา ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(2535)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวเขาโดยทั่วไป(ST Sve ANGN) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องมีบ้างดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อโดยทั่วไปของชาวเขา (ST Sve ANBL) มักปรากฏอยู่ในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิตของชาวเขาโดยรวม ที่จัดทำเป็นวิทยานิพนธ์มีอยู่บ้าง เช่น คำนิยมทางศาสนาของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงราย น่าน และตาก ของรัตนภรณ์ เทียงพัก(2517) *Tribal Highways and Byways : A Church Growth Study in North Thailand* ของ Hudspeth(1969)

-งานที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของชาวเขา(ST Sve ANDR) มีปรากฏอยู่โดยทั่วไปในงาน ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเขา และในบทความเรื่อง Hilltribe Costumes ของ Williams and Tamon(1986)

-งานที่เกี่ยวกับดนตรีของชาวเขา(ST Sve ANAR) มีน้อยอย่างยิ่ง เนื่องจากขาดนักวิจัยทางด้านนี้ และงานที่มีอยู่ก็เป็นงานระดับกว้าง ไม่ลงลึก เช่น บทความเรื่อง *Dance and Music from the Northern Mountains* ของ Raikes(1976) รายงานการวิจัยเรื่อง *The Music of the Hilltribes in Northern Thailand* ของ Oesch(1979)

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอาข่าหรือ อีเก้อ (Akha or Ekaw)

ชาวอาข่าหรือที่คนไทยมักเรียกว่าอีเก้อ มีอยู่ในประเทศไทยประมาณ 49,903 คน กระจายตัวกันอยู่ใน 7 จังหวัดคือ เชียงราย เชียงใหม่ ตาก เพชรบูรณ์ แพร่ ลำปาง และพะเยา (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538)

ภาษาอาข่าอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาลีซู(ลีซอ)และลาหู่(มูเซอ) ซึ่งกลุ่มนี้รวมเรียกว่า โลโล (Loloish) ภาษากลุ่มโลโล มีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาพม่า (Burmish) จึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น เรียกว่า

กลุ่มพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) และกลุ่มภาษาพม่า-โลโลมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาทิเบต (Tibetan) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) อีกทีหนึ่ง

หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาอาข่าโดยตรง นั้นมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่วิจัยร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่นๆ รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Ak

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวอาข่าโดยทั่วไป (ST Ak1 ANG1) ได้แก่ คู่มือการทำงาน กับชาวเขาเผ่าอาก้อ ของ เตือนใจ ดีเทศน์(2517) ชาวเขาเผ่าอาก้อ ของ โรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรม ยุทธการทหาร(2518) งานของ Paul Lewis เช่น *Basic Themes in Akha Culture* (1992 -ใน The Highland Heritage) *Meet the Akhas* ของ Goodman(1996) ฯลฯ

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ(ST Ak1 MS) ที่สำคัญได้แก่ ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ เอกสารนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชากร ชาวอาข่าที่ใหม่ที่สุด

งานทางด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม ได้แก่บทความเรื่อง *Akha Ethnobotany : the forest resources of a mountain people* ของ K. Bragg (1992 -ใน The Highland Heritage)

งานทางด้านประชากรศึกษา(ST Ak1 PP) มีอยู่บ้าง เช่น *The Interrelationship between Subsistence Economy and Population Problem : A Study of the Akha Case in Thailand, Chiangmai* ของ Pitchayakan(1982)

งานที่เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของอาข่า(ST Ak1 ET) และชาวเขาโดยทั่วไป (ST Sve ET) ในปัจจุบันมีผู้สนใจศึกษามากขึ้น เนื่องจากมีกระแสความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน และแนวคิดที่ให้ความสนใจ-เห็นค่าวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชนเล็กๆอันเป็นกลุ่มที่ถูกเอาเปรียบ หรือกำลัง ถูกคุกคามทางวัฒนธรรมจากสังคมของคนส่วนใหญ่ที่มีอำนาจมากกว่า งานดังกล่าวได้แก่ *Territorial Imperatives : Akha Ethnic Identity and Thailand's National Integration* ของ Kammerer(1989 ในหนังสือ Hill Tribes Today) วิทยานิพนธ์เรื่อง *Of pride and prejudice : adapting ethnic identity among the Akha of northern Thailand* ของ Como(1991) บทความเรื่อง *Basic Themes in Akha Culture* ของ Lewis(1992, ใน The Highland Heritage)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมของชาวอาข่า มีอยู่ในงานวิจัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชาวอาข่า โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นงานของ Paul Lewis, A.R.Walker, C.A.Kammerer สถาบันวิจัยชาวเขา เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *Gateway to the Akha World : Kinship, Ritual, and Community among Highlanders of Thailand* ของ C.A.Kammerer (1986)

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน การประกอบอาชีพด้านต่างๆ เช่น การเกษตร การค้าขาย (ST Ak1 EC) มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกษตรกรรม แต่มักอยู่ในงานวิจัยรวมกลุ่มชาวเขา (โปรดดู ST Sve EC) ที่กล่าวถึงโดยเฉพาะ เช่น บทความเรื่อง *Basic Themes in Akha Culture* ของ Lewis(1992) บทความนี้กล่าวถึงวัฒนธรรมที่สำคัญและแสดงเอกลักษณ์ของอาข่า ได้แก่ การปลูกข้าวและพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว ความเชื่อถือและพิธีกรรมเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

งานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวอาข่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำมาหากิน การเมืองการปกครอง การสาธารณสุข การคมนาคม และเรื่องอื่นๆ(ST Ak1 HP) จะมีอยู่ในงานวิจัยรวมกลุ่มชาวเขา (โปรดดู ST Sve HP) และที่เกี่ยวกับอาข่าโดยเฉพาะได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *การมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในการพัฒนาชนบทพื้นที่ราบสูง: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาคอยตุง ของ สมชาย ชัยลี (2538)* รายงานการวิจัยเรื่อง *การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาคอยตุงที่มีต่อชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าอีเก้อและมุเซอ* ของ จาตุรงค์ ภูมิรินทร์ (2535) *ศูนย์สังเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กรณีศึกษาเผ่าอีเก้อและเผ่ากะเหรี่ยง ของอุไรวรรณ แสงศรี และสารณีย์ ไทยานันท์ (2539)* บทความเรื่อง *แนวทางพัฒนาชุมชนชาวเขาเผ่าอีเก้อ : ศึกษาเฉพาะกรณี* ของพนิจ พิษยกุลป์ (2526)

งานทางด้านภาษา(ST Sve LC) มีอยู่บ้าง ได้แก่งานของ Paul Lewis เช่น *Akha-English Dictionary* (1968) วิทยานิพนธ์ของ Panadda Bamrung(1994) เรื่อง *A Phonological Study of Akha in Pa-Kha-Suk-Jai Village, Tambol Mae-Sa-Long-Nok, King Amphur Mae-Fa-Luang, Chiang Rai Province* ฯลฯ

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของชาวอาข่า (ST Ak1 ED) มีอยู่บ้าง เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติดของชาวอาข่า* ของ วันทนี จันท์เอี่ยม (2536) รายงานการวิจัยเรื่อง *Introduction of Formal Education towards the Hill Tribe in Thailand: The Case Study of the Akha* ของ M.Shibuya (1995)

งานทางด้านสาธารณสุข (ST Ak1 HL) มีไม่มากนัก เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *ปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีจากการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอีเก้อ* ของเฉลิมชัย ปัญญาดี(2538) งานวิจัยเรื่อง *คำสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยภาษาไทย-อีเก้อ พร้อมทั้งปทานุกรมรวบรวมคำศัพท์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย* ของสุริยา รัตนกุล และพิกุลทอง รุจิราภา(2520)

งานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่วิทยานิพนธ์เรื่อง *เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าอิก้อ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านแสนเจริญใหม่ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย* ของ เวชชวุฒิ บุญชูวิทย์ (2532)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวเขาโดยทั่วไป(ST Sve ANG) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องมีบ้างดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อของชาวอาข่า (ST Ak1 ANBL) เช่น งานเขียนเรื่อง *พิธีทำประตูลี้เข้าหมู่บ้านอิก้อ* ของพินิจ พิทยกำลป์ (มปป.) บทความเรื่อง *Customs and Christian Conversion among Akha Highlanders of Burma and Thailand* ของ Kammerer(1990)

-งานที่เกี่ยวกับดนตรีของชาวอาข่า เช่น งานเขียนเรื่อง *ข้อมูลเบื้องต้นของเครื่องดนตรีอิก้อ และ เครื่องดนตรีพื้นบ้านของอิก้อ* ของจันทบูรณ์ สุทธิ (2531)

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลาหู่หรือมุเซอ (Lahu or Musur)

ชาวลาหู่หรือมุเซอมีอยู่ในประเทศไทยประมาณ 82,158 คน กระจายตัวกันอยู่ใน 9 จังหวัดคือ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และพะเยา (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538)

ภาษาลาหู่อยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาลีซอ(ลีซอ)และอาข่า(อิก้อ) ซึ่งกลุ่มนี้รวมเรียกว่า โลโล (Loloish) ภาษากลุ่มโลโล มีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาพม่า (Burmish) จึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น เรียกว่า กลุ่มพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) และกลุ่มภาษาพม่า-โลโลมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาทิเบต (Tibetan) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) อีกทีหนึ่ง

งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาลาหู่หรือมุเซอ มีพอประมาณ ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่นๆ รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Lh

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวลาหู่โดยทั่วไป (ST Lh1 ANG) ได้แก่ หนังสือเรื่อง *ชาวเขาเผ่ามุเซอ* ของโรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหาร(2518) *ชาวเขาเผ่ามุเซอ* ของสำนักงานสารสนเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด(2520) *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขาเผ่ามุเซอ* ของศุภชัย สติรศิลป์ (2527) *คนบนดอย มุเซอ* ของ สมัย สุทธิธรรม (2530) บทความเรื่อง *ชนเผ่าละหู่ หรือมุเซอในประเทศไทย* ของ ศุภชัย สติรศิลป์ (2526)

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ(ST Lh1 MS) : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวล่าหู่ที่ใหม่ที่สุด ได้แก่ ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

งานทางด้านนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ (ST Lh EG) ได้แก่ รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก: ศึกษากรณีชาวเขาเผ่ามูเซอ ของ วณิช พุกกะศรี และ สนิท วงศ์ประเสริฐ (2531)

งานที่เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวล่าหู่ (ST Lh ET) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ เรื่อง มูเซอคำมูเซอเหลือง : การรักษาเอกลักษณ์ และพรมแดนชาติพันธุ์ในบริบทของการพัฒนา ที่บ้านบาหลา อำเภอแม่สรวย จ.เชียงราย ของ อธิธา สุนทรโทก (1995)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม การเมืองการปกครอง และปัญหาทางสังคมของล่าหู่ (ST Lh SS) ได้แก่รายงานการวิจัยเรื่อง ความรู้เบื้องต้นและการกำหนดพฤติกรรมทางสังคมของชาวเขาเผ่ามูเซอ ของ สนิท วงศ์ประเสริฐ (2519) วัฒนธรรมชุมชนกับการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของหญิงชาวเขาเผ่ามูเซอ: กรณีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการค้าประเวณีกับวัฒนธรรมชุมชนและการแก้ไขปัญหา ของสารภี ตีลา (2538) ทศนะที่มีต่อเฮโรอีน โสเภณี และแนวทางการฟื้นฟูจริยธรรม ศึกษากรณีชาวมูเซอ ของ สนิท วงศ์ประเสริฐ (2537)

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกษตรกรรม (ST Lh EC) ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *Lahu Agriculture and Society* ของ Sanit Wongspraserit (1974)

งานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวเขา (ST Lh PP) ได้แก่ รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาคอยตุงที่มีต่อชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าอาก้อและมูเซอ ของ จาตุรงค์ ภูมิรินทร์ (2535)

งานทางด้านภาษา (ST Lh LC) ที่สำคัญได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *Lahu Dialects and Proto-Loloish* ของ David Bradley (1975) *A Grammar of the Lahu Language* ของ J.A.Matisoff (1967) *Lahu Grammar* ของ David Bradley (1979) และงานวิจัยของนักวิจัยทั้งสองท่านนี้อีกจำนวนมาก รวมถึงงานของ Burling 1966, Nishida 1969, Walker 1974 วิทยานิพนธ์เรื่อง *The Phonological Description of Lahu Nyi Language Spoken in Chayi Village, Patung Sub-district, Mae Chan District, Chiangrai Province* ของ Solot Sirisai (1986) คำลักษณนามในภาษาล่าหู่(มูเซอคำ) : การวิเคราะห์ตามแนววรรคศาสตร์ของ ศรีนทิพย์ สติรศิลป์ (2529) รายงานการวิจัยเรื่อง ระบบ สรรพนามบุรุษที่ 2 ในภาษามูเซอเผละ ของ ปิยะณัฐ ด่านวิวัฒน์ (2536)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวล่าหู่โดยทั่วไป(ST Lh ANG) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องมีบ้างดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง คริสตศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง : การศึกษา เปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้าน ยาป่าแหนกับหมู่บ้านแสนคำลือ ในกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ของ พิมุข ชาญธนะวัฒน์ (2537) งานวิจัยเรื่อง ความเชื่อด้านศาสนาของมูเซอแดง ของ พรพิมล ตรีโชติ (2529)

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลีซูหรือลีซอ (Lisu or Lisaw)

จากการสำรวจข้อมูลของกองสงเคราะห์ชาวเขาในปี พ.ศ. 2538 (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 หน้า 28-29) ทราบว่ามีชาวลีซูในประเทศไทยรวม 31,463 คน กระจายกันอยู่ใน 10 จังหวัด เรียงลำดับตามความหนาแน่นคือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร ลำปาง สุโขทัย พะเยา และแพร่ สำหรับประเทศจีน จากเอกสารของสถาบันศึกษาวิจัยชนกลุ่มน้อยของจีน ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2525 พบว่ามีชาวลีซออยู่ในมณฑล ยูนนานประมาณ 466,000 คน

ชาวลีซูหรือลีซอเรียกตนเองว่า ลี-ซฟู [li-sfu] แต่ชนกลุ่มอื่นเรียกชาวลีซอต่างกันไป เช่น เรียกว่า ลีซอ(Lisaw), แซ่ลีซอ (Khæ Lisaw), เลอเซอ(Leurseur), เยายิน(Yawyin), Liso, Lishu, ฯลฯ (Lebar and others 1964:27, A.Y. Dessaint 1980:326)

ภาษาลีซออยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาลาหู่(มูเซอ)และอาข่า(อีเก้อ) ซึ่งกลุ่มนี้รวมเรียกว่า โลโล (Loloish) ภาษากลุ่มโลโล มีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาพม่า (Burmish) จึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น เรียกว่า กลุ่มพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) และกลุ่มภาษาพม่า-โลโลมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาทิเบต (Tibetan) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) อีกทีหนึ่ง

ในงานวิจัยนี้ใช้รหัส ST Lsu สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์นี้

จากการสำรวจและศึกษางานเขียนและงานวิจัยชิ้นสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอ พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก ผู้เขียนส่วนใหญ่มักศึกษาเรื่องของชาวเขาโดยรวม อย่างไรก็ตามก็ยังมีบรรณานุกรมเกี่ยวกับกลุ่มชนนี้ เช่น A.Y.Dessaint (1971) เขียน Lisu Annotated Bibliography ซึ่งเป็นบรรณานุกรมที่มีบรรณนิทัศน์อยู่ด้วย ส่วนเนื้อหาอื่นๆ มีงานที่น่าสนใจหลายชิ้นดังนี้

เรื่องประวัติความเป็นมา ถิ่นกำเนิดเดิม การอพยพเคลื่อนย้าย และการกระจายตัวของชาวลีซอ มีงานเขียนของ A.Y.Dessaint(1971) Enriquez(1924) Young(1961) ฯลฯ

เรื่องจำนวนประชากร มีรายงานสถิติประชากรลีซอเป็นระยะๆ แต่ผลงานล่าสุดคือ ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 เป็นการสำรวจข้อมูลของกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

เรื่องที่ทำให้ความรู้ด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรมของลีซอ มีงานหลายชิ้นที่ทำให้ความรู้โดยทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ เช่น "Lisu" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia โดย Lebar, Hickey and Musgrave(eds.)(1964) หนังสือ *คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าลีซอ* โดยเตือนใจ ดีเทศน์ (2527) หนังสือ *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ลีซอ* โดยลักขณา คาวรัตน์หงษ์(2539) งานที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องการนับถือผีของลีซอ ได้แก่งานของ Durrenberger(1975) เรื่อง "The Lisu concept of the soul" ลักขณา(2532) เขียนบทความเรื่อง "พิธีไหว้ผีดินของชาวลีซอ" ลักขณา(2537) เขียนบทความเช่นกัน เรื่อง "พิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอ" งานของ ประเสริฐ ชัยพิกุลิต (2529) เรื่อง *ข้อห้ามขออนุญาตชาวเขาเผ่าลีซอ*

เรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของลีซอ ได้แก่งานของ A.Y. Dessaint(1972) Durrenberger(1976, 1983) นอกจากนี้ยังพบได้ในงานวิจัยรวมเผ่า(ST Sve) ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม และการพัฒนาชุมชนในพื้นที่สูง

เรื่องเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งแวดล้อม ปรากฏในงานของมนัส มณีประเสริฐ(2525) เรื่อง *การใช้ประโยชน์ที่ดินชาวเขาเผ่าลีซอ* งานของ A.Y. Dessaint(1973)

เรื่องลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์ของลีซอ มีวิทยานิพนธ์ของทวิช จตุรพฤกษ์(2538) เรื่อง "พิธีกรรมเพื่อสืบทอดความเป็นชาติพันธุ์ของชาวเขายากจน: การศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าลีซอในจังหวัดเชียงใหม่" มีงานของ Prasert(1989) Conrad(1989) ฯลฯ

เรื่องสุขภาพอนามัยและการรักษาโรค มีงานของ Durrenberger(1969) เรื่อง *A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Ban Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai - A Case History of Lisu Curing*. Durrenberger(1970) เรื่อง *Further Lisu Curing Ceremonies from A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Bam Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai*. วิทยานิพนธ์ของเกษร สมพฤกษ์(2534) เรื่อง *พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: ความคิดเห็นของครอบครัวผู้ติดฝิ่นและเฮโรอีนที่มีต่อการ ป้องกันและการบำบัดรักษา* วิทยานิพนธ์ของรัตนา สุกุมลจันทร์(2534) เรื่อง *พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: สาเหตุการเสพยาของผู้ติดฝิ่นและเฮโรอีนที่ได้รับการบำบัดรักษาในปี 2533* ฯลฯ

เรื่องภาษาลีซอมีงานของ Roop(1970) เรื่อง *The Grammar of the Lisu Language* Lakana(1982) เรื่อง *A Contrastive Study on Lisu and Thai Phonology* Lakana(1994) เรื่อง *La culture lissoe à travers les classificateurs dans la vie quotidienne et dans la tradition orale* Bradley(1994)Hope(1972)

เรื่องระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ลักษณะการปกครอง มีวิทยานิพนธ์ของปิยนัด แสนศักดิ์(2532) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติกับการปรับตัวทางการเมืองในหมู่ชาวลีซอ เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีงานของ Durrenberger(1976, 1983) Conrad(1987) ประเสริฐ(2537) และพบในงานที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มชนนี้ เช่น Young(1961) Lebar(1964) เตือนใจ(2527) สำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด(2520) ฯลฯ และพบได้ในหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเชื่อ และประเพณีพิธีกรรมของชาวลีซอ เพราะบทบาทของผู้นำในสังคมลีซอเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ และพิธีกรรม เช่นเดียวกับชนในสังคมอื่น

เรื่องวัฒนธรรมทางด้านการดนตรีและการละเล่นของลีซอ เช่น งานของประเสริฐ ชัยพิกุลิต (ม.ป.ป.) เรื่อง เพลงและการละเล่นของลีซอ

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษากะเหรี่ยง (Karen)

กะเหรี่ยงในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 353,110 คน หรือร้อยละ 41.38 ของประชากรกลุ่ม ชาวกะเหรี่ยงทั้งหมด (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 กองสงเคราะห์ชาวเขา กรม ประชาสงเคราะห์) กะเหรี่ยงแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ กะเหรี่ยงสะกอ ที่ น้อยลงมาได้แก่ กะเหรี่ยงโป บเว กะยาห์ ปาดอง และตองสู

งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษากะเหรี่ยงมีมากกว่าชาวเขากลุ่มใดๆ เนื่องจากกะเหรี่ยงมีประชากรมาก รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Kr

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโดยทั่วไป (ST Kr1 ANGN) ได้แก่ หนังสือเรื่อง *ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง* ของสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ (2519) *ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง* ของโรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหาร (2518) บทความเรื่อง "The Karen People : An Introduction", *Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand* โดย Rashid and Walker (1975) สำหรับเรื่องของกะเหรี่ยงสะกอ (ST Kr2 ANGN) มีหนังสือที่ให้ทั้งภาพ และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนนี้ ได้แก่หนังสือ *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : กะเหรี่ยงสะกอ* ของสุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์ (2538) เรื่องของกะเหรี่ยงโป (ST Kr3 ANGN) มีรายงานการวิจัย *The Pwo Karen of Northern Thailand* ของ P. Hinton(1969) มีหนังสือเรื่อง *Pwo Karen at the Edge of Mountain and Plain* ของ J.W. Hamilton เรื่องเกี่ยวกับกะยาห์(Kayah) (ST Kr5 ANGN) มีบทความเรื่อง *กะยา คะเรียนนี และยางแดง* ซึ่งมงคล จันทรบำรุงแปลจาก The Kayah, Karenni and

Yang Daeng ของ J.M. Rastorfer เรื่องเกี่ยวกับปาดอง (ST Kr6 ANGN) มีบทความของสมทรง บุรุษพัฒน์(2532) เรื่อง ปาดอง : กะเหรี่ยงคอยาว

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ (ST Kr1 MS) : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรกะเหรี่ยงที่ใหม่ที่สุด ได้แก่ ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

งานทางด้านนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวกับกะเหรี่ยง (ST Kr1 EG) ได้แก่ บทความของ Bruneau(1967) เรื่อง *Village Karen du Nord-Ouest de la Thaïlande : Etude G'ographique* (หมู่บ้านกะเหรี่ยงทางตะวันตกเฉียงเหนือของไทย : การศึกษาด้านภูมิศาสตร์) รายงานการวิจัยเรื่อง *Environmental "Adaptation" among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study* ของ Mischung(1986) ทศนคติของเกษตรกรต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ บนที่สูงในบริเวณโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ของ สันธุ์ สโรบล (2531) วิทยานิพนธ์เรื่อง *พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงในเชียงใหม่* ของปิยวรรณ วิจิชัยนันท์ (2538) บทความเรื่อง *กะเหรี่ยง : ชีวิต จารีตประเพณี สิ่งแวดล้อม* ของจันทบูรณ์ สุทธ (2538)

งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr1 MI) ได้แก่ บทความเรื่อง *Population Dynamics and Dispersal Trends among the Karen of Northern Thailand* ของ Hinton (1971) ตำนานการอพยพของกะเหรี่ยงในเขตจังหวัดอุทัยธานีและใกล้เคียง ของ สมเกียรติ จำลอง (2528)

งานทางด้านประชากรศึกษามีอยู่บ้าง เช่น บทความเรื่อง *Population Dynamics and Dispersal Trends among the Karen of Northern Thailand* ของ Hinton (1971) วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาค่านิยมต่อการมีบุตรของสตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่ ของ สมภพ มณีเวช (2533) หนังสือเรื่อง *Hill Tribe Health and Family Planning : Result of a Survey of Hmong (Meo) and Karen Households in Northern Thailand* ของ Peerasit Kamnuansilpa, P.Kunstadter and N. Auamkul (1987)

งานที่เกี่ยวกับลักษณะและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr1 ET) มีมากพอสมควร เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้คนในโลกประชาธิปไตย ที่นับวันจะให้ความสำคัญต่อเอกลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเล็กๆที่กำลังถูกดูดกลืนทางวัฒนธรรมโดยคนส่วนใหญ่ ที่มีอำนาจมากกว่า งานเหล่านี้ได้แก่บทความต่างๆในหนังสือ *Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma* (Keyes ed., 1979) เช่นบทความของ P. Hinton เรื่อง *The Karen, Millennialism, and the Politics of Accommodation to Lowland States* บทความของ Renard(1986) เรื่อง *The Intergration of Karens in Northern Thai Political Life During the*

Nineteenth Century บทความของ P.Kunstadter(1979) เรื่อง *Ethnic Group, Category, and Identity : Karen in Northern Thailand* บทความของ F.K. Lehman เรื่อง *Who Are the Karen, and If So, Why? Karen Ethnohistory and Formal Theory to Ethnicity* นอกจากนี้มีวิทยานิพนธ์เรื่อง *The Burmanization of the Karen People : A Study in Racial Adaptability* ของ J.L. Lewis (1924) วิทยานิพนธ์เรื่อง *The Intergration of the Karen peoples of Burma and Thailand into their Respective National Cultures : A Study in the Dynamics of Culture Contact* ของ Truxton (1958) บทความเรื่อง *Do the Karen really exist?* ของ P. Hinton(1974) สำหรับกะเหรี่ยงสะกอมมีบทความเรื่อง *Ethnic identity and sociocultural change among Sgaw Karen in northern Thailand* ของ Iijima shigeru(1980)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และการเมืองการปกครองของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr1 SS) ปรากฏอยู่ในงานที่พรรณนาถึงสังคมชาวเขาโดยรวมเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่กล่าวถึงกะเหรี่ยงโดยเฉพาะ ได้แก่ บทความเรื่อง *บทบาทและสถานภาพสตรีของสังคมกะเหรี่ยง* ของ สมภพ ลาชโรจน์ (2532) ที่เกี่ยวกับกะเหรี่ยงโป (ST Kr3 SS) ได้แก่งานวิจัยเรื่อง *Ban Hong : Social Structure and Economy of a Pwo Karen Village, Northern Thailand* ของ J.W. Hamilton(1965) บทความเรื่อง *ภาวะผู้นำของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนระดับหมู่บ้านของกะเหรี่ยงโป* ของสมภพ ลาชโรจน์ (2533)

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการทำมาหากิน (ST Kr1 EC) มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกษตรกรรม เช่นวิทยานิพนธ์เรื่อง *Karen Subsistence : The Limits of Swidden Economy in North Thailand* ของ P. Hinton (1975) เรื่อง *บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการยอมรับนวัตกรรมในการทำมาหากินของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเชียงใหม่* ของชัยฤกษ์ ไชลังคะ (2526) บทความเรื่อง *Subsistence Agricultural Economics of Lua and Karen Hill Farmers of Mae Sariang District, Northwestern. Thailand* ของ P.Kunstadter เรื่อง *Karen Swiddening Techniques* ของ Rashid(1975) เรื่อง *Opium and the Karen : A Study of Indebtedness in Northern Thailand* ของ P.T.Cohen(1984) เรื่อง *The Significance of Wet Rice Cultivation for Swidden Cultivators : The Case of the Karens* ของ Shigeru Iijima (1985)

งานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่อยู่ร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่น ที่กล่าวถึงโดยเฉพาะ เช่น รายงานการวิจัยเรื่อง *ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กรณีศึกษาเผ่าอีโก้และเผ่ากะเหรี่ยง* ของ อุไรวรรณ แสงศร และ สารณีย์ ไทยานันท์ (2539) บทความเรื่อง *Caring for the Karen : Student Volunteers out in the Field* ของ Sanit Chittsunanda (1971)

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr ED) เช่น วิทยานิพนธ์เรื่องการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ค ม ก บ เป็นตัวสะกดสำหรับนักเรียนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ ทิพวรรณ นามแก้ว (2535) หนังสือ *Pwo Karen Language Lessons* ของ J.A. Morris(1975) บทความเรื่อง Three Pwo Karen scripts : a study of alphabet formations ของ Theodore Stern (1968)

งานทางด้านสาธารณสุข (ST Kr HL) มีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *Karen Medicine* ของ Somphob Larchrojna (1975) รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางด้าน สาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวไทยยางและชาวไทยพื้นเมืองจังหวัดลำพูน ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง (2529) วิทยานิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้าน ห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: สาเหตุการเสพยาของผู้ติดฝิ่นและเฮโรอินที่ได้รับการบำบัดรักษาในปี 2533 ขอรัตนา สุกุมลจันทร์ (2534) บทความเรื่อง ข้าว..มาลาเรีย วิกฤตกรรมของคนปกากะญอ ของโสฬส ศิริไสย์ (2536)

งานทางด้านมานุษยวิทยาโภชนาการ (ST Kr NT) ได้แก่ หนังสือเรื่องอาหารแสดงโรคและบริโภคนิสัยของชาวกระเหรี่ยงสะกอ ของสุริยา รัตนกุล และ ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ (2531)

งานทางด้านภาษาและการสื่อสาร (ST Kr LC) มีเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญได้แก่ บทความเรื่อง *Restitution du karen commun* ของ Haudricourt(1942) วิทยานิพนธ์เรื่อง *The Karen Language : Descriptive and Comparative Studies* ของ R.B. Jones, Jr.(1958) หนังสือเรื่อง *Karen Linguistic Studies Decription, Comparison, and Texts* ของ R.B. Jones, Jr.(1961) บทความเรื่อง *Les langues karen et les langues miao-yao* ของ Haudricourt(1971) วิทยานิพนธ์เรื่อง *The phonology of the Karen language in Suanphung District, Ambhur Chombung, Rajburi* ของ Wirawat Samranchit (1972) วิทยานิพนธ์เรื่อง *The phonology of Sgaw Karen with Comparisons to Thai* ของ Puttachart Dhananjayanond(1983) วิทยานิพนธ์เรื่อง *Language shift and maintenance in a Sgaw-Karen* ของ Yawalak Yim-on(1984) และมีผลงานวิจัยจำนวนมากของสุริยา รัตนกุล เกี่ยวกับภาษากระเหรี่ยงสะกอทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น พจนานุกรมภาษาไทย-กะเหรี่ยงสะกอ (2529) บทความเรื่อง *Numeral Classifiers in Sgaw Karen*(1996) *Sgaw Karen Color Categories* (1978) สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษากระเหรี่ยงโป เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *A description of Pho Karen : a Tibeto-Burman language* ของ Chutima Keawsilpa(1982) หนังสือ *Pwo Karen dictionary (Dialects of Omkoi-Chiangmai and Mae Sarieng-Mae Hongson)* ของ J.A. Morris

and Lilgestranm(1981) บทความเรื่อง *Phlong (Pwo Karen of Hot district, Chiang Mai)* ของ Cooke and Morris(1976)

งานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ได้แก่บทความเรื่อง *Effects of the Thai Market on Karen Life* ของ J. W. Hamilton(1963) *Kinship, Bazaar, Market : The Karen Development of a Dual Economy as an Aspect of Modernization* ของ J. W. Hamilton(1965) *Cultural Change among the Hill Karens in Northern Thailand* ของ Iijima (1965)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวเขาโดยทั่วไป(ST Sve ANGN) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องมีบ้างดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr ANBL) นับว่ามีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นพิธีกรรมต่างๆ เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง *Demonology among the Karens* ของ Tongkham Song Saeng (1964) บทความเรื่อง *ความเชื่อเกี่ยวกับ ผี ขวัญ และวิญญาณของกะเหรี่ยง* ของสมภพ ลาขโรจน์ (2523) *พิธีเรียกขวัญของชาวกะเหรี่ยง* ของไพโรจน์ เสริมนา (2523) รายงานการวิจัยเรื่อง *Religion in a Cgau (Sgaw) Karen Village of Western Upland Chiang Mai Province, Northwest Thailand* ของ Mischung(1980) *The Karen World : The Cosmological and Ritual Belief System of the Sgaw Karen in Northwestern Chiang Mai Province* ของ Yoshimatsu (1989) สำหรับกะเหรี่ยงโป ได้แก่บทความเรื่อง *Elements of Pwo Karen Buddhism* ของ Andersen(1978) *Pwo Karen, Spirits and Souls* ของ Somphob Larchrojna(1983)

-งานที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr ANDR) ได้แก่ บทความเรื่อง *The Dress of the Pwo Karen of North Thailand* ของ Hinton(1974) *เสื้อผ้าชาวกะเหรี่ยง* ของ สุจิตลักษณ์ ดีมดุง(2537) รายงานการวิจัยเรื่อง *Pwo Karen Costumes* ของ Somphob Larchrojna (1981)

-งานที่เกี่ยวกับดนตรีของชาวกะเหรี่ยง (ST Kr ANAR) มีอยู่บ้าง ได้แก่ บทความเรื่องเพลงกะเหรี่ยง ของสุริยา รัตนกุล(2524 และ 2539) *The Use of Karen Bronze Drums in the Royal Courts and Buddhist Temples of Burma and Thailand : A Continuing Mon Tradition?* ของ R.M. Cooler (1986) *"I pluck my harp" : musical acculturation among the Karen of western Thailand* ของ Stern and Stern(1971)

-งานที่เกี่ยวกับตำนาน นิทานพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง(ST Kr1 ANFR) มีอยู่บ้าง ได้แก่ บทความเรื่อง *A Prolegomena on Traditional Wisdom in Karen Folklore* ของ Suriya Ratanakul (1984) *Karen Folk-lore, I-The Legend of twa-Me-Pa* ของ Gilmore David (Rev.) (1911)

Karen Folk-lore, II-The Fall of Man ของ Gilmore David (Rev.) (1911) *Myths and Legends of the Lawa and Karen in Northwestern Thailand* ของ Obayashi (1964) *The Karens First Out of the Gourd" the Bangkok World* ของ Preecha Chaturaphand (1971) วิทยานิพนธ์เรื่อง *An Analysis of Cohesion in Sgaw Karen Folk Narratives* ของ Katsura(1993)

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาม้งหรือแม้ว (Hmong /Meo /Miao)

ภาษาม้ง นักภาษาศาสตร์จัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาเมียนหรือเย้า แยกออกมาจากกลุ่มจีน-ทิเบต ในประเทศไทยม้งและเย้าถูกเรียกว่า ชาวเขา ตามถิ่นที่อยู่คือมักอยู่ตามดอยสูง ปัจจุบันชาวม้งบางส่วนอพยพมาอยู่ที่ราบเพื่อค้าขาย และเพราะชาติที่ติดกัน

ม้งในประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 111,677 คน กระจายกันอยู่ใน 12 จังหวัดคือ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง สุโขทัย พะเยา ตาก น่าน พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และแพร่ (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์) นับเป็นชาวเขาที่มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 รองจากกะเหรี่ยง ชาวม้งแบ่งออกเป็นหลายกลุ่มตามภาษาและลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมคือ ม้งขาว(Hmw) ม้งเขียว(Hmg) ม้งดำ(Hmb) ม้งลาย(Hml)

งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาม้งหรือแม้วในประเทศไทยนั้นมีพอประมาณ ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่นๆ รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Hm

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวม้งโดยทั่วไป (ST Hm1 ANG) มีอยู่มาก ได้แก่ หนังสือเรื่อง *แม้ว* ของ สนิท เงินยวง(2512) *ชาวเขาเผ่าม้ง* ของโรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหาร (2518) *ชาวเขาเผ่าม้ง* ของสำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด (2520) เอกสารเรื่อง *ชาวเขาเผ่าแม้ว* ของ ชูพินิจ เกษมณี(2522) หนังสือเรื่อง *คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าแม้ว* ของ ชูพินิจ เกษมณี (2527,จัดทำโดยศูนย์การศึกษาคนนอกโรงเรียนภาคเหนือ) *คนบนดอย ม้งหรือแม้ว* ของ สมัย สุทธิธรรม(2530) ฯลฯ

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ(ST Hm 1 MS) : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวม้งที่ใหม่ที่สุด ได้แก่ *ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538* ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

งานทางด้านนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกี่ยวกับชาวม้งโดยตรงมีน้อยมาก ที่มีอยู่เช่น รายงานการวิจัยเรื่อง *Environmental "Adaptation" among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study* ของ Mischung(1986)

งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และการอพยพเคลื่อนย้ายของชาวม้ง (ST Hm1 MI) มียูบ้าง เช่น เอกสารเรื่อง ประวัติการเคลื่อนย้ายของม้ง เขียนโดยชอบ คชาอนันต์(2520) บทความเรื่อง แม่ครัวถิ่นกำเนิดและการอพยพลงใต้ ของชูพนิจ เกษมณี วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัญหาในการอพยพชาวเขาลงสู่พื้นที่ราบ: กรณีศึกษาเผ่าม้ง อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ของ สมจิต สัจสัญญาวุฒิ (2537)

งานทางด้านประชากรศึกษามียูบ้าง ไม่มากนัก เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนบุตรในอุดมคติของชาวเขาเผ่าม้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดน่าน ของ ประสิทธิ์ ฤทธิ์เนติกุล(2531) วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาค่านิยมต่อการมีบุตรของสตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่ ของ สมภพ มณีเวช (2533) เอกสารเรื่อง รายงานเบื้องต้นโครงการความร่วมมือของชาวเขาในโครงการวางแผนครอบครัว ศึกษาเปรียบเทียบเผ่ามั่ว กับเผ่าลีซอ กะเหรี่ยง อีโก้ และเข่า เขียนโดยรัลนา มณีประเสริฐ(2528) บทความเรื่อง หัตถ์คดีของคนมั่วกับการทำหมัน ของทรงวิทย์ เชื้อมสกุล(2533)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และการเมืองการปกครองของชาวม้งมีมากพอสมควร แต่ส่วนใหญ่อยู่ร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่นๆ ที่เฉพาะเจาะจงได้แก่ เอกสารเรื่อง รายงานการศึกษาสังคมชาวเขาเผ่ามั่วชาว หมู่บ้านขุนวาง ตำบลแม่วิน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ของ ชูพนิจ เกษมณี (2522) การทำสำมะโนปัญหาชุมชนกลุ่มบ้านมั่ว ขุนกลาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ของ ชูพนิจ เกษมณี (2525) วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคม ของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา ในกิ่งอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ของ อติสร ภู่อาระ(2536) วิทยานิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง: กรณีศึกษาเฉพาะอำเภอฮอด จ.เชียงใหม่ ของสมหมาย ประทุมวงศ์ (2537) รายงานการวิจัยเรื่อง *The Cultural Change and the Structures of Social Organisation of the Hmong of Thailand* ของ Culas(1994) สำหรับงานวิจัยด้านบทบาทของสตรีชาวม้งได้แก่เอกสารเรื่อง บทบาททางสังคมและเศรษฐกิจของสตรีชาวเขาเผ่ามั่ว ของ วิไลพร ชะมะณลิน (2523) รายงานวิจัยเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของสตรีและเด็กชาวเขา ของรัลนา มณีประเสริฐ(2528) สก๊อท์ชาวเขา: ศักยภาพของวิถีชีวิตบนคอย ของรัลนา มณีประเสริฐ(2531) สตรีมั่วกับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา กรณีศึกษา: บ้านม้งชุมชน บ้านสบเปิง ต.ท่าข้าม อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ของนิภา ลาซโรจน์(2534) การค้าประเพณีในมิติประชาธิปไตยเผ่ามั่ว ของรัลนา มณีประเสริฐ(2535)

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน การประกอบอาชีพด้านต่างๆ มักอยู่ร่วมกับชาวเขากลุ่มอื่นๆ ที่มุ่งเฉพาะกลุ่มม้งมีไม่มากนัก เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบการ

เกษตร-กรรมผสมผสานบนที่สูงของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านช่างเคียน-ดอยบุญ จังหวัดเชียงใหม่ ของ สตีค ฤทธิ์เนติกุล (2538)

งานที่เกี่ยวกับการพัฒนา ให้ความช่วยเหลือ หรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวม้ง (ST Hm HP) มีอยู่บ้าง เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้งที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนา เฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ของ เจษฎา มิ่งฉาย (2537) และมีเอกสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นงานวิจัย เช่น รายงานการศึกษาติดตามผลตามความช่วยเหลือหมู่บ้านแม่แม่โก ตามโครงการส่งเสริมการเกษตร (ศูนย์วิจัยชาวเขา 2514)

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของชาวม้ง (ST Hm ED) เช่น วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ่อมเสริม นักเรียนชาวเขาเผ่าม้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน ของ อัญชัญ อินคำ (2536)

งานทางด้านสาธารณสุข (ST Hm HL) มีอยู่ค่อนข้างมาก เช่น งานวิจัยเรื่อง ระบบการบำบัดรักษาของชาวเขาเผ่าม้ง: การวิจัยเชิงคุณภาพ ของชูพินิจ เกษมณี(2529) วิทยานิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการรักษาเยียวยาตนเองด้วยพื้นของชาวม้งที่เจ็บป่วย: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนม้งแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์ ของ พัทรินทร์ ลิริสุนทร(2531) ประสิทธิภาพของการสอนเรื่องการคุมกำเนิดแก่ชาวเขาเผ่าม้งโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการสอนโดยผ่านผู้อาวุโสชายชาวเขาเผ่าม้ง ในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ของ อาภาพร เมษะมาน(2535) รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับความต้องการและสุขภาพจิตของชาวไทยภูเขาเผ่าม้งกับชาวไทยชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ ของ พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2535) โรคเอดส์กับชาวเขาเผ่าม้ง ของรลนา มณีประเสริฐ(2535) รายงานการวิจัยเรื่อง การสำรวจคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทย ของ กาญจนา ประชาพิพัฒน์ และคนอื่นๆ (2538) วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษามาตรการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลขี้เหล็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของ นพดล ศักดิ์เจริญชัยกุล (2538) หนังสือเรื่อง *Hill Tribe Health and Family Planning : Result of a Survey of Hmong (Meo) and Karen Households in Northern Thailand* ของ P.Kamnuansilpa, P.Kunstadter and N.Auamkul (1987)

งานทางด้านภาษาและการสื่อสาร (ST Hm LC) มีอยู่ค่อนข้างมาก ที่สำคัญได้แก่ งานของสุริยา รัตนกุลที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับม้งขาว คือ 2514: การศึกษาภาษาม้งและเข้าที่เกื้อกูลต่อการศึกษาเรื่องระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทย, 2515: พจนานุกรมไทย-ม้ง(ม้งขาว), 1986(2529): A Study of Compound Nouns in Lawa, White Meo and Sgaw Karen นอกจากนั้นก็มีวิทยานิพนธ์เรื่อง *General characteristics of Hmong Njua Grammar* ของ Taweesak Kunyot (1984/2527) หนังสือ

เรื่อง *คู่มือภาษาแม่(น้ำเงิน)* ของทรงวิทย์ เชื่อมสกุล(2528) วิทยานิพนธ์เรื่อง *Phonological universals and correlations in White Hmong* ของ Nittaya Chaimanee (1988/2531) *A study of language choice for social communication among Hmong, Khmu, and Prai at Ban Namsord, Tung Chang district, Nan province* ของ Sataporn Boonprasert (1989/2532) หนังสือเรื่อง *A Myth Become Reality. History and Development of the Miao Written Language. Vol.1 and 2* ของ J. Enwall(1995) และเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร คือรายงานการวิจัยเรื่อง *สภาพสังคมเศรษฐกิจ และพฤติกรรมสื่อสารของชาวเขาเผ่าเย้า ม้ง และถิ่นในจังหวัดน่าน: ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม* ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2526)

งานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมีอยู่บ้าง เช่น บทความเรื่อง *ผลกระทบของความทันสมัยต่อวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของประเทศไทย: การศึกษาเฉพาะกรณีของชาวม้ง* เขียนโดยชูพนิจ เกษมณี วิทยานิพนธ์เรื่อง *การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นราบ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว กิ่งอำเภอแม่อาง จังหวัดเชียงใหม่* ของภาวนา ก้อนกลีบ(2536)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวเขาโดยทั่วไป(ST Sve ANGN) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องมีมากพอควร ดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อของชาวม้ง (ST Hm ANBL) เช่น บทความเรื่อง *ความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือนของชาวเขาเผ่าแม้วขาว* ของชูพนิจ เกษมณี (2526) *หมอผี หรือ สาธารณสุขชาวบ้าน* ของทรงวิทย์ เชื่อมสกุล(2533)

-งานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ (ST Hm ANTJ) เช่น บทความเรื่อง *หน้าไม้ของม้ง* เขียนโดยลิ้มศักดิ์ ฤทธิเนติกุล

องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเย้าหรือเมี่ยน (Yao /Mien)

ภาษาเย้าหรือเมี่ยนจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับม้ง เรียกว่ากลุ่ม Hmong-Yao และแยกออกมาจากภาษาตระกูลจีน-ทิเบต ประชากรเย้าในประเทศไทยมีทั้งหมด 41,697 คน อาศัยอยู่ใน 3 จังหวัดคือ เชียงราย พะเยา และน่าน (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538 ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์) รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Yao

จากการสำรวจและศึกษางานเขียนและงานวิจัยชิ้นสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน พบว่ามีจำนวนไม่มากนัก ผู้เขียนส่วนใหญ่มักศึกษาเรื่องของชาวเขาโดยรวม อย่างไรก็ตามก็ยังมีงานที่น่าสนใจหลายชิ้นดังนี้

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวเขาโดยทั่วไป (ST Yao ANGN) ได้แก่ *Thailand Yao* ในหนังสือของ Lebar, Hickey and Musgrave (eds.1964/2507) เอกสารเรื่อง *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าเย้า* ของ ขอบ คชาอนันต์ (2513) หนังสือเรื่อง *ชาวเขาเผ่าเย้า* ของโรงเรียนสงครามจิตวิทยา กรมยุทธการทหาร(2518) วิทยานิพนธ์เรื่อง *Etude ethnographique du groupe ethnique yao en Thaïlande du nord* ของ Chob Kacha-Ananda (1976/2519) *ชาวเขาเผ่าเย้า* ของสำนักงานสารนิเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด(2520) หนังสือของสมัย สุทธิธรรม(2530) เรื่อง *คนบนดอย เย้า*

งานเกี่ยวกับข้อมูลและสถิติ(ST Yao MS) : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรชาวเขาที่ใหญ่ที่สุด ได้แก่ *ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538* ของกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์

งานทางด้านนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกี่ยวกับชาวเขา ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน ของกรมธรรม ชื่นพันธุ์* (2539)

งานทางด้านประชากรศึกษามีอยู่บ้าง ไม่มากนัก ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง *โครงสร้างประชากรชาวเขาเผ่าเย้า : การศึกษาเฉพาะกรณีของประชากรเย้า บ้านขุนแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง* ของขอบ คชาอนันต์ (2522) *ทัศนคติต่อการมีบุตรของเย้า* ของขอบ คชาอนันต์ (2532) วิทยานิพนธ์เรื่อง *การศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของชาวเขาเผ่าเย้า ในจังหวัดลำปาง* ของ ชลิดา เกษประดิษฐ์ (2536)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับชาวเขา ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *กว่าตั้ง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศึกษากรณีหมู่บ้านเย้าห้วยแม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงใหม่* ของ จงหทัย อมรพัฒน์กุล(2535) เรื่อง *สาระทางการศึกษาในพิธีกรรมของชาวไทยภูเขาเผ่าเมี่ยน (เย้า) บ้านป่ากลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน* ของสิวิกา จรัสแสงเพชร(2535) เรื่อง *วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย* ของสุทธิ จันทรวงษ์(2531) งานวิจัยเรื่อง *ระบบครอบครัวของเย้า* ของศูนย์วิจัยชาวเขา (2514) เรื่องเกี่ยวกับบทบาทของสตรีชาวเขา ได้แก่ *บทบาทที่กำลังเปลี่ยนแปลงของสตรีชาวเขาเผ่าเย้า* ของมงคล จันทรบำรุง (2535) *การตัดสินใจของสตรีชาวเขาเผ่าเย้ากับการพัฒนา* ของมงคล จันทรบำรุง (2536) *สตรีกับการพัฒนาสุขภาพชุมชนในชาวเขาเผ่าเย้า จ.ลำปาง พ.ศ.2531-2533* ของอรพินท์ สิงหเดช ขอบ คชาอนันต์ และคณะ (มปป.)

งานทางด้านสาธารณสุขและสุขภาพอนามัยมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการรักษาโรคแผนพื้นบ้าน เช่น การรักษาโรคภัยไข้เจ็บของเฒ่า โดยชอบ คชาอนันต์ หมอตำแยเฒ่า: กรณีศึกษา ของชอบ คชาอนันต์(2533)

งานทางด้านภาษาและการสื่อสาร (ST Yao LC) มีมากพอสมควร ด้านภาษาที่สำคัญได้แก่ Yao-English Dictionary ของ S.J.Lombard(1968) รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาษาม้งและเฒ่าที่เกื้อกูลต่อการ ศึกษาเรื่องระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทย ของสุริยา รัตนกุล (2514) วิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษาม้งที่ใช้ยั้งถึงตัวแสดงบทบาท ในปริศนาเรื่องเล่าภาษาเมี่ยน ของกษมาภรณ์ มณีขาว (2532) เรื่อง คำลักษณนามในภาษาเมี่ยน ของนันทา กลิ่นมณี (2532) เรื่อง การณ์ลักษณะในภาษาเมี่ยน (ASPECT IN MIEN) ของ วิชัย กฤตประโยชน์ (2532) งานวิจัยเรื่อง วรรณยุกต์ในภาษาเฒ่า ของธีระพันธ์ ล.ทองคำ (2532) เรื่องของการสื่อสารได้แก่ รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพสังคมเศรษฐกิจ และพฤติกรรมสื่อสารของชาวเขาเผ่าเฒ่า ม้ง และถิ่นในจังหวัด น่าน: ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนผลิตสื่อ เพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม ของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (2526) วิทยานิพนธ์เรื่อง วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขา เผ่าเฒ่า-ไทย ของสุทธิ จันทรวงษ์ (2531) รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าเฒ่า เผ่าลีซอ เผ่ากะเหรี่ยงของสถาบันวิจัยชาวเขา (2532)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม มีปรากฏในงานที่พรรณนาถึงวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาวเฒ่าโดยทั่วไป(ST Yao ANGN) และที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่องม้งน้อยดังนี้

-งานที่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อมีอยู่พอสมควร โดยเฉพาะความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และผีที่ชาวเฒ่านับถือ เช่น บทความในวารสารศูนย์/สถาบันวิจัยชาวเขา ของ ดร.ชอบ คชาอนันต์ เรื่อง ลัทธิบูชาบรรพบุรุษ, ประเพณีการผัดผี, เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี และงานวิจัยเรื่อง ข้อห้าม ขอนิยมของชาวเขาเผ่าเฒ่า (2516) ขวัญและวิญญูณ-ความเชื่อของเฒ่า (2532)

-งานที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของชาวเฒ่า(ST Yao ANDR) ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเฒ่า ในภาคเหนือของประเทศไทย ของ ดนุญา ดิทยาน (2537) งานวิจัยเรื่อง เฒ่าไทย-เฒ่ากวางสี เสื้อผ้าและเครื่องประดับของ มงคล จันทรบำรุง (2534)

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับชาวเขาเป็นงานที่ศึกษาชาวเขาหลายกลุ่มรวมกัน งานที่มีเป็นจำนวนมากได้แก่งานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเขาโดยทั่วไป มีทั้งที่เป็นผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ บทความกึ่งวิชาการ และงานเขียนเพื่อการบันเทิงหรือการท่องเที่ยว ในนิตยสาร วารสาร และจุลสารต่างๆ (เช่น ศิลปวัฒนธรรม อสท. เสี่ยงภูเขา) แต่เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเฉพาะงานวิจัยชิ้นสำคัญ และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาน้อยราย จึงมิได้กล่าวถึงบทความกึ่งวิชาการ หรืองานเขียนเพื่อการบันเทิงหรือการท่องเที่ยวดังกล่าว

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า งานวิจัยเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของชาวเขายังมีหัวข้อที่ควรศึกษาอีกมาก เช่น

1. การศึกษาเรื่องนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลไทยที่เกี่ยวกับชาวเขา เช่น รัฐบาลไทยต้องการให้ชาวเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยหรือไม่ เพียงใด หัวข้อนี้ควรเป็นการศึกษาโดยเร่งด่วน เพราะกระแสการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยยอมรับชาวเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยกำลังแรงและเข้มข้นขึ้นทุกที เนื่องจากชาวเขาประมาณกว่า 80% ยังไม่ได้รับอนุญาตให้มีบัตรประจำตัวประชาชน และถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่หรือเดินทางเฉพาะในอาณาบริเวณหรืออำเภอที่ตนเองอาศัยอยู่เท่านั้น

2. การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อันมีผลกระทบถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ หัวข้อนี้ควรศึกษาให้มาก เพราะจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้เห็นว่าสังคมกลุ่มชาติพันธุ์เป็นแหล่งความรู้ที่มีค่ายิ่ง เป็นสืบทอดของมนุษยชาติ และสำหรับสังคมไทย ยังเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอีกด้วย

3. การศึกษาเรื่องอนามัย สาธารณสุข และการรักษาโรคแผนพื้นบ้าน อันรวมถึงการใช้สมุนไพรชนิดต่างๆ

4. การศึกษาด้านวรรณกรรม อันได้แก่บทเพลง สุภาษิต คำคม คำพังเพย นิทาน เรื่องเล่า รวมถึงบทสวด คำสอนต่างๆ วรรณกรรมเหล่านี้อาจจะสะท้อนให้เห็นประวัติความเป็นมาของกลุ่มชน การเคลื่อนย้ายอพยพ โลกทัศน์และแนวคิดของชาวเขา และยังจะทำให้เราแลเห็นศิลปะและความงามทางด้านภาษา ความเฉลียวฉลาดแหลมคมในการใช้คำและความสามารถในการเปรียบเทียบ

5. การศึกษาเกี่ยวกับศิลปะและนันทนาการ เช่น

การประดิษฐ์เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ลวดลายผ้าชนิดต่างๆ

การประดิษฐ์เครื่องจักสาน เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ

ดนตรี เพลง การละเล่น การเต้นรำ ฯลฯ

การศึกษาวิจัยด้านต่างๆที่กล่าวมานี้ รวมถึงการวิจัยที่เคยทำมา ควรมีเทคนิควิธี(methodology) ที่ทำให้การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้ได้ข้อมูลระดับลึก ละเอียด และมีเนื้อหา มากพอที่จะทำให้วิเคราะห์ได้อย่างครอบคลุม มีเหตุผล และน่าเชื่อถือ จะเห็นได้ว่า หัวข้อวิจัยที่ควรจะทำหลายหัวข้อจำเป็นต้องใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป็นการวิจัยที่ศึกษาในพื้นที่เล็กแต่ลงลึก และต้องใช้ เวลาในการศึกษามาก ซึ่งในเมืองไทยยังขาดนักวิจัยที่สามารถทำงานในลักษณะนี้อีกมาก รวมถึงติดขัด เรื่องการทำงานระบบราชการที่ไม่เอื้อต่อการออกทำงานภาคสนามเป็นระยะเวลานานๆ (เช่น 3-6 เดือน) ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยชาวต่างประเทศซึ่งเดินทางมาจากที่ไกล มาศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆอย่างจริงจัง จึง เป็นผู้ผลิตงานอันเป็นที่อ้างอิงมากกว่างานของนักวิจัยชาวไทย ซึ่งนับได้ว่าน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง และเป็นเรื่องที่นักวิชาการไทยจะต้องแก้ไขปรับปรุง

ตารางแสดงจำนวนงานวิจัยชิ้นสำคัญเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า และม้ง-เย้า

กลุ่มชาติพันธุ์ หมวดหมู่ทางวิชาการ	ชาวเขา ทุกกลุ่ม	กะเหรี่ยง Karen	ม้ง/แม้ว Hmong	เย้า/เมี่ยน Yao/Mien	อาข่า Akha	ลาหู่/มูเซอ Lahu	ลีซอ Lisu	รวม
ชาติพันธุ์ ET	2	11	4	1	3	4	2	27
แผนที่/สถิติ MS	7	1	1	1	1	1	1	13
ประวัติ HT	2	6	4	1	1	1	1	16
การปกครอง/สังคม SS	41	5	10	8	10	4	5	83
เศรษฐกิจ-อาชีพ EC	52	27	14	1	1	3	2	100
การอพยพ M	6	3	1	1	1	1	1	14
ประชากรศึกษา PP	10	5	4	3	1	1	1	25
นิเวศวิทยา EG	18	8	2	2	1	1	2	34
สาธารณสุข HL	15	10	10	3	3	2	3	46
โภชนาการ NT	2	2	-	-	-	-	-	4
ภาษา/การสื่อสาร LC	10	44	15	14	12	13	12	120
การศึกษา ED	40	3	2	1	2	1	2	51
ความช่วยเหลือ HP	47	4	5	1	5	3	2	67
การท่องเที่ยว TR	1	2	1	1	1	1	1	8
มานุษยวิทยา- วัฒนธรรม AN--	40	63	15	15	12	14	17	176
รวม	93	194	88	53	54	50	52	784

2.2 องค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน (Chinese)

ชาวจีนในประเทศไทยมีเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ได้ปรับตัวเข้ากับสังคมไทยโดยการแต่งงานกับคนไทย หรือรับวัฒนธรรมไทย-ภาษาไทย เป็นวัฒนธรรมหลัก-ภาษาสำคัญในชีวิตของตน ดังนั้น เมื่อเราพูดถึงกลุ่มชาติพันธุ์จีนในประเทศไทย โดยทั่วไปจึงมักหมายถึงผู้ที่ เป็นจีน-ไทย หรือ Sino-Thai นั้นเอง

กลุ่มชาติพันธุ์จีนในประเทศไทยมีหลายกลุ่ม แบ่งตามภาษาที่พูดคือ แต้จิ๋ว กวางตุ้ง ไหหลำ และฮกเกี้ยน จีนฮ่อ

งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสาร และบทความเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาจีนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านประวัติศาสตร์ นอกนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของชาวจีนโดยทั่วไป และเรื่องภาษาจีน รหัสที่ผู้วิจัยให้กับงานวิจัยในกลุ่มนี้ คือ ST Ch

งานทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย(ST Ch HT) ได้แก่ ผลงานจำนวนมากของ William Skinner เช่น *Report on the Chinese in Southeast Asia.(1951)* *A Study of Chinese Community Leadership in Bangkok, together with an Historical Survey of Chinese Society in Thailand.(1954)* *Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand.(1956)* *"Chinese assimilation and Thai politics"(1957)* *Journal of the South Seas Society (1960)* *"The Thailand Chinese: Assimilation in a Changing Society" (1964)*

งานวิจัยเรื่อง *Current Status of Chinese Minorities in Southeast Asia, Asian Survey* ของ Chang (1973) วิทยานิพนธ์หลายเรื่อง เช่น *การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453* ของ วิยะดา ทองมิตร(2527) *Education as a Means for National Integration : Historical and Comparative Study of Chinese and Muslim Assimilation in Thailand* ของ Kanniga Sachakul (1984) *สมาคมชาวจีนในกรุงเทพฯ พ.ศ.2440-2488* ของปรารธนา โกเมน (2532) *บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2367-2453)* ของกนิษฐา ไทเดชะวัฒน์ (2534) *บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475* ของนิวัตร ตันไพศาล (2534) *พัฒนาการบทบาทของสมาคมชาวจีนในกรุงเทพฯ ที่มีต่อคนไทยเชื้อสายจีน(2485-2535)* ของ พรพรรณ เตียรักษ์กิจสกุล (2535) หนังสือเรื่อง *สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์* ของพรณี ฉัตรพลรักษ์ (2529) *ชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทยและในภูมิภาคอื่น* : *ท่าเรือชานไหว ค.ศ.1860-1949(พ.ศ.2403-2492)* ของสุภางค์

จันทวานิช, สวีเล่าหลิน และคณะ (2539) หนังสือเรื่อง *เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ* ของ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์ (2539)

งานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตของชาวจีนโดยทั่วไป (ST Ch1 ANGN) ได้แก่ หนังสือ *Thailand : its people, its society, its culture* ของ Moore(1974) บทที่ว่าด้วย Chinese ในหนังสือของ Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) (1964) บทที่ว่าด้วย Chinese ในหนังสือ *Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand* ของ CIAC and CRSS (1970) นอกจากนี้มีหนังสือ *ตั้งหนังก๊วย* ของ จิตรา ก่อมนทเกียรติ (2539)

งานวิจัยเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน และการอพยพเคลื่อนย้าย (ST Ch1 MI) ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง *The Minority Groups of Yunnan and Chinese Political Expansion into Southeast Asia* ของ Chang (1956)

งานที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม และการเมืองการปกครองที่เกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย ได้แก่ หนังสือ *ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* ของ ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ และคณะ (2515) *ชาวจีนในประเทศไทย* ของ ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ และคณะ (2517) *ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* ของ ลิขิต วีระเวทิน และคณะ(2521) บทความเรื่อง *Current Status of Chinese Minorities in Southeast Asia* ของ Chang(1973) วิทยานิพนธ์เรื่อง *สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวจีน ในสังคมไทย ปัจจุบัน : กรณีศึกษากลุ่มมอญรักษ์ นิยมในกรุงเทพมหานคร* ของ เตือนพิศ ชัยพรหมประสิทธิ์ (2530) *สมาคมจีนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีสมาคมจีนจังหวัดพิษณุโลกกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ. 2528 ของ พรรณพ พุกจันทร์* (2532) *แบบแผนการลงคะแนนเสียงชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตชุมชนหนาแน่น เขต 2 ของ รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์* (2534) *เชียงใหม่ : การก่อตัวขององค์กรนำชาวจีนในสังคมไทย (พ.ศ. 2452-2460)* ของ มนทิรา เตชะมโนดม(2538) ที่เกี่ยวกับชาวจีนไหหลำ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *บทบาทของสมาคมไหหลำกับการผสมผสาน ทางวัฒนธรรมในสังคมไทย : กรณีศึกษา โรงเรียนไหหลำ ของ สมเกียรติ ลิกขารักษ์สกุล* (2537) หนังสือเรื่อง *ลูกสาวเจ๊กบ้านนอก* ของ กิมหลั่น (2538) ที่เกี่ยวกับจีนฮ่อ ได้แก่ สารนิพนธ์เรื่อง *ชีวิตและความสัมพันธ์ของจีนฮ่อ หมู่บ้านหัวแม่คำ ต.ป่าซาง อ.แม่จัน จ.เชียงราย* ของ ธนุชัย ดีเทศน์ (2518) วิทยานิพนธ์เรื่อง *ผู้อพยพจีนคณะชาติในภาคเหนือของประเทศไทย* ของ สุรเสฏฐ์ รามสมภพ(2519)

งานที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การทำมาหากิน การประกอบอาชีพด้านต่างๆ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *พัฒนาการการค้าเงินธุรกิจและการอ้างเอกลักษณ์ธุรกิจแบบจีน : กรณีศึกษาสองตระกูล* ของ สุกลักษณ์ พรกุลวัฒน์ (2538)

งานทางด้านภาษาและการสื่อสาร (ST Sve LC) ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ของ วนิดา เจริญสุข (2531) ที่เกี่ยวกับภาษาจีนแต้จิ๋ว ได้แก่วิทยานิพนธ์เรื่อง *A phonological study of Swatow of Chinese as spoken in Bangkok with comparisons to Thai* ของ Wichet Atchariyasucha (1982/2525) เรื่อง ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋ว ของเสาวภาคย์ วรลัคนากุล (1989/2532) ที่เกี่ยวกับภาษาไหหลำ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง ระบบเสียงภาษาจีนไหหลำที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของ อาทิตย์ สอดิรัตน์พันธ์(2529) ที่เกี่ยวกับภาษาจีนฮกเกี้ยน ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *A Phonological study of Hakka, with comparison with Swatow* ของ Pratoom Wongwantanee (1984/2527) เรื่อง คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง ของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2536) ที่เกี่ยวกับภาษาจีนกลาง ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง ความหมายในเชิงอรรถศาสตร์จำพวกนามในภาษาแมนดารินเหนือ: การวิเคราะห์แบบซีมีมิก ของพจณี ฉันทรุ่งกนก (1993/2536) ที่เกี่ยวกับภาษาจีนฮ่อ ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง *The Yunnanese Chinese phonology* ของ Panchai Poonwathu (1984/2527)

งานทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม เช่น เรื่องเกี่ยวกับศิลปะและดนตรี มีวิทยานิพนธ์ของวีเกียรติี มารคแมน (2539) เรื่อง "จ๊วแต้จิ๋ว" กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี: กรณีศึกษาคณะเหล่าบ่วงนี้ซ่งบ่วง

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า งานวิจัยเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทยมีมากทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นชีวิตและบทบาทของชาวจีนในสังคมไทยปัจจุบันได้เป็นอย่างดี นอกไปจากงานด้านประวัติศาสตร์ งานวิจัยด้านอื่นยังมีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีงานวิจัยเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวจีนในปัจจุบันให้มากขึ้น เช่น เรื่องโครงสร้างทางสังคม ระบบเครือญาติ การเมือง ศาสนาและความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม โลกทัศน์ การทำมาหากิน ประเพณี พิธีกรรม การแต่งกาย อาหาร ศิลปะและสันตนา การ ฯลฯ เนื่องด้วยวิถีชีวิตของชาวจีนในประเทศไทยจะแตกต่างไปมากจากวิถีชีวิตของชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งเปลี่ยนไปจากผลของการเมืองการปกครอง และชีวิตของชาวจีนในไทยก็จะต่างจากชาวจีนในประเทศอื่นๆอีกด้วย เนื่องจากการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของคนจีนเพื่อให้ชีวิตของตนในดินแดนที่ตนไปอยู่มีความสมดุลง่ายที่สุด

บรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลจีน-ทิเบต และม้ง-เย้า ได้เรียงตามลำดับดังนี้

- 1.บรรณนิทัศน์ของทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (AAA)
- 2.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มรวมชาติพันธุ์ชาวเขา (ST Sve)
- 3.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอาข่าหรืออีเก้อ (ST Ak)
- 4.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลาหู่หรือมุเซอ (ST Lh)
- 5.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลีซูหรือลีซอ (ST Lsu)
- 6.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษากะเหรี่ยง (ST Kr)
- 7.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาม้งหรือแม้ว (ST Hm)
- 8.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเย้าหรือเมี่ยน (ST Yao)
- 9.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอื่นๆในกลุ่มชาวเขา (ST....)
- 10.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาจีน (ST Ch)

1. บรรณนิทัศน์ของทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (AAA)

AAA ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มูเซอ) ลีซอ ขมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

AAA ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press.

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องกะเหรี่ยง(Karen) ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับกะเหรี่ยงในประเทศพม่าและไทย โดยอธิบายลักษณะทางชาติพันธุ์ ภาษา การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ คำอธิบายนี้สั้น กระชับ และตอนท้ายของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ

AAA ANGN Young, Oliver Gordon 2504/1961 The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า

หนังสือเล่มนี้ ให้ความรู้ทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ดองซู่ และจีนฮ่อ

AAA ถาวร พูเพื่อง, 2536. บรรณานุกรมชาวเขา-ชนกลุ่มน้อย สถาบันวิจัยชาวเขา. (บรรณานุกรมหัวเรื่อง) เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา, 89 หน้า.

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมรายชื่อหนังสือ ผลงานวิจัย และบทความวิชาการของนักวิจัยประจำ

สถาบันวิจัยชาวเขา รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเรียงตามลำดับอักษร ชื่อเผ่าคือ กะเหรี่ยง ขมุ ถิ่น ผีตองเหลือง มูเซอ แม้ว เย้า ลีซอ ลัวะ อีเก้อ และรวมเผ่า ซึ่งในแต่ละเผ่าได้จัดเรียงหมวดหมู่ตามเนื้อหาวิชาการดังนี้ การเกษตร การปกครอง การศึกษา ครุวัเรียน ความรู้ทั่วไป ภาษา ยาเสพติด ลัทธิ ประเพณี สังคม-เศรษฐกิจ สาธารณสุข

AAA วิรัช นิยมธรรม 2533 ระบบฐานข้อมูลภาษาและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยด้วยคอมพิวเตอร์
นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ม.มหิดล 121 หน้า

งานวิจัยนี้ได้นำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ มาใช้พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้พัฒนาซอฟต์แวร์สำเร็จรูปประเภทระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database) ซึ่งสามารถนำมาใช้จัดระบบข้อมูลในเชิงอักษร รูปภาพ และแผนที่ แสดงผลได้ทั้งจอโมโนโครมและจอสี และได้สร้างฐานข้อมูลตัวอย่างสำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของชนกลุ่มน้อยแต่ละเผ่า หมู่บ้านชนกลุ่มน้อย รายชื่อผลงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเผยแพร่เป็นแผ่นข้อมูลคอมพิวเตอร์

2. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มรวมชาติพันธุ์ชาวเขา (ST Sve)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มรวมชาติพันธุ์ชาวเขา ใช้รหัส ST Sve + รหัสทางวิชาการ

ST Sve ANAR Hans Oesch (ฮัน เอช)ม 2522 (1979). The Music of the Hilltribes in Northern Thailand วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีที่ 11 เล่มที่ 2 (กค.-ธค. 2522)มภาค 2 สังคมศาสตร์, หน้า 1-26.

บทความนี้กล่าวถึงดนตรีของชาวเขาทางภาคเหนือของไทย โดยศึกษาทั้งด้านดนตรี วิทยาและมานุษยวิทยาการดนตรี กลุ่มชนที่ศึกษาได้แก่ เย้า กะเหรี่ยงสะกอ แม้ว อาข่า (อีเก้อ) และราว่ง(Rawang : กลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า) ผู้วิจัยได้ศึกษาทำนองเพลง เนื้อร้อง และเครื่องดนตรีบางชิ้น ได้แก่ ดนตรีและเครื่องดนตรีในพิธีแต่งงานของเย้า เครื่องดนตรีเขาสัตว์ของกะเหรี่ยง ดนตรีพิธีศพของแม้ว เครื่องดนตรีของชาวราว่ง ปี่แคนของอาข่า บทเพลงพินของกะเหรี่ยงสะกอ เพลงสายตระกูลของอาข่า เพลงของเย้า และแม้ว ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าดนตรีมีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวเขา คือไม่

เพียงให้ความบันเทิง แต่ใช้ในพิธีกรรมด้วย นอกจากนี้เนื้อหาของเพลงยังให้ความรู้เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ภาษา ฯลฯ ของชาวเขาเหล่านั้น

ST Sve ANAR Schworer, Gretel, 1976, "The Music of the Hill Tribes in Northern Thailand", a brief notes to accompany a programme of dances and music from the northern mountains, presented at the Siam Society, January 20, 1976, 4 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงดนตรีของอีเก้อ มูเซอ ลีซอ มัง เย้า และกะเหรี่ยง กล่าวถึงเครื่องดนตรี เพลงที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ และเพลงที่ใช้ในงานรื่นเริง

ST Sve ANAR ประไพศรี สอนวงศ์ 2532 "นาฏดุริยางคศิลป์ของชาวเขาในภาคเหนือ = Music and performing arts of the hilltribes in Thailand" รายงานการวิจัย วิทยาลัย นาฏศิลป์ กรมศิลปากร 237 หน้า.

รายงานการวิจัยพบว่า ดนตรีพื้นบ้านของชาวเขามีรูปแบบที่เรียบง่าย เรียนรู้ฝึกฝน ได้ง่าย จดจำและถ่ายทอดกันมาจากการฝึกหัด บอกเล่าแบบดนตรีพื้นบ้านทั่วไป มีเอกลักษณ์ เฉพาะเผ่าพันธุ์ที่แสดงถึงลักษณะทางดนตรีของชาวเอเชียทั่วไปคือ เป็นดนตรีแนวเดี่ยว เครื่องดนตรีมีลักษณะเป็นแบบดนตรีพื้นเมืองดั้งเดิม วัสดุที่ใช้คือวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นนำมาประดิษฐ์ ไม่เน้นมาตรฐานของเสียงเท่ากับหน้าที่ในการบรรเลง เครื่องดนตรีหลักที่ทุกเผ่าใช้คือ เครื่องเป่า เพลงร้องมีมากที่สุดและมีบทบาทต่อชีวิตในทุกสถานการณ์ ทุกเพศ ทุกวัย การแสดงพื้นบ้านมีน้อยมาก วัตถุประสงค์เพื่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อในลัทธิ บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไร้ตัวตน ลักษณะของดนตรีนาฏศิลป์ชาวเขามีจุดเด่นคือ มีเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความคิด ความเชื่อที่ยึดมั่นในจารีตของเผ่าพันธุ์ มีการเลียนแบบและผสมผสาน โดยยึดธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นต้นแบบหลัก ดนตรีพื้นบ้านได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารในการถ่ายทอดความคิดหลายรูปแบบ และเป็นการแสดงออกถึงความรักที่มีต่อ ศิลปด้านนี้อย่างลึกซึ้ง

ST Sve ANBL Hudspith, J. Edwin 1969, Tribal Highways and Byways : A Church Growth Study in North Thailand วิทยานิพนธ์ Master of Arts in Missions, The Faculty of Fuller Theological Seminary, 363 หน้า มีตารางและแผนภูมิ พร้อมด้วยแผนที่

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ มัง มูเซอ ละว้า ลีซอ ลัวะ เย้า กะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโปว์ วิทยานิพนธ์นี้ให้ความสำคัญกับบทที่กล่าวถึงกะเหรี่ยงมาก เพราะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นิยมชมชอบรับนับถือศาสนาคริสต์

ST Sve ANBL Kuhn, Isobel 1956, Ascent to the Tribes Pioneering in North Thailand, Achina Inland Mission Book, Moody Press, Chicago, 315 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงผลงานการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ของ China Inland Mission หลังจากที่ถูกกดดันไม่ให้เผยแพร่ศาสนาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน CIM และ OMF ได้เผยแพร่ศาสนาในแปดกลุ่มชาติพันธุ์คือ ลีซอ มูเซอ เย้า ม้งน้ำเงิน ม้งขาว ไทฉาน กะเหรี่ยงโปว์ และอีเก้อ

ST Sve ANBL สถาบันวิจัยชาวเขา (วันชัย พุกกะศรี และคณะ) 2528. ประเมินผลการให้การศึกษาชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา, 82 หน้า.

หนังสือเล่มนี้ได้ประเมินผลการทำงานของพระธรรมจาริก เกี่ยวกับการเผยแพร่ ศาสนาพุทธ และให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ชาวเขา โดยได้กล่าวถึงความเป็นมาของ โครงการพระธรรมจาริก การดำเนินงานด้านต่างๆของพระธรรมจาริก ปัญหาและอุปสรรค ในการทำงานของพระธรรมจาริก ประโยชน์ของชาวเขาที่ได้จากโครงการนี้ โดยสรุป โครงการนี้ได้รับผลสำเร็จพอสมควร โดยช่วยส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลด้านพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมและช่วยลดการปลูกฝิ่นและเสพฝิ่นด้วย

ST Sve ANDR Williams, Gerri and Rosemarie Sutan Tanon, 1986, "Hilltribe Costumes", National Museum Volunteers Newsletter Jan 1986, หน้า 15-18

บทความสั้นๆ นี้พรรณนาเครื่องแต่งกายของสตรีชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ อีเก้อ ลีซอ ม้ง และเย้า มีภาพวาดประกอบทุกเผ่า

ST Sve ANGN Anderson, Edward F. 1993 Plants and People of the Golden Triangle Ethnobotany of the Hill Tribes of Northern Thailand Chiang Mai : Silkworm Books 279 pages

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงพืชพันธุ์ไม้ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวเขา 6 เผ่า ทางตอนเหนือของประเทศไทย (บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ) อันได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน(เย้า) อาข่า(อีเก้อ) ลีซอ และ ล่าหู่(มูเซอ) ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตโดยทั่วไปของชาวเขากลุ่มดังกล่าว และกล่าวถึงพืชที่สำคัญ คือ ข้าว ไม้ไผ่ ฝิ่น พืชสมุนไพร พืชที่ให้เส้นใยสำหรับทอผ้าและเครื่องใช้(ฝ้าย ป่าน นุ่น หวาย ฯลฯ) พืชที่ใช้ในการย้อมผ้า พืชที่ใช้สำหรับความงามและความบันเทิง การให้ข้อมูลจะบอกชื่อทาง พฤกษศาสตร์ และชื่อที่ใช้ในท้องถิ่น และอธิบายบทบาทของพืชชนิดต่างๆในสังคมชาวเขา อย่างน่าสนใจ หนังสือเล่มนี้มีภาพประกอบสวยงาม มีภาคผนวกแสดงรายชื่อพืชที่กล่าวถึงทั้ง หด และมีดัชนีค้นคำด้วย

ST Sve ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่ เผยแพร่แล้ว

ST Sve ANGN Goldrick, Richard 1989, Chiang Mai and the Hill Tribes, Sangdad Publishing Co., Ltd. เขียนเป็นภาษาอังกฤษ, 91 หน้า

หนังสือนี้กล่าวโดยย่อถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึงวัดภายในและภายนอก กำแพงเมือง กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้แก่ ม้ง กะเหรี่ยง อีเก้อ มุเซอ เย้า และลีซอ โดยกล่าวถึง ชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาที่ใช้ การอพยพเข้ามาในประเทศไทย การแต่งกาย หมู่บ้าน ลักษณะของ บ้านเรือน พิธีกรรมและความเชื่อ การสืบสายตระกูล การแต่งงาน การเพาะปลูก มีภาพสีประกอบมาก และมีแผนที่

ST Sve ANGN Hanks, Lucien M., Lauriston Sharp, Jane R. Hanks, 1964, A Report on Tribal Peoples in Chiengrai Province North of the Mae Kok River, Bennington-Cornell Anthropological Survey of Hill Tribes in Thailand, Data paper Number I, the Siam Society, 2507, โรเนียวเย็บเล่ม, 89 หน้า มีภาคผนวก

รายงานนี้ให้ข้อมูลทางมานุษยวิทยาเบื้องต้นเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ในจังหวัดเชียงราย อัน ได้แก่ อีเก้อ มุเซอ เย้า ลีซอ กะเหรี่ยง ไทฉาน และจีนฮ่อ

ST Sve ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทร โดยผู้เขียนแบ่งกลุ่มชนต่างๆตามตระกูลภาษาของแต่ละกลุ่มชน ได้แก่ ตระกูลภาษาจีน-

ทิเบต(Sino-Tibetan) ออสโตรเอเชียติก(Austroasiatic หรือกลุ่มมอญ-เขมร-เวียตนาม) ไท-กะได(Tai-Kadai) และมาลาโย-โพลีเนเซียน(Malayo-Polynesian) แต่ละตระกูลภาษามีคำอธิบายโดยรวมเกี่ยวกับกลุ่มชนที่พูดภาษาในตระกูลนั้น แล้วพรรณนากลุ่ม ชนดังกล่าวที่ละกลุ่ม เรื่องที่พรรณนาได้แก่ ลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ คำอธิบายดังกล่าวนี้สั้น กระชับ มีเนื้อหากระชับ 1-4 หน้า แต่ก็ยังเป็นเนื้อหาที่คืบมา จากหนังสือหลายเล่ม นอกจากนี้ ห้ายเรื่องยังมีบรรณานุกรมอย่างย่อด้วย

ST Sve ANGN Lewis, Paul ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, The Hill Tribes of North Thailand, เอกสารประกอบการสอนวิชา Socio-Anthro.321, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรเนียว เย็บเล่ม, 6 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษปนไทย

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงว่าชาวเขาคือใคร อธิบายชื่อต่างๆ ของชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ภาษา การจัดตระกูลภาษาซึ่งผู้เขียนใส่เครื่องหมายปรัสนี้ว่ากะเหรี่ยงจะควรถูกจัดอยู่ในตระกูลภาษาทิเบต-พม่าหรือไม่? กล่าวถึงจำนวนชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาของแต่ละกลุ่ม ชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กระจายกันอยู่ที่ใด กล่าวถึงว่าเราควรศึกษาเรื่องชาวเขาทำไมและจะศึกษาอย่างไร กล่าวถึงขนบธรรมเนียมโดยทั่วไปของชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

ST Sve ANGN Preecha Chaturabhand, 1980, People of the Hills, Editions Duang Kamol, 200 หน้า มีภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ แนะนำให้รู้จักชาวเขาเผ่าต่างๆ ในมุมมองกว้างๆ กล่าวถึง เย้า ม้ง อี๋ก้อ มูเซอ ละว้า ลีซอ กะเหรี่ยง ในการบรรยายแต่ละเผ่าจะกล่าวถึง บ้านเรือน การแต่งกาย อาหาร พิธีกรรม จารีตประเพณี การแต่งงาน การคลอดบุตรและการเลี้ยงดูเด็ก ความเจ็บป่วย ความตาย

ST Sve ANGN Walker, Anthony R. (ed.) 1992 The Highland Heritage : Collected Essays on Upland North Thailand. Singapore : Suvarnabhumi Books. 434 pages.

หนังสือนี้รวมบทความเกี่ยวกับชาวเขาในภาคเหนือของไทย อันได้แก่ อาข่า(อี๋ก้อ) ลีซอ เย้า และลาหู่(มูเซอ) กับทั้งมีบทความเกี่ยวกับชาวมลาบรี(ผีตองเหลือง)ด้วย บทความดังกล่าวเกือบทั้งหมดเคยตีพิมพ์ในวารสาร Contributions to Southeast Asian Ethnography ในปีต่างๆกัน คำอธิบายบทความแต่ละเรื่องปรากฏ ณ ชื่อผู้แต่งของบทความนั้น ในที่นี้จะให้แต่ชื่อบทความคือ Walker, A.R. "Northern Thailand as Geo-Ethnic Mosaic"; Dessaint and Dessaint "Economic Systems and Ethnic Relations"; Walker, A.R. "Opium : Its Production and Use in a Lahu Nyi (Red Lahu)

Village Community"; Bragg, K. "Akha Ethnobotany"; Hoare, P. "The Movement of Lahu Hill People towards a Lowland Lifestyle"; Lewis, P. "Basic Themes in Akha Culture"; Trier, J. "The Mlabri People : Social Organization and Supernatural Beliefs"; Walker, A.R. "Lahu Nyi (Red Lahu) Village Officials and Their Ordination Ceremonies"; Chob Kacha-ananda "The Religious Life of the Yao People : Some Introductory Remarks"; Dessaint, A.Y. "Lisu World View"; Walker, A. R. "Exorcising the *Jaw* and *Meh* Spirits : Three Lahu Nyi (Red Lahu) Ritual Texts"; Walker, A. R. "Transformations of Buddhism in the Religious Ideas and Practices of a Non-Buddhist Hill People"

ST Sve ANGN Walker, Anthony R.(editor), 1975 Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand, School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ, มีแผนที่และภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความ 22 บทความ เขียนโดยนักวิชาการหลายคน กล่าวถึงม้ง เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ และอีเก้อ

ST Sve ANGN Wood, W.A.R. 1965, Consul in Paradise sixty-nine years in Siam, Suriwong Book Centre, 175 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชีวิตของผู้แต่งซึ่งเป็นกงสุลอังกฤษที่เชียงใหม่ และได้อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 69 ปี ได้กล่าวถึงขนบธรรมเนียมของคนไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ ม้ง เย้า ละว้า ขมุ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ มราบริ ได้กล่าวถึงกะเหรี่ยงในประเทศไทยว่าแยกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเก และตองตู ได้กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพและการแต่งกาย พร้อมทั้งกล่าวด้วยมีกะเหรี่ยงสะกอจำนวนมากที่ถือศาสนาคริสต์นิกายแบปติสต์

ST Sve ANGN ขจัดภัย บุรุษพัฒน์, 2533, ชาวเขา, สำนักพิมพ์แพรวพิตยา กรุงเทพฯ, มีบรรณานุกรม, มีภาพประกอบ, 168 หน้า

หนังสือเล่มนี้ศึกษาถึงสภาพทั่วไปของชาวเขาในภาคเหนืออันได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ อีเก้อ ศึกษาถึงประวัติความเป็นมา เชื้อชาติ ภาษา ถิ่นที่อยู่ ประชากร ระบบการปกครองหมู่บ้าน ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ และศาสนาของชาวเขาแต่ละเผ่า ตลอดจนได้ศึกษาปัญหาชาวเขาและนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งได้ประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลไว้ในบทสุดท้ายด้วย

ST Sve ANGN ประสิทธิ์ ติศวัฒน์, (2513), "การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา", คำบรรยายสรุป (Briefing) โดยหัวหน้ากองสงเคราะห์ชาวเขา สำหรับคณะผู้เชี่ยวชาญสหประชาชาติ, ณ ห้องประชุม กรมประชาสงเคราะห์, ตุลาคม 2513, โรเนียว เย็บเล่ม, 12 หน้า

บทความนี้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชาวเขา 6 เผ่า คือ แม้ว เย้า ลีซอ อีเก้อ มูเซอ และกะเหรี่ยง ในประเทศไทย กล่าวถึงถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์ของชาวเขา ประชากรชาวเขาและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและมานุษยวิทยา ปัญหาเกี่ยวกับชาวเขา นโยบายและวิธีดำเนินการกับชาวเขาทั้งนโยบายระยะสั้นและระยะยาว นโยบายและการจัดการศึกษาแก่ชาวเขา การส่งเสริมอาชีพชาวเขา กล่าวถึงองค์การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา โครงการชาวเขา สัมพันธ์ โครงการทดลองพัฒนาการเกษตรบนเขา

ST Sve ANGN ไพฑูรย์ พรหมวิจิตร 2540 เสียงเพรียกจากชาติพันธุ์ เชียงใหม่ : ศูนย์ชาติพันธุ์ และการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 224 หน้า

หนังสือเล่มนี้มีบทความเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มในเมืองไทย คือ มอญ ลัวะ(ละว้า) ไทใหญ่ ปะดอง ดาละอั้งหรือปะหล่อง อาข่า(อีเก้อ) กะเหรี่ยงโป ไทเขิน ไทลื้อ ลาฮู(มูเซอ) บทความดังกล่าวได้แก่ ลอยกระทง พิธีกรรมของมอญเมืองลำพูน, ลัวะฆ่าควาย ลานหลัง เลือดที่แม่สะเรียง, หนุ่มศึกหาญ ตำนานการรบพุ่งของไทใหญ่ฯ, ปะดอง นางผู้มีห้วงคอ ทองคำแห่งรัฐเคยาห์, ดาละอั้ง ระเบิดาเมฆฝนบนดอยเชียงดาว, อาข่า คินที่ดาวพร้าวฟ้า ณ ลานสาวกอด, ตำนานการสร้างโลกของไทเขิน, ตำนานการสร้างโลกของไทลื้อ, ลาฮูมูเซอ พรานเลี้ยงเสือแห่งเมืองสิงห์

ST Sve ANGN ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1965, The Hill Tribes of Thailand SEATO Press Release issued by the Public Information office of the South-East Asia Treaty Organization, โรเนียว, แผ่นปลิว, 15 หน้า

บทความนี้เป็นรายงานของ Dr. W.R.Geddes ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางมานุษยวิทยาสังคม มหาวิทยาลัย Sydney ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของกรมประชาสงเคราะห์ในการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา กล่าวถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขา การพัฒนาสงเคราะห์ชาวเขา ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับชาวเขา

ST Sve ANOT Central Hill Tribe Welfare Committee, 1963, Hill Tribe Development and Welfare in Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Bangkok, July 1963, 30 หน้า มีภาพประกอบ

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับชาวเขาโดยทั่วไป กล่าวถึงปัญหาพื้นฐานที่เกี่ยวกับชาวเขา ได้แก่การตัดไม้ทำลายป่า และทำลายป่าต้นแม่น้ำลำธาร การปลูกฝิ่น ปัญหาความมั่นคงปลอดภัยตามแนวชายแดน และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย

ST Sve ANOT ชิตพงษ์ สยามเนตร (2508), การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 132 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย มีบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงปัญหาสำคัญที่ทำให้ต้องพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา การดำเนินงานของคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา การบริหารงานและวิธีดำเนินงานของกรมประชาสงเคราะห์ ปัญหาต่างๆ ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มีบทสรุปและข้อเสนอแนะ

ST Sve ANOT สนั่น วงศ์พัฬพันธุ์, 2516, การพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทยเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, วิทยานิพนธ์เสนอต่อวิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 29 มีนาคม 2516, โรเนียว, เย็บเล่ม 99 หน้า มีภาคผนวกและบรรณานุกรม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงสภาพและปัญหาชาวเขาในปัจจุบัน (พ.ศ. 2516) ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าลีซอ มูเซอ เย้า กะเหรี่ยง และม้ง ปัญหาชาวเขาในประเทศไทย การปฏิบัติการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา การวางนโยบายชาวเขาในฐานะเป็นชนกลุ่มน้อย กระบวนการพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทย มีบทสรุป

ST Sve ANOT พร้อม ผิวนวล(พลตรี), 2520, เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิทยุทศศาสตร์ เรื่อง ภาคเหนือกับความมั่นคงแห่งชาติของไทย เสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2520, โรเนียว, เย็บเล่ม, 112 หน้า

เอกสารการวิจัยนี้ให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับภาคเหนือรวมทั้งชนกลุ่มน้อยในภาคเหนือ บทวิเคราะห์การเสริมสร้างความมั่นคงของรัฐบาลในภาคเหนือ ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงในภาคเหนือรวมทั้งงานทางสังคมจิตวิทยาต่อชนกลุ่มน้อย มีบทสรุปและบรรณานุกรม

ST Sve BB Bang-On Thiemsiri and Kannika Mahawat, 1972, List of Documentary Films on Thailand, Applied Scientific Research Corporation of Thailand, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า

กล่าวถึงภาพยนตร์ 16 มม. ที่เกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ที่มีอยู่ที่ห้องสมุด USIS คือมีเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าอีเก้อ เผ่าละว้า เผ่าลีซอและกะเหรี่ยง เผ่าม้ง ไทลื้อ และมูเซอ เย้า

ST Sve EC สานิตย์ เสี้ยวภูเขียว 2530 พืชป่าที่นำมาใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากการใช้เป็นอาหารของชาวเขาและคนท้องถิ่นในบางท้องที่ของจังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาการสอนชีววิทยา) ม.เชียงใหม่ 165 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับพืชป่าที่นำมาใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากการใช้เป็นอาหารของชาวเขาและคนท้องถิ่น ในบางท้องที่ในจังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะในด้านสีย้อม เส้นใย เครื่องเทศ กลิ่นหอม และสมุนไพร เมื่อทราบลักษณะและวิธีการใช้ โดยแบ่งพื้นที่ สำนวตตามลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็น 2 ลักษณะ คือ บริเวณเทือกเขาซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวม้ง ได้แก่ ขุนช่างเคี่ยน อ.เมือง, ดอยปุย อ.หางดง และบริเวณพื้นที่ราบในเขต อ.ดอยสะเก็ด สันทราย แม่ริม แม่แตง สันกำแพง สันป่าตอง สวรรค์ หางดง และอ.เมือง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างพืชเหล่านี้มาเก็บไว้ 54 ชนิด 48 สกุล 32 วงศ์ ได้ทำการตรวจวินิจฉัยแยกพันธุ์ไม้ เพื่อศึกษาทางด้านอนุกรมวิธานของพันธุ์ไม้ที่ทำการสำรว ในการศึกษาพบพืชที่มีความ สำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น อ่อม ปอกัญชา ปอกะสา รักใหญ่ เป็นต้น ซึ่งถ้าได้นำมาศึกษาวิธีการใช้อย่างถูกต้องแล้ว จะเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ที่สุด

ST Sve EC สุรัช กังวล 2537 "ต้นทุนผลตอบแทนและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต ข้าวไร่ของเกษตรกรชาวไทยภูเขา: กรณีศึกษากันแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 139 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตข้าวไร่ของเกษตรกร ชาวไทยภูเขาที่บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2532 มีต้นทุนทั้งหมด 1,988.64 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ 1,658.60 และ 330.04 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผลตอบแทนที่ได้รับปรากฏว่าประสบกับการขาดทุน กล่าวคือ เกษตรกรชาวไทยภูเขามิราย ได้สุทธิและกำไรสุทธิต่อต้นทุนทั้งหมดมีค่าติดลบคือ -147.86 และ -477.9 บาทต่อไร่ตามลำดับ แต่ถ้าคิดเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสดที่จ่ายไปจริงๆ เกษตรกรจะได้รับกำไรอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก คือมีกำไรสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 1,273.25 บาทต่อไร่ ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดผลผลิตข้าวไร่ที่สำคัญที่สุด คือ ที่ดิน รองลงมาคือ แรงงาน เมล็ดพันธุ์ อุปกรณ์การเกษตร และปุ๋ย ตามลำดับ และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมต่างๆ แสงแดด(ช่วงแสง) อุณหภูมิ ความชื้น และการจัดการของเกษตรกร ชาวไทยภูเขาเอง เป็นต้น

ST Sve EC Benchaphun SHINAWATRA 1985 Highland-lowland Interrelationships in Northern Thailand : A Study of Production, Distribution and Consumption. Ph.D. Dissertation, Department of Agricultural Economics, Michigan State University.

วิทยานิพนธ์นี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ชุมชนบนที่สูงและชุมชนในพื้นที่ราบมีต่อกัน โดยมองในแง่ผลกระทบจากการใช้พื้นที่บนตอยต่อระบบเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ราบ ศึกษาเรื่อง การติดต่อซื้อขายระหว่างคนในพื้นที่ทั้งสอง และการแลกเปลี่ยนสิ่งของนอกระบบตลาด รวมถึง การสื่อสาร หรือให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการบริการ ผลการวิจัยพบว่า อาจมีความเป็นไปได้ที่การใช้ประโยชน์ที่ดินบนที่สูง จะส่งผลต่อการเกิดน้ำท่วมหรือความแห้งแล้งแก่ชนในพื้นที่ราบ สำหรับระบบการซื้อขาย(การตลาด) และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและบริการ เห็นได้ชัดว่า ระบบการตลาดจากพื้นที่ราบ และการดำเนินงานของรัฐที่พยายามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหมู่ชาวเขาได้ดำเนินไปอย่างเด่นชัด แต่ที่เหมาะสมก็คือ ประชากรในพื้นที่สูง ควรเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้ว หากรัฐ และเอกชนดำเนินการได้ดี ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อชนในพื้นที่สูง จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการลดจำนวนป่าไม้ การปลูกฝิ่น การพังสลายของดิน ความแห้งแล้ง และความยากจน

ST Sve EC Central Hill Tribe Welfare Committee, 1963, Hill Tribe Development and Welfare in Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Bangkok, July 1963, 41 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวเขาและปัญหาที่เกี่ยวกับชาวเขา เรื่องการตัดไม้ทำลายป่า การปลูกฝิ่น และปัญหาการขาดความปลอดภัยในบริเวณชายแดน กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา การอบรมเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับชาวเขา การตั้งหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่ และการจัดสรรที่ดินให้ชาวเขาทำการเพาะปลูก

ST Sve EC Chupinit Kesmanee & John McKinnon, 1986, Instruments and Facts : Research, Development and State Formation in the Highlands, paper presented in Thai to Lannathai Conference, Chiangmai, 22-24 August, 1986, มีบรรณานุกรมและภาคผนวก 44 หน้า

บทความนี้เป็นบรรณนิทรรศงานวิจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย มีรายงานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงด้วย

ST Sve EC Cooper, Robert G., 1979, "The Tribal Minorities of Northern Thailand : problems and Prospects" หน้า 323-334 ในหนังสือชื่อ Southeast Asian Affairs 1979, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 363 หน้า

บทความนี้เขียนเกี่ยวกับปัญหาชาวเขาโดยทั่วไป เรื่องความขาดแคลน เรื่องยาเสพติด เรื่องปัญหาความมั่นคง การตั้งถิ่นฐานของชาวเขา การแนะนำให้ใช้วิธีทำเกษตรกรรมแบบอนุรักษ์ การปลูกพืชทดแทนฝิ่น การทำนาแบบขั้นบันได และการจัดสรรน้ำ

ST Sve EC Falvey, L., 1977, Ruminants in the Highlands of Northern Thailand An Agrosociological Study, Thai-Australian Highland Agronomy Project, Chiangmai University, Thailand, 124 หน้า, มีตาราง บรรณานุกรม ภาพประกอบ

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการทำเกษตรกรรมของชาวเขาเผ่าต่างๆ กล่าวถึงทัศนคติของชาวเขาแต่ละกลุ่ม กะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ เย้า ลีซอ อีเก้อ จีนฮ่อ และทัศนคติของคนไทย กล่าวถึงการใช้สัตว์เป็นเครื่องเช่นสรวงบูชา การจัดการเรื่องเกี่ยวกับโคกระบือ โรคของสัตว์ การลักขโมยโคกระบือ ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงโคกระบือ สถานภาพทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับโคกระบือในพื้นที่ภูเขา

ST Sve EC Grandstaff, Terry B., 1980, Shifting Cultivation in Northern Thailand : Possibilities for Development, Resource Systems Theory and Methodology Series, No.3, the United Nations University, Toho Seimei Building, 15-1 Shibuya 2-chome, Shibuya-ku, Tokyo 150, Japan, 44 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงภาคเหนือของประเทศไทยและชนกลุ่มน้อยที่อยู่ที่นี่ แบ่งการทำไร่เลื่อนลอยออกเป็น 2 แบบ คือแบบที่ทำกันมานานแล้ว และแบบผู้บุกเบิก กล่าวถึงพัฒนาการของวิธีการทำไร่เลื่อนลอย การพัฒนาวิธีการทำไร่เลื่อนลอยในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Sve EC Keen, F.G.B., 1976, "Shifting cultivation in North Thailand" หน้า 49-68 จากหนังสือเรื่อง Man and the Environment Regional Perspectives, Longman, 1976

บทความนี้กล่าวถึงการทำเกษตรกรรมด้วยวิธีโค่นเผาป่าระบบนิเวศน์ ประชากรที่เพิ่มขึ้น และการเสียความสมดุลในระบบนิเวศน์ กล่าวถึงชาวเขา 6 เผ่าที่ทำเกษตรกรรมแบบนี้ในภาคเหนือของไทย ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เย้า มูเซอ ลีซอ และอีเก้อ กล่าวถึงกะเหรี่ยงค่อนข้างละเอียด พูดถึงคนไทยและกระบวนการพัฒนาที่เข้าไปในหมู่บ้านชาวเขา ยกตัวอย่างบริเวณดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จัง

ห้วยเชียงใหม่ ซึ่งมีกะเหรี่ยงอยู่ในบริเวณความสูง 950-1300 เมตรจากระดับน้ำทะเล และมีม้งอยู่สูงขึ้นไปกว่านั้น

ST Sve EC Kunstadter, Peter, E.C. Chapman and Sanga Sabhasri (editors), 1978, Farmers in the Forest Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand, East-West Center, the University Press of Hawaii, 402 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 16 บท แต่ละบทแต่งโดยนักวิชาการชาวไทยบ้าง นักวิชาการชาวต่างประเทศบ้าง กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบต่างๆ ของชาวเขา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำไร่แบบเลื่อนลอย มีตัวอย่างในเรื่องของชนละว้า กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ ม้ง ฯลฯ

ST Sve EC Manndorff, Hans 1965, The Hill Tribe program of the Public Welfare Department, Ministry of Interior Thailand, December 1965, โรเนียว เย็บเล่ม, 37 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยก่อน ค.ศ.1965 กล่าวถึงความสัมพันธ์กับรัฐบาลไทยที่เพิ่มขึ้นหลัง ค.ศ.1959 กล่าวถึงการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Sve EC Ministry of Agriculture and Cooperatives, 1970, Promotion of Livestock Production in the Highlands of Northern Thailand, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงการใช้ที่ดินในหมู่ชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย การเลี้ยงสัตว์และพฤติกรรมในการบริโภคเนื้อสัตว์ จำนวนสัตว์เลี้ยง การเลี้ยงสัตว์ของกะเหรี่ยงและละว้า การเพิ่มพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ และสุขวิทยาในการเลี้ยงสัตว์ ทำรายงานมีข้อเสนอแนะ

ST Sve EC Nelson, Rupert R. 1969, Upland-Lowland Conflict : The Missionaries' Role, a research paper delivered to the Fifteenth Annual Mission Conference of the American Baptist Mission in Thailand, August 1969, โรเนียว, เย็บเล่ม, 18 หน้า

บทความนี้เกี่ยวกับปัญหาขัดแย้งระหว่างชาวเขากับชนในที่ราบลุ่ม ซึ่งขัดแย้งได้แก่เรื่องสิทธิการถือครองที่ดิน การปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่น ปัญหาการหาตลาดขายพืชอื่น บทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล กล่าวถึงบทบาทของหมอสอนศาสนาในการให้การศึกษาแก่ชาวเขา การแนะนำให้ใช้ที่ทำกินอย่างถูกวิธี และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคริสตศาสนิกชนไทย กับคริสตศาสนิกชนชาวเขา

ST Sve EC Oughton, G.A., 1969, "Agricultural Development in the Hills of Northern Thailand", Subject matter of a briefing given to the SEATO Orientation Course at the Tribal Research Centre, 22nd February, 1969, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงเหตุผลของชาวเขาในการทำไร่เลื่อนลอย ศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างการกลิ้งกรรมแบบไร่เลื่อนลอยและการอพยพย้ายถิ่นของชาวเขา การเพิ่มประชากรของชาวเขาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รายงานนี้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วย

ST Sve EC Oughton, G.A., 1970, "Swidden Cultivation and Forest Destruction in North Thailand", Paper prepared by the Agricultural Adviser, Tribal Research Centre for the 3rd National Forestry Conference held at Chiangmai, August 14-22, 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม 17 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการเพิ่มขึ้นมากของประชากรชาวเขา กล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาในอนาคตซึ่งควรแนะนำเรื่องการคุมกำเนิดและพัฒนาการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบไร่เลื่อนลอยแบบต่างๆ กล่าวถึงวิธีการใช้และอนุรักษ์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ST Sve EC Patya Saihoo, 1963, The Hill Tribes of Northern Thailand A Study by Patya Saihoo, Research Fellow under The SEATO Cultural Programme 1962-63, 88 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการศึกษาเรื่องชาวเขาในประเทศไทย มีบรรณนิทัศน์บทความต่างๆ กล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมของชาวเขา งานพัฒนาชาวเขาซึ่งทำโดยหน่วยราชการไทยและหน่วยงานเอกชน มีภาคผนวก

ST Sve EC Prasert Bhandhachat and others, 1987. 1986 Crop Year Corn Production Survey in the Project Areas of the Thai-German Highland Development Programme Chiang Mai : Payap Research and Development Center, Payap University, 57 pages.

หนังสือเล่มนี้ เป็นรายงานการสำรวจผลการส่งเสริมให้กลุ่มชนบนพื้นที่สูงปลูกข้าวโพด ผู้ส่งเสริมคือ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงไทย-เยอรมัน ผู้รับการส่งเสริมคือ ชาวเขาและชาวไทยบนพื้นที่สูง (ลีซอ มูเซอ อาข่า กะเหรี่ยง ไทยใหญ่) รายงานนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ การปลูกข้าวโพดของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมตามวิธีการที่ได้รับคำแนะนำของผู้ส่งเสริม แสดงผลงานโดยสรุปของโครงการนี้ และยังกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการสำรวจเพื่อจัดทำรายงานนี้อีกด้วย

ST Sve EC Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert, Sinth Sarobol and Ronald D. Renard, 1987, 1986 Crop Year Rice Production Survey in the Project Area of the Thai-German Highland Development Programme, Payap Research and Development Center, payap University, Chiangmai, Thailand, April 1987, 79 หน้า

รายงานนี้เสนอข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างชาวนาที่ได้รับการอบรมวิธีการปลูกข้าวจากโครงการไทย-เยอรมันเพื่อพัฒนาที่สูงกับชาวนาที่ไม่ได้รับการอบรม มีตารางแสดง กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ลื้อ มูเซอ อีเกอ กะเหรี่ยง ไทใหญ่ และไทย

ST Sve EC Robert, G.L. and R.D. Renard (eds.) 2529/1986 Data Requirements for Highland Farming System Development. Proceedings of a workshop sponsored by The Food and Agricultural Organization of the United Nations and the Payap Research Center, Payap University 21-25 April 1986 286 pages

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ มีบทความที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ "ปัญหาด้านเกษตรกรรมของเกษตรกรในเขตภูเขา : ทรัพยากร เทคนิค การเกษตร เศรษฐกิจ" / "โครงสร้าง ช่วยพัฒนาพื้นที่สูงขององค์การ Thai-Norwegian Church" / "บทบาทของสหประชาชาติด้าน การจัดการอาหารและเกษตรกรรม รวมถึงคำแนะนำในด้านการพัฒนาการเกษตร" / "ความ ต้องการข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบปลูกข้าวในท้องถิ่นภาคเหนือของประเทศไทย" / "การ ผลิตและใช้ประโยชน์จากข้าวสาลีในพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศไทย" / "บทบาทของ ศูนย์ผลิตกาแฟในการแก้ปัญหาด้านเผยแพร่แนะนำ และขยายการปลูกกาแฟในพื้นที่สูง" / "การ ใช้แผนที่และremote sensing สำหรับระบบการเกษตรในพื้นที่สูง" / "TRI-ORSTOM project : บทบาทของงานวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา" / "การพัฒนาระบบปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อทดแทนการปลูกพืชเสพติดในหมู่บ้านเขา" ฯลฯ

ST Sve EC Rogers, John, 1978, "Golden Triangle, or is it really a poverty triangle?", The Nation Review, February 26, 1978, หน้า 5

บทความสั้นๆ นี้กล่าวถึงการปลูกฝิ่นในภาคเหนือของประเทศไทย และกล่าวว่าชาวเขาซึ่งเป็นผู้ปลูกฝิ่นนั้นไม่ได้ร่ำรวยจากการขายพืชผลของเขา กล่าวถึงโครงการพระราชดำริในการจัดให้ชาวเขาปลูกพืชอื่นแทนฝิ่น

ST Sve EC The United Nations Survey Team, 1967, Report of the United Nations Survey Team on the Economic and Social Needs of the Opium-Producing Areas in Thailand,

Government House Printing Office, 1967, 144 หน้า มีแผนที่และภาพประกอบมาก
หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านชาวเขา การปลูกฝิ่นในฐานะที่
เป็นพืชเศรษฐกิจของชาวเขาวิเคราะห์ทำบรรณนิทัศน์รายงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกฝิ่นของชาวเขา
ปัญหาเกี่ยวกับฝิ่น บทบาทของรัฐบาลไทย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องฝิ่น

ST Sve EC Tuck, Harley H., 1970, "Hill Agriculture-Problems and Possibilities", paper
presented at the International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in
Northern Thailand, Ministry of National Development, Department of Land Development,
October 1970, หน้า 199-214

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาของชาวเขาโดยรวม การมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกับคนพื้นราบ ปัญหา
เรื่องการศึกษา ปัญหาการไม่รู้ภาษาไทย ปัญหาเรื่องที่ดินสำหรับทำกิน ปัญหาในการใช้ที่ดินและน้ำซึ่ง
ใช้อย่างไม่อนุรักษ์ ปัญหาในเรื่องการคมนาคมและการนำพืชผลออกไปสู่ตลาด ปัญหาการขาดแคลนทุน
มีบทสรุป

ST Sve EC Wanat Bhruksasri and G.A. Oughton, 1970, "Research priorities in Hill-Tribe
Development", บทความเสนอในที่สัมมนา International Seminar on Shifting Cultivation and
Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National Development/Department of
Land Development, October 1970, หน้า 319-349

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาของการใช้ที่ดินทำเกษตรกรรมแบบทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งทำให้ดินจืดและ
เป็นการทำลายป่าไม้ต้นแม่น้ำลำธาร กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมของชาวเขาเผ่าต่างๆ บทบาทของ
ศูนย์วิจัยชาวเขาที่จะแก้ปัญหาต่างๆ เรื่องการใช้ที่ดิน ปัญหาทางสุขภาพอนามัย ปัญหาการปลูกฝิ่น
การอนุรักษ์ป่าต้นแม่น้ำลำธาร ปัญหาในการติดต่อสื่อสารกับชาวเขา และปัญหาประชากร

ST Sve EC กรมประชาสงเคราะห์, (2505), รายงานการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา
ในภาคเหนือของประเทศไทย, กันยายน, 2505, 99 หน้า

หนังสือนี้ในภาคที่หนึ่งกล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์
ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ จำนวนและบริเวณที่อยู่อาศัยของชาวเขา การผสมผสานทางวัฒนธรรม
ในสมัยปัจจุบัน กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของชาวเขาที่ปลูกฝิ่นทั้ง 4 เผ่า คือ ม้ง มูเซอ เย้า และลีซอ
กล่าวถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคม กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับชาวเขาได้แก่ปัญหา
เรื่องทำไร่เลื่อนลอย ปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่น และปัญหาเรื่องการควบคุมบริเวณภูเขาและชายแดน ใน

ภาคที่สองได้กล่าวถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งมีมาตรการทางนโยบาย มาตรการทางบริหาร และมาตรการทาง
ด้านปรับปรุง ในตอนท้ายของหนังสือมีภาคผนวกซึ่งเป็นรายงานการสำรวจชาวเขาของเจ้าหน้าที่รวม 5
คณะ

ST Sve EC กองนโยบายและวางแผน, 2521, รายงานสถิติเกี่ยวกับยาเสพติด เมษายน-มิถุนายน
2521, กองนโยบายและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ส. โรเนียว เย็บเล่ม 81 หน้า มีแผนที่และภาคผนวก

หนังสือรายงานสถิติเกี่ยวกับยาเสพติด รายงานสามเดือนของสำนักงาน ป.ป.ส.นี้รวบรวมไว้เพื่อใช้
เป็นข้อบ่งชี้ภาวะการณ์ของยาเสพติดด้านต่างๆ ในเชิงสถิติ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การปราบ
ปรามและจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย การป้องกันการติดยาเสพติด การควบคุมพืชเสพติด กล่าวถึง
โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชาวไทยภูเขาซึ่งรัฐบาลไทยและสหประชาชาติดำเนินการร่วมกัน การพัฒนา
ชาวไทยภูเขา กล่าวถึงแผนการปลูกพืชทดแทนและพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่น ลุ่มแม่น้ำแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่

ST Sve EC จรัส สุวรรณเวลา, 2523, ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขา, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพิมพ์สมพงษ์, 13 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขาซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
ปัญหาการไร้เลื่อนลอยและการทำลายป่าต้นน้ำลำธาร ปัญหาการปลูกฝิ่น ปัญหาการใช้และการติดฝิ่น
ของชาวไทยภูเขา ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ปัญหาการพัฒนาการเกษตรที่สูง

ST Sve EC จันทบูรณ์ สุทธิ, 2524, ไร้เลื่อนลอยชาวเขา, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์
มีนาคม 2524, โรเนียว เย็บเล่ม 124 หน้า มีตารางภาคผนวก และแผนที่

รายงานการวิจัยเล่มนี้กล่าวถึงไร้เลื่อนลอยในภาพรวมในภาคที่หนึ่ง ในภาคที่สองกล่าวถึงไร้
เลื่อนลอยชาวเขาในประเทศไทย กล่าวถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะป่าไม้
ลักษณะของดินบนพื้นที่สูง มูลเหตุและรูปแบบการทำให้ไร้เลื่อนลอยของชาวเขา ชาวเขาในประเทศไทย
และการกระจายตัว การเกษตรของชาวเขา ผลกระทบของการทำให้ไร้เลื่อนลอยของชาวเขา

ST Sve EC ชอบ คชอนันต์ (ดร.), 2523, "ชาวเขาในประเทศไทย" ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียง
ใหม่, พ.ศ. 2523, บทความโรเนียว, 9 หน้า มีภาคผนวก เดิมเขียนเป็นภาษาอังกฤษ แล้ว น.ส.ผ่อง
เพ็ญแข เทพหัสดิน ณ อยุธยา แปลเป็นภาษาไทยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 31
ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2523 กรมประชาสงเคราะห์ เอกสารวิชาการเลขที่ 102 เล่มที่ 12/2523

บทความนี้ให้ภาพชาวเขาโดยรวม กล่าวถึงการรวมกลุ่มการกระจายและขนาดของประชากรชาวเขา ลักษณะทางสังคมของชาวเขาพิจารณาจากด้านการเกษตร ปัญหาใหญ่เกี่ยวกับชาวเขา ปัจจัยตัวเร่งต่อปัญหาชาวเขา ตอนท้ายบทความให้รายละเอียดโดยสรุปเกี่ยวกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ เย้า ลัวะ(ถิ่น) อีเก้อ ลีซอ ละว้า ขมุ มีภาคผนวกแสดงแผนภูมิตระกูลภาษา และจำนวนประชากรชาวเขาเผ่าต่างๆ ใน พ.ศ. 2522

ST Sve EC ดำรงค์ ปิ่นทะนา 2533 "ความคาดหวังในการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยภูเขา บ้านเวียงผาพัฒนา ตำบลศรีตงเย็น กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 93 หน้า.

ชาวไทยภูเขاب้านเวียงผาพัฒนา มีความคาดหวังอยู่ในระดับ "มาก" ต่อการตั้งถิ่นฐานใหม่ ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ สภาพพื้นที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ลักษณะการตั้งบ้านเรือน และการบริการจากรัฐ และมีความต้องการพัฒนาการเกษตรอยู่ในระดับสูง ปัญหาที่ชาวไทยภูเขاب้านเวียงผาพัฒนาประสบอยู่ในปัจจุบันคือ ปัญหาการไม่มีบัตร ประจำตัวประชาชนมากที่สุด รองลงมาไม่มีถนน ไม่รู้หนังสือไทย มีรายได้ต่ำ มีน้ำสำหรับ อุปโภคและบริโภคไม่พอใช้ ไม่มีพื้นที่การเกษตร และพื้นที่การเกษตรอยู่ห่างไกลหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของชาวไทยภูเขاب้านเวียงผาพัฒนา

ST Sve EC อีรเดช พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ 2538 "การประเมินผลการฝึกอบรมเกษตรกร ชาวเขา ในการปลูกและผลิตกาแฟอาราบิก้า ในโครงการศูนย์การวิจัยและพัฒนากาแฟบนที่สูง" รายงานการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 35 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ ประเมินผลโครงการฝึกอบรมเกษตรกรชาวเขาที่ปลูกและผลิต กาแฟอาราบิก้า ในโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนากาแฟบนที่สูงได้ว่า เกษตรกรสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ขั้นตอนและวิธีการปลูกกาแฟ การกำจัดวัชพืชในแปลงกาแฟ การเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนในด้านการยอมรับปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่นั้น เกษตรกรยอมรับเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การเตรียมหลุมปลูกกาแฟ การใช้จำนวนต้นกาแฟต่อไร่ การใช้พันธุ์กาแฟที่ต้านทานโรคราสนิม สำหรับปัญหาของเกษตรกรคือ พื้นที่ปลูกกาแฟมีจำกัด โรคแมลงและศัตรูกาแฟ ภัยธรรมชาติ การคมนาคมลำบาก ขาดเงินทุนและแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ขาดคำแนะนำในระยะเวลาที่จำเป็น และปัญหาด้านการตลาด

ST Sve EC อีรเดช พรหมวงศ์, นริศ ยิ้มแย้ม และดุษฎี ณ ลำปาง 2538 "สถานการณ์การผลิตและวิธีการปลูกกาแฟของเกษตรกรชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่" รายงานการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 51 หน้า.

รายงานการวิจัยสรุปว่าชาวเขามีประสบการณ์ในการปลูกกาแฟมาแล้วเฉลี่ย 9 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนต้นกล้ากาแฟจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ส่วนใหญ่ ไม่มีการเลือกพื้นที่ปลูกเนื่องจากปัจจุบันพื้นที่มีจำนวนจำกัด ปลูกกาแฟร่วมกับพืชอื่นๆ และไม่มีความรู้ในการเลือกพื้นที่เกษตรกรที่มีการผลิตพื้นที่ปลูกกาแฟ จะปลูกกาแฟบนพื้นที่ราบ ไม่สูงชันมากนัก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ใกล้แหล่งน้ำ พื้นที่มีร่มรำไร ปลูกได้ต้นไม้ผล หรือไร่ผืนเก่า ปัญหาที่พบคือ กาแฟดูแลรักษายาก ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดเงินทุนในการซื้อปัจจัยการผลิต หนูและกระรอกทำลายผลกาแฟสุก เป็นต้น

ST Sve EC พัทรินทร์ ยารณะ 2537 "ทัศนคติของเกษตรกรชาวเขาที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: กรณีศึกษาถอยภูค่า อำเภอบัว จังหวัดน่าน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 90 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของเกษตรกรชาวเขาต่ออาชีพเกษตรกรรม และต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีคือ เกษตรกรชาวเขามีความเห็นว่า อาชีพ เกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ดี และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ ทั้งนี้ ทัศนคติดังกล่าวไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ การอ่านหนังสือได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ครอบครอง ความศรัทธาในผู้นำ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญคือ ปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย ไฟไหม้ป่า การตัดไม้ ทำลายป่า เกษตรกรชาวเขาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปลูกป่าทดแทนพื้นที่เสื่อมโทรม มีการออกกฎหมายคุ้มครองป่า และการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรมากขึ้น

ST Sve EC พัลลภ วรวุฒิ 2535 "การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับรูปแบบการใช้ที่ดินของชาวไทยภูเขา ณ พื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง เขตตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 151 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับ รูปแบบการใช้ดินของชาวเขาในพื้นที่โครงการอ่างขาง ซึ่งพบว่าชาวเขาส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร โดยมีการปลูกข้าว ข้าวโพด และถั่ว ความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการใช้ที่ดิน เป็นไปในทางบวกทั้งสิ้น โครงการหลวงฯ มีการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ แทนการปลูกฝิ่นของชาวเขา ซึ่งสามารถทำ

รายได้ดีเท่าเทียมกัน และยังมีการยับยั้งการบุกรุก ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่และรายได้ของชาวเขาดีขึ้นกว่าเดิม

ST Sve EC ไร่ไพพรรณ อภิชิตพงศ์ชัย 2538 "การประเมินผลการส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า ในโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนากาแฟบนพื้นที่สูง" รายงานการวิจัย คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 84 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ ประเมินผลการส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้าในโครงการศูนย์วิจัยและพัฒนากาแฟบนพื้นที่สูงได้ว่า ในปี 2535 เกษตรกรชาวเขาส่งส่วนใหญ่ไม่มีการ ปลูกกาแฟเพิ่มหรือปลูก ซ้อน ส่วนในปี 2536 เกษตรกรมีต้นกาแฟลดลงระหว่าง 100-500 ต้นต่อครอบครัว ในปี 2534-2535 เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตสดได้ราคา 6-10 บาทต่อกิโลกรัม แต่ในปี 2536 จำหน่ายได้ราคาระหว่าง 1-5 บาทต่อกิโลกรัม จากจำนวนต้นกาแฟที่ลด จำนวนลงเรื่อยๆ สาเหตุเนื่องจากราคากาแฟในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทำให้เกษตรกร ขาดแรงจูงใจในการผลิตกาแฟอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มีการดูแล รักษาต้นกาแฟ ทำให้ต้น กาแฟโทรมและตายในที่สุด ปัญหาในการปลูกกาแฟมีดังนี้ ขาดแคลนแรงงาน ผลิตกาแฟ ในฤดูการผลิต โรคและแมลงศัตรูกาแฟ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ขาดเงินทุนสนับสนุน แปลงกาแฟขาดน้ำในฤดูแล้ง มีวัชพืชในแปลงกาแฟ มีสัตว์เลื้อยเข้าไปคุ้ยเขี่ยต้นกาแฟ ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีตลาดรองรับ ขาดคำแนะนำในระยะเวลาที่จำเป็น และการปลูกกาแฟ ได้ต้นไม้ใหญ่ เป็นต้น

ST Sve EC รุจิรา บัณฑิตมานุช 2539 "การรับข่าวสารจากสื่อของชาวไทยภูเขา บ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊อดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการ เกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 116 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ชาวไทยภูเขาบ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊อดช้าง อำเภอ แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความต้องการรับข่าวสารทางการเกษตร ข่าวสารตลาดการเกษตร ข่าวสารราชการ ตามลำดับ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน การประชุม วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีระดับความเข้าใจและเหมาะสมมากที่สุด มีปัญหาน้อยที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่เอกชน มีระดับ ความเข้าใจและเหมาะสมน้อยที่สุด และมี ปัญหามากที่สุด

ST Sve EC วิชัย โปษยะจินดา, 2529, ข้อมูลและข้อคิดเกี่ยวกับการปลูกฝิ่น, สถาบันวิจัย วิทยาศาสตร์การแพทย์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 31 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงประชากรชาวไทยภูเขากลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ เย้า อีเก้อ ลีซอ ลัวะ

และอื่นๆ กล่าวถึงสถานภาพการปลูกฝิ่น การเกษตร รายได้ บทบาทของฝิ่นทางสังคม ข้อคิดเกี่ยวกับ การปลูกฝิ่น ทำไมชาวไทยภูเขาจึงปลูกฝิ่น การปลูกฝิ่นให้คุ้มหรือโทษแก่ชาวไทยภูเขา

ST Sve EC วิทย์ เทียงบุรณธรรม 2521 ฝิ่นสู่เฮโรइन กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา 473 หน้า.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงฝิ่นชนิดต่างๆ แหล่งปลูกฝิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศ ชาวเขาในประเทศไทยกับฝิ่น การสำรวจปริมาณไร่ฝิ่น เส้นทางเดินของฝิ่นและอนุพันธ์ฝิ่นที่ผิด กฎหมาย ประวัติความพยายามที่จะเลิกฝิ่นในประเทศไทย เรื่องเฮโรइनและประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนฝิ่น กัญชา และมอร์ฟินเป็นเฮโรइन ฤทธิ์ของเฮโรइन การบำบัดรักษาผู้ ติดฝิ่น มอร์ฟิน และเฮโรइन พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฉบับต่างๆ

ST Sve EC อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2521, โครงสร้างเศรษฐกิจของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, จัดพิมพ์โดยสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2521, โรเนียว เย็บเล่ม มีตาราง 19 หน้า

รายงานการวิจัยฉบับนี้ศึกษาชาวเขาเผ่า ม้ง เย้า มูเซอ ลีซอ อีเก้อ อธิบายโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชาวเขา โดยมุ่งดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและระบบต่างๆ ที่อยู่ในสังคมของชาวเขา ได้แก่ระบบนิเวศน์ วิธีการผลิต ผลผลิต ระบบการแจกจ่าย การบริโภค ระบบสังคมการเมืองและระบบคุณค่า การใช้ผลผลิต เป้าหมายการผลิต อธิบายลักษณะการผลิตด้วยการทำไร่แบบโค่นเผาของชาวเขา การถือครองที่ดิน การใช้แรงงาน ลักษณะการใช้ผลผลิตและการแลกเปลี่ยน ระบบสังคมและการเมืองของชาวเขา ลักษณะการเคลื่อนไหวภายในระบบเศรษฐกิจของชาวเขา

ST Sve EC อุดร สุทธิมิตร 2534 "ผลกระทบของโครงการพัฒนาโดยตงต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการบริโภคไม้ บ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 86 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลกระทบของโครงการพัฒนาโดยตง ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของครัวเรือนคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในวัยแรงงาน ปัจจัย ที่มีผลต่อการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ การศึกษาของหัวหน้าครอบครัว ปัจจัยที่มี ความสำคัญต่อการบริโภคได้แก่ รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการมีอุปกรณ์หุงต้มไฟฟ้าไว้ใช้ ผลกระทบจากโครงการพัฒนาโดยตงที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมคือ ทำให้ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของราษฎรดีขึ้น มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ได้รับ ความช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขและราษฎรไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ แต่ผลกระทบ ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้ราษฎรมีพื้นที่ทำกินน้อยลง เพราะถูกกำหนดพื้นที่ทำกินอย่างถาวร การเกษตรต้องอาศัยน้ำฝนธรรมชาติ เพราะยังมีการใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรน้อยอยู่

ผลกระทบต่อการบริโภคไม้คือ เกิดการขาดแคลนไม้ไฟและไม่ใช้สอย เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายมาก ทางราชการควรมีการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าและส่งเสริมให้มีการปลูกไม้โตเร็วทดแทน

ST Sve EC/EG/SS อานันท์ กาญจนพันธุ์ และมิ่งสรรพ ขาวสอาด 2538(1995) วิจารณ์การของการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่า : กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนประเทศไทย 167 หน้า.

งานวิจัยนี้ศึกษาวิวัฒนาการของการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่าภาคเหนือตอนบน โดยใช้แนวความคิดทางมานุษยวิทยาและเศรษฐศาสตร์ในการศึกษา และวิเคราะห์วิถีชีวิตและความเคลื่อนไหวของชุมชนในเขตป่าด้านต่างๆ คือ การเคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐและอำนาจท้องถิ่นในการใช้และถือครองที่ดิน ระบบการผลิตของชุมชน ตลอดจนความคิดเกี่ยวกับป่าของชาวบ้านที่เปลี่ยนแปลงมาในช่วงเวลาต่างๆ กับทั้งผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับหลักการของระบบนิเวศเท่าเทียมกับหลักการของมนุษยธรรมที่เห็นคุณค่าของความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างชุมชน ที่ดิน และป่าจากแง่มุมของภูมิปัญญาชาวบ้านอีกด้วย งานนี้เป็นกรณีศึกษา โดยศึกษาเจาะลึก 3 หมู่บ้านคือ 1.หมู่บ้านคนเมืองในเขตอุทยานแห่งชาติจังหวัดลำพูน 2.หมู่บ้านชาวเขาในเขตอุทยานแห่งชาติจังหวัดลำปาง 3.หมู่บ้านคนเมืองและคนอีสานในเขตป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังได้สำรวจชุมชนอีก 9 พื้นที่เพิ่มเติม และศึกษาเอกสารต่างๆประกอบด้วย ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก การวิเคราะห์ทำได้ละเอียดและมีระบบ

ST Sve ED อินทร นันทสมบุรณ์ 2538 "สภาพการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาวเขาในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 122 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ นำเสนอสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดประสบการณ์ระดับ ก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนชาวเขาในอำเภอแม่สะเรียงว่า โรงเรียนมากกว่า ครึ่งหนึ่งยังขาดแคลนความพร้อมในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านอาคารเรียน ห้องเรียน และงบประมาณดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์สำหรับนักเรียนไม่เพียงพอ สื่อการสอนมีน้อยไม่น่าสนใจ และสภาพชำรุดควรได้รับการซ่อมแซม เครื่องเล่นสนามส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมกับสภาพและมีน้อย การจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาทุกกิจกรรม ดำเนินการ ตามกิจกรรมประจำวัน โดยยึดแนวการจัดประสบการณ์ของกองวิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปัญหาที่พบได้แก่ ความพร้อมด้านภาษาไทยของนักเรียน ทำให้กิจกรรมเป็นไปด้วยความล่าช้า โรงเรียนขาดแคลนบุคลากร สำหรับความต้องการ

ของครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ได้แก่ การจัดสรรบุคลากรให้ครบตามจำนวนห้องเรียน และครูผู้สอนควรจบวิชาเอกอนุบาล และเน้นให้ผู้บริหาร ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับนี้

ST Sve ED สุจิตรา วรรณศิริพิพัฒน์ 2530 "เงื่อนไขทางสังคมและคุณสมบัติส่วนตัวกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) : กรณีของบ้านห้วยน้ำจางและบ้านม่อนยะใต้ จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน มหาวิทยาลัย ศิลปากร 175 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) คือ ปัจจัยเกี่ยวกับเงื่อนไขทางสังคมภายในหมู่บ้าน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพ ชาติพันธุ์ของชาวเขา ความพร้อมของชาวเขาในแต่ละหมู่บ้าน ผู้นำและระบบเครือญาติ ลักษณะการประกอบอาชีพและการปลูกฝิ่น ประเพณีและความเชื่อ สภาพทางเศรษฐกิจและความยากจน และปัจจัยเงื่อนไขทางสังคมภายนอก หมู่บ้านได้แก่ การมีกอบรม การนิเทศติดตามผล ความล่าช้าของงบประมาณ ความไม่พร้อมของสื่อการเรียนการสอน สวัสดิการและสถานภาพลูกจ้างชั่วคราว การเยี่ยมชม ของหน่วยงานต่างๆ และระบบกลุ่มหมู่บ้านของโครงการ ศศช. ปัจจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูได้แก่ ประสบการณ์ในโครงการ ศศช. ความสามารถในการใช้ภาษาชาวเขา ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความรับผิดชอบและความเสียสละ ระยะเวลาการเข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้าน ความพยายามอดทน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานในโครงการ ศศช. และชาวเขา การขาดขวัญและกำลังใจ ปัญหาครอบครัว

ST Sve ED สุมาลี สายมณี 2535 "ความต้องการของชุมชน และรูปแบบการให้บริการของ โรงเรียนในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำพูน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 127 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาและพบว่า ความต้องการสูงสุดของชุมชนในการรับบริการจากโรงเรียนตามลำดับจากมากไปน้อยคือ 1)ด้านการเมืองการปกครอง ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน 2)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนแนะนำและสาธิตเกี่ยวกับอาชีพใหม่ๆ เพื่อเสริมรายได้ แก่ชุมชน 3)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนร่วมกิจกรรม ต่างๆ กับชุมชน 4)ด้านสาธารณสุข ชุมชนมีความต้องการสูงสุดในการแนะนำเกี่ยวกับ สุขภาพอนามัยทั่วไป 5)ด้านการศึกษา ชุมชนต้องการให้โรงเรียนเผยแพร่ความรู้โดยการกระจายเสียง 6)ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ชุมชนมีความต้องการในการยืม

อุปกรณ์ บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน ส่วนรูปแบบการให้บริการชุมชนของโรงเรียน

- 1)ด้านการเมืองการปกครอง โรงเรียนได้ให้บริการสูงสุดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2)ด้านการศึกษา โรงเรียนให้ครู อาจารย์ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ และประสานงานกับแหล่งความรู้ต่างๆให้แก่ชุมชน
- 3)ด้านอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ โรงเรียนให้ยืมอุปกรณ์บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรม ของชุมชน
- 4)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี โรงเรียนร่วมกิจกรรมบางอย่างกับชุมชน
- 5)ด้านสาธารณสุข โรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั่วไป
- 6)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ โรงเรียนให้คำแนะนำให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า

ST Sve ED แสงทอง วรณแสงทอง 2536 "การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้าน สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 140 หน้า.

ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้านสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับ ประถมศึกษา ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และมีประสิทธิภาพ โดยการ เรียนจากชุดการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองตามลำพัง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหา เรื่องโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียนได้ เพราะทำให้ครูสามารถสอนนักเรียนหลายชั้นในเวลาเดียวกันได้ ส่วนนักเรียนที่ขาดเรียนก็สามารถกลับมาเรียนจากชุดการเรียนรู้ได้ทันกับคนอื่น ๆ

ST Sve ED แสง ดั่งทรง 2536 "ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 102 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียน ชาวเขารวมทุกเผ่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นเผ่าพบว่า เผ่าเข้ามี้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่าแม้ว เผ่าลีซอ เผ่าลัวะ เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่ามูเซอ ตามลำดับ สำหรับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขารวมทุกเผ่า นั้น นักเรียนชาวเขา เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าไม้ เมื่อจำแนกเป็นรายเผ่าพบว่า เผ่าเข้ามี้คะแนนเฉลี่ยของ ความคิดเห็นสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่ามูเซอ เผ่าลัวะ เผ่าแม้ว เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าลีซอ

ST Sve ED Chankrachang, C., 1976, Hill Tribes of Thailand and Prospectus for Education, วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกศึกษาศาสตร์ University of Northern Colorado, 164 หน้า

อุปกรณ์ บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน ส่วนรูปแบบการให้บริการชุมชนของโรงเรียน

- 1)ด้านการเมืองการปกครอง โรงเรียนได้ให้บริการสูงสุดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2)ด้านการศึกษา โรงเรียนให้ครู อาจารย์ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ และประสานงานกับแหล่งความรู้ต่างๆให้แก่ชุมชน
- 3)ด้านอาคาร สถานที่และอุปกรณ์ โรงเรียนให้อุปกรณ์บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรม ของชุมชน
- 4)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี โรงเรียนร่วมกิจกรรมบางอย่างกับชุมชน
- 5)ด้านสาธารณสุข โรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั่วไป
- 6)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ โรงเรียนให้คำแนะนำให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า

ST Sve ED แสงทอง วรณแสงทอง 2536 "การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้าน สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 140 หน้า.

ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้านสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับ ประถมศึกษา ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และมีประสิทธิภาพ โดยการ เรียนจากชุดการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองตามลำพัง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหา เรื่องโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียนได้ เพราะทำให้ครูสามารถสอนนักเรียนหลายชั้นในเวลาเดียวกันได้ ส่วนนักเรียนที่ขาดเรียนก็สามารถกลับมาเรียนจากชุดการเรียนรู้ได้ทันกับคนอื่น ๆ

ST Sve ED แสง ดั่งทรง 2536 "ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 102 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียน ชาวเขารวมทุกเผ่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นเผ่าพบว่า เผ่าเย้ามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่าแม้ว เผ่าลีซอ เผ่าละวะ เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่ามูเซอ ตามลำดับ สำหรับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขารวมทุกเผ่า นั้น นักเรียนชาวเขา เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าไม้ เมื่อจำแนกเป็นรายเผ่าพบว่า เผ่าเย้ามีคะแนนเฉลี่ยของ ความคิดเห็นสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่ามูเซอ เผ่าละวะ เผ่าแม้ว เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าลีซอ

ST Sve ED Chankrachang, C., 1976, Hill Tribes of Thailand and Prospectus for Education, วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกศึกษาศาสตร์ University of Northern Colorado, 164 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงการศึกษาของชาวเขา 6 เผ่าในประเทศไทย ได้แก่ อีเก้อ กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ ม้ง เย้า กล่าวถึงประวัติการให้การศึกษาแก่ชาวเขา ปัญหาในปัจจุบัน (ค.ศ. 1976) เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาให้ชาวเขากับปัญหาการจัดการศึกษาให้แก่ชนกลุ่มน้อยในสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่วชาวเขาและการอบรมครู

ST Sve ED Nelson, Rupert R. 1969, Upland-Lowland Conflict : The Missionaries' Role, a reasearch paper delivered to the Fifteenth Annual Mission Conference of the Amerian Baptist Mission in Thailand, August 1969, โรเนียว, เย็บเล่ม, 18 หน้า

บทความนี้เกี่ยวกับปัญหาขัดแย้งระหว่างชาวเขากับชนในที่ราบลุ่ม ซึ่งข้อขัดแย้งได้แก่เรื่องสิทธิการถือครองที่ดิน การปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่น ปัญหาการหาตลาดขายพืชอื่น บทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล กล่าวถึงบทบาทของหมอสอนศาสนาในการให้การศึกษาแก่ชาวเขา การแนะนำให้ใช้ที่ทำกินอย่างถูกวิธี และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคริสตศาสนิกชนไทย กับคริสตศาสนิกชนชาวเขา

ST Sve ED กัญจน นากกลาง 2530 "ปัญหาการสอนพลศึกษาในโรงเรียนชาวเขา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 121 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาปัญหาการสอนพลศึกษาในโรงเรียนชาวเขา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่ามีปัญหาดังนี้ 1)ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม จากชุมชนในเขตบริการของโรงเรียน มีสาเหตุมาจากผู้ปกครองของนักเรียนไม่เข้าใจลักษณะของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่เอื้ออำนวยต่อ การเรียนการสอนพลศึกษา 2)ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหา มากเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้ครบทุกวัตถุประสงค์ 3)ปัญหาด้านอุปกรณ์และสื่อ การสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับขนาดและจำนวนสถานที่ในร่มและสนาม กลางแจ้งที่ใช้ในการเรียนการสอนพลศึกษา 4)ปัญหาด้านการดำเนินการสอน ซึ่งครูพลศึกษาส่วนใหญ่สอนได้ไม่ครบตามขั้นตอนของกระบวนการ หรือทักษะกระบวนการในแต่ละคาบ 5)ปัญหาด้านการเตรียมการสอนของครูพลศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียด ของเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการกำหนดลำดับความสำคัญของ เนื้อหาแต่ละเรื่องให้สัมพันธ์ต่อเนื่องและเหมาะสมกับผู้เรียน

ST Sve ED กิ่งดาว พุทธิพันธ์ 2534 "กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 203 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สร้างกิจกรรมเสริมการสอน เพื่อฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ขึ้นมา 24 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย แบบแรกคือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน สร้างสรรค์ 2 ชุด แบบที่สองคือ แบบทดสอบเรียงความบรรยายภาพ โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 47 คน จาก 2 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการทดลอง โดยได้รับการสอนจากครูคนเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีการพัฒนา ทักษะด้านการเขียนคำตอบแบบสร้างสรรค์ มากกว่าการพัฒนาทักษะด้านการเขียน เรียงความบรรยายภาพ รวมทั้งส่วนใหญ่มีความสามารถในการแต่งประโยคสูงขึ้น

ST Sve ED ขจิตภัย บุรุษพัฒน์, 2516, "การพัฒนาการศึกษาชาวเขา", วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม 2516 หน้า 1-25

บทความนี้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของชาวเขา ปัญหาที่เกิดจากชาวเขา ได้แก่ปัญหาการปลูกฝิ่น ปัญหาการทำลายป่าไม้ต้นน้ำลำธาร ปัญหาความปลอดภัยทางชายแดน ปัญหาทางด้านสังคมและการเมือง วัตถุประสงค์ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาชาวเขา ได้แก่ตำรวจภูธรชายแดน มีตารางแสดงบัญชีสรุปยอดนักเรียนโรงเรียนชาวเขาในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรชายแดน กล่าวถึงบทบาทของกรมสามัญศึกษา กรมการปกครอง กรมประชาสัมพันธ์ ปัญหาการพัฒนาการศึกษาชาวเขา มีบทสรุปและข้อคิดเห็น

ST Sve ED จารุณี มหาวินสุ 2538 "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนหมวดวิชา ส่งเสริมคุณภาพชีวิต(บังคับ) เรื่อง"ทรัพยากรธรรมชาติ" ระหว่างนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขาที่ลงทะเบียนเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 243 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดการสอนหมวดวิชา ส่งเสริมคุณภาพชีวิต(บังคับ) ตอนที่ 2 รักเมืองไทย เรื่อง"ทรัพยากรธรรมชาติ" ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2 กลุ่ม คือ ชาวไทยพื้นราบ และชาวไทยภูเขา พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ST Sve ED ชัยวัฒน์ ตรีโรจนานนท์ 2535 "ปัจจัยบางประการที่มีผลต่ออัตราการผ่านวัดอุปประสงค์ทางการเรียนของผู้เรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 121 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการผ่านวัดอุปประสงค์ทางการเรียนของผู้เรียนชาวเขา ในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต และสังคม และรวมทั้ง 3 รายวิชา ซึ่งดูจากค่าน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน (Beta base) พบว่าปัจจัยที่มีค่าสูงที่สุดเรียงลำดับไปจนถึงปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดมีดังนี้ คือ วิชาภาษาไทย ปัจจัย ที่ส่งผลได้แก่ 1)การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน 2)ความพึงพอใจในการปฏิบัติ งานของครู 3)อัตราการสับเปลี่ยนโยกย้ายครู และ 4)ความเจ็บป่วยของผู้เรียน วิชาคณิตศาสตร์ ปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ 1)การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน 2)อัตรา การสับเปลี่ยนโยกย้ายครู และ 3)ประสบการณ์การสอนของครู วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ ชีวิตและสังคม ปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ 1)อัตราการสับเปลี่ยนโยกย้ายครู 2)ประสบการณ์การสอน ของครู 3)การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และ 4)เวลาเรียนของผู้เรียน สำหรับทั้ง 3 รายวิชา ปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ 1)อัตราการสับเปลี่ยนโยกย้ายครู 2)การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และ 3)ประสบการณ์การสอนของครู

ST Sve ED ณรงค์ สมณะ 2536 "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของชาวเขา โดยการ สอนเสริมด้วยวิธีทัศน์และการสอนแบบปกติ" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 125 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลการวิจัยคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของผู้เรียน ชาวเขาใน ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ปีการศึกษา 2533 อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน ทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมนั้น มีความแตกต่างกันโดยรวม แต่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ทดลองโดยส่วนรวมด้านทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน สูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองแบบ ทำให้ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มดำเนินการ เรียนรู้แตกต่างกันจริง แม้ว่าเมื่อแยกเป็นทักษะแต่ละด้าน กลับไม่ปรากฏว่าแตกต่างกันในทักษะด้านใด อย่างชัดเจน และสื่อวิธีทัศน์ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเขาพร้อมกับการเรียนภาษาไทยไปด้วย

ST Sve ED ทวีศักดิ์ คูอาริยะกุล 2534 "บทบาทในการปฏิบัติงานของครูนิเทศก์ โครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) ในภาคเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการ ศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 121 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอผลงานวิจัยในเรื่องบทบาทในการปฏิบัติงานของครูนิเทศก์ โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) ทั้งในแง่บทบาทที่เป็นจริงและบทบาท ที่คาดหวังจากทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ ครูอาสาสมัคร ครูนิเทศก์ และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด กล่าวคือสำหรับทัศนะโดยรวม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า ครูนิเทศก์ปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และคาดหวัง ให้ปฏิบัติในระดับมาก ด้านบทบาทที่เป็นจริงที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าครูนิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับ มากมี 5 ข้อ คือ การประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน ประชาสัมพันธ์งานของครูให้ชาวบ้านเข้าใจ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นและเสนอแผนงานและโครงการของกลุ่มต่อผู้บริหาร ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าครูนิเทศก์ปฏิบัติในระดับน้อยมี 2 ข้อ คือ แนะนำสาธิตการสอนใหม่ๆ กับทำหน้าที่สอนเมื่อครูขาด สำหรับบทบาทที่คาดหวังที่ต้องการให้ครูนิเทศก์ปฏิบัติในระดับมากที่สุดได้แก่ การเยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับ ชาวบ้านและประชาสัมพันธ์งานของครูให้ชาวบ้านเข้าใจ

ST Sve ED เทพไท ศรีคำรณ 2535 "การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 359 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควบลุ่ม กำกับ นิเทศก์ และติดตามผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียน ชาวเขาอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนนักเรียนชาวเขาโดยส่งครูเข้ารับ การอบรม และเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการสอนภาษาไทย ด้านการเกษตรแผนใหม่ และด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของชาวเขา

ST Sve ED สนิท สัตโยภาส 2531 "การสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน" รายงานการวิจัย วิทยาลัยครูเชียงใหม่ 231 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึก มีสัมฤทธิ์ผลทางการออกเสียงคำที่มีตัวสะกดในภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอน ซ่อมเสริมด้วยวิธีปกติ และการวิจัยครั้งนี้มีผลทำให้ได้แบบฝึกหัดสำหรับใช้สอนซ่อมเสริมนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการออกเสียงคำที่มีตัวสะกดไม่ชัดเจน

ST Sve ED นิวัฒน์ ตามี 2539 "การเข้าถึงโอกาสในการได้รับการบริการทางการศึกษาของประชาชนชาวเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 111 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาพบว่า โอกาสเข้าถึงทางการศึกษาของคนในชุมชนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับช่องทางการรับบริการ คนในชุมชนที่เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้แก่ กลุ่มผู้นำ คณะกรรมการ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีผู้ให้การอุปถัมภ์ มีการศึกษาสูงมาก่อน ข้อมูลข่าวสารดี สติปัญญาดี เป็นต้น ส่วนคนในชุมชนที่มีโอกาสเข้าถึงทางการศึกษาน้อยหรือเข้าไม่ค่อยถึง ได้แก่ กลุ่มคนยากจน ครอบครัวแตกแยก เจ็บป่วยและปัจจัยที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคจำแนกได้ 2 ประเภท คือ เจ็บป่วยและปัจจัยที่มาจากภายในชุมชน ในฐานะผู้รับบริการ ได้แก่ ความต้องการ ทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว วัฒนธรรม และจารีตประเพณี ข้อจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติ และเจ็บป่วยและปัจจัยที่มาจากภายนอกชุมชนในฐานะผู้ให้บริการ ได้แก่ การขยายตัวของเอกชนและการสื่อสาร นโยบายรัฐเกี่ยวกับชาวเขา การคมนาคม การแพร่กระจายข่าวสาร และอิทธิพลระบบตลาด ผลจากการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษามีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบดังนี้ ผลกระทบในเชิงบวกคือ ทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น หรือโครงสร้าง พื้นฐานของชุมชนได้รับการพิจารณา ส่วนผลกระทบในเชิงลบคือ ระบบการศึกษาดั้งเดิม ของชุมชนถูกทำลาย และศักยภาพของชุมชนอ่อนแอไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมทางสังคมได้

ST Sve ED ปานแสง สุทธิปริดา 2538 "ผลของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวเขาที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 141 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชาวเขาที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับนักเรียนชาวเขา ที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชาวเขาที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่านักเรียนชาวเขา ที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสอง กลุ่มดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

ST Sve ED แผนกวิชาประถมศึกษา, 2517, การทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รายงานการวิจัย แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียวเย็บเล่ม, 99 หน้า

รายงานการวิจัยเล่มนี้กล่าวถึงภูมิหลังในการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองฝึกอบรม การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการผลิตครูชาวเขาให้กลับไปสอนเด็กชาวเขาในหมู่บ้านของตนเองเป็นผลดีหลายประการ เช่น ไม่มีปัญหาเรื่องที่อยู่ อาหาร การสื่อความหมายกับนักเรียนและชาวบ้าน ตลอดจนครูเองมีกำลังใจเพราะเป็นการทำงานให้หมู่บ้านของตน และมีผลให้ชาวเขาเห็นความสำคัญของการศึกษา

ST Sve ED แผนกวิชาประถมศึกษา, 2518, การทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รายงานการวิจัย แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียวเย็บเล่ม, 106 หน้า

รายงานการวิจัยเล่มนี้กล่าวถึงภูมิหลังในการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การทดลองฝึกอบรม การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการผลิตครูชาวเขาให้กลับไปสอนเด็กชาวเขาในหมู่บ้านของตนเองเป็นผลดีหลายประการ เช่น ไม่มีปัญหาเรื่องที่อยู่ อาหาร การสื่อความหมายกับนักเรียนและชาวบ้าน ตลอดจนครูเองมีกำลังใจเพราะเป็นการทำงานให้หมู่บ้านของตน และมีผลให้ชาวเขาเห็นความสำคัญของการศึกษา

ST Sve ED พลเอกประภาส จารุเสถียร, 2509, ชาวเขาในประเทศไทย กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2509, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 23 หน้า สำหรับภาคภาษาไทย และ 21 หน้า สำหรับภาคภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวเขาในฐานะที่เป็นปัญหาใหม่ สำหรับรัฐบาลทั้งในด้านบริการสังคมและในด้านความปลอดภัยทั้งของชาวเขาเองและของประเทศเป็นส่วนรวม กล่าวถึงแผนพัฒนาชาวนโยบายของรัฐบาล การโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์ โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา การจัดการศึกษาให้ชาวเขา การจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ST Sve ED พัฒนพงษ์ พวงทอง 2535 "องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชาวเขา จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 152 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชาวเขา ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านภูมิหลังของนักเรียนได้แก่ อายุ ศาสนา ฐานะของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา และระดับความเอาใจใส่ของ บิดามารดาต่อการเรียนของเด็ก 2) องค์ประกอบด้านการเรียนวิชาที่ชอบ 3) องค์ประกอบด้าน ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาในระดับสูง รวมทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของครอบครัวของนักเรียนชาวเขาซึ่งเป็นปัจจัยที่

สำคัญยิ่ง ฉะนั้นผู้บริหารหรือบุคคลากร ทางการศึกษาทุกระดับควรตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัย และให้ความสำคัญกับกระบวนการ การบริหาร และการจัดการเรียนการสอนในระดับต่างๆ ให้มากขึ้น

ST Sve ED ไพริน วงศ์ชายะ 2538 "การใช้ชุดการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับ นักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 134 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่เรียนโดยชุด การสอนที่สร้างขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาของเด็ก มีคะแนนค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบความรู้ ทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยแผนการจัดประสบการณ์ปกติ พฤติกรรมของนักเรียนในการ เรียนด้วยชุดการสอนนี้พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจที่จะเรียน และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรมทั้งกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม เป็นอย่างดี ครูผู้สอนที่ใช้ชุดการสอนมีความเห็น ว่า เวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการสอน ดีมาก เหมาะกับวัยของเด็กอย่างมาก มีการจัดกิจกรรม และใช้สื่อการเรียน การสอน ที่หลากหลาย ได้รับความสนใจเด็ก เด็กมีโอกาสได้ฝึกทักษะทางภาษาในขณะที่ ทำ กิจกรรม พร้อมทั้งพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของเด็กอีก ด้วย

ST Sve ED มงคล ทองจันทิก 2530 การศึกษาบทบาทที่คาดหวังและที่เป็นจริงของครูโครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และชาวเขาผู้เรียน ในเขตภาค เหนือตอนบน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 112 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงผลวิจัยว่า บทบาทที่คาดหวังของครูในโครงการศูนย์การศึกษา เพื่อชุมชนใน เขตภูเขา(ศศช.) ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และชาวเขาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ใกล้เคียงกันมาก ส่วนบท บทบาทที่เป็นจริงของครูโครงการ ศศช. ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และชาวเขาผู้เรียนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ บทบาทที่เป็นจริงตามการรับรู้ของกลุ่มผู้บริหาร นั้นมีระดับที่สูงกว่าการรับรู้ของกลุ่มชาวเขาผู้ เรียน สำหรับผลการเปรียบเทียบบทบาท ที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูโครงการ ศศช. ตาม การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และชาวเขาผู้เรียนนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยบทบาทที่ คาดหวังของครูนั้นสูง กว่าบทบาทที่เป็นจริงทุกบทบาท ทั้งโดยบทบาทส่วนรวมและแต่ละรายบทบาท

ST Sve ED สมภพ พงชากุล 2535 "การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนชาวเขา: กรณีโรงเรียนบ้านป่าตอง สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอขุน

ยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 138 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลงานคือ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งมี 5 ปัจจัยคือ 1)นโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดที่เน้นความสอดคล้องสัมพันธ์กับชีวิต 2)การนิเทศภายในของครูในโรงเรียน 3)การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการต่างๆ 4)การปรับบริเวณให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนและความเป็นอยู่ของนักเรียน 5)การพัฒนาและการให้บริการ ต่อชุมชนของโรงเรียน และความพยายามให้ชุมชนเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจการโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะเด่น 4 ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความมีเหตุผล และความสามารถในการทำงาน

ST Sve ED ไม่ปรากฏผู้แต่ง, 2528, รายงานการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.), กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, กันยายน พ.ศ. 2528, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 56 หน้า

รายงานกล่าวถึงความเป็นมาของโครงการ ศศช. สภาพการจัดการศึกษาของ ศศช. การดำเนินงานภาคสนาม บุคคลากร และการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของ ศศช. ทั้งค่าใช้จ่ายในการเตรียมการเฉลี่ยต่อปี ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเรียนการสอนในหมู่บ้านชาวเขา และค่าใช้จ่ายสำหรับการขยายการศึกษาในหมู่บ้านใหม่ มีบทสรุป และข้อควรพิจารณา

ST Sve ED รัตนา สันยา 2538 "การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 206 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาและสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญที่มีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญหลังการเรียน สูงกว่า ก่อนการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญและเรียนโดยแผนการสอนปกติแตกต่างกัน สำหรับพฤติกรรมของนักเรียน ในการเรียนแบบฝึกนี้คือ นักเรียนได้ให้ความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียน อีกทั้งยัง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล นักเรียนชอบที่จะเรียนแบบฝึก นี้เพราะมีกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย

ST Sve ED เรณู สีสวรรณ์ 2535 "นโยบายและการจัดการศึกษา โครงการศูนย์การศึกษา เพื่อชุมชนในเขตภูเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 105 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า นโยบายของรัฐแม้จะเริ่มคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ของชาวเขามากขึ้นแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวเขาอย่างแท้จริง นโยบายยังคงละเลยสิทธิขั้นพื้นฐานของชาวเขา ยังไม่เปิดโอกาสให้ชาวเขามีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางชีวิตของตนเอง ตลอดจนทำให้ในการมองปัญหาชาวเขาทั้งที่ของรัฐ และคนส่วนใหญ่ใน สังคมยังไม่มีปรับเปลี่ยน ยังคงมองว่าชาวเขาเป็นปัญหาสังคมของชาติ และนโยบาย ก็ไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชาวเขา ที่เรียกร้องให้รัฐยอมรับความสามารถและภูมิปัญญาของชาวเขาตามสิทธิในฐานะมนุษย์ชน ส่วนนโยบายและหลักการของโครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขามีสอดคล้องกับวิถีชีวิต และเป็นไปตามแนวคิด ในการพัฒนาชาวเขา ที่เห็นคุณค่าของบุคคล แต่ในการปฏิบัตินั้นยังขาดการพัฒนางาน ติดตามงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ST Sve ED วันชัย พุกกะศรี, สนิท วงศ์ประเสริฐ, สมภพ ลาชโรจน์ และคนอื่นๆ (2528), ประเมินผลการให้การศึกษาชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก, รายงานการวิจัยของสถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, โรเนียว เอ็บเล่ม, มีบรรณานุกรม, 82 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโครงการพระธรรมจาริก การดำเนินงานของพระธรรมจาริก อดีตพระธรรมจาริกและผู้ที่เคยบวช ประโยชน์ของชาวเขาที่ได้จากพระธรรมจาริก รายงานนี้ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคและมีสรุปผลและข้อเสนอแนะด้วย

ST Sve ED วันไชย ไทยใหม่ 2539 "การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชาวเขาระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 196 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ สร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชาวเขาระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนชาวเขามีทักษะการอ่านมากยิ่งขึ้น ทั้งการอ่านเป็นคำ การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ การผันวรรณยุกต์ และการอ่านในใจ ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนตามคู่มือครู พฤติกรรมการอ่านและความสนใจของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ST Sve ED . วิเลชา สีสุวรรณ 2532 "การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูอาสาสมัครโครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา นอกโรงเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 104 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของครูอาสาสมัครโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา(ศศช.) ตามที่โครงการฯ วาง แนวไว้ตามลำดับคือสำรวจปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ แสวงหาแนวทางแก้ไข วิเคราะห์ชิ้นงาน วางหลักสูตร เสนอกิจกรรม ให้ชาวบ้านพิจารณา ดำเนินกิจกรรมและวัดผล ซึ่งในการปฏิบัติงานจริงของครู ครูเป็นจำนวน มากขาดความตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น และขาดความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว ส่วนครูอาสาสมัคร ศศช. ที่มีพื้นฐานแตกต่างกันไม่มีผล ต่อการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น รูปแบบในการอบรมครู ศศช. ให้เข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรยังไม่มีประสิทธิภาพ

ST Sve ED ศิริพร สล่ำบัน 2535 "การสร้างชุดการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 255 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัย คือสร้างชุดการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นเด็กเล็ก ซึ่งชุดการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ พฤติกรรมการสอนของนักเรียนในการเรียนด้วยชุดการสอนนี้พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทั้งกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมที่เป็นรายบุคคล นักเรียนชอบที่จะเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เพราะมีกิจกรรมการเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ด้านผลการเรียนของนักเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างน่าพอใจ

ST Sve ED อนุศักดิ์ ทิพย์พุด 2537 "กิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชาวไทยภูเขาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัด แม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 164 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ชาวไทยภูเขาของโรงเรียนประถมศึกษา กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ครูเตรียมการสอนโดยการศึกษา หลักสูตรและคู่มือครูใช้เวลาค่อนข้างมาก ดำเนินการสอน โดยยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง มีการนำสื่อมาใช้

ประกอบการสอนน้อย ครูใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย มีอารมณ์แจ่มใสเป็นกันเองกับนักเรียน การวัดผล ประเมินผลยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก กิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ การบริการสุขภาพอนามัย โครงการอาหารกลางวัน กีฬา และกิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนขาดเรียนบ่อย ครูมีจำนวนน้อย ครูขาดการเตรียมการสอน สื่อขาดแคลน กิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดได้แก่ โครงการอาหารกลางวัน

ST Sve ED อรสินี นาคา 2539 "การพัฒนาการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสำหรับนักเรียนชาวเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ กระบวนการการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ สำหรับนักเรียนชาวเขา โดยใช้ลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้คือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสอน เตรียมความพร้อมนักเรียนในด้านการแบ่งกลุ่ม การทำสมุดสะสมข่าว การฟัง การอ่าน และการเล่าข่าว ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามลำดับขั้นของแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำขั้นสอน ขั้นสรุปและนำไปใช้ และขั้นประเมินผล ในขั้นสอนดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนข่าวและเหตุการณ์ 5 ขั้นคือ การหาข่าว การกรองข่าว การรายงานข่าว การวิเคราะห์ข่าว และการสรุปข่าว นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความคิดรวบยอดด้านความมีวิจารณญาณและความสนใจต่อข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนข่าวและเหตุการณ์ในระดับมากที่สุดได้แก่ การกรองข่าวและการวิเคราะห์ข่าว ส่วนพฤติกรรมในระดับมากคือ การรายงานข่าวการหาข่าว และการสรุปข่าว พฤติกรรมการเรียนวันสำคัญนักเรียนปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และการจัดผลงาน พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติระดับน้อยคือ การทำงานกลุ่มและกิจกรรมที่เลือกปฏิบัติ

ST Sve EG สานิตย์ เสียวภูเขียว 2530 พืชป่าที่นำมาใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากการ ใช้เป็นอาหารของชาวเขาและคนท้องถิ่นในบางท้องที่ของจังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาการสอนชีววิทยา) ม.เชียงใหม่ 165 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับพืชป่าที่นำมาใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากการ ใช้เป็นอาหารของชาวเขาและคนท้องถิ่น ในบางท้องที่ในจังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะในด้านสีย้อม เส้นใย เครื่องเทศ กลิ่นหอม และสมุนไพร เมื่อทราบลักษณะและวิธีการใช้ โดยแบ่งพื้นที่ สำนวณตามลักษณะทางภูมิศาสตร์

เป็น 2 ลักษณะ คือ บริเวณเทือกเขาซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวม้ง ได้แก่ ขุนช่างเคี่ยน อ.เมือง, ดอยปุย อ.หางดง และบริเวณพื้นที่ราบในเขต อ.ดอยสะเก็ด สันทราย แม่ริม แม่แตง สันกำแพง สันป่าตอง สารภี หางดง และอ.เมือง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างพืชเหล่านี้มาเก็บไว้ 54 ชนิด 48 สกุล 32 วงศ์ ได้ทำการตรวจวินิจฉัยแยกพันธุ์ไม้ เพื่อศึกษาทางด้านอนุกรมวิธานของพันธุ์ไม้ที่ทำการสำรวจ ในการศึกษาพบพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ช่อม ปลูกัญชา ปลูกกะสา รักใหญ่ เป็นต้น ซึ่งถ้าได้นำมาศึกษาวิธีการใช้อย่างถูกต้องแล้ว จะเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ที่สุด

ST Sve EG สายน้ำ ภิรมย์โยธี 2538 "ทัศนคติของชาวไทยภูเขาต่อการดำเนินงานของ โครงการพัฒนาที่สูงสามหมื่น กรณีศึกษา: การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ ลา ตำบลโป่งลา อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 96 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอทัศนคติของชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูงสามหมื่นว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้แก่ หัวหน้าครอบครัวชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในเขต พื้นที่ลุ่มน้ำลา ตำบลโป่งลา อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อการ ดำเนินงานของโครงการด้านการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่ต่ำทั้ง 6 กิจกรรม คือ 1)การสร้างจิตสำนึก และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ 2)ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ ที่ถูกทำลาย 3)การป้องกันและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ ในชุมชน 4)การพัฒนาและฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5)การสำรวจและวางแผน ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ และ 6)การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ปลูกป่าทดแทน สำหรับปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีดังนี้ 1)ความไม่เหมาะสม ในการใช้ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรม และสถานที่จัดฝึกอบรมอยู่ห่างไกล 2)การไม่เห็นด้วย ต่อกิจกรรมแผ้วถางวัชพืช ในพื้นที่ป่าปลูก 3)ขีดความสามารถและข้อจำกัดของชาวไทยภูเขา ในการใช้แผนที่ 4)ปัญหาการส่งเสริมการปลูกข้าวบาร์เลย์และการห้ามล่าสัตว์ป่า 5)ปัญหาและข้อจำกัดการเปิดพื้นที่ทำกินใหม่ 6)ความไม่เหมาะสมในการนำกล้าน ยูคาลิปตัส และกระถินอินโดมาปลูก

ST Sve EG แสง ด่วงทรง 2536 "ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 102 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียน ชาวเขารวม

ทุกเผ่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นเผ่าพบว่า เผ่าเข้ามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่าแม้ว เผ่าลีซอ เผ่าลัวะ เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่ามูเซอ ตามลำดับ สำหรับระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของนักเรียนชาวเขาทั้งหมดทุกเผ่า นั้น นักเรียนชาวเขา เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ป่าไม้ เมื่อจำแนกเป็นรายเผ่าพบว่า เผ่าเข้ามีคะแนนเฉลี่ยของ ความคิดเห็นสูงสุด รองลงไปได้แก่ เผ่ามูเซอ เผ่าลัวะ เผ่าแม้ว เผ่ากะเหรี่ยง และเผ่าลีซอ

ST Sve EG Anderson, Edward F. 1993 Plants and People of the Golden Triangle Ethnobotany of the Hill Tribes of Northern Thailand Chiang Mai : Silkworm Books 279 pages

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงพืชพันธุ์ไม้ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวเขา 6 เผ่า ทางตอนเหนือของประเทศไทย (บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ) อันได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เมี่ยน(เย้า) อาข่า(อีเกอ) ลีซอ และล่าหู่(มูเซอ) ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตโดยทั่วไปของชาวเขากลุ่มดังกล่าว และกล่าวถึงพืชที่สำคัญ คือ ข้าว ไม้ไผ่ ผัก พืชสมุนไพร พืชที่ให้เส้นใยสำหรับทอผ้าและเครื่องใช้(ฝ้าย ป่าน หนุ่ย หวาย ฯลฯ) พืชที่ใช้ในการย้อมผ้า พืชที่ใช้สำหรับความงามและความบันเทิง การให้ข้อมูลจะบอกชื่อ ทางพฤกษศาสตร์ และชื่อที่ใช้ในท้องถิ่น และอธิบายบทบาทของพืชชนิดต่างๆในสังคมชาวเขา อย่างน่าสนใจ หนังสือเล่มนี้มีภาพประกอบสวยงาม มีภาคผนวกแสดงรายชื่อพืชที่กล่าวถึง ทั้งหมด และมีดัชนีค้นคำด้วย

ST Sve EG The United Nations Survey Team, 1967, Report of the United Nations Survey Team on the Economic and Social Needs of the Opium-Producing Areas in Thailand, Government House Printing Office, 1967, 144 หน้า มีแผนที่และภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านชาวเขา การปลูกฝิ่นในฐานะที่เป็นพืชเศรษฐกิจของชาวเขาวิเคราะห์ทำบรรณนิทัศน์รายงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปลูกฝิ่นของชาวเขา ปัญหาเกี่ยวกับฝิ่น บทบาทของรัฐบาลไทย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องฝิ่น

ST Sve EG จันทรบูรณ์ สุทธิ, 2525, "การจำแนกดินตามจารีตประเพณีของชาวเขา", บทความแสดงในการฝึกอบรมการเก็บตัวอย่างดิน, 7-8 สิงหาคม 2524, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย, โรเนียว เย็บเล่ม, 17 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการจำแนกดินตามจารีตประเพณีของชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ลีซอ มูเซอ เย้า

อีโก้ และกะเหรี่ยง ให้ชื่อดินชนิดต่างๆ ตามภาษาประจำกลุ่มต่างๆ ไว้ด้วย พร้อมทั้งให้ภูมิปัญญาชาวบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ว่าดินชนิดใดเหมาะสำหรับปลูกพืชชนิดใด

ST Sve EG ดำรงค์ ปินทะนา 2533 "ความคาดหวังในการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยภูเขา บ้านเวียงผาพัฒนา ตำบลศรีตงเย็น กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 93 หน้า.

ชาวไทยภูเขаб้านเวียงผาพัฒนา มีความคาดหวังอยู่ในระดับ "มาก" ต่อการตั้งถิ่นฐาน ใหม่ ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ สภาพพื้นที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ลักษณะการตั้งบ้านเรือน และการบริการจากรัฐ และมีความต้องการพัฒนาการเกษตรอยู่ในระดับสูง ปัญหาที่ชาวไทยภูเขаб้านเวียงผาพัฒนาประสบอยู่ในปัจจุบันคือ ปัญหาการไม่มีบัตร ประจำตัวประชาชนมากที่สุด รองลงมาไม่มีถนน ไม่รู้หนังสือไทย มีรายได้ต่ำ มีน้ำสำหรับ อุปโภคและบริโภคไม่พอใช้ ไม่มีพื้นที่การเกษตร และพื้นที่การเกษตรอยู่ห่างไกลหมู่บ้าน ซึ่งเป็นสาเหตุในการย้ายถิ่นฐานของชาวไทยภูเขаб้านเวียงผาพัฒนา

ST Sve EG สถาบันวิจัยชาวเขา 2538 การตั้งถิ่นฐานชาวเขาในประเทศไทย เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา 107 หน้า

หนังสือเล่มนี้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสูงของพื้นที่ที่ชาวเขาอาศัยอยู่ เนื่องจากความสูงของพื้นที่มีนัยสำคัญต่อระบบการผลิต โดยเฉพาะระบบการผลิตทางเกษตร ชาวเขาที่ศึกษามี 9 กลุ่มคือ กะเหรี่ยง แม้ว เย้า ลีซอ มูเซอ อีโก้ ถิ่น ขมุ และละว้า(ละว้า) และศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือ 11 จังหวัด ผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบัน หากมองโดยภาพรวม อาจกล่าวได้ว่า ไม่สามารถกำหนดชี้ชัดลงไปได้ว่า ชาวเขาเผ่าใดจะอาศัยอยู่ในระดับความ สูงเท่าใด แต่ก็เห็นได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาสัมพันธ์กับสภาพลักษณะของภูมิประเทศ โดยอาศัยการตัดสินใจจากองค์ประกอบด้านคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ อาชีพ และอื่นๆ

ST Sve EG พิชรินทร์ ยารณะ 2537 "ทัศนคติของเกษตรกรชาวเขาที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้: กรณีศึกษาดอยภูค่า อำเภอบัว จังหวัดน่าน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 90 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของเกษตรกรชาวเขาต่ออาชีพเกษตรกรรม และต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีคือ เกษตรกรชาวเขามีความเห็นว่ อาชีพ เกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ดี และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ ทั้งนี้ ทัศนคติดังกล่าวไม่ขึ้นอยู่กับเพศ

อายุ การอ่านหนังสือได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ที่ครอบครอง ความศรัทธาในผู้นำ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่สำคัญคือ ปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย ไฟไหม้ป่า การตัดไม้ ทำลายป่า เกษตรกรชาวเขาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปลูกป่าทดแทนพื้นที่เสื่อมโทรม มีการออกกฎหมายคุ้มครองป่า และการจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรมากขึ้น

ST Sve EG พัลลภ วรวิทย์ 2535 "การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับรูปแบบการใช้ที่ดินของชาวไทยภูเขา ณ พื้นที่โครงการหลวงอ่างขาง เขตตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 151 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับ รูปแบบการใช้ดินของชาวเขาในพื้นที่โครงการอ่างขาง ซึ่งพบว่าชาวเขาส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร โดยมีการปลูกข้าว ข้าวโพด และถั่ว ความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการใช้ที่ดิน เป็นไปในทางบวกทั้งสิ้น โครงการหลวงฯ มีการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ แทนการปลูกฝิ่นของชาวเขา ซึ่งสามารถทำรายได้ดีเท่าเทียมกัน และยังมีการยับยั้งการบุกรุก ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย มีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่และรายได้ของชาวเขาดีขึ้นกว่าเดิม

ST Sve EG วันัช พฤกษ์ศรี, 2511, "ปัญหาชาวเขา", วารสารสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2511, หน้า 49-55

บทความนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับชาวเขา 3 ปัญหาใหญ่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าตามต้นน้ำลำธาร ปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่น ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยตามบริเวณชายแดน กล่าวถึงแนวทางใหญ่ๆ ในการแก้ปัญหา

ST Sve EG อุดร สุทธิมิตร 2534 "ผลกระทบของโครงการพัฒนาद्यตุงต่อสภาพเศรษฐกิจ-สังคม การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการบริโภคไม้ บ้านห้วยน้ำขุ่น ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการป่าไม้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 86 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลกระทบของโครงการพัฒนาद्यตุง ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับรายได้ของครัวเรือนคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในวัยแรงงาน ปัจจัย ที่มีผลต่อการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินคือ การศึกษาของหัวหน้าครอบครัว ปัจจัยที่มี ความสำคัญต่อการบริโภคได้แก่ รายได้ของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการมีอุปกรณ์หุงต้มไฟฟ้าไว้ใช้ ผลกระทบจากโครงการพัฒนาद्यตุงที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมคือ ทำให้ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของราษฎรดีขึ้น มีโอกาส

ทางการศึกษามากขึ้น ได้รับ ความช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขและราษฎรไม่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ แต่ผลกระทบ ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้ราษฎรมีพื้นที่ทำกินน้อยลง เพราะถูกกำหนดพื้นที่ทำกินอย่างถาวร การเกษตรต้องอาศัยน้ำฝนธรรมชาติ เพราะยังมีการใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรน้อยอยู่ ผลกระทบต่อการบริโภคไม้คือ เกิดการขาดแคลนไม้ไฟและไม่ใช้สอย เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายมาก ทางราชการควรมีการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าและส่งเสริมให้มีการปลูกไม้โตเร็วทดแทน

ST Sve ET Lewis, Paul ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, The Hill Tribes of North Thailand, เอกสารประกอบการสอนวิชา Socio-Anthro.321, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรเนียว เย็บเล่ม, 6 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษปนไทย

เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงว่าชาวเขาคือใคร อธิบายชื่อต่างๆ ของชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ภาษาการจัดตระกูลภาษาซึ่งผู้เขียนใส่เครื่องหมายปรศนียว่ากะเหรี่ยงจะควรจัดอยู่ในตระกูลภาษาทิเบต-พม่าหรือไม่? กล่าวถึงจำนวนชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาของแต่ละกลุ่ม ชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กระจายกันอยู่ที่ใด กล่าวถึงว่าเราควรศึกษาเรื่องชาวเขาทำไมและจะศึกษาอย่างไร กล่าวถึงขนบธรรมเนียมโดยทั่วไปของชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

ST Sve ET การวิจัยทางชาติพันธุ์ในลาว-ไทย 2534 รายงานการประชุมทางวิชาการ (Report on the seminar on Ethnic Studies in Laos and Thailand) จัดโดยสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สถาบันวิจัยชาวเขา, สถาบันวิจัยเผ่าพันธุ์วิทยา คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคม (ลาว) และโครงการ TRI-ORSTOM (ฝรั่งเศส) ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 13-14 พฤศจิกายน 2534

ST Sve ET/EG/SS/MI/HL/HP McKinnon, J. and B.Vienne (eds.) 1989 Hill Tribes Today : Problems in Change Bangkok : White Lotus -ORSTOM, 507 pages.

หนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือรวมบทความเกี่ยวกับชาวเขาในประเทศไทย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ : นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวเขา ปัญหาความยากจนและลักษณะเฉพาะทางชาติพันธุ์ของชาวเขา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอพยพและการย้ายถิ่นของชาวเขา และเรื่องเบ็ดเตล็ดอื่นๆ บทความในหนังสือนี้ที่สำคัญได้แก่

1. Wanat Bhruksasri "Government Policy : Highland Ethnic Minorities"
2. Vienne Bernard "Facing Development in the Highlands : A Challenge for Thai Society"
3. Chuphinit Kesmanee "The Poisoning Effect of a Lovers Triangle : Highlanders Opium and Extension Crops, a Policy Overdue for Review"

4. Chantaboon Sutthi "Highland Agriculture : From Better to Worse"
5. Ralana Maneeprasert "Women and Children First?" A review of the current nutritional status in the highlands"
6. Sanit Wongprasert "Opiate of the People? A Case Study of Lahu Opium Addicts"
7. Prasert Chaipigusit "Anarchists of the Highlands? A Critical Review of a Stereotype Applied to the Lisu"
8. Yves Conrad "Lisu Identity in Northern Thailand : A Problematique for Anthropology"
9. Wanat Bhruksasri "Problem Solving through Understanding : A Personal Opinion on How to Approach Development Problems in the Highlands"
10. Ardith A. Eudey "14 April 1986 : Eviction Orders to the Hmong of Huai Yew Yee Village, Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary, Thailand"
11. Cornelia Ann Kammerer " Territorial Imperatives : Akha Ethnic Identity and Thailand's National Integration"
12. John McKinnon Structural Assimilation and the Consensus : Clearing Grounds on which to Rearrange our Thoughts"
13. Vithoon Pungprasert "Hill Tribe People Blamed for Deforestation"
14. Jean Baffle "Highlanders as Portrayed in Thai Penny-horribles"
15. Duangta Seewuthiwong "Weddings, Wealth, Pigs and Coca Cola : farang Tourists in an Akha village"

ST Sve HL สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2535 "คู่มือการพัฒนาชุมชนบนที่สูง" รายงานการวิจัย กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 83 หน้า.

คู่มือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ข้อมูลที่จำเป็น ในการประเมินสภาพการณ์ของชุมชนบนที่สูง หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับองค์การพึ่งพา ตนเอง ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครต่างๆ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทำงานร่วมกับชุมชน บนที่สูงที่เหมาะสม แนวทางเกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมบนที่สูง ตลอดจนชุดสื่อต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารกับชุมชนบนที่สูง หลักสูตรและแนวทางในการเตรียมความพร้อม ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบนที่สูง

ST Sve HL สำเริง ไชยเสน 2538 "ความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับอำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในการป้องกันการแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง: ศึกษากรณีอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 118 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า ปัจจุบันอำนาจในการบริหารและการจัดการด้าน นโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง ยังผูกขาดกับสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้อำเภอในฐานะผู้ปฏิบัติไม่ได้มีส่วนร่วม พิจารณา หรือกำหนดนโยบายที่สำคัญที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนแต่อย่างใด ซึ่งในการปฏิบัติ บางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเต็มที่ เนื่องจากไม่ใช่ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง จึงทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับ อำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นผลให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ทุกฝ่ายมีความเห็น สอดคล้องกันว่าควรให้อำเภอและองค์กรประชาชน อันได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกลุ่มหนุ่มสาวในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตลอดจนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้คณะกรรมการชาวเขาอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวตามกฎหมายด้วย กล่าวคือ ให้คณะกรรมการชาวเขาทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติในระดับอำเภออย่างแท้จริง

ST Sve HL วุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล 2536 "การวิเคราะห์นโยบายเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด บนพื้นที่สูงในประเทศไทย" สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 373 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ วิเคราะห์นโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง กล่าวคือ ปัญหา ด้านการใช้ยาเสพติด นโยบายการแก้ปัญหามุ่งลดและควบคุมฝิ่นเป็นหลัก ทำให้ผลผลิต ภายในประเทศไม่เพียงพอต่อการเสติดของผู้ติฝิ่น ทำให้สถานการณ์ปัญหายาเสพติด บนพื้นที่สูงได้เปลี่ยนแปลงไปจากพื้นที่ซึ่งเดิมเคยเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและแปรรูปยาเสพติด กลาย เป็นตลาดรองรับยาเสพติด และทำให้เกิดความแปรผัน การเบี่ยงเบนไปใช้ยาเสพติดชนิดอื่น โดยเฉพาะจากฝิ่นเป็นเฮโรอีน และมีการเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมกรรมการปลูกพืชเสพติด จากการปลูกพื้นที่แปลงใหญ่ กลายเป็นพื้นที่แปลงเล็กแปลงน้อยในพื้นที่ป่าลึกไม่ซ้ำที่เดิม รวมทั้งการหันเหมาปลูกกัญชาทดแทนการปลูกฝิ่น ผู้วิจัยเสนอว่า จากความแปรผันของปัญหา ดังกล่าว จึงควรปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ เพื่อรองรับสถานการณ์ปัญหาในอนาคต

ST Sve HL แสงทอง วรณแสงทอง 2536 "การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้าน สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 140 หน้า.

ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเจ็บป่วยภายในบ้านสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับประถมศึกษา ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และมีประสิทธิภาพ โดยการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองตามลำพัง ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหา เรื่องโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียนได้ เพราะทำให้ครูสามารถสอนนักเรียนหลายชั้นในเวลาเดียวกันได้ ส่วนนักเรียนที่ขาดเรียนก็สามารถกลับมาเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ได้ทันกับคนอื่น ๆ

ST Sve HL Charas Suwanwela and others, 1978, Hill Tribal Opium Addicts A Retrospective Study of 1382 Patients, Technical Report No.DH-5/78, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, The Somsong Press, Bangkok, 20 หน้า มีแผนภูมิ,

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงพฤติกรรมการผลิตฝิ่นของผู้ป่วยชาวเขาจำนวน 1382 คน เป็นชาวกะเหรี่ยง 617 คน (45%) มูเซอ 331 คน (24%) ม้ง 186 คน (13%) และเผ่าอื่นๆอีกเล็กน้อย กล่าวถึงภาพรวมของผู้ติดยา อายุ เพศ สถานภาพการสมรส สถานภาพในบ้าน (เช่นเป็นเจ้าบ้าน) จำนวนคนที่ติดยาในครอบครัวเดียวกัน รูปแบบของการติดยา ระยะเวลาที่ติด จำนวนฝิ่นที่เสพ สาเหตุที่มาติดยา ฝิ่น อภิปรายปัญหา

ST Sve HL O' Rourke, Edward 1965, Recommendations on a Hill Tribe Health Program รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 6 หน้า

รายงานนี้เป็นการสำรวจและให้ข้อเสนอแนะทางสาธารณสุขเพื่อปรับปรุงสุขภาพของชาวเขาเผ่าต่างๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก USOM

ST Sve HL Vichai Poshyachinda, 1981, Opiate Consumption in Thailand : Population and Pattern of Use, Technical Report No.DD-1/81, December 1981, Institute of Health Research Chulalongkorn University, ไม่ระบุโรงพิมพ์, 43 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงการเสพยาฝิ่นในหมู่บ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ ไห้ ลีซอ และอีก้อ มีตารางแสดงจำนวนประชากรและผู้ติดยาเปรียบเทียบตั้งแต่ ค.ศ.1976-1981 มีกล่าวถึงการติดยาของคนไทยด้วย

ST Sve HL จรัส สุวรรณเวลา, 2523, ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขา, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพิมพ์สมพงษ์, 13 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขาซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ปัญหาการทำให้เลื่อนลอยและการทำลายป่าต้นน้ำลำธาร ปัญหาการปลูกฝิ่น ปัญหาการใช้และการติดฝิ่นของชาวไทยภูเขา ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ปัญหาการพัฒนาการเกษตรที่สูง

ST Sve HL สนิท วงศ์ประเสริฐ 2538 "ความรู้ ทักษะ และแนวทางป้องกันเอดส์ ศึกษากรณีชาวเขาได้รับสื่อโสตภาษาของตนเอง = Knowledge, attitude and AIDS precautions: a study of audio-cassette in tribal languages" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 51 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเผยแพร่สื่อโสตเทปดัดแปลงภาษาชาวเขา เรื่องความรู้ ทักษะ และแนวทางป้องกันเอดส์ โดยผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า เป็นแหล่งแพร่ระบาดของเฮอร์ซันและการค้าประเวณี ผู้วิจัยพบว่า ชาวเขาได้รับฟังสื่ออย่างช้าๆกันช่วงระยะเวลาหนึ่ง เกิดความพึงพอใจที่ได้มีความรู้ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี และมีแนวทางการป้องกันเอดส์ในชุมชนของตนเอง เริ่มทำการแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดความรู้เรื่องเอดส์ให้แก่กันและกัน และให้แก่เพื่อนชาวเขาต่างหมู่บ้านที่เดินทางแวะเยี่ยมเยียน กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านนี้ได้ทำหน้าที่แจกจ่ายเทปดัดแปลงสื่อที่จัดส่งไปจาก สถาบันวิจัยชาวเขาเผยแพร่ให้แก่หมู่บ้านเครือข่ายที่เรียกร้องต้องการอย่างทั่วถึง การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้นำชาวเขาจำนวนหนึ่งมีความพร้อม มีจิตสำนึก และมีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากร สามารถเผยแพร่บรรยายความรู้ ทักษะ และแนวทางป้องกันเอดส์ในหมู่ชาวเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ST Sve HL ประมุข จันทวิมล 2528 "การส่งเสริมสุขภาพในชุมชนชาวเขา" เอกสารวิจัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 177 หน้า.

เอกสารวิจัยเล่มนี้เสนอผลการวิจัยคือ รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสม ในชุมชนชาวเขาควรประกอบด้วยโครงสร้างการให้บริการเท่าที่มีอยู่แล้วจากทุกกระทรวง ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และจำเป็นอย่างยิ่งต้องดำเนินการตามหลักการและแนวทางการสาธารณสุขมูลฐาน การให้โอกาสชาวเขาได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การแก้ไข ตลอดจนการติดตามประเมินผล การดำเนินการแก้ไขปัญหของหมู่บ้านด้วย โดยพยายามพัฒนาชาวเขาให้เข้ามาร่วม ในโครงสร้างการให้บริการให้มากที่สุด ทั้งศึกษาต่อการฝึกอบรมตั้งแต่การบรรจุเป็นบุคลากร สาธารณสุข พนักงานสุขภาพชุมชน ตลอดจนอาสาสมัครในหมู่บ้าน

ST Sve HL ปิธิธรรม วิฑิตมนตรี 2536 "การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูงกับการแก้ไข ปัญหาความมั่นคงของชาติ เกี่ยวกับชาวเขาและการปลูกพืชเสพติด" รายงานการวิจัย กองวิชาการและ การต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 55 หน้า.

รายงานการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง เป็นการระดมวิธี การแก้ปัญหาทุกปัญหามันพื้นที่สูงเข้าไว้ด้วยกัน ให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงาน และการดำเนินงาน ตามแนวคิดดังกล่าวจะเป็นการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีในระยะยาว และมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความมั่นคงของชาติโดยภาพรวม ดังนั้น การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง จึงกำหนดเป็น แนวทางในการแก้ไขปัญหากลุ่มปลูกฝิ่นของชาวเขา โดยผ่านกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวเขาในลักษณะค่อยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการพึ่งพาฝิ่น (เนื่องจากฝิ่นเป็นพืชทำรายได้ ยารักษาโรค และเครื่องรองรับทางสังคม) มาสู่วิถีชีวิตที่ไม่ต้องพึ่งพาการปลูกฝิ่น

ST Sve HL พงษ์ศักดิ์ สว่างผล 2538 "โครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพติด ในโครงการ พัฒนาดอยตุง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 93 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จหรือโอกาสที่ผู้ติดยาเสพติดจะหายขาด มิได้ขึ้นอยู่กับ การบำบัดรักษา"การถอนพิษยา"เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ต่อเนื่องจริงจังหลังการ ถอนพิษยาแล้ว รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือการที่ผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดเมื่อ ผ่านการบำบัดรักษาจนหายขาดจะหันกลับไปใช้ยา เสพติดอีกหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ติดยาเสพติด ได้แก่ เป็นชาวเขาเผ่าไหน มีความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีการนับถือบรรพบุรุษ นับถือผี ฐานะทาง เศรษฐกิจ และระยะเวลาที่ติดยาเสพติด ประเด็นสำคัญคือ การใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดจริงจัง เพื่อป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จะทำให้โครงการฯ บรรลุ วัตถุประสงค์โดยสมบูรณ์

ST Sve HL อริญ สุวรรณบุบผา, 2524, มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของฝิ่นในชนกลุ่มน้อย ทางภาคเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์เสนอวิทยาลัยทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, เอกสาร 06-2524, โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ลาดยาว, พ.ศ. 2524, 174 หน้า มีภาคผนวก

วิทยานิพนธ์นี้กล่าวถึงความสำคัญและวิธีการศึกษา กล่าวถึงประวัติชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย กล่าวถึงชาวเขาที่เกี่ยวข้องกับฝิ่น คือ ม้ง ลีซอ มูเซอ อีเกอ เย้า ซึ่งเป็นผู้ปลูกฝิ่นที่สำคัญ และกะเหรี่ยงที่

เสพผืนและเป็นแรงงานให้เผ่าอื่นในไร่ผืน กล่าวถึงการแพร่ระบาดของผืนและมาตรการควบคุม
วิเคราะห์ปัญหาการควบคุมผืนในประเทศไทย มีข้อเสนอแนะและบทสรุป

ST Sve HP สายน้ำ ภิรมย์โยธี 2538 "ทัศนคติของชาวไทยภูเขาต่อการดำเนินงานของ โครงการ
การพัฒนาที่สูงสามหมื่น กรณีศึกษา: การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ
ลา ตำบลโป่งลา อำเภอบาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการ
เกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 96 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอทัศนคติของชาวไทยภูเขาที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูง
สามหมื่นว่า ผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้แก่ หัวหน้าครอบครัวชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในเขต พื้นที่ลุ่มน้ำลา ตำบล
โป่งลา อำเภอบาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อการ ดำเนินงานของโครงการฯ
ด้านการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่ดีทั้ง 6 กิจกรรม คือ 1)การสร้างจิตสำนึก
และประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ 2)ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
ป่าไม้ ดิน น้ำ ที่ถูกทำลาย 3)การป้องกันและการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ ในชุมชน
4)การพัฒนาและฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5)การสำรวจและวางแผน
ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ และ 6)การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ปลูกป่า
ทดแทน สำหรับปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีดังนี้ 1)ความไม่เหมาะสม ในการใช้ช่วงระยะ
เวลาในการฝึกอบรม และสถานที่จัดฝึกอบรมอยู่ห่างไกล 2)การไม่เห็นด้วย ต่อกิจกรรมแผ้วถางวัชพืช
ในพื้นที่ป่าปลูก 3)ขีดความสามารถและข้อจำกัดของชาวไทยภูเขา ในการใช้แผนที่ 4)ปัญหาการส่งเสริม
การปลูกข้าวบาร์เลย์และการห้ามล่าสัตว์ป่า 5)ปัญหาและข้อจำกัดการเปิดพื้นที่ทำกินใหม่ 6)ความไม่
เหมาะสมในการนำกล้าสน ยูคาลิปตัส และกระถินอินโดมาปลูก

ST Sve HP สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) 2533 คู่มือ
การพัฒนาชุมชนบนที่สูง (Modern Thai Highland Communities Hand Book) ม.ป.ส. : กอง
ควบคุมพืชเสพติด ป.ป.ส. 83 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน ซึ่งเป็นโครงการพัฒนา
นบทยแบบผสมผสาน โดยนำเอากิจกรรมพัฒนาด้านต่างๆมาดำเนินการพร้อมกัน เช่น การพัฒนาอาชีพ
การเกษตร พัฒนาการศึกษ พัฒนาสาธารณสุข บัณฑิตพื้นฐาน และการพัฒนาชุมชน รวมทั้งการพัฒนา
อื่นๆ ทั้งนี้โดยมีปรัชญาในการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง ให้ประชากรเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมใน
การพัฒนามากที่สุด สำหรับพื้นที่ที่ดำเนินการพัฒนา ได้แก่ พื้นที่ในตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จัง

หวัดเชียงราย (เริ่มงานใน พ.ศ.2525) และพื้นที่ลุ่มน้ำลาง ตำบลสบป่อง และตำบลปางมะผ้า กิ่งอำเภอปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน

ST Sve HP สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2535 "คู่มือการพัฒนาชุมชนบนที่สูง" รายงานการวิจัย กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 83 หน้า.

คู่มือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่ รายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนบนที่สูง ข้อมูลที่จำเป็น ในการประเมินสภาพการณ์ของชุมชนบนที่สูง หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับองค์การพึ่งพา ตนเอง ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครต่างๆ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทำงานร่วมกับชุมชน บนที่สูงที่เหมาะสม แนวทางเกี่ยวกับการสื่อสารที่เหมาะสมบนที่สูง ตลอดจนชุดสื่อต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารกับชุมชนบนที่สูง หลักสูตรและแนวทางในการเตรียมความพร้อม ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบนที่สูง

ST Sve HP สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2535 "วิธีเตรียมความพร้อมให้แก่สภาตำบลบนพื้นที่สูง" รายงานการวิจัย กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 14 หน้า.

คู่มือเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้เสนอวิธีการเตรียมความพร้อมให้แก่สภาตำบลบนพื้นที่สูง โดยให้ความรู้เกี่ยวกับ 1)โครงสร้างของสภาตำบล ซึ่งประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนันท้องถื่น(ประธาน) ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล และกรรมการโดยการเลือกตั้งได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ชาวบ้านเป็นผู้เลือกตั้ง และที่ปรึกษาสภาตำบลได้แก่ ปลัดอำเภอ พัฒนา การอำเภอ ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้เลือกและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง 2)แนวทางการ ค้นหาปัญหาและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการทำความเข้าใจปัญหา กล่าวคือ ค้นหาปัญหาแล้วนำปัญหามาจัดลำดับความสำคัญ ค้นหาสาเหตุของปัญหา หาแนวทาง แก้ไขปัญหา 3)หลักการพัฒนาชนบทและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยแผนพัฒนาตำบล 1 ปี แผนพัฒนาตำบล 5 ปี และกองทุนพัฒนาตำบล 4)ความสำคัญของการติดตามผลการดำเนิน กิจกรรม และแนวทางการติดตามผลของสภาตำบล โดยดำเนินการตามขั้นตอนคือ กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการ บุคคลผู้ดำเนินการ ช่วงเวลาของการติดตามประเมินผล และสรุปผลการติดตามประเมินผล 5)บทบาทขององค์กรสภาตำบลกับการพึ่งพาตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 ส่วนคือ ประชากรเป้าหมาย ความสำนึกในการพัฒนา องค์การพึ่งพาตนเอง และการมีส่วนร่วม

ST Sve HP สืบพงษ์ แสนยาเกียรติคุณ 2537 "สภาพการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่" สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 132 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า สภาพโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน โรงเรียนไม่มี โรงครัวและโรงอาหารสำหรับประกอบอาหาร การประกอบอาหารใช้ได้ถุดิบบ้านพักครู ศาลา และอาคารเอนกประสงค์แทน นักเรียนนั่งรับประทานอาหารตามระเบียบอาคารเรียน ใต้ต้นไม้ หรือในเต็นท์ การจัดบริการอาหารกลางวันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การจัดอาหารจำหน่าย แก่นักเรียนต่อเนื่องตลอดทั้งปี ลักษณะอาหารเป็นแบบอาหารจานเดียวขายในราคาจานละ 3 บาท อีกลักษณะหนึ่งคือ จัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานฟรี การดำเนินงานของทุก โรงเรียนเป็นไปในรูปคณะกรรมการ มีผู้บริหารเป็นประธานผู้รับผิดชอบโครงการฯ โดยมีครูเวรเป็นกรรมการจัดทำร่วมกับนักเรียนและชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันคือ โครงการสหกรณ์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ST Sve HP Australian Development Assistance Bureau 1978 Thai-Australian Highland Agricultural Project Third report, January 1978.

หนังสือนี้เป็นรายงานผลการวิจัยด้านเกษตรกรรมและการพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา ของ Australian Development Assistance Bureau ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีโครงการช่วยเหลือ ชาวเขา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มผลผลิต สนับสนุนการปลูกพืชถาวร และช่วยเหลือชาวเขา เรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินในระยะยาว นอกจากช่วยเหลือเรื่องการเพาะปลูก ยังช่วยเรื่องการ เลี้ยงสัตว์อีกด้วย

ST Sve HP Department of Public Welfare, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, First Five Year Plan for the Development and Welfare of the Hill Tribes in Northern Thailand, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 47 หน้า

พูดถึงงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ในระหว่าง ค.ศ.1967-1968 การจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา ความช่วยเหลือที่ได้รับจากต่างประเทศ สภาวะเศรษฐกิจของชาวเขา

ST Sve HP Ferguson, Daryl E., 1970, A Study of Royal Thai Government Policies Toward The Hill Tribes in North Thailand 1967-1970, Research and Development Center- Thailand Advanced Research Projects Agency, 7th Floor, Sirinee Building, 518/4 Ploenchit Road, Bangkok, Thailand 15 หน้า มีภาคผนวก และบรรณานุกรม

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาลไทยเรื่องชาวเขาตั้งแต่ ค.ศ. 1967 ถึง 1970 โดยใช้ข้อมูลจากศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย นโยบายที่กล่าวถึงครอบคลุมเรื่อง การพัฒนา การใช้ที่ดิน ผืนสิทธิทางกฎหมายของชาวเขา สถานีวิจัยที่กระจายเสียงภาษาชาวเขา การศึกษา ศาสนา การอนุรักษ์ป่าไม้ และแผนการพัฒนาชาวเขาโดยรวม ในภาคผนวกมีสถิติภาคจากวารสารและหนังสือพิมพ์และมีบรรณานุกรมที่หาปริวรรตนี้ไว้ด้วย

ST Sve HP Manat Kanthathatbamrung (Police Captain), 1967, Welfare and Management Activities of Border Police among the Hill Tribes in Northern Thailand Thesis submitted to the Department of Public Administration, Thammasat University as a partial fulfilment for the degree of Master of Public Administration, เขียนเป็นภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ โดย MRDC, June, 1967, 89 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงการพัฒนาชาวเขาโดยตำรวจตระเวนชายแดน การแก้ปัญหาใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่นเสพติดฝิ่น การเพิ่มผลผลิตพืชเงินอย่างอื่น นอกจากฝิ่น ปัญหาความมั่นคงของประเทศ

ST Sve HP Prasert Bhandhachat and others, 1987. 1986 Crop Year Corn Production Survey in the Project Areas of the Thai-German Highland Development Programme Chiang Mai : Payap Research and Development Center, Payap University, 57 pages.

หนังสือเล่มนี้ เป็นรายงานการสำรวจผลการส่งเสริมให้กลุ่มชนบนพื้นที่สูงปลูกข้าวโพด ผู้ส่งเสริมคือ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงไทย-เยอรมัน ผู้รับการส่งเสริมคือ ชาวเขาและชาวไทยบนพื้นที่สูง (ลีซอ มูเซอ อาข่า กะเหรี่ยง ไทยใหญ่) รายงานนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของโครงการ การปลูกข้าวโพดของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมตามวิธีการที่ได้รับคำแนะนำของผู้ส่งเสริม แสดงผลงานโดยสรุปของโครงการนี้ และยังกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการสำรวจเพื่อจัดทำรายงานนี้อีกด้วย

ST Sve HP The Committee for Co.ordination of Services to Displaced Persons in Thailand (CCSDPT) 1979 1978 CCSDPT Report (2nd ed.) 78 pages (mimeographed)

รายงานของ CCSDPT ฉบับนี้กล่าวถึงการทำงานของ CCSDPT เกี่ยวกับผู้อพยพ อินโดจีนในประเทศไทย โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆที่เข้าไปช่วยเหลือผู้อพยพในศูนย์ เช่น จุดประสงค์ของหน่วยงาน สถานที่(ค่ายผู้อพยพ)ที่เข้าไปดำเนินงาน ลักษณะของความช่วยเหลือ งบประมาณ สิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาช่วยเหลือ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำงาน ด้านต่างๆ และผลงานที่ได้ทำไปแล้ว

ST Sve HP Wanat Bhruksasri and G.A. Oughton, 1970, "Research priorities in Hill-Tribe Development", บทความเสนอในที่สัมมนา International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National Development/Department of Land Development, October 1970, หน้า 319-349

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาของการใช้ที่ดินทำเกษตรกรรมแบบทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งทำให้ดินจืดและเป็นการทำลายป่าไม้ต้นแม่น้ำลำธาร กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมของชาวเขาเผ่าต่างๆ บทบาทของศูนย์วิจัยชาวเขาที่จะแก้ปัญหาต่างๆ เรื่องการใช้ที่ดิน ปัญหาทางสุขภาพอนามัย ปัญหาการปลูกฝิ่น การอนุรักษ์ป่าต้นแม่น้ำลำธาร ปัญหาในการติดต่อสื่อสารกับชาวเขา และปัญหาประชากร

ST Sve HP กรมประชาสงเคราะห์, 2510, รายงานการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขาทางภาคเหนือ ปี 2510 โดยคณะพระธรรมจาริกครั้งที่ 3 ในความอุปถัมภ์ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 70 หน้า, มีภาพประกอบมาก

รายงานฉบับนี้กล่าวถึงประวัติการก่อตั้งพระธรรมจาริก นโยบายและวัตถุประสงค์ที่จะสงเคราะห์ชาวเขาเผ่าต่างๆ ในท้องที่จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงรายและเพชรบูรณ์ แผนการถวายความสะดวกแก่คณะพระธรรมจาริก รายนามพระธรรมจาริก 100 รูปที่เดินทางไปสงเคราะห์ชาวเขา กล่าวถึงภารกิจของพระธรรมจาริก

ST Sve HP กรมประชาสงเคราะห์, 2514, การสงเคราะห์ชาวเขาในประเทศไทย, กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2514, 36 หน้า, มีภาพประกอบ

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชาวเขา สภาพทางเศรษฐกิจของชาวเขา สภาพทางสังคมและมานุษยวิทยา ศาสนา ปัญหาเกี่ยวกับการปลูกฝิ่น ปัญหาเกี่ยวกับการทำลายป่าต้นน้ำลำธาร กล่าวถึงองค์การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา นโยบายและวิธีดำเนินการกับชาวเขา อุปสรรคในการปฏิบัติงานชาวเขา ซึ่งเป็นเรื่องการขาดถนน เครื่องมือสื่อสารและขาดยานพาหนะ มีแผนภาพแสดงองค์การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา

ST Sve HP กองนโยบายและวางแผน, 2521, รายงานสถิติเกี่ยวกับยาเสพติด เมษายน-มิถุนายน 2521, กองนโยบายและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ส. โรเนียว เย็บเล่ม 81 หน้า มีแผนที่และภาคผนวก

หนังสือรายงานสถิติเกี่ยวกับยาเสพติด รายงานเดือนของสำนักงาน ป.ป.ส.นี้รวบรวมไว้เพื่อใช้เป็นข้อบ่งชี้ภาวะการณ์ของยาเสพติดด้านต่างๆ ในเชิงสถิติ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การปราบปรามและจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย การป้องกันการติดยาเสพติด การควบคุมพืชเสพติด กล่าวถึง

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชาวไทยภูเขาซึ่งรัฐบาลไทยและสหประชาชาติดำเนินการร่วมกัน การพัฒนาชาวไทยภูเขา กล่าวถึงแผนการปลูกพืชทดแทนและพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่น ลุ่มแม่น้ำแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ST Sve HP ชัยวัฒน์ ดิเรกวัฒนา 2538 "ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันต่อชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัด แม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัด แม่ฮ่องสอน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราต่ำและในเชิงถดถอย ด้านสังคม มีผลกระทบทางด้านการศึกษาอยู่บ้าง ในลักษณะของการเริ่มให้ความสำคัญต่อการศึกษา ของบุตร ด้านการเมืองไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังมีโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่แตกต่างจากชุมชนในพื้นที่ควบคุมที่ไม่ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในด้านเศรษฐกิจ(รายได้ การใช้ความรู้ด้านเกษตรแผนใหม่ การมีสัตว์ เลี้ยง การครอบครองทรัพย์สิน) ด้านสังคม(ระดับการศึกษา วิธีการรักษาพยาบาล ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัย การวางแผนครอบครัว) ด้านการเมือง(การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ของรัฐกับชุมชน) แต่หากจะเปรียบเทียบแล้ว ชุมชนควบคุมจะอยู่ในช่วงรายได้และมีการครอบครองทรัพย์สินราคาสูง ให้ความสำคัญต่อการศึกษามากกว่าบุตร และพึ่งพาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนมากกว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

ST Sve HP ชิดพงษ์ สยามเนตร, 2509, การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียวเย็บเล่ม, 132 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย มีบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงปัญหาสำคัญที่ต้องพัฒนา และสงเคราะห์ชาวเขาซึ่งเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาด้านการเมืองและปัญหาด้านการทหาร กล่าวถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา การบริหารงานและวิธีดำเนินงานของกรมประชาสงเคราะห์ ปัญหาต่างๆ ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา สรุปข้อคิดเห็นเรื่องปัญหาในทางบริหารและข้อเสนอแนะ

ST Sve HP สถาบันวิจัยชาวเขา (วนิช พุกกะศรี และคณะ) 2528. ประเมินผลการให้การ
ศึกษาชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา, 82 หน้า.

หนังสือเล่มนี้ ได้ประเมินผลการทำงานของพระธรรมจาริกเกี่ยวกับการเผยแพรศาสนาพุทธและ
ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่ชาวเขา โดยได้กล่าวถึงความเป็นมาของ โครงการพระธรรมจาริก
การดำเนินงานด้านต่างๆของพระธรรมจาริก ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพระธรรมจาริก
ประโยชน์ของชาวเขาที่ได้จากโครงการนี้ โดยสรุป โครงการนี้ได้รับผลสำเร็จพอสมควร โดยช่วยส่ง
เสริมนโยบายของรัฐบาลด้านพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมและช่วยลดการปลูกฝิ่นและเสพฝิ่นด้วย

ST Sve HP สถาบันวิจัยชาวเขา 2528 "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบ
ของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา" รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 226 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับ โครงการความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟที่มี
ต่อชาวเขา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาโดยตรงได้แก่ โครงการฝึกอบรมต่างๆ
โครงการบริการทางด้านสาธารณสุข โครงการศูนย์เด็กเล็ก โครงการ ให้อุปกรณ์แก่ชาวเขาในด้าน
การศึกษา การสาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพ ความช่วยเหลือในลักษณะที่สุดคือ การให้อุปกรณ์
เสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ ความช่วยเหลือในลักษณะแรกมีผลกระทบต่อการยก
ระดับสภาพของ สตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนการช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เสริมนั้น
เป็นประโยชน์ ต่อชาวเขาในทางอ้อม สำหรับผู้รับบริการได้แก่ชาวเขาพบว่า สภาพทางด้านการศึกษา
การสาธารณสุข และการเศรษฐกิจของสตรีและเด็กชาวเขาได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม ส่วน
สภาพทางสังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีเปลี่ยนแปลงคือ สตรีชาวเขายังคงมีสภาพ ทางสังคมด้อย
กว่าชาย

ST Sve HP สถาบันวิจัยชาวเขา 2538 "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน" รายงานการวิจัย
เชิงปฏิบัติการ สถาบันวิจัยชาวเขา 58 หน้า.

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากการประชุมร่วมกันระหว่างคณะ
กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา เจ้าหน้าที่
ประสานงานชาวเขาอำเภอ เจ้าหน้าที่หน่วยและเขตพื้นที่ เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารโครงการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมบนที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ นักวิจัยและเจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยชาวเขา และมีจุดมุ่ง
หมายของการประชุมคือ เพื่อให้ชาวบ้าน ที่เป็นคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้เพิ่มพูนความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือหรือการให้บริการแก่ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ผลจากการประชุมคณะกรรมการ ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์แต่ละแห่งได้ซักถามปัญหาอันมาก โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติงาน การให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่เดือดร้อนในหมู่บ้าน วิธีการหาทุน การใช้จ่ายเงินทุน รวมทั้ง ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเห็นว่าศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้านเป็นประโยชน์ต่อคนในหมู่บ้าน และคาดว่าจะเป็ศูนย์รวมน้ำใจของชาวบ้าน สามารถช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ที่เดือดร้อนได้

ST Sve HP นพคุณ สุวรรณฤทธิ์ 2538 "ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชาวเขา ตำบลลวารี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของชาวเขา มีดังนี้คือ ด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม : ชาวเขามีความผสมกลมกลืนเข้ากับคนไทยพื้นราบได้มาก ยอมรับในวิธีการรักษาพยาบาลแผนใหม่มากกว่าความเชื่อเรื่องภูติผีปิศาจ แต่ระบบ จารีตประเพณียังมีความสำคัญที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า และยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา การโยกย้ายประชากรเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมคลาย ความแนบแน่นไปจากเดิม สำหรับด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น การพัฒนาระบบการเกษตรถาวรนำไปสู่การลดลงของปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย แต่โดยภาพรวมแล้ว ชาวเขายังยากจนและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก เทคโนโลยีที่รัฐเข้าไปส่งเสริมไม่ได้รับ การตอบสนอง เนื่องจากทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม การพยายามเพิ่มผลผลิตและสร้างระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าทำให้ชาวเขาบางส่วนต้องพึ่งพิงระบบตลาด ที่เงินตราและผลประโยชน์เป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิต ส่วนด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางการเมือง ชาวเขายอมรับภาวะผู้นำที่เป็นทางการ ขณะที่ผู้นำตามจารีตก็คงมีความสำคัญต่อชุมชน โดยทั่วไปชาวเขามีทัศนคติที่ดีกับรัฐ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวเขาได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมทาง การเมือง ส่วนเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น รัฐไม่ประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญห ชาวเขายังมีการลักลอบจำหน่ายและเสพยาเสพติดในพื้นที่กันอย่างกว้างขวาง

ST Sve HP สนั่น วงศ์พัทพันธุ์, 2516, การพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทยเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, วิทยา-นิพนธ์เสนอต่อวิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 29 มีนาคม 2516, โรเนียว,

เย็บเล่ม 99 หน้า มีภาคผนวกและบรรณานุกรม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงสภาพและปัญหาชาวเขาในปัจจุบัน (พ.ศ. 2516) ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าลีซอ มูเซอ เย้า กะเหรี่ยง และม้ง ปัญหาชาวเขาในประเทศไทย การปฏิบัติการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา การวางนโยบายชาวเขาในฐานะเป็นชนกลุ่มน้อย กระบวนการพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทย มีบทสรุป

ST Sve HP ปกรณ์ พันธุ 2534 การมีส่วนร่วมของชาวเขาในกิจกรรมพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านห้วยน้ำขาว ตำบลแคมป์สน กิ่งอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ คณะพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 97 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ชาวเขาในกิจกรรมพัฒนา โดยศึกษาจากชาวเขาจำนวน 67 คน ผลการศึกษาคือ ชาวเขา ร้อยละ 56.72 มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาในระดับต่ำ ร้อยละ 31.34 มีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง และร้อยละ 11.94 มีส่วนร่วมในระดับสูง ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า กิจกรรมพัฒนา ที่จะดำเนินการควรเป็นกิจกรรมที่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของชาวเขา ได้อย่างชัดเจน มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชาวเขาเข้ามีส่วนร่วม ทุกขั้นตอน ควรเสริมสร้างความสามารถของผู้นำในหมู่บ้าน ตลอดจนพัฒนาความสามารถ ของเจ้าหน้าที่ และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านี้

ST Sve HP ประสิทธิ์ ดิศจันทร์, (2513), "การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา", คำบรรยายสรุป (Briefing) โดยหัวหน้ากองสงเคราะห์ชาวเขา สำหรับคณะผู้เชี่ยวชาญสหประชาชาติ, ณ ห้องประชุมกรมประชาสงเคราะห์, ตุลาคม 2513, โรเนียว เย็บเล่ม, 12 หน้า

บทความนี้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชาวเขา 6 เผ่า คือ ม้ง เย้า ลีซอ อีเก้อ มูเซอ และกะเหรี่ยง ในประเทศไทย กล่าวถึงถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์ของชาวเขา ประชากรชาวเขาและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจสังคมและมานุษยวิทยา ปัญหาเกี่ยวกับชาวเขา นโยบายและวิธีดำเนินการกับชาวเขาทั้งนโยบายระยะสั้นและระยะยาว นโยบายและการจัดการศึกษาแก่ชาวเขา การส่งเสริมอาชีพชาวเขา กล่าวถึงองค์การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา โครงการชาวเขาสัมพันธ์ โครงการทดลองพัฒนาการเกษตรบนเขา

ST Sve HP ปิติธรรม วิจิตรมนตรี 2536 "การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนที่สูงกับการแก้ไข ปัญหาความมั่นคงของชาติ เกี่ยวกับชาวเขาและการปลูกพืชเสพติด" รายงานการวิจัย กอง วิชาการและ

การต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 55 หน้า.

รายงานการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง เป็นการระดมวิธีการแก้ปัญหาทุกปัญหาบนพื้นที่สูงเข้าไว้ด้วยกัน ให้เกิดเอกภาพในการดำเนินงาน และการดำเนินงานตามแนวคิดดังกล่าวจะเป็นการแก้ปัญหาที่ส่งผลดีในระยะยาว และมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และความมั่นคงของชาติโดยภาพรวม ดังนั้น การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง จึงกำหนดเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการลักลอบปลูกฝิ่นของชาวเขา โดยผ่านกระบวนการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวเขาในลักษณะค่อยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการพึ่งพาฝิ่น (เนื่องจากฝิ่นเป็นพืชทำรายได้ยารักษาโรค และเครื่องรองรับทางสังคม) มาสู่วิถีชีวิตที่ไม่ต้องพึ่งพาการปลูกฝิ่น

ST Sve HP พลเอกประภาส จารุเสถียร, 2509, ชาวเขาในประเทศไทย กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2509, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 23 หน้า สำหรับภาคภาษาไทย และ 21 หน้า สำหรับภาคภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชาวเขาในฐานะที่เป็นปัญหาใหม่ สำหรับรัฐบาลทั้งในด้านบริการสังคมและในด้านความปลอดภัยทั้งของชาวเขาเองและของประเทศเป็นส่วนรวม กล่าวถึงแผนพัฒนาชาวนโยบายของรัฐบาล การโฆษณาชวนเชื่อของคอมมิวนิสต์ โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา การจัดการศึกษาให้ชาวเขา การจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ST Sve HP พันธุ์สุรีย์ ลดาวัลย์ และคนอื่นๆ 2526 "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา: ตอนที่ 1, การประเมิน ผลความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟต่อชาวเขา(ศึกษาด้านผู้ให้บริการ)" รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 117 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ เสนอผลการประเมินผลการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาของ องค์การยูนิเซฟในรูปของโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ โครงการบริการอนามัย โครงการให้วัสดุ อุปกรณ์แก่ชาวเขา วัสดุ อุปกรณ์เสริม และยานพาหนะ ซึ่งมุ่งไปในการที่จะยกระดับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้น คณะผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า โครงการฝึกอบรม หรือโครงการบริการอนามัย และโครงการให้วัสดุอุปกรณ์แก่ชาวเขา ได้ส่งผลในการยกระดับ สถานภาพของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนโครงการประเภทวัสดุอุปกรณ์เสริม แม้จะไม่ให้ประโยชน์แก่สตรีและเด็กชาวเขาโดยตรง แต่ก็ให้ประโยชน์โดยอ้อม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของยูนิเซฟมุ่งประโยชน์ในวงกว้างแก่ชาวเขามากกว่าความช่วยเหลือ 3 ประเภทแรก คณะผู้วิจัยมีความเห็นโดยสรุปว่า ความช่วยเหลือของยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา โดยเฉพาะ

การมุ่งเน้นที่สตรีและเด็กนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขา เป็นอย่างมาก นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเสนอแนะว่า การให้บริการต่างๆ แก่ชาวเขานั้น นอกจากจะต้องจัดให้เพียงพอแล้ว ควรจะได้แบ่งแนวความคิดให้ชาวเขารู้จักช่วยตนเองด้วย ในส่วนของโครงการต่าง ๆ คณะผู้วิจัยเสนอว่าโครงการดังกล่าวควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมของชาวเขา ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นให้ภายหลังการอบรมแล้วให้เพียงพอด้วย

ST Sve HP ไพโรจน์ สิตปรีชา, 2515, "ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาชาวเขา", Thai Journal of Development Administration vol.XII, No.2, เมษายน 2515, หน้า 200-219

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชนชาวเขาในประเทศไทย สภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชาวเขา สภาพทางเศรษฐกิจของชาวเขา ปัญหาของชาวเขาในด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง นโยบายและแนวทางการดำเนินงานพัฒนาชาวเขา การบริหารการดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาการช่วยเหลือการดำเนินงานสงเคราะห์ชาวเขาจากต่างประเทศ

ST Sve HP ไม่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ, ไม่ปรากฏชื่อปีที่พิมพ์, โครงการหลวงภาคเหนือ, Printed by Union Offset Limited Partnership, กรุงเทพฯ 32 หน้า มีภาพประกอบ เขียนด้วยภาษาไทยมีภาษาอังกฤษปน

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความ 7 บทความ ได้แก่ 1) กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่อง "ร่วมใจเพื่อไทย" 1 หน้า 2) "เดินตามรอยเท้าพ่อ" ในสมเด็จพระเทพรัตน-ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 1 หน้า 3) "การกลั่นน้ำมันหอมระเหย" ในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ 4 หน้า 4) "พระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา" โดย มจ.กิตติเดช รัชนี 9 หน้า 5) The Royal Northern Project ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่งเป็นภาษาอังกฤษ 5 หน้า 6) "โครงการหลวงภาคเหนือ" ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง 7 หน้า 7) "โครงการต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง" โดย บุญยวาทย์ ลำเพาพงศ์ 5 หน้า

ST Sve HP ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1965, The Hill Tribes of Thailand SEATO Press Release issued by the Public Information office of the South-East Asia Treaty Organization, โรเนียว, แผ่นปลิว, 15 หน้า,

บทความนี้เป็นรายงานของ Dr. W.R.Geddes ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางมานุษยวิทยาสังคม มหาวิทยาลัย Sydney ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของกรมประชาสงเคราะห์ในการจัดตั้งศูนย์

วิจัยชาวเขา กล่าวถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขา การพัฒนาสงเคราะห์ชาวเขา ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับชาวเขา

ST Sve HP ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2514, ชีวิตและงานสังคมสงเคราะห์ ของสุวรรณ รื่นยศ, โรงพิมพ์ไทยเชชม ถนนเฟื่องนคร, 2514, 179 หน้า

ในหนังสือนี้มีบทความเรื่องการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในประเทศไทย ซึ่งนายสุวรรณ รื่นยศ แสดงต่อการประชุมทางวิชาการของนักวิจัยเกี่ยวกับชาวเขา ณ ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ เมือง 29 สิงหาคม 2510

ST Sve HP ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2514, เรื่องของสปอ., ไม่ปรากฏที่พิมพ์, 41 หน้า, มีภาพและตารางประกอบ

หนังสือนี้กล่าวถึงเหตุการณ์และกิจกรรมต่างๆ นับตั้งแต่สถาปนาองค์การสนธิสัญญาตะวันออก-เฉียงใต้ เมื่อ พ.ศ. 2497 ได้กล่าวถึงงานวิจัยของ สปอ. เกี่ยวกับชาวเขา กล่าวว่า สปอ.ร่วมมือกับรัฐบาลไทยในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาที่เชียงใหม่ซึ่งเปิดเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2508

ST Sve HP ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2528, การศึกษาเชิงสังคมวิทยา และวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา, ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, พ.ศ. 2528, รายงานการวิจัยโรเนียว, เย็บเล่ม, 226 หน้า

รายงานวิจัยนี้ได้ศึกษาเชิงประเมินผลและสำรวจทางด้านสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา ประเมินโครงการความช่วยเหลือขององค์การ UNICEF ที่มีต่อชาวเขาในช่วงระยะ 10 ปีแรกของการช่วยเหลือ คือตั้งแต่ พ.ศ. 2513-2523 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีและเด็กชาวเขาอันเป็นผลกระทบจากโครงการความช่วยเหลือที่องค์การ UNICEF ได้มอบให้ ซึ่งเป็นผลกระทบทางด้านการศึกษา การอนามัย เศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม การตั้งถิ่นฐาน การยอมรับรัฐบาล และการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา

ST Sve HP ไม่ปรากฏผู้แต่ง, 23 ธันวาคม 1973, "Drug abuse control in Thailand", Sunday Nation, กรุงเทพ, 2 แผ่น, เขียนเป็นภาษาไทย

บทความนี้กล่าวถึงการหยุดยั้งการปลูกและใช้ยาเสพติดในหมู่ชาวเขา กล่าวถึงโครงการหลวง

พระราชทานข่าวข่าวว่ามีส่วนช่วยเหลือยัง กล่าวถึงข่าวและปัญหาของข่าว กล่าวถึงโครงการ UN-Thai กลยุทธ์ในการยับยั้งการปลูกฝิ่น กล่าวว่าการอุทิศตนของเจ้าหน้าที่ไทยมีส่วนช่วยมากในเรื่องนี้

ST Sve HP วันช พฤษะศรี, 2511, "ปัญหาข่าว", วารสารสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2511, หน้า 49-55

บทความนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการพัฒนาและสงเคราะห์ข่าว กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับข่าว 3 ปัญหาใหญ่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าตามต้นน้ำลำธาร ปัญหาเรื่องการปลูกฝิ่น ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยตามบริเวณชายแดน กล่าวถึงแนวทางใหญ่ๆ ในการแก้ปัญหา

ST Sve HP ศูนย์ประสานงานพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูงระดับภาค(ศป.กศ.ส.) 2536 ข่าวในประเทศไทยและแผนพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง พ.ศ.2535-2539 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 58 หน้า

เอกสารนี้ให้ความรู้โดยย่อเกี่ยวกับข่าวในประเทศไทยคือ กระเหรี่ยง แม้ว มูเซอ เย้า อีเก้อ ลีซอ ถิ่น ลัวะ(ละว้า) ขมุ ปะหล่อง และเผ่าตองเหลือง อธิบายถึงสภาพปัญหาและการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง รวมถึงนโยบายและแนวทางพัฒนาการศึกษาบนพื้นที่สูง การจัดการศึกษาสำหรับข่าวนั้น กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2500 ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งราชการและเอกชนเข้าไปช่วยเหลือ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมประชาสัมพันธ์ กรมป่าไม้ หมอสอนศาสนา องค์การเอกชนต่างๆ

ST Sve HP อรุณศักดิ์ ศรีสุโข 2539 "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กรณีศึกษาในหมู่บ้านข่าวโดยสร้างกระบวนการเรียนรู้" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยข่าว กรมประชาสัมพันธ์ 66 หน้า.

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากการอบรมเรื่องศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยข่าว สำนักงานบริหารโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ กองสงเคราะห์ข่าว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมของศูนย์พัฒนานิคมภาคทั้ง 4 ภาค และผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยข่าว เจ้าหน้าที่สำนักงานบริหารโครงการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนที่สูง และเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ประเด็นสำคัญในการอบรมให้ความรู้คือ ภารกิจของแรงงานและสวัสดิการสังคมประจำจังหวัดและประชาสงเคราะห์จังหวัด งานสังคมสงเคราะห์เบื้องต้น การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กฎระเบียบ แนวทางการระดมทุน และเขียนรายงาน สาระประเด็นของการซักถามและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นคือ เรื่องเงินอุดหนุน การขอความช่วยเหลือจากรัฐ คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน การระดมทุน และเรื่องอื่น ๆ

ST Sve LC 2533/1990 วิรัช นิยมธรรม. ระบบฐานข้อมูลภาษาและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ด้วยคอมพิวเตอร์. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. 121 หน้า

งานวิจัยนี้ ได้นำเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์มาใช้พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้พัฒนาซอฟต์แวร์สำเร็จรูปประเภทระบบจัดการฐาน ข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database) ซึ่งสามารถนำมาใช้จัดระบบข้อมูลในเชิงอักษร รูปภาพ และแผนที่ แสดงผลได้ทั้งจอโมโนโครมและจอสี และได้สร้างฐานข้อมูลตัวอย่างสำหรับ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาระสำคัญของชนกลุ่มน้อยแต่ละเผ่า หมู่บ้านชนกลุ่มน้อย รายชื่อผลงาน วิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเผยแพร่เป็นแผ่นข้อมูลคอมพิวเตอร์

ST Sve LC Benedict, Paul K. 1941, Kinship in Southeastern Asia Ph.D. Dissertation, Department of Anthropology, Harvard University, 1941, 526 หน้า

วิทยานิพนธ์ทางมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์เล่มนี้ วิเคราะห์ระบบคำเครือญาติในภาษาต่างๆ 15 ภาษาของตระกูลภาษาทิเบต-พม่า ในภาคที่สองได้กล่าววิเคราะห์ระบบคำเครือญาติในภาษากะเหรี่ยง และภาษาจีนอย่างละเอียด

ST Sve LC BRADLEY, David 1979 Proto-Loloish. London /Malmo : Scandinavian Institute of Asian Studies, Monograph Series No 39.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงภาษากลุ่มโลโล ซึ่งเป็นภาษาในตระกูลทิเบต-พม่า ภาษากลุ่มโลโล ที่มีพูดอยู่ในประเทศไทยได้แก่ ภาษาลีซอ ลำหู่(มุเซอ) และอาข่า(อีเก้อ) ผู้เขียนได้ใช้การศึกษา วิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ เพื่อหาความรู้และอธิบายประวัติที่มาของภาษากลุ่มนี้ และแสดงให้เห็นว่าภาษากลุ่มนี้มีความสัมพันธ์กับภาษาอื่นๆอย่างไร ข้อมูลที่ใช้ศึกษามีทั้งข้อมูล ที่เป็นเอกสาร และข้อมูลที่ได้จากการทำงานภาคสนามในประเทศไทย

ST Sve LC Roop, Delagnel H., 1967, "The Problem of Linguistic Diversity in Thailand : An approach to a solution", paper presented at the First Symposium on the Hill Tribes and Thailand, August 1967, โรเนียว เอ็มเล่ม, 18 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงสถานภาพภาษาในประเทศไทย การเรียนรู้ภาษาของเด็กในประเทศไทย กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยที่ไม่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ปัญหาในการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขา

ST Sve LC Shafer, Robert 1955, "Classification of the Sino-Tibetan Languages", วารสาร Word, vol.11, 1955 หน้า 94-111

บทความนี้แสดงการแบ่งสาขาของภาษาต่างๆ ในตระกูลภาษาใหญ่จีน-ทิเบต ตามแนวความคิดของผู้เขียน ซึ่งได้จัดกะเหรี่ยงสาขาต่างๆ ไว้ในตระกูลภาษาใหญ่จีน-ทิเบตด้วย ข้อมูลในบทความนี้ไม่ชัดเจนและปัจจุบันถือว่าข้อมูลบางอย่างผิดพลาด แต่เป็นบทความที่มีชื่อเสียงเพราะเป็นบทความแรกๆ ที่จำแนกสาขาภาษาภายในตระกูลภาษาใหญ่จีน-ทิเบต

ST Sve LC Smalley, William A. 1965, "Teaching Thai in Hill Tribes Schools", the Third of three lectures delivered to a group of Thai candidates for teaching positions in Hill tribes schools in North Thailand, July 23-24, 1965, โรเนียว เอ็มเล่ม, 16 หน้า

บทความนี้จำแนกประชากรชาวเขาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือกลุ่มมอญ-เขมร กลุ่มทิเบต-พม่า และกลุ่มม้ง-เย้า เปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาชาวเขาเผ่าต่างๆ กล่าวถึงปัญหาในการสอนภาษาไทยให้กับเด็กชาวเขา ซึ่งเป็นปัญหาทางภาษาศาสตร์ เช่น เกี่ยวกับเสียงพยัญชนะท้าย เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ ปัญหาทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาชาวเขาเผ่าต่างๆ

ST Sve LC Story, Joan H. and John H. Story, 1969, Hill Tribes, the Target Audience, รายงานโรเนียว เอ็มเล่มเสนอต่อ USIS, 13 หน้า มีตารางและภาคผนวก

รายงานการวิจัยนี้เป็นรายงานสุดท้ายเสนอต่อ USIS ซึ่งให้ทุนวิจัยในระหว่างธันวาคม 1968-มีนาคม 1969 เป็นการครอบคลุมการวิจัยภาคสนามในจังหวัดน่าน เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ในกลุ่มชาวเขาเผ่าต่างๆ ได้แก่ ม้ง เย้า อีเก้อ มูเซอ ลีซอ กะเหรี่ยง ลัวะ และขมุ การวิจัยมีวัตถุประสงค์วิเคราะห์พฤติกรรมการรับฟังวิทยุของชาวเขา ศึกษารายการที่ชาวเขาชอบ เวลาที่เขาสะดวกจะรับฟัง จำนวนคนที่รับฟังวิทยุ และศึกษาหารายการที่จะเป็นประโยชน์ต่อชาวเขา

ST Sve LC สนิท วงศ์ประเสริฐ 2538 "ความรู้ ทักษะ และแนวทางป้องกันเอดส์ ศึกษากรณี ชาวเขาได้รับสื่อโสตภาษาของตนเอง = Knowledge, attitude and AIDS precautions: a study of audio-cassette in tribal languages" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 51 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเผยแพร่สื่อโสตเทปกลับภาษาชาวเขา เรื่องความรู้ ทักษะ และแนวทางป้องกันเอดส์ โดยผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า เป็นแหล่งแพร่ระบาดของเฮโรอีนและการค้าประเวณี ผู้วิจัยพบว่า ชาวเขาได้รับฟังสื่ออย่าง ขำๆกันช่วงระยะเวลาหนึ่ง เกิดความพึงพอใจที่ได้มีความรู้ความเข้าใจ ทศนคติที่ดี และมีแนวทางการ ป้องกันเอดส์ในชุมชนของตนเอง เริ่มทำการแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดความรู้เรื่องเอดส์ให้แก่กันและกัน และให้แก่เพื่อนชาวเขาต่างหมู่บ้านที่เดินทาง แวะเยี่ยมเยียน กลุ่มผู้นำของหมู่บ้านนี้ ได้ทำหน้าที่แจกจ่ายเทปกลับสื่อโสตที่จัดส่งไปจาก สถาบันวิจัยชาวเขาเผยแพร่ให้แก่หมู่บ้านเครือข่ายที่เรียกชื่อ ต้องการอย่างทั่วถึง การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างโอกาสให้แก่กลุ่มผู้นำชาวเขาจำนวนหนึ่งมีความพร้อม มีจิตสำนึก และมีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากร สามารถเผยแพร่บรรยายความรู้ ทักษะ และแนวทาง ป้องกันเอดส์ในหมู่ชาวเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ST Sve LC รุจิรา ปัทมานุช 2539 "การรับข่าวสารจากสื่อของชาวไทยภูเขา บ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊อตช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการ เกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 116 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ชาวไทยภูเขาบ้านห้วยน้ำดัง ตำบลก๊อตช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความต้องการรับข่าวสารทางการเกษตร ข่าวสารตลาดการเกษตร ข่าวสารราชการ ตามลำดับ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน การประชุม วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีระดับความเข้าใจและเหมาะสมมากที่สุด มีปัญหาน้อยที่สุด ส่วนเจ้าหน้าที่เอกชน มีระดับ ความเข้าใจและเหมาะสมน้อยที่สุด และมี ปัญหามากที่สุด

ST Sve LC อรสินี นาดา 2539 "การพัฒนาการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสำหรับนักเรียน ชาวเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ กระบวนการการสอนข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ สำหรับนักเรียนชาวเขา โดยใช้ลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้คือ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสอน เตรียมความพร้อมนักเรียนในด้านการแบ่งกลุ่ม การทำสมุดสะสมข่าว การฟัง การอ่าน และการเล่าข่าว ดำเนินการ

สอนโดยใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ตามลำดับขั้นของแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุปและนำไปใช้ และขั้นประเมินผล ในขั้นสอนดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนข่าวและเหตุการณ์ 5 ขั้นคือ การหาข่าว การกรองข่าว การรายงานข่าว การวิเคราะห์ข่าว และการสรุปข่าว นักเรียน ที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความคิดรวบยอดด้านความมีวิจารณญาณและความสนใจต่อข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนรู้ข่าวและเหตุการณ์ในระดับมากที่สุดได้แก่ การกรองข่าวและการวิเคราะห์ข่าว ส่วนพฤติกรรมในระดับมากคือ การรายงานข่าวการหาข่าว และการสรุปข่าว พฤติกรรม การเรียนวันสำคัญนักเรียนปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และการจัดผลงาน พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติระดับมากคือ การทำงานกลุ่มและกิจกรรมที่เลือกปฏิบัติ

ST Sve MI Hearn, Robert M. (ผู้รวบรวม), 1972, A Six-Year Collection of Selected Articles and Clippings Dealing with Refugees and Hill Tribes in Northern Thailand during the Period 1967-1972, prepared as an appendix to a thesis/report entitled Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, ไม่ลงเลขหน้า, ประมาณ 200 หน้า

หนังสือเล่มนี้รวบรวมบทความและกฤตภาคที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์สี่ฉบับ คือ Bangkok World, the Nation, The bangkok Post, Far Eastern Economic Review ในระหว่าง ค.ศ. 1967-1972 เกี่ยวกับเรื่องชาวเขาและผู้อพยพเข้ามาในประเทศไทย

ST Sve MI Oughton, G..A., 1969, "Agricultural Development in the Hills of Northern Thailand", Subject matter of a briefing given to the SEATO Orientation Course at the Tribal Research Centre, 22nd February, 1969, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงเหตุผลของชาวเขาในการทำไร่เลื่อนลอย ศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างการกลิกรรมแบบไร่เลื่อนลอยและการอพยพย้ายถิ่นของชาวเขา การเพิ่มประชากรของชาวเขาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รายงานนี้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วย

ST Sve MI กองสงเคราะห์ชาวเขา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, ประวัติความเป็นมาการกระจายตัวประชากร และการโยกย้ายของชาวเขาในประเทศไทย, คำบรรยาย พิมพ์โรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า

คำบรรยายนี้กล่าวถึงกลุ่มชนในเอเชียอาคเนย์โดยทั่วไป กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยกลุ่มมอส ไตรเอเซียติก ได้แก่ ละว้า ขมุ ลัวะ ผิตองเหลือง กล่าวถึงลักษณะการกระจายตัวของชาวเขากลุ่มมอสโต

รเอเซียติก กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยกลุ่มจีน-ทิเบต ได้แก่ กะเหรี่ยง ลีซอ มูเซอ อีก้อ ม้ง เย้า กล่าวถึงลักษณะการกระจายตัวของชาวเขากลุ่มจีน-ทิเบต

ST Sve MI สถาบันวิจัยชาวเขา 2538 "การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาในประเทศไทย" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 107 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้สรุปว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวเขาสัมพันธ์กับลักษณะของภูมิประเทศ ในพื้นที่ที่อยู่อาศัย โดยอาศัยการตัดสินใจจากองค์ประกอบด้านคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ อาชีพ และอื่นๆ ในการอพยพเคลื่อนย้ายเพื่อหาที่ตั้งของหมู่บ้านนั้น เป็นการเคลื่อนที่ในระยะทางไม่ไกลนักและมีเป้าหมายแล้วหรือเห็นเป้าหมายแล้ว เพราะถ้ามีแต่ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเดินทางเคลื่อนย้าย ก็คงจะเป็นไปได้ยากที่จะมีความมั่นคงปลอดภัยของกลุ่มตน ดังนั้น สภาพภูมิประเทศในเส้นทางการอพยพ และความที่ต้องตัดสินใจสร้างหมู่บ้าน จึงก่อให้เกิด หมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่างๆ กระจายอยู่ทั่วไป เมื่อสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาค่อนข้างต่ำ หมู่บ้านชาวเขาก็จะกระจายอยู่ในระดับต่ำ ถ้าโดยทั่วไปเป็นเขตภูเขาสูงมากกว่า หมู่บ้านก็จะอยู่ในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ตามกันขึ้นไป

ST Sve MS Chob Kacha-Ananda, 1971, Final Report of Tribal Data Project, Phrase One, โครงการรวมข้อมูลชาวเขา ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 34 หน้า มีภาคผนวก

รายงานโครงการรวมข้อมูลชาวเขาดำเนินนี้ เป็นรายงานปิดโครงการระยะที่หนึ่ง ซึ่งเริ่มตั้งแต่มิถุนายน 2512 ถึง มีนาคม 2514 มีลำดับการเรียบเรียงเรื่องดังนี้ เรื่องเดิม การตั้งต้งงาน วัตถุประสงค์ คณะเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ ความช่วยเหลือในระหว่างปฏิบัติงาน วิธีการรวมข้อมูล วิธีประเมินผลข้อมูล ทะเบียนกิจกรรมบนภูเขา 5 ทะเบียน ให้ตัวอย่างทำเนียบหมู่บ้านชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่

ST Sve MS Pinid Pitchyagal, 1972, Final Report of Tribal Data Project, Phrase Two, โครงการรวมข้อมูลชาวเขา ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, 14 กันยายน 1972, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 9 หน้า มีตารางแสดงข้อมูลประชากรชาวเขา 2 หน้า

รายงานปิดโครงการระยะที่สองของโครงการรวมข้อมูลชาวเขาดำเนินนี้แสดงผลงานในช่วงเวลาเดือนกรกฎาคม 2514 ถึง กันยายน 2515 กล่าวถึงวัตถุประสงค์ แผนการดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูลและการจัดทำทำเนียบหมู่บ้านชาวเขา เครื่องมือและความช่วยเหลือในระหว่างปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของโครงการ วิธีการรวบรวมข้อมูลและวิธีประมวลผลข้อมูลในระยะที่สองนี้ได้จัดพิมพ์ทำเนียบ

หมู่บ้านชาวเขาในจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย 8 จังหวัด คือ แพร่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย กำแพงเพชร ตาก และน่าน

ST Sve MS ชอบ คชอนันต์ (ดร.), 2523, "ชาวเขาในประเทศไทย" ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, พ.ศ. 2523, บทความโรเนียว, 9 หน้า มีภาคผนวก เดิมเขียนเป็นภาษาอังกฤษ แล้ว น.ส.ผ่องเพ็ญแข เทพหัสดิน ณ อยุธยา แปลเป็นภาษาไทยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 31 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2523 กรมประชาสัมพันธ์ เอกสารวิชาการเลขที่ 102 เล่มที่ 12/2523

เป็นแผนที่แสดงการกระจายของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่เผ่ามูเซอ ลัวะ ขมุ อีเก้อ ละว้า กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงขะเกด ดองตู ม้ง ลีซอ แสดงเส้นทางการอพยพเข้ามาในประเทศไทย มีแผนภูมิต้นไม้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลภาษาต่างๆ

ST Sve NT สืบพงษ์ แสนยาเกียรติคุณ 2537 "สภาพการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่" สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 132 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า สภาพโรงเรียนประถมศึกษาในเขตชุมชนชาวไทยภูเขา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน โรงเรียนไม่มี โรงครัวและโรงอาหารสำหรับประกอบอาหาร การประกอบอาหารใช้ได้ถุดิบบ้านพักครู ศาลา และอาคารเอนกประสงค์แทน นักเรียนนั่งรับประทานอาหารตามระเบียบอาคารเรียน ใต้ต้นไม้ หรือในเต็นท์ การจัดบริการอาหารกลางวันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การจัดอาหารจำหน่าย แก่นักเรียนต่อเนื่องตลอดทั้งปี ลักษณะอาหารเป็นแบบอาหารจานเดียวขายในราคาจานละ 3 บาท อีกลักษณะหนึ่งคือ จัดอาหารกลางวันให้นักเรียนรับประทานฟรี การดำเนินงานของทุก โรงเรียนเป็นไปในรูปคณะกรรมการ มีผู้บริหารเป็นประธานผู้รับผิดชอบโครงการฯ โดยมีครูเวรเป็นกรรมการจัดทำร่วมกับนักเรียนและชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันคือ โครงการสหกรณ์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ST Sve NT Robert, G.L. and Thanit Kunkhajonphun (eds.) 2531/1988 Approaches to Improving Nutrition of the Hilltribes. Proceedings of a seminar sponsored by the Food and Agricultural Organization of the United Nations and the Payap Research Center, Payap University 13-15 January 1988

ST Sve PP สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2529, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา พ.ศ. 2529 จังหวัดเชียงราย, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 95 หน้า เป็นรายงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กัน

กลุ่มชาติพันธุ์ที่ศึกษาในรายงานนี้ได้แก่ กะเหรี่ยง แม้ว มูเซอ เย้า ลีซอ อีก้อ ละว้า ขมุ และอื่นๆ กล่าวถึงระเบียบวิธีการสำรวจ คำนิยามสรุปผลลักษณะของประชากรชาวเขา และลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มบ้านชาวเขา และครัวเรือนชาวเขา

ST Sve PP สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2530, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ.2530 จังหวัดลำปาง สุโขทัย เพชรบูรณ์ และแพร่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 218 หน้า

รายงานฉบับนี้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ของประชากรชาวเขา และลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มบ้านชาวเขาและครัวเรือนชาวเขาในจังหวัดที่กล่าวถึงในชื่อของรายงาน

ST Sve PP สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2530, รายงานเบื้องต้นข้อมูลระดับหมู่บ้าน การสำรวจประชากรชาวเขา พ.ศ. 2530 สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 108 หน้า

รายงานฉบับนี้เสนอการสรุปผลการสำรวจประชากรชาวเขาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าน ลำปาง ลำพูน แพร่ สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิชณุโลก และเลย ให้ลักษณะภาพรวมของประชากรชาวเขาใน 9 จังหวัด ให้ลักษณะทางประชากรของชาวเขาใน 9 จังหวัด จำนวนประชากร ครัวเรือน และกลุ่มบ้านชาวเขา โครงสร้างทางอายุ และเพศ ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนชาวเขาและกลุ่มบ้านชาวเขาใน 9 จังหวัด

ST Sve PP สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2532, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ. 2531 จังหวัดกาญจนบุรี กำแพงเพชร ราชบุรี อุทัยธานี เพชรบุรี สุพรรณบุรี และประจวบคีรีขันธ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 171 หน้า

รายงานฉบับนี้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ของประชากรชาวเขา และครัวเรือนชาวเขา ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มหมู่บ้านชาวเขาในจังหวัดที่กล่าวถึงในชื่อของรายงาน

ST Sve PP สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, รายงานการประเมินผลเรื่องโครงการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขา สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ไรเนียว เย็บเล่ม 71 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขา กระทรวงมหาดไทย

กล่าวถึงเป้าหมายของโครงการและการบรรลุวัตถุประสงค์ สมรรถนะการบริหารโครงการผลกระทบของโครงการต่อการจัดทำทะเบียนราษฎรแก่ชาวเขา ผลกระทบต่อโครงการต่อเนื่อง มีสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะ

ST Sve PP Fawcett, James และคนอื่นๆ, 1973, Population Research in Thailand : a Review and Bibliography, A Joint Publication of the East-West Population Institute and the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 123 หน้า

หนังสือนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรศึกษาในประเทศไทย และมีข้อมูลเกี่ยวกับชาวจีนและชาวเขาเผ่าต่างๆ

ST Sve PP Oughton, G..A., 1969, "Agricultural Development in the Hills of Northern Thailand", Subject matter of a briefing given to the SEATO Orientation Course at the Tribal Research Centre, 22nd February, 1969, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงเหตุผลของชาวเขาในการทำไร่เลื่อนลอย ศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างการถือกรรมสิทธิ์ไร่เลื่อนลอยและการอพยพย้ายถิ่นของชาวเขา การเพิ่มประชากรของชาวเขาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รายงานนี้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วย

ST Sve PP Oughton, G.A., 1970, "Swidden Cultivation and Forest Destruction in North Thailand", Paper prepared by the Agricultural Adviser, Tribal Research Centre for the 3rd National Forestry Conference held at Chiangmai, August 14-22, 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม 17 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการเพิ่มขึ้นมากของประชากรชาวเขา กล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาในอนาคตซึ่งควรแนะนำเรื่องการคุมกำเนิดและพัฒนาการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบไร่เลื่อนลอยแบบต่างๆ กล่าวถึงวิธีการใช้และอนุรักษ์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ST Sve PP Preeda Tasanapradit, Usaneya Perngporn and Vichai Poshyachinda, 1986, Hill Tribal Population and Family Planning, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, September 1986, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ, 21 หน้า

หนังสือนี้กล่าวถึงลักษณะของประชากรชาวเขา กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ม้ง มูเซอ เย้า ลีซอ อีเก้อ ลัวะ(ละว้า) และอื่นๆ กล่าวถึงปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ความขาดแคลนแรงงาน ลักษณะทาง

วัฒนธรรม ความไม่รู้เรื่องสัญลักษณ์ การวางแผนครอบครัว และแนวทางการวางแผนครอบครัวในอนาคต

ST Sve PP กองสงเคราะห์ชาวเขา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, ประวัติความเป็นมาการกระจายตัวประชากร และการโยกย้ายของชาวเขาในประเทศไทย, คำบรรยาย พิมพ์โรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า

คำบรรยายนี้กล่าวถึงกลุ่มชนในเอเชียอาคเนย์โดยทั่วไป กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยกลุ่มมอสรอเอเชียดิก ได้แก่ ละว้า ขมุ ลัวะ ผีตองเหลือง กล่าวถึงลักษณะการกระจายตัวของชาวเขากลุ่มมอสรอเอเชียดิก กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยกลุ่มจีน-ทิเบต ได้แก่ กะเหรี่ยง ลีซอ มูเซอ อีเก้อ ม้ง เย้า กล่าวถึงลักษณะการกระจายตัวของชาวเขากลุ่มจีน-ทิเบต

ST Sve PP สงเคราะห์ชาวเขา, กอง 2538 ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538
กรุงเทพ : กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หนังสือเล่มนี้ได้ให้ข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับชุมชนบนพื้นที่สูง จำแนกรายการตามจังหวัดตามชาติพันธุ์ และตามกลุ่มย่อย(ชาวเขา ชนกลุ่มน้อย ชาวไทยพื้นราบ) มีข้อมูลที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสั้นๆ มีรายการแสดงว่าชนเหล่านี้อาศัยอยู่ ณ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดใด แต่ละหมู่บ้านมีกี่หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรเท่าใด เป็นชายกี่คน หญิงกี่คน กลุ่มชาติพันธุ์ที่บันทึกข้อมูลดังกล่าวได้แก่ กะเหรี่ยง แม้ว เย้า อีเก้อ มูเซอ ลีซอ ลัวะ ถิ่น ขมุ ผีตองเหลือง ปะหล่อง ตองซูลู จีนฮ่อ ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ไทยพื้นราบ และอื่นๆ

ST Sve PP วันชัย พุกกะศรี และคณะ 2529 รายงานวิจัยเรื่องความร่วมมือของชาวเขา ในการวางแผนครอบครัว เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา 37 หน้า (เอกสารอัดสำเนา)

งานวิจัยชิ้นนี้ทำขึ้นเพื่อหาความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของชาวเขา ในการวางแผน ครอบครัว ที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าไปดำเนินการ โดยศึกษาหมู่บ้านชาวเขา 7 แห่ง ในเขตจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง พบว่าความเชื่อดั้งเดิม สภาพแวดล้อมที่ยากแค้น และปัญหาเรื่องปากท้อง เป็นสาเหตุทำให้ชาวเขาต้องการมีบุตรมาก โครงสร้างประชากร ชาวเขาในปัจจุบัน ยังมีสภาพเป็นรูปเจดีย์ฐานกว้างเช่นเดียวกับประชากร ในเมืองเชียงใหม่เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ชาวมูเซอให้ความร่วมมือในการวางแผนครอบครัว สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ลีซอ กะเหรี่ยง เย้า และแม้ว ส่วนชาวอีเก้อไม่นิยมปฏิบัติสิ่งที่ผิดธรรมชาติ สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้ช่วยเสนอให้รับชาวเขาที่มี การศึกษามามากให้หัดอบรมให้เป็นผู้ดำเนินงานด้านนี้ จะประสบผลสำเร็จมากกว่าผู้ปฏิบัติงานชาวไทยพื้นราบ

ST Sve PP วนัช พุกกะศรี, สนิท วงศ์ประเสริฐ, มณัส มณีประเสริฐ, รัลนา มณีประเสริฐ, 2529, รายงานการวิจัยเรื่องความร่วมมือของชาวเขาในการวางแผนครอบครัว, สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชา-สงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 37 หน้า

รายงานการวิจัยนี้ได้ศึกษาความร่วมมือของชาวเขา 6 กลุ่ม ได้แก่ มูเซอ ลีซอ กะเหรี่ยง เย้า มั่ว และอีก้อ ในเขตจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง เพื่อให้ทราบความเชื่อทางจารีตประเพณี ค่านิยม ทัศนคติความต้องการจำนวนบุตร การมีบุตรเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ผลการศึกษาพบว่ามูเซอให้ความร่วมมือในการวางแผนครอบครัวสูงสุด และอีก้อต่ำสุด

ST Sve PP องอาจ รุ่งจันทร์ฉาย 2532 ลุยคราบควากม โสภณคู์โลก โสภณแห่งชีวิต(มิด) มติชนอันดับที่ 34 กรุงเทพฯ 162 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงอาชีพโสภณในเมืองไทย และอธิบายถึงชีวิตรักและการแสวง หาคู่ของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย : การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ การแต่งงาน ฯลฯ

ST Sve SS สาทิษฐ์ รุ่งสุวรรณ 2534 "พฤติกรรมของชาวเขากับความมั่นคงของชาติ" เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 220 หน้า.

เอกสารวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของชาวเขาได้ก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายประการ ได้แก่ ด้านการเมืองคือ ชาวเขาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ยังไม่มีจิตสำนึกในการเป็นคนไทย ด้านเศรษฐกิจคือ ชาวเขายังมีอาชีพในด้านการเกษตรแบบทำไร่เลื่อนลอยโดยการปลูกฝิ่น รวมทั้งขบถย้ายที่อยู่ จึงมีการตัดไม้ทำลายป่า ด้านสังคมจิตวิทยา คือ ชาวเขามีอัตราการเพิ่มของประชากรสูง รัฐบาลยังให้การศึกษาไม่ทั่วถึง ไม่เข้าใจภาษาไทย ทำให้ลำบากในการติดต่อสื่อสาร และด้านการทหารคือตกเป็นเครื่องมือของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ในการเข้าร่วมสงครามปฏิวัติ

ST Sve SS สำเริง ไชยเสน 2538 "ความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับอำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่สูง: ศึกษากรณีอำเภอแม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 118 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า ปัจจุบันอำนาจในการบริหารและการจัดการด้าน นโยบายเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดบนพื้นที่สูง ยังผูกขาดกับสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทำให้อำเภอในฐานะผู้ปฏิบัติไม่ได้มีส่วนร่วม พิจารณา หรือกำหนดนโยบายที่

สำคัญที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนแต่อย่างใด ซึ่งในการปฏิบัติ บางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมเต็มที่ เนื่องจากไม่ใช่ หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง จึงทำให้การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรระดับ อำเภอกับองค์กรระดับหมู่บ้านในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นผลให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าทุกฝ่ายมีความเห็น สอดคล้องกันว่าควรให้อำเภอและองค์กรประชาชน อันได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกลุ่มหนุ่มสาวในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตลอดจนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้คณะกรรมการชาวเขาอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวตามกฎหมายด้วย กล่าวคือ ให้คณะกรรมการชาวเขาทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติในระดับอำเภออย่างแท้จริง

ST Sve SS สุมาลี สายมณี 2535 "ความต้องการของชุมชน และรูปแบบการให้บริการของ โรงเรียนในชุมชนชาวเขา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำพูน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 127 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาและพบว่า ความต้องการสูงสุดของชุมชนในการรับบริการ จากโรงเรียนตามลำดับจากมากไปน้อยคือ 1)ด้านการเมืองการปกครอง ชุมชนมีความต้องการ สูงสุดให้ครู อาจารย์ในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน 2)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนแนะนำและสาธิตเกี่ยวกับอาชีพใหม่ๆ เพื่อเสริมรายได้ แก่ชุมชน 3)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ชุมชนมีความต้องการสูงสุดให้โรงเรียนร่วมกิจกรรม ต่างๆ กับชุมชน 4)ด้านสาธารณสุข ชุมชนมีความต้องการสูงสุดในการแนะนำเกี่ยวกับ สุขภาพอนามัยทั่วไป 5)ด้านการศึกษา ชุมชนต้องการให้โรงเรียนเผยแพร่ความรู้โดยการกระจายเสียง 6)ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ชุมชนมีความต้องการในการยืมอุปกรณ์ บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมของชุมชน ส่วนรูปแบบการให้บริการชุมชนของโรงเรียน 1)ด้านการเมืองการปกครอง โรงเรียนได้ให้บริการสูงสุดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัด อบรมความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2)ด้านการศึกษา โรงเรียนให้ครู อาจารย์ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและประสานงานกับแหล่งความรู้ต่างๆให้แก่ชุมชน 3)ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ โรงเรียนให้ยืมอุปกรณ์บางอย่างเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรม ของชุมชน 4)ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี โรงเรียนร่วมกิจกรรมบางอย่างกับชุมชน 5)ด้านสาธารณสุข โรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั่วไป 6)ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ โรงเรียนให้คำแนะนำให้รู้จักการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน อย่างคุ้มค่า

ST Sve SS Chupinit Kesmanee & John McKinnon, 1986, Instruments and Facts : Research, Development and State Formation in the Highlands, paper presented in Thai to Lannathai Conference, Chiangmai, 22-24 August, 1986, มีบรรณานุกรมและภาคผนวก 44 หน้า

บทความนี้เป็นบรรณนิทรรศการวิจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย มีรายงานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงด้วย

ST Sve SS Ferguson, Daryl E., 1970, A Study of Royal Thai Government Policies Toward The Hill Tribes in North Thailand 1967-1970, Research and Development Center- Thailand Advanced Research Projects Agency, 7th Floor, Sirinee Building, 518/4 Ploenchit Road, Bangkok, Thailand 15 หน้า มีภาคผนวก และบรรณานุกรม

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาลไทยเรื่องชาวเขาตั้งแต่ ค.ศ. 1967 ถึง 1970 โดยใช้ข้อมูลจากศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย นโยบายที่กล่าวถึงครอบคลุมเรื่อง การพัฒนา การใช้ที่ดิน ผืนสิทธิทางกฎหมายของชาวเขา สถานีวิจัยที่กระจายเสียงภาษาชาวเขา การศึกษา ศาสนา การอนุรักษ์ป่าไม้ และแผนการพัฒนาชาวเขาโดยรวม ในภาคผนวกมีภาคจากวารสารและหนังสือพิมพ์และมีบรรณานุกรมที่หาปริทัศน์ไว้ด้วย

ST Sve SS Hearn, Robert M., (compiler), Press Clippings: Northern Thailand, 1972-1974, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, Printed in the United States of America, 150 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบทความที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์ เช่น Bangkok Post, Bangkok Word, the Nation ในระหว่าง ค.ศ. 1972-1974 ครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับชาวเขา ผู้อพยพ ผืนการก่อการร้าย ขบวนการกักมินตัง และเรื่องอื่นๆ

ST Sve SS Manndorff, Hans 1965, The Hill Tribe program of the Public Welfare Department, Ministry of Interior Thailand, December 1965, โรเนียว เย็บเล่ม, 37 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงชาวเขาในประเทศไทยก่อน ค.ศ.1965 กล่าวถึงความสัมพันธ์กับรัฐบาลไทยที่เพิ่มขึ้นหลัง ค.ศ.1959 กล่าวถึงการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Sve SS Vatikiotis, Michael R.J. 1984 Ethnic Pluralism in the Northern Thai City of Chiangmai. Ph.D. Dissertation, University of Oxford.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาสำรวจพฤติกรรมทางสังคมของชนกลุ่มน้อยจำนวนหนึ่งในจังหวัด เชียงใหม่ ชนเหล่านี้มีความแตกต่างจากชนส่วนใหญ่ในเชียงใหม่มาก ผู้วิจัยได้ศึกษาว่า กลุ่มชนเหล่านี้มีการปรับตัวอย่างไร เนื้อหาของวิทยานิพนธ์มี 3 ส่วนคือ ส่วนแรกกล่าวถึงประวัติและลักษณะที่ตั้งของเมืองเชียงใหม่ อธิบายโครงสร้างหลากหลายของเมือง และผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายของชนกลุ่มน้อยมายังเมืองนี้ ส่วนที่ 2 กล่าวถึงการอพยพเข้าสู่เมือง ของกลุ่มชาติพันธุ์ ศึกษาเฉพาะกลุ่มอาข่า (อิก้อ) และลีซอ ส่วนที่ 3 ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อื่น รวมถึงชาวมุสลิมและจีนฮ่อ ผลสรุปการวิจัยก็คือ เชียงใหม่เป็นสังคมที่มีความหลากหลาย ทางกลุ่มชาติพันธุ์เพราะมีที่ตั้งไม่ห่างจากชายแดนมากนัก

ST Sve SS กระจำน พันธ์นาวัน, 2516, "การพัฒนาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : แนวความคิดสมบูรณ์แบบ" บทความเสนอในที่ประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยาครั้งที่ 12 คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 5-7 กุมภาพันธ์ 2516

บทความนี้เสนอแนวทางการทำชาวเขาให้เป็นคนไทยที่จงรักภักดีต่อประเทศไทย โดยใช้วิธีการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การทหาร

ST Sve SS ชวน หอยสง 2535 "ความรู้เจตคติเกี่ยวกับปัญหาประชากรชนกลุ่มน้อยของครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 144 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ นำเสนอเจตคติที่มีต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชากรกลุ่มน้อยของ ครูโรงเรียนชาวเขาที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน พบว่าครูโรงเรียนชาวเขาส่วนมากมีความ รู้เกี่ยวกับปัญหาประชากรกลุ่มน้อยอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เห็นว่าชนกลุ่มน้อย เป็นผู้ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนสร้างปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่นตัดไม้ทำลายป่า ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน และน้ำท่วม อย่างฉับพลัน รวมทั้งทำให้เกิดคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น เกิดความขัดแย้งกับคนไทย และนำเสนอทางแก้ไขคือ ควรอพยพชนกลุ่มน้อยมาอยู่พื้นที่ราบ โดยการกำหนดนโยบายของรัฐ อย่างชัดเจน และมีการคุมกำเนิดให้ชนกลุ่มน้อยมีบุตรได้ 2 คน ต่อครอบครัว และมีการผลักดัน ให้ออกนอกประเทศ ส่วนความแตกต่างด้านระดับตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของครู ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างด้านเจตคติเกี่ยวกับปัญหาประชากร กลุ่มน้อย

ST Sve SS ชัยวัฒน์ ดิเรกวัฒนา 2538 "ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมันต่อชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูงไทย-เยอรมัน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราต่ำและในเชิงถดถอยด้านสังคม มีผลกระทบทางด้านการศึกษาอยู่บ้าง ในลักษณะของการเริ่มให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร ด้านการเมืองไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังมีโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่า ชุมชนชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่แตกต่างจากชุมชนในพื้นที่ควบคุมที่ไม่ได้รับผลกระทบ กล่าวคือ ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างเด่นชัดในด้านเศรษฐกิจ(รายได้ การใช้ความรู้ด้านเกษตรแผนใหม่ การมีสัตว์ เลี้ยง การครอบครองทรัพย์สิน) ด้านสังคม(ระดับการศึกษา วิธีการรักษาพยาบาล ความรู้ ด้านสุขภาพอนามัย การวางแผนครอบครัว) ด้านการเมือง(การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ ของรัฐกับชุมชน) แต่หากจะเปรียบเทียบแล้ว ชุมชนควบคุมจะอยู่ในช่วงรายได้และมีการครอบครองทรัพย์สินราคาสูง ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตร และพึ่งพาเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนมากกว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

ST Sve SS เตือนใจ กุญชร ณ อยุธยา, 2517, "การศึกษาทัศนคติของชาวเขาที่มีต่อคนไทยและประเทศไทย", ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517, ไรเนียว, เย็บเล่ม, 118 หน้า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดที่ได้จากออกภาคสนามในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อำเภอเชียงดาวในจังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่ระมาดในจังหวัดตาก กล่าวถึงลักษณะของประชากร ตัวอย่างและสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ความรู้ทั่วไปของชาวเขาเกี่ยวกับเมืองไทย ความคาดหวังของเขามที่มีต่ออนาคตของบุตรหลาน ทัศนคติของชาวเขาต่อความช่วยเหลือของราชการ ความรู้สึกของชาวเขามที่มีต่อคนไทยและประเทศไทย มีบทสรุปและข้อเสนอแนะ มีตาราง แผนภูมิ แผนที่ และภาคผนวก

ST Sve SS สถาบันวิจัยชาวเขา 2528 "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา" รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 226 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับ โครงการความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขาโดยตรงได้แก่ โครงการฝึกอบรมต่างๆ โครงการบริการทางด้านสาธารณสุข โครงการศูนย์เด็กเล็ก โครงการ ให้อุปกรณ์แก่ชาวเขาในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพ ความช่วยเหลือในลักษณะที่สุดคือ การให้อุปกรณ์เสริมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของเจ้าหน้าที่ ความช่วยเหลือในลักษณะแรกมีผลกระทบต่อการยกระดับสถานภาพของ สตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนการช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์เสริมนั้นเป็นประโยชน์ ต่อชาวเขาในทางอ้อม สำหรับผู้รับบริการได้แก่ชาวเขาพบว่า สถานภาพทางการศึกษา การสาธารณสุข และการเศรษฐกิจของสตรีและเด็กชาวเขาได้รับการยอมรับมากขึ้นกว่าเดิม ส่วนสถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงคือ สตรีชาวเขายังคงมีสถานภาพ ทางสังคมด้อยกว่าชาย

ST Sve SS เทพไท ศรีคำณ 2535 "การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8" วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 359 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตามผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังความสำนึกในความเป็นคนไทยแก่นักเรียนชาวเขาอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนนักเรียนชาวเขาโดยส่งครูเข้ารับ การอบรม และเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มาให้ความรู้แก่ครูในด้านการสอนภาษาไทย ด้านการเกษตรแผนใหม่ และด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของชาวเขา

ST Sve SS นพคุณ สุวรรณฤทธิ์ 2538 "ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชาวเขา ตำบลลวารี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของนโยบายการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของชาวเขา มีดังนี้คือ ด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม : ชาวเขามีความผสมกลมกลืนเข้ากับคนไทยพื้นราบได้มาก ยอมรับในวิธีการรักษาพยาบาลแผนใหม่มากกว่าความเชื่อเรื่องภูติผีปิศาจ แต่ระบบ จารีตประเพณียังมีความสำคัญที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำเผ่า และยึดถือปฏิบัติกันตลอดมา การโยกย้ายประชากรเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้

โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมคลาย ความแน่นแฟ้นไปจากเดิม สำหรับด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจนั้น การพัฒนาระบบการเกษตรถาวรนำไปสู่การลดลงของปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย แต่โดยภาพรวมแล้ว ชาวเขายังยากจนและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก เทคโนโลยีที่รัฐเข้าไปส่งเสริมไม่ได้รับ การตอบสนอง เนื่องจากทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม การพยายามเพิ่มผลผลิตและสร้างระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าทำให้ชาวเขาบางส่วนต้องพึ่งพิงระบบตลาด ที่เงินตราและผลประโยชน์เป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิต ส่วนด้านผลกระทบต่อโครงสร้างทางการเมือง ชาวเขายอมรับภาวะผู้นำที่เป็นทางการ ขณะที่ผู้นำตามจารีตก็คงมีความสำคัญต่อชุมชน โดยทั่วไปชาวเขามีทัศนคติที่ดีกับรัฐ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวเขาได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมทาง การเมือง ส่วนเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น รัฐไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญห ชาวเขายังมีการลักลอบจำหน่ายและเสพยาเสพติดในพื้นที่กันอย่างกว้างขวาง

ST Sve SS ประเสริฐ ชัยพิภุสิต และคนอื่นๆ 2537 "การค้าประเวณีของสตรีชาวเขา" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 29 หน้า.

รายงานวิจัยนี้ สรุปปัญหาการค้าประเวณีของสตรีชาวเขาที่มีสาเหตุจากภายในชุมชน หรือหมู่บ้านชาวเขาว่ามีสาเหตุมาจาก 1)มีแรงกดดันที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม 2)กลไกการควบคุมทางสังคมในท้องถิ่นหย่อนสมรรถภาพ 3)วัฒนธรรมทางเพศ ของชาวเขาบางเผ่าเอื้ออำนวยกับการค้าประเวณี 4)การรับรู้ข่าวสารว่าอาชีพการค้าประเวณี สามารถสนองความต้องการด้านชีวิตความเป็นอยู่ได้ดีกว่าเดิม คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาคือ 1)สำรวจข้อมูลแบบเจาะลึกในหมู่บ้านชาวเขา เพื่อวางแผนดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือ 2)แก้ไขปัญหาหมู่บ้านที่มียาเสพติดแพร่ระบาดและสตรีค้าประเวณี 3)ขยายโอกาสทางการศึกษาในระบบให้กระจายอย่างทั่วถึงในหมู่บ้านชาวเขา 4)ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันแก้ไขปัญห 5)ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน 6)อบรมและฝึกอาชีพ อย่างอื่นอย่างต่อเนื่อง 7)รณรงค์เรื่องโทษภัยของการค้าประเวณี

ST Sve SS ประมุข จันทวิมล 2528 "การส่งเสริมสุขภาพในชุมชนชาวเขา" เอกสารวิจัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 177 หน้า.

เอกสารวิจัยเล่มนี้เสนอผลการวิจัยคือ รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสม ในชุมชนชาวเขาควรประกอบด้วยโครงสร้างการให้บริการเท่าที่มีอยู่แล้วจากทุกกระทรวง ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และจำเป็นต้องยังต้องดำเนินการตามหลักการและแนวทางการสาธารณสุขมูลฐาน การให้โอกาสชาวเขาได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การค้นหปัญห การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การแก้ไข

ตลอดจนการติดตามประเมินผล การดำเนินการแก้ไขปัญหของหมู่บ้านด้วย โดยพยายามพัฒนาชาวเขาให้เข้ามาร่วม ในโครงสร้างการให้บริการให้มากที่สุด ทั้งศึกษาต่อการฝึกอบรมตั้งแต่การบรรจุเป็นบุคลากร สาธารณสุข พนักงานสุขภาพชุมชน ตลอดจนอาสาสมัครในหมู่บ้าน

ST Sve SS พงษ์ศักดิ์ สว่างผล 2538 "โครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพติด ในโครงการพัฒนาอยตุง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 93 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จหรือโอกาสที่ผู้ติดยาเสพติดจะหายขาด มิได้ขึ้นอยู่กับ การบำบัดรักษา"การถอนพิษยา"เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ การฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ต่อเนื่องจริงจังหลังการถอนพิษยาแล้ว รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ การที่ผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด เมื่อผ่านการบำบัดรักษาจนหายขาดจะหันกลับไปใช้ยา เสพติดอีกหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ติดยาเสพติด ได้แก่ เป็นชาวเขาเผ่าไหน มีความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีการนับถือบรรพบุรุษ นับถือผี ฐานะทางเศรษฐกิจ และระยะเวลาที่ติดยาเสพติด ประเด็นสำคัญคือ การใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดจริงจัง เพื่อป้องกันและปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จะทำให้โครงการขบรวักวัตถุประสงคโดยสมบูรณ์

ST Sve SS พันธุ์สุรีย์ ลดาวัลย์ และคนอื่นๆ 2526 "การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรม ถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา: ตอนที่ 1, การประเมินผลความช่วยเหลือขององค์การยูนิเซฟต่อชาวเขา(ศึกษาด้านผู้ให้บริการ)" รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 117 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ เสนอผลการประเมินผลการศึกษาความช่วยเหลือแก่ชาวเขาของ องค์การยูนิเซฟ ในรูปของโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ โครงการบริการอนามัย โครงการให้วัสดุ อุปกรณ์แก่ชาวเขา วัสดุ อุปกรณ์เสริม และยานพาหนะ ซึ่งมุ่งไปในการที่จะยกระดับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้น คณะผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า โครงการฝึกอบรม หรือโครงการบริการอนามัย และโครงการให้วัสดุอุปกรณ์แก่ชาวเขา ได้ส่งผลในการยกระดับ สถานภาพของสตรีและเด็กชาวเขาให้สูงขึ้นโดยตรง ส่วนโครงการประเภทวัสดุอุปกรณ์เสริม แม้จะไม่ให้ประโยชน์แก่สตรีและเด็กชาวเขาโดยตรง แต่ก็ให้ประโยชน์โดยอ้อม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของยูนิเซฟมุ่งประโยชน์ในวงกว้างแก่ชาวเขามากกว่าความช่วยเหลือ 3 ประเภทแรก คณะผู้วิจัยมีความเห็นโดยสรุปว่า ความช่วยเหลือของยูนิเซฟที่มีต่อชาวเขา โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่สตรีและเด็กนั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขา เป็นอย่าง

มาก นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเสนอแนะว่า การให้บริการต่างๆแก่ชาวเขานั้น นอกจากจะต้องจัดให้เพียงพอแล้ว ควรจะได้แฝงแนวความคิดให้ชาวเขารู้จักช่วยตนเองด้วย ในส่วนของโครงการต่างๆ คณะผู้วิจัยเสนอว่าโครงการดังกล่าวควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและค่านิยมของชาวเขา ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ที่จำเป็นให้ภายหลังการอบรมแล้วให้เพียงพอด้วย

ST Sve SS พิมล แสงสว่าง 2536 "นโยบายการรวมพวกชาวเขากับเอกลักษณ์ประจำเผ่า: ศึกษาเชิงวัฒนธรรมทางการเมือง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 209 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ชนชั้นนำตามจารีตทุกกลุ่มมีอำนาจในการปกครอง ดูแลชุมชน โดยเฉพาะชนชั้นนำตามจารีตในกลุ่มหมอผี และผู้นำประกอบพิธีกรรม เป็นผู้ที่มีศักยภาพและอิทธิพลสูงที่สุด ในการควบคุมดูแลกลไกต่างๆ ของสังคมในชุมชนให้ดำเนินไป อย่างปกติสุข การดำรงตำแหน่งของชนชั้นนำตามจารีตเหล่านี้ ยกเว้นกลุ่มผู้อาวุโสและหัวหน้าหมู่บ้าน เป็นระบบสืบทอดตามสายเลือด หรือโดยการสำนึกว่าอำนาจเหนือธรรมชาติ ต้องการจะให้เป็น และเป็นได้จากการยินดียอมรับของพลังมวลชนในสังคม เจ้าหน้าที่รัฐ ไม่สามารถมีอำนาจหรือมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งตำแหน่งต่างๆ เหล่านี้ได้ ต้องให้ดำเนิน การไปตามครรลองของวัฒนธรรมประจำเผ่า ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำตามจารีตกับเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปตามรูปแบบระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์ และทั้งสองฝ่ายต่างมีความขัดแย้งกันในเรื่องแนวความคิด อย่างไรก็ตาม ชนชั้นนำตามจารีตก็ยินยอมและยอมรับ สถานภาพของเจ้าหน้าที่รัฐถึงแม้ว่าจะมีแนวคิดที่ขัดแย้งกัน และชุมชนชาวเขาจะสามารถ ช่วยเหลือตนเองได้ถ้าอยู่ในภาวะจำเป็น

ST Sve SS สมศักดิ์ เกี้ยวแก้ว 2536 พฤติกรรมทางการเมืองของชาวเขาในภาคเหนือของไทยเฉพาะกรณีของการเลือกตั้ง Political Behavior of the Hill Tribes in Northern Thailand : A Case Study of Election รายงานการวิจัย ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 199 หน้า

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตามชาวเขา 8 กลุ่มคือ ม้ง กะเหรี่ยง ลีซอ เย้า มูเซอ อีโก๋ ละว้า ขมุ รวมทั้งสิ้น 647 ราย ในพื้นที่ 5 จังหวัดคือ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน และลำพูน ผลการศึกษา : ชาวเขาส่วนใหญ่มีความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองไทยระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ขณะเดียวกัน ส่วนใหญ่มีความภูมิใจ ที่ได้รับสัญชาติไทย และมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและการเมืองการปกครองไทย ในเรื่อง ของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ชาวเขาไปใช้สิทธิเลือกตั้งในอัตราค่อนข้างสูง ทั้ง นี้เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดียิ่งกว่าความสน

ใจหรือสำนักทางการเมือง สำหรับเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้ง ชาวเขามีพฤติกรรมการเลือกตั้งคล้ายกับคนไทยในชนบท คือเลือกตัว บุคคลมากกว่าเลือกพรรค ก่อนไปเลือกตั้งจะปรึกษากับผู้มีประสบการณ์ว่าจะเลือกใคร และส่วนใหญ่จะเลือกผู้แทนตามที่ตนคิดว่าเป็นคนดีที่สุด เพราะการหาเสียงและชื่อเสียงในหมู่ ชาวเขายังมีไม่มากนัก

ST Sve SS มุกดา ทองงาม, 2517, คำนิยมทางสังคมของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงราย น่าน และตาก, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียวเย็บเล่ม, 94 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาคำนิยมทางสังคมของนักเรียนชาวเขาเผ่าต่างๆ ระดับประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงราย น่าน และตาก ที่เกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี ความสัมพันธ์ของนักเรียนต่อผู้อื่น และความสัมพันธ์ของผู้อื่นต่อผู้อื่นรวมทั้งระยะทางทางสังคมของนักเรียนที่มีต่อบุคคลต่างๆ กลุ่มตัวอย่างใช้ประชากร 178 คน เป็นชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 111 คน เย้า 22 คน ลีซอ 19 คน กะเหรี่ยง 18 คน และเผ่าอื่นๆ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม

ST Sve SS วรโรจน์ ภักดี 2530 ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 207 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาเรื่องสำนึกในความเป็นไทยของชาวเขากลุ่มอีเก้อ เย้า ลีซอ และมูเซอ จำนวน 180 คนที่อาศัยอยู่ในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยชาวเขาเหล่านี้ได้สัญชาติ ไทยแล้ว ผลของการวิจัยพบว่า ชาวเขาดังกล่าวมีสำนึกในความเป็นคนไทยในระดับปาน กลางค่อนข้างสูง และชาวเขาแต่ละกลุ่มมีสำนึกดังกล่าวไม่เท่ากัน กับทั้งผู้มีระดับการศึกษา และการรู้หนังสือแตกต่างกัน ก็จะมีสำนึกในความเป็นไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนสำนึกที่มีต่อชาติ สัญลักษณ์ของชาติ พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม มีอัตราสูงกว่าสำนึก ต่อศาสนา การมีส่วนร่วมทางการเมือง และสภาพการเมือง การปกครองของไทยในปัจจุบัน

ST Sve SS เรณู ลีสุวรรณ 2535 "นโยบายและการจัดการศึกษา โครงการศูนย์การศึกษา เพื่อชุมชนในเขตภูเขา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 105 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า นโยบายของรัฐแม้จะเริ่มคำนึงถึงคุณภาพชีวิต ของชาวเขามากขึ้นแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวเขาอย่างแท้จริง นโยบายยังคงละเลยสิทธิขั้นพื้นฐานของ

ชาวเขา ยังไม่เปิดโอกาสให้ชาวเขามีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางชีวิตของตนเอง ตลอดจนท่าทีในการมองปัญหาชาวเขาทั้งที่ของรัฐ และคนส่วนใหญ่ใน สังคมยังไม่มีการปรับเปลี่ยน ยังคงมองว่าชาวเขาเป็นปัญหาสังคมของชาติ และนโยบาย ก็ไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชาวเขา ที่เรียกร้องให้รัฐยอมรับความสามารถและภูมิปัญญาของชาวเขาตามสิทธิในฐานะมนุษย์ชน ส่วนนโยบายและหลักการของโครงการ ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และเป็นไปตามแนวคิด ในการพัฒนาชาวเขา ที่เห็นคุณค่าของบุคคล แต่ในการปฏิบัตินั้นยังขาดการพัฒนางาน ติดตามงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ST Sve SS วริมา โพธิสมบัติ 2534 "ปัญหาชาวเขากับความมั่นคงแห่งชาติ" รายงานการวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 119 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้เสนอว่า ปัญหาชาวเขาเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง แห่งชาติ ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านการเมืองและการปกครอง คือการจัดตั้งถิ่นฐานถาวร ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ปัญหา ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ปัญหาความยากจน และการดำรงชีพด้วยการปลูกพืชเสพติด ซึ่งมีผลกระทบต่อ การบุกรุกทำลายป่า ปัญหาด้านสังคม และจิตวิทยา คือ สภาพทางสังคมจิตวิทยาของชาวเขาอ่อนแอ เนื่องจากความล้าหลังทาง ด้านการศึกษาและการสาธารณสุข ปัญหาด้านป้องกันประเทศคือ ชาวเขาอยู่ห่างไกลจาก อำนาจอรัฐ และยากแก่การเข้าไปดำเนินการพัฒนาของทางราชการ ปัญหาด้านการเมืองระหว่าง ประเทศคือ การดำรงชีพด้วยการปลูกพืชเสพติด ซึ่งมีผลกระทบต่อมนุษยชาติ สำหรับ การแก้ไขปัญห ที่ผลสำเร็จยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจเพราะมีอุปสรรคคือ สภาพพื้นที่ ที่ห่างไกล ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ข้อจำกัดทางด้านบุคลากรและงบประมาณ และยัง ไม่สามารถจัดระเบียบ การตั้งถิ่นฐานถาวรของชาวเขาให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น ผู้วิจัยเสนอว่า ควรมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตกลงใจทาง นโยบายเรื่องการใช้ที่ดิน โดยต้องคำนึงถึง ปัจจัยต่างๆ คือ 1) ข้อกฎหมาย 2) ข้อเท็จจริงในพื้นที่ 3) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม 4) ชัดความสามารถทางด้านงบประมาณ

ST Sve SS วุฒิพงษ์ เหล่าจุมพล 2536 "การวิเคราะห์นโยบายเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด บนพื้นที่สูงในประเทศไทย" สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 373 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ วิเคราะห์นโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดบนพื้นที่สูง กล่าวคือ ปัญหาด้านการใช้ยาเสพติด นโยบายการแก้ปัญหาผู้ผลิตและควบคุมฝิ่นเป็นหลัก ทำให้ผลผลิต ภายในประเทศไม่เพียงพอ

ต่อการเสียดสีของผู้ติดฝิ่น ทำให้สถานการณ์ปัญหาเสียดสี บนพื้นที่สูงได้เปลี่ยนแปลงไปจากพื้นที่ซึ่งเดิมเคยเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและแปรรูปยาเสียดสี กลายเป็นตลาดรองรับยาเสียดสี และทำให้เกิดความแปรผัน การเบี่ยงเบนไปใช้ยาเสียดสีชนิดอื่น โดยเฉพาะจากฝิ่นเป็นเฮโรอีน และมีการเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมปลูกพืชเสียดสี จากการปลูกพื้นที่แปลงใหญ่ กลายเป็นพื้นที่แปลงเล็กแปลงน้อยในพื้นที่ป่าลึกไม่ซ้ำที่เดิม รวมทั้งการหันเหมาปลูกกัญชาทดแทนการปลูกฝิ่น ผู้วิจัยเสนอว่า จากความแปรผันของปัญหาดังกล่าว จึงควรปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ เพื่อรองรับสถานการณ์ปัญหาในอนาคต

St Sve EG/SS อานันท์ กาญจนพันธุ์ 2538 วัฒนธรรมกับการพัฒนา : มิติของพลังที่สร้างสรรค์
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 47 หน้า

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนากระแสหลักในสังคมไทยนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอุดมการณ์ทุนนิยมและอุดมการณ์รัฐชาติ ซึ่งเป็นลักษณะวัฒนธรรมที่ยึดติดกับรูปแบบอย่างตายตัว ทำให้ทิศทางการพัฒนามุ่งไปสู่ความทันสมัยเพียงทางเดียวเท่านั้น ซึ่งการจำกัดทิศทางการพัฒนาแต่เพียงทางเดียวนี้ ทำให้ถูกมองว่าขาดมิติทางวัฒนธรรมและมุ่งที่จะครอบงำ ซึ่งผิดทั้งข้อเท็จจริงและธรรมชาติของสังคมมนุษย์ที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างมาก จึงส่งผลกระทบทางสังคมอันไม่พึงปรารถนาขึ้น เช่น การขัดแย้งเชิงโครงสร้าง การเป็นอัมพาตเชิงโครงสร้าง และวิกฤตวัฒนธรรม ดังนั้นจึงควรแสวงหาทางเลือกด้านการพัฒนาในมิติวัฒนธรรม โดยมีกระบวนการต่างๆ 4 ประการคือ การเสริมสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรม(cultural space) การเสริมสร้างประชาสังคม(civil society) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชุมชน และการเคารพสิทธิของความแตกต่างหลากหลายของพหุสังคม(plural society) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างปัญหาความขัดแย้งอย่างรุนแรงในภาคท้องถิ่น เช่น รัฐบาลได้เร่งประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เช่น อุทยานแห่งชาติ)อย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากมาย เพราะพื้นที่อุทยานเหล่านั้นไปทับที่ดินทำกินของชาวบ้าน โดยเฉพาะชาวเขา ที่ใช้พื้นที่เหล่านั้นตามประเพณีมาช้านานแล้ว รากเหง้าของปัญหานี้อยู่ที่เจตนารมณ์ของกฎหมายที่มองเห็นว่า คนเป็นศัตรูของป่า จึงพยายามแยกคนออกจากป่า ทั้งๆที่ความจริงแล้ว คนกับป่ามีความสัมพันธ์กันในวิถีชีวิตอย่างแน่นแฟ้น จนเกิดเป็นระบบการจัดการป่าตามประเพณีของท้องถิ่นต่างๆที่เรียกกันว่า ป่าชุมชน นั้นเอง

3. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอาข่าหรืออีก้อ (ST Ak)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอาข่า ไซร์หัส ST Kr + รหัสทางวิชาการ

ST Ak1 ANBL Kammerer, Cornelia Ann 1990 "Customs and Christian Conversion among Akha Highlanders of Burma and Thailand," American Ethnologist 17(2), May 1990. p.277-291.

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนศาสนาของชาวอาข่า จากความเชื่อดั้งเดิมในเรื่องผีไปเป็นความเชื่อในพระเจ้า ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่า หากเปรียบเทียบกับชาวกะเหรี่ยงและลาหู่ (มุเซอ) ชาวอาข่าเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากความติดและโลกทัศน์ของชาวอาข่าที่เชื่อว่า การปฏิบัติตาม "อาข่าล่า" (ประเพณีอาข่า) แสดงถึง "ความเป็นอาข่า" หรือ "เอกลักษณ์" ของชนชาติอาข่านั่นเอง ปัจจุบัน "อาข่าล่า" ถูกเลือนหาย มากกว่าแต่ก่อน ประเพณีไม่ได้สืบทอด ผู้คนจึงหันไปนับถือศาสนาคริสต์มากขึ้น และที่ไม่นิยมนับถือศาสนาพุทธ ก็คงเป็นเพราะไม่ต้องการเดินตามผู้มีอำนาจจากพื้นราบ (คือคนไทย) นั่นเอง อย่างไรก็ตาม การเป็นคริสต์ของชาวอาข่าก็ไม่ได้เป็นแบบเต็มรูปแบบ เพราะในความเป็นจริงแล้ว ชาวอาข่ายังคงปฏิบัติตามความเชื่อเดิมของตนอยู่บ้างไม่มากนัก

ST Ak1 ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีซอ ขมุ ไทยใหญ่ แม้ว ย่า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียนและปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

ST Ak1 ANGN Goodman, Jim 1996 Meet the Akhas Bangkok:White Lotus 138 pages

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่แนะนำกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า(อีก้อ) โดยผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตโดยทั่วไปของชาวอาข่า ได้แก่ ลักษณะของหมู่บ้าน และที่อยู่อาศัย ประวัติความเป็นมาและเส้นทางอพยพ การทำมาหากินและกิจกรรมที่ทำใน รอบปี วิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจน

ตายคือ วัยเด็ก-วัยรุ่น-หนุ่มสาว-วัยครองเรือน การเจ็บป่วย การเข้าสู่วัยชรา และความตาย กับทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับจารีต ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ บรรยายเรื่องศิลปะเครื่องแต่งกาย การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ และให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาอาข่าด้วย

ST Ak1 ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Akha" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven: Human Relations Area Files Press pp.33-38

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องอาข่า(Akha) หรืออีเก้อ ผู้เขียนให้ความรู้เช่นเดียวกับ กลุ่มชาติพันธุ์อื่น คืออธิบายลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ คำอธิบายนี้สั้น กระชับรัด และตอนท้ายของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ

ST Ak1 ANGN Nicholl, Charles 2531/1988 Borderlines. A Journey in Thailand and Burma Bangkok : Asia Books 238 pages

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนกล่าวถึงชาวเขาที่พบในระหว่างเดินทางท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงราย บรรยายถึงชาวอาข่าที่หมู่บ้านป่าคา และกล่าวถึงชาวล่าหู่(มุเซอ)

ST Ak1 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ มุเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ตองซู่ และจีนฮ่อ

ST Ak1 ANGN ตือนใจ ดีเทศน์ (บุญชร ณ อยุธยา) 2517 คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าอีเก้อ ลำปาง : โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวอีเก้อ(อาข่า) : ภาษา การแต่งกาย ลักษณะที่อยู่อาศัย โครงสร้างทางสังคม การปกครอง ความเชื่อ การทำมาหากิน จารีตประเพณี ฯลฯ โดยให้ความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวกับวิธีการติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ และทำงานกับ ชาวอาข่า

ST Ak1 ED Shibuya, Mugumi 1995 Introduction of Formal Education towards the Hill Tribe in Thailand : The Case Study of the Akha. paper submitted to the National Research

Council, Bangkok Thailand. 14 pages

รายงานการวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของรัฐบาลไทยให้แก่ชาวเขา มีผลให้สังคมและวัฒนธรรมของชาวเขาเปลี่ยนไป ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาหมู่บ้านชาวอาข่า โดยให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาวอาข่า กล่าวว่าชาวอาข่ายึดมั่น ในประเพณีของตนมาก เห็นว่าการสืบทอดประเพณีและจารีตแบบอาข่าเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น โรงเรียนไทยซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตและวิถีคิด/โลกทัศน์แบบไทย จึงก่อให้เกิดปัญหาและขัดแย้งกับวัฒนธรรมอาข่า อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในประเทศไทย และประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ก็มีเด็กอาข่าไม่น้อยที่เข้าเรียนในโรงเรียนไทย ผู้วิจัยคิดว่า ภาษาและวัฒนธรรมอาข่าควรได้รับความสนใจ ศึกษาและสืบทอดต่อไป การที่รัฐบาลไทยนำภาษาและวัฒนธรรมไทยมากลืนกลวัฒนธรรมอาข่า เป็นสิ่งที่ควรแก้ไขและทบทวน

ST Ak1 ED วันทนี จันท์เอี่ยม 2536 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อการ ใช้จ่ายเซพติดของชาวอาข่า วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 115 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายเซพติดของชาวอาข่า เริ่มต้นตั้งแต่การที่ชุมชนมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการรู้จักยาเซพติด คือชุมชนเป็นแหล่งผลิตและค้ายาเซพติด โดยมีผู้นำชุมชนมีส่วนเข้าไปพัวพันในขบวนการยาเซพติด และเป็นตัวชักจูงเครือญาติและกลุ่มเพื่อนสนิทเข้ามาร่วมกระบวนกร ในเรื่องแหล่ง ของการเรียนรู้ทางสังคมของชุมชน เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ มีการเรียนรู้โดยการบอกต่อ และบอกให้กระทำ เพราะไม่มีตัวหนังสือเป็นของตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้ในการใช้จ่ายเซพติดโดยวิธีการบอกต่อหรือบอกให้กระทำจึงเป็นเรื่องอันตราย ประกอบกับระบบการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการก็ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ เนื่องจากผู้นำชุมชนเองก็มีผลประโยชน์จากขบวนการยาเซพติด ดังนั้น การเรียนรู้ทางสังคมในเรื่องการใช้จ่ายเซพติดจึงคงมีอยู่

ST Ak1 ET Como, Jennifer Siriwan 1991 Of pride and prejudice : adapting ethnic identity among the Akha of northern Thailand. M.A. thesis. Connecticut : Wesleyan University 225 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมชาวอาข่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะสำคัญที่บ่งบอกความเป็นอาข่า เช่น ความคิดจิตใจ โลกทัศน์ โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและค่านิยม ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกที่คนภายนอกมีต่อชาวอาข่า และผู้วิจัยได้สรุป ให้เห็นว่าชาวอาข่ามีความรักและภูมิใจในวัฒนธรรม ความเชื่อ จารีต และประเพณีของตน ความพยายามของรัฐบาลไทยที่พยายามจะให้ชาวอา

ข้าเป็นคนไทย ไม่น่าจะให้ผลดีอะไรต่อชาวอาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เพียงแค่ความเป็นพลเมืองที่ดีก็ควรจะได้และเหมาะสมแล้ว

ST Ak1 ET ไม่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ, 1987, Southeast Asian Tribal Groups and Ethnic Minorities : Prospects for the Eighties and Beyond, Proceedings of a conference co-sponsored by Cultural Survival, Inc., and the Department of Anthropology, Harvard University, Cultural Survival Report 22, Cambridge, MA.02138,, 171 หน้า

รายงานนี้เป็นการรวบรวมปาฐกถาของบุคคลต่างๆ ที่เข้าร่วมประชุม โดยกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย สำหรับที่กล่าวถึงประเทศไทยมีความเกี่ยวกับอาก้อ (Minority Identity in the Mountains of Northern Thailand : the Akha Case โดย Cornelia Ann Kammerer) เกี่ยวกับลีซอ (Settling the Lisu in Thailand โดย Jane R. and Lucien M. Hanks) และเกี่ยวกับผู้พลพ (Thailand's Response to the Refugee Crisis โดย Penny Van Esterik)

ST Ak1 HL เอลิมชัย ปัญญาดี 2538 ปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ จากการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอาก้อ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 322 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอาก้อมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์สูง โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรัก คนรู้จัก และหญิงบริการทางเพศ นอกจากนั้น ยังพบว่าเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอาก้อส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และบางส่วนมีพฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอน เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ ของเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอาก้อมากที่สุดคือ ความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ประสบการณ์การย้ายถิ่น การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนในการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และเจตคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย ตามลำดับ สำหรับปัจจัยด้านโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล คือค่านิยมความมีอิสระทางเพศในชุมชน และอัตราการอ่านออกเขียนได้ในชุมชน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เสนอว่า ควรมีการพัฒนาโครงการเอดส์ศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอาก้อ โดยผู้พัฒนาโครงการต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างสังคม สิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์

ST Ak1 HL วันทนี จันทรเี่ยม 2536 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อการ ใช้ยาเสพติดของชาวอาข่า วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาในระบบ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 115 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติด ของชาวอาข่า เริ่มต้นตั้งแต่การที่ชุมชนมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการรู้จักยาเสพติด คือชุมชนเป็นแหล่งผลิตและค้ายาเสพติด โดยมีผู้นำชุมชนมีส่วนเข้าไปพัวพันในขบวนการ ยาเสพติด และเป็นตัวชักจูงเครือญาติและกลุ่มเพื่อนสนิทเข้ามาร่วมกระบวนกร ในเรื่องแหล่ง ของการเรียนรู้ทางสังคมของชุมชน เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ กล่าวคือ มีการเรียนรู้โดยการบอกต่อ และบอกให้กระทำ เพราะไม่มีตัวหนังสือเป็นของตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้ในการใช้ยาเสพติดโดยวิธีการบอกต่อหรือบอกให้กระทำจึงเป็นเรื่องอันตราย ประกอบ กับระบบการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการก็ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ เนื่องจากผู้นำ ชุมชนเองก็มีผลประโยชน์จากขบวนการยาเสพติด ดังนั้น การเรียนรู้ทางสังคมในเรื่อง การใช้ยาเสพติดจึงคงมีอยู่

ST Ak1 HP สิ้นธุ์ สโรบล และ จี.ลามาร์ โรเบิร์ต, 2532, การประเมินผลกิจกรรมของโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย ปี 2517-2531, รายงานการวิจัยฉบับที่ 50, ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ, 41 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย โครงการส่งเสริมโคและกระบือ โครงการส่งเสริมการทำประมง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และบันทึกข้อสังเกตกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่ามูเซอ อีโก้ และกะเหรี่ยง

ST Ak1 HP จาตุรงค์ ภูมิรินทร์ 2535 "การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาโดยดอยตุงที่มีต่อชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าอีโก้และมูเซอ = An Impact evaluation of Doy-Tung development project on hilltribes: a case study of A-Kha and Lahu" รายงานการวิจัย คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 108 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาโดยดอยตุง กรณีชาวเขา เผ่าอีโก้และมูเซอ พบว่า ในด้านเศรษฐกิจ ชาวเขาให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับการพัฒนาอย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการปลูกพืชแผนใหม่ การปลูกพืชที่มีแบบแผน การปลูกพืชทดแทน และชาวเขาต้องการความรู้เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยร่วมกับการผลิตได้ ในด้านสังคมพบว่าชาวเขามีบุตรหลานที่มีการศึกษาดีขึ้น เพราะมีการสร้างโรงเรียนชุมชน ในด้านการเมือง ชาวเขาให้ความสนใจกับการเมืองโดยติดตามข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ในด้านสิ่งแวดล้อม ชาวเขามีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นอย่างดี มีการปลูกพืชบนที่สูง เลิกการทำไร่เลื่อนลอยและการตัดไม้ทำลายป่า และปลูกฝังลูกหลานให้รู้จักอนุรักษ์ป่า สำหรับปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานโครงการเกิดสัมฤทธิ์ผล คือปัจจัยทางด้านเผ่าพันธุ์ อันได้แก่ เผ่าอีโก้ และเผ่ามูเซอ

ST Ak1 HP สมชาย ชัยลี 2538 การมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในการพัฒนาชนบท พื้นที่ราบสูง: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาดอยตุง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขานโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยเกริก 88 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาดอยตุงได้เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการที่ชาวเขาเข้ามา มีส่วนร่วมในระดับสูงที่สำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ปัจจัยในเรื่องอุดมการณ์ร่วม ผลประโยชน์ร่วม และการยอมรับนับถือบุคคลร่วมกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าชาวเขา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมลงแรงมากที่สุด ส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมน้อยคือ การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และการร่วมทุนทรัพยากร ผู้วิจัยได้เสนอให้คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของราษฎรชาวเขาในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก ส่งเสริมให้ชาวเขาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดในระดับที่สูงขึ้นไป และนำเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้มากขึ้น

ST Ak1 HP อุไรวรรณ แสงสร และสารณีย์ ไทยานันท์ 2539 "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กรณีศึกษาเผ่าอีเก้อและเผ่ากะเหรี่ยง" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 59 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้สรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์ สงเคราะห์ราษฎร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การศึกษาชุมชน การเตรียมชุมชน การศึกษาของคณะกรรมการ และการติดตามผล ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ขาดขั้นตอนการศึกษา ชุมชน และเตรียมชุมชน การแก้ไขปัญหาจะต้องศึกษาและเตรียมชุมชนโดยเน้นหนักในเรื่อง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการและสมาชิกองค์กรให้มากที่สุด และมีการทบทวน ความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกทุกๆเดือน ผลการพัฒนาองค์กรในหมู่บ้านที่ทำการศึกษาวิจัยพบว่าผลการดำเนินงานยังไม่เด่นชัดนัก แต่ศูนย์ฯก็มีการจัดกิจกรรมขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

ST Ak1 LC Hinton, Peter (editor) 1967, Tribesmen and Peasants in North Thailand, Proceedings of the First Symposium of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, 1967, 117 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความของนักวิชาการชาวอเมริกัน ยุโรป และออสเตรเลีย 13 คน ที่เขียนเกี่ยวกับแง่มุมต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย บทความในเล่มเกี่ยวกับ อีเก้อ มูเซอ กะเหรี่ยงสะกอ เป็นต้น มีบทความที่แสดงความพยายามคิดตัวหนังสือให้ชาวเขาเผ่าอีเก้อใช้

ST Ak1 LC/HL สุริยา รัตนกุล และพิกุลทอง รุจิราภา, 2520, คำสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ภาษาไทย-อีเก้อ พร้อมทั้งปทานุกรมรวบรวมคำศัพท์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ (ต่อมาเป็นสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท) มหา

วิทยาลัยมหิดล, โรเนียว, เย็บเล่ม, 82 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมคำสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยไทย-อังก่อ สำเนียงภาษาอังก่อ ตำบลแม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อใช้ประโยชน์ในโครงการวิจัยและพัฒนาอนามัยชาวเขา ในมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการอยู่ที่อำเภอแม่จัน มีบทสนทนาทั่วไป เรื่องสุขภาพเรื่องเสื้อผ้า เรื่องยา เรื่องแผล เรื่องเหล้าและของเสพติด เรื่องเครือญาติ เรื่องการแต่งงาน เรื่องการตั้งครรรภ์ เรื่องหมอดอวยวะในร่างกาย และมีบทสนทนามารวบรวมคำศัพท์ภาษาไทย-อังก่อ ประมาณ 300 คำ

ST Ak1 PP เฉลิ้มชัย ปัญญาดี 2538 ปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ จากการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอังก่อ วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 322 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอังก่อมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ จากการมีเพศสัมพันธ์สูง โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรัก คนรู้จัก และหญิงบริการทางเพศ นอกจากนั้น ยังพบว่าเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอังก่อส่วนใหญ่ไม่เคย ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และบางส่วนมีพฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอน เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ ของเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอังก่อมากที่สุดคือ ความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ประสบการณ์การย้ายถิ่น การคล้อยตาม กลุ่มเพื่อนในการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และเจตคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย ตามลำดับ สำหรับปัจจัยด้านโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล คือค่านิยมความมีอิสระทางเพศในชุมชน และอัตราการอ่านออกเขียนได้ในชุมชน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เสนอว่า ควรมีการพัฒนาโครงการเอดส์ศึกษา ที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอังก่อ โดยผู้พัฒนาโครงการ ต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างสังคม สิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์

ST Ak1 SS Como, Jennifer Siriwan 1991 Of pride and prejudice : adapting ethnic identity among the Akha of northern Thailand. M.A. thesis. Connecticut : Wesleyan University 225 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมชาวอาข่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะสำคัญที่บ่งบอกความเป็นอาข่า เช่น ความคิดจิตใจ โลกทัศน์ โครงสร้างทางสังคม ความเชื่อและค่านิยม ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกที่คนภายนอกมีต่อชาวอาข่า และผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นว่าชาวอาข่ามีความรักและภูมิใจในวัฒนธรรม ความเชื่อ จารีต และประเพณีของตน ความพยายามของรัฐบาลไทยที่พยายามจะให้ชาวอา

ข้าเป็นคนไทย ไม่น่าจะให้ผลดีอะไรต่อชาวอาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เพียงแค่ความเป็นพลเมืองที่ดีก็ควรจะได้และเหมาะสมแล้ว

ST Ak1 SS Hayden, Brian and Ralana Maneeprasert 1995 Feasting among the Akha in Thailand. Burnaby : Simon Fraser Univ. 39 pages. (Report in research in 1995)

รายงานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาวัฒนธรรมชาวอาข่าผ่านการกินเลี้ยงในสังคมดังกล่าว โดยผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการร่วมกินเลี้ยงในสังคมโดยยอมนำซึ่งความเข้าใจในกันและกัน ทำให้เกิดความสมานสามัคคีและการแลกเปลี่ยนในชุมชน มีการร่วมมือร่วมใจกัน และเผยให้เห็นว่า อำนาจในสังคมนั้นอยู่ที่ใด ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า การกินเลี้ยงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์หลากหลาย เช่น เพื่อความสมานสามัคคี เพื่อตอบแทนเพื่อหน้าตาของผู้จัดเลี้ยง เพื่อประกวดประชันกัน เพื่อได้รับความช่วยเหลือตอบแทนกลับมา เพื่อแสดงความยินดี ฯลฯ ผู้วิจัย ได้ศึกษารูปแบบของงานเลี้ยงของชาวอาข่า โดยศึกษาหัวข้อใหญ่ 4 หัวข้อ คือ รูปแบบครอบครัว ระบบเครือญาติ หมู่บ้าน การเลี้ยงเพื่อบทบาทสำคัญ(power) ผลการวิจัยปรากฏว่าชาวอาข่ามีการเลี้ยงเพื่อความสมานสามัคคี เพื่อหน้าตา เพื่อตอบแทน เพื่อการแข่งขัน ทางการเมือง เพื่ออำนาจทางการเมืองการปกครอง เพื่อการทำงานร่วมกัน และเพื่อแสดงความยินดี โดยการเลี้ยงต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจจัดขึ้นทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับเครือญาติ ระดับครอบครัว และระดับบุคคล

ST Ak1 SS Kammerer, Cornelia Ann 1986 Gateway to the Akha World : Kinship, Ritual, and Community among Highlanders of Thailand. Ph.D. Dissertation, Department of Anthropology, Faculty of the Division of Social Sciences, University of Chicago, 443 pages.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับโลกทัศน์ของชาวอาข่า(อีเก้อ) โดยศึกษาจากเรื่องต่างๆคือ ระบบเครือญาติ โครงสร้างครอบครัว และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนอาข่ากับโลกภายนอก ศึกษาเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะ (identity) ของชาวอาข่า และนโยบายการรวมพวกของรัฐบาลไทย

ST Ak1 SS Kammerer, Cornelia Ann 1990 "Customs and Christian Conversion among Akha Highlanders of Burma and Thailand," American Ethnologist 17(2), May 1990. p.277-291.

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนศาสนาของชาวอาข่า จากความเชื่อดั้งเดิมในเรื่องผีไปเป็นความเชื่อในพระเจ้า ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่า หากเปรียบเทียบกับชาวกะเหรี่ยงและล้าหู่ (มุเซอ) ชาวอาข่าเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากความคิดและโลกทัศน์ของชาวอาข่าที่เชื่อว่า การปฏิบัติตาม "อาข่าสา" (ประเพณีอาข่า) แสดงถึง "ความเป็นอาข่า" หรือ "เอกลักษณ์" ของชนชาติอาข่านั่นเอง ปัจจุบัน "อาข่าสา" ถูกละเลยมากกว่าแต่ก่อน ประเพณีไม่ได้สืบทอด ผู้คนจึงหันไปนับถือศาสนา

คริสต์มากขึ้น และที่ไม่นิยมนับถือศาสนาพุทธ ก็คงเป็นเพราะไม่ต้องการเดินตามผู้มีอำนาจจากพื้นราบ (คือคนไทย) นั่นเอง อย่างไรก็ตาม การเป็นคริสต์ของชาวอาข่าก็ไม่ได้เป็นแบบเต็มรูป เพราะในความเป็นจริงแล้ว ชาวอาข่ายังคงปฏิบัติตามความเชื่อเดิมของตนอยู่บ้างไม่มากนัก

ST Ak1 SS Shibuya, Mugumi 1995 Introduction of Formal Education towards the Hill Tribe in Thailand : The Case Study of the Akha. paper submitted to the National Research Council, Bangkok Thailand. 14 pages

รายงานการวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของรัฐบาลไทยให้แก่ชาวเขา มีผลให้สังคมและวัฒนธรรมของชาวเขาเปลี่ยนไป ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาหมู่บ้านชาวอาข่า โดยให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชาวอาข่า กล่าวได้ว่าชาวอาข่ายึดมั่น ในประเพณีของตนมาก เห็นว่าการสืบทอดประเพณีและจารีตแบบอาข่าเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น โรงเรียนไทยซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตและวิถีคิด/โลกทัศน์แบบไทย จึงก่อให้เกิดปัญหาและขัดแย้งกับวัฒนธรรมอาข่า อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในประเทศไทย และประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ก็มีเด็กอาข่าไม่น้อยที่เข้าเรียนในโรงเรียนไทย ผู้วิจัยคิดว่า ภาษาและวัฒนธรรมอาข่าควรได้รับความสนใจศึกษาและสืบทอดต่อไป การที่รัฐบาลไทยนำภาษาและวัฒนธรรมไทยมากลืนกลวัฒนธรรมอาข่า เป็นสิ่งที่ควรแก้ไขและทบทวน

ST Ak1 SS เกลิมชัย ปัญญาดี 2538 ปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอิก้อ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบริหาร สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 322 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอิก้ออ้อมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์สูง โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงคนรัก คนรู้จัก และหญิงบริการทางเพศ นอกจากนั้น ยังพบว่าเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอิก้อส่วนใหญ่ไม่เคย ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และบางส่วนมีพฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอน เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ปัจจัยระดับบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์ ของเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอิก้อมากที่สุดคือ ความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพ เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ประสบการณ์การย้ายถิ่น การคล้อยตาม กลุ่มเพื่อนในการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และเจตคติต่อการใช้ถุงยางอนามัยตามลำดับ สำหรับปัจจัยด้านโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล คือค่านิยมความมีอิสระทางเพศในชุมชน และอัตราการอ่านออกเขียนได้ในชุมชน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เสนอว่า ควรมีการพัฒนาโครงการเอดส์ศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับเยาวชนชายชาวเขาเผ่าอิก้อ โดยผู้พัฒนาโครงการ ต้องตระหนักถึงความ

สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านโครงสร้างสังคม สิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับบุคคลกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์จากการมีเพศสัมพันธ์

ST Ak1 SS สมชาย ชัยลี 2538 การมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในการพัฒนาชนบท พื้นที่ราบสูง: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาออยตุง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขา นโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยเกริก 88 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ ชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาออยตุงได้เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการที่ชาวเขาเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูงที่สำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ปัจจัยในเรื่องอุดมการณ์ร่วม ผลประโยชน์ร่วม และการยอมรับนับถือบุคคลร่วมกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าชาวเขา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมลงแรงมากที่สุด ส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วมน้อยคือ การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ และการร่วมหนุนทรัพยากร ผู้วิจัยได้เสนอให้คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของราษฎรชาวเขาในแต่ละหมู่บ้านเป็นหลัก ส่งเสริมให้ชาวเขาได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการคิดในระดับที่สูงขึ้นไป และนำเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้มากขึ้น

ST Ak1 SS เวชชวุฒิ บุญชูวิทย์ 2532 เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ ของชาวเขาเผ่าอีเก้อ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านแสนเจริญใหม่ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร 109 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลการวิจัยคือ เงื่อนไขทางวัฒนธรรมในทุก ๆ ด้าน มีความสัมพันธ์สอดคล้องต่อกัน และมีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ทางการเกษตรของชาวอีเก้อ ทุกเงื่อนไข เช่น ราคาของผลผลิต ระยะเวลาของการผลิต ความเคยชินในวิธีการผลิต ข้อจำกัด ของแรงงานภายในครัวเรือน และครอบครัว ความร่วมมือกันระหว่างเครือญาติ บทบาทของผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ บทบาทของคณะกรรมการผู้เฒ่าผู้แก่ ความเคยชินในการอุปโภค และบริโภค ความสามารถในการเข้าใจภาษาไทย โอกาสในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง สถานภาพทางสังคมของบุคคล ความเชื่อในเรื่องโชคลาง ข้อห้ามข้อนิยมต่างๆ พฤติกรรมตามประเพณีต่าง ๆ ตลอดจนในเรื่องของชนิดของพืช ปุ๋ย และเทคนิคต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขอื่นๆอีก เช่น บทบาท ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง การเลียนแบบ และการทดลองปฏิบัติ เป็นต้น ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ในกรณีที่เป็นการจ่ายออมหรือบังคับเปลี่ยน อีเก้อมีการปรับตัวและเลือกรับเฉพาะในสิ่งที่พวกเขา เห็นว่าเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อวัฒนธรรมเดิมของตน ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการที่จะให้อีเก้อยอมรับสิ่งใหม่ใดๆ ก็แล้วแต่ ควรคำนึงถึงวัฒนธรรมด้านต่างๆ ทุกด้าน และควรจะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

4. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลาหู่หรือมุเซอ (ST Lh)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลาหู่ ใช้รหัส ST Lh + รหัสทางวิชาการ

ST Lh1 ANFR อรทัย สายเพ็ญ 2528 ศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาเผ่ามุเซอ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต หน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 409 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาเปรียบเทียบโลกทัศน์ของชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาเผ่ามุเซอ ในจังหวัดตาก โดยศึกษาจากนิทานพื้นบ้านจำนวน 109 เรื่อง จำแนกออกเป็นนิทานคติ นิทานชีวิต นิยายมุขตลก ตำนาน และประวัติ ในจำนวนนี้นิยายมีมากที่สุด คือ 48 เรื่อง ผลการเปรียบเทียบพบว่า นิทานพื้นบ้านของชน 2 กลุ่มคล้ายคลึงกันหลายอย่าง เช่น มนุษย์ ประกอบไปด้วยทวิภาค(กายและจิต) โลกถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ ดังนั้น โลกย่อมเคลื่อนไหวอย่างมีจุดหมายปลายทาง สำหรับความแตกต่างที่พบ คือ ชาวมุเซอมีความเชื่อพื้นฐานแบบเทวนิยม แต่ชาวไทยเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมมากกว่ากฎแห่งพระเจ้าและภูตผี นอกจากนี้พบว่าความรู้ของคนทั้ง 2 กลุ่มเป็นแบบเหตุผลนิยม คือ ต่างยอมรับว่าปรากฏการณ์จำนวนมากถูกสร้างขึ้นโดยอำนาจเหนือธรรมชาติ แต่อำนาจเหล่านี้ ในหลายกรณีก็อยู่ภายใต้วิสัยที่มนุษย์จะควบคุมถึง ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ถ่ายทอด จากบุคคลหนึ่งสู่อีกบุคคลหนึ่งได้

ST Lh1 ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีซอ ขมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเกอ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

ST Lh1 ANGN Hinton, Peter (editor) 1967, Tribesmen and Peasants in North Thailand, Proceedings of the First Symposium of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, 1967, 117 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความของนักวิชาการชาวอเมริกัน ยุโรป และออสเตรเลีย 13

คนที่เขียนเกี่ยวกับแง่มุมต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย บทความในเล่มเกี่ยวกับ อีโก๋ มูเซอ กะเหรี่ยงสะกอ เป็นต้น มีบทความที่แสดงความพยายามคิดตัวหนังสือให้ชาวเขาเผ่าอีโก๋ใช้

ST Lh1 ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Lahu" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven: Human Relations Area Files Press pp.30-33.

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องลาหู่(Lahu) หรือมูเซอ ผู้เขียนอธิบายลักษณะทางชาติพันธุ์ ภาษา การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ คำอธิบายนี้สั้น กระชับ และตอนท้ายของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ

ST Lh1 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีโก๋ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ตองซู่ และจีนฮ่อ

ST Lh1 EC วนิช พุกกะศรี และสนธิ วงศ์ประเสริฐ 2531 "การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก: ศึกษากรณีชาวเขาเผ่ามูเซอ" สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ 47 หน้า.

รายงานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกของชาวเขาเผ่ามูเซอ ซึ่งพบว่าชาวเขาได้ละทิ้งระบบการไร่เลื่อนลอยมาเป็นระยะเวลาหนึ่งทศวรรษ เปลี่ยน เป็นการใช้พืชที่หมุนเวียน เมื่อได้รับการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยวิธีชีวภาพ หรือใช้ถั่วแดงหลวงปลูกหมุนเวียนในพื้นที่ปลูกข้าวไร่และข้าวโพด ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินจากระบบการใช้พื้นที่หมุนเวียนปรับปรุงเป็นระบบพืชหมุนเวียน ต่อจากนั้นได้ทำการพัฒนาขั้นที่สูงด้วยวิธีทางกายภาพหรือใช้เครื่องมือฟันบ้านขุดบ่อหรืออ่างกักเก็บน้ำทำแปลงผัก และระบบการใช้น้ำอย่างประหยัดเพื่อผลิตพืชผักเมืองหนาว โดยมีการใช้น้ำควบคู่กันไป การผลิตพืชเมืองหนาวนอกจากจะสามารถเอื้ออำนวยให้ชาวเขามีรายได้ในระยะเวลาอันสั้น เพื่อจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันแล้ว ยังเอื้ออำนวยให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดเล็กลง อีกทั้งยังส่งผลกระทบทำให้มีการรู้จักใช้น้ำเพื่อขยายพืชสวนเพิ่มมากขึ้น

ST Lh1 HL Charas Suwanwela and others, 1979, Preliminary Report of Health Care Delivery Research, Technical Report No.DH-9/79, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 12 หน้า มีตารางและแผนที่

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงการให้บริการสาธารณสุขแก่หมู่บ้านในที่ห่างไกล ยกตัวอย่างจากกรณีตำบลแม่ตื่น อำเภอมุกดาหาร จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 33 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง ม้ง และมุเซอ กล่าวถึงจำนวนประชากร การเกิด การตาย และการตายในทารก การศึกษา อาชีพ การให้ภูมิคุ้มกันโรค การสาธารณสุข การติดเอดส์ กล่าวถึงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน ปัญหาและแนวทางการแก้ไขในอนาคต

ST Lh1 HL สนิท วงศ์ประเสริฐ 2537 "ทัศนคติที่มีต่อเฮโรอีน โสเภณี และแนวทางการฟื้นฟูจริยธรรม ศึกษากรณีชาวมุเซอ" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 68 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้พบว่า ชาวมุเซอมีทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาม้าขาวคลั่งน้ำ เพื่อใช้ในการเพาะปลูกก่อนปัญหาอื่นๆ ผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวที่ล้มเหลวติดต่อกันหลายปี เป็นต้นเหตุที่ทำให้ชาวบ้านมีความทุกข์ใช้เฮโรอีนเป็นยาแก้ปัญหานี้ เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้ชายแดนอันเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเฮโรอีนในเขตพม่า หญิงที่เสพยาเฮโรอีน มักจะยึดการค้าประเวณีเป็นอาชีพ การศึกษาพบว่าชาวเขามีความรักถิ่นฐาน มีความหวังที่จะแก้ปัญหามาตรึมของตนเองตามข้อกำหนดของจารีต หรือจริยธรรมที่ปรับเปลี่ยนอย่างมีความเหมาะสม

ST Lh1 HP สิริ สุโรบล และ จี.ลามาตร์ โรเบิร์ต, 2532, การประเมินผลกิจกรรมของโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย ปี 2517-2531, รายงานการวิจัยฉบับที่ 50, ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ, 41 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย โครงการส่งเสริมโคและกระบือ โครงการส่งเสริมการทำประมง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และบันทึกข้อสังเกตกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่ามุเซอ อีโก้ และกะเหรี่ยง

ST Lh1 HP จาตุรงค์ ภูมิรินทร์ 2535 "การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาอดอยตุงที่มีต่อชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าอีโก้และมุเซอ = An Impact evaluation of Doy-Tung development project on hilltribes: a case study of A-Kha and Lahu" รายงานการวิจัย คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 108 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาอดอยตุง กรณีชาวเขา เผ่าอีโก้และมุเซอ พบว่า ในด้านเศรษฐกิจ ชาวเขาให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับการพัฒนาอย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการปลูกพืชแผนใหม่ การปลูกพืชที่มีแบบแผน การปลูกพืชทดแทน และชาวเขาต้องการความรู้

เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยร่วมกับการผลิตได้ ในด้านสังคมพบว่าชาวเขามีบุตรหลานที่มีการศึกษาดีขึ้น เพราะมีการสร้างโรงเรียนชุมชน ในด้านการเมือง ชาวเขาให้ความสนใจกับการเมืองโดยติดตามข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด ในด้านสิ่งแวดล้อม ชาวเขามีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นอย่างดี มีการปลูกพืชบนที่สูง เลิกการทำไร่เลื่อนลอยและการตัดไม้ทำลายป่า และปลูกฝังลูกหลานให้รู้จักอนุรักษ์ป่า สำหรับปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานโครงการเกิดสัมฤทธิ์ผล คือปัจจัยทางด้านเผ่าพันธุ์ อันได้แก่ เผ่าอีเก้อ และเผ่ามูเซอ

ST Lh1 SS สารภี ศิลา 2538 "วัฒนธรรมชุมชนกับการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของหญิงชาวเขาเผ่ามูเซอ: กรณีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการค้าประเวณีกับวัฒนธรรมชุมชนและการแก้ไขปัญหา" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 52 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้สรุปสถานการณ์ การรับรู้ ความคิดเห็น และสาเหตุในเรื่อง การค้าประเวณีของหญิงในชุมชนชาวเขาเผ่ามูเซอ คือ 1)หญิงชาวเขาเผ่ามูเซอมีการค้าประเวณีสูงกว่าทุกเผ่า และมีลักษณะของการให้บริการทั้งในและนอกหมู่บ้าน 2)การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการค้าประเวณีของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากโอกาสในการรับรู้ข่าวสารจากภายนอกมีระดับต่างกัน 3)สาเหตุที่แท้จริงของการค้าประเวณีของหญิงชาวเขาเผ่ามูเซอคือปัญหาทางเศรษฐกิจ และช่องทางวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวย แต่ปัจจัยที่เป็นตัวเร่งให้เกิดปัญหาคือ ปัจจัยจากภายนอกที่เข้าสู่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การท่องเที่ยว วัฒนธรรมบริโภคนิยม และการถูกชักจูงหรือหลอกลวงจากบุคคลภายนอกชุมชน ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาคำเป็นต้องอาศัยอำนาจรัฐและพลังจากภายนอกเข้าไปดำเนินการในหมู่บ้านที่มีหญิงค้าประเวณีมากกว่า 10 คน ผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงในการมีการค้าประเวณี และเน้นการสนับสนุนกิจกรรมให้ต่อเนื่องในหมู่บ้านที่มีกิจกรรมต่อต้านการค้าประเวณีอยู่แล้ว

ST Lh1 SS สนิท วงศ์ประเสริฐ 2537 "ทัศนคติที่มีต่อเฮโรอีน โสเภณี และแนวทางการฟื้นฟูจริยธรรม ศึกษากรณีชาวมูเซอ" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 68 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้พบว่า ชาวมูเซอมีทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาคาชาดแคลนน้ำ เพื่อใช้ในการเพาะปลูกก่อนปัญหาอื่นๆ ผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวที่ล้มเหลวติดต่อกันหลายปี เป็นต้นเหตุที่ทำให้ชาวบ้านมีความทุกข์ใช้เฮโรอีนเป็นยาแก้ไขบำบัด เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้ชายแดนอันเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเฮโรอีนในเขตพม่า หญิงที่เสพติดเฮโรอีนมักจะยึดการค้าประเวณีเป็นอาชีพ การศึกษาพบว่าชาวเขามีความรักถิ่นฐาน มีความหวังที่จะแก้ปัญหาของตนเองตามข้อกำหนดของจารีต หรือจริยธรรมที่ปรับเปลี่ยนอย่างมีความเหมาะสม

ST Lh2 ANBL พิมพ์ ชาญธนวัฒน์ 2537/2538 คริสตศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
ของชาวมูเซอแดง : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านยาป่าแห่นกับ หมู่บ้านแสนคำลือ
ในกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อทางศาสนามีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ การศึกษา
การรักษาพยาบาล และระบบอื่นๆภายในชุมชน ถ้าศาสนาหรือความเชื่อเปลี่ยนไป จะทำให้เกิดความ
เปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชาวบ้าน และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้านวัตถุเห็นได้ชัดกว่า
วัฒนธรรมด้านความคิด สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่าง หมู่บ้านทั้งสอง พบว่าที่หมู่
บ้านยาป่าแห่น การเผยแผ่คริสต์ศาสนาประสบความสำเร็จดี และผู้นำทางศาสนาคริสต์ได้นำกลุ่มคริสเตียน
ออกไปสร้างชุมชนใหม่ แต่การเผยแผ่คริสต์ศาสนา ที่หมู่บ้านแสนคำลือไม่ประสบความสำเร็จนัก เพราะผู้
นำคริสต์ศาสนาที่นั่นมีข้อขัดแย้งกับองค์การคริสต์ศาสนา จึงถูกตัดการช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังถูกต่อต้าน
จากผู้นำภายในหมู่บ้านอีกด้วย

ST Lh2 EC Sanit Wongsprasert 1974 Lahu Agriculture and Society M.A.Thesis
Institute of Social Anthropology, University of Oxford 242 pages.

วิทยานิพนธ์นี้อธิบายถึงการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย (swidden agriculture) ให้ข้อมูล เกี่ยวกับ
กลุ่มชาติพันธุ์มูเซอโดยทั่วไป และให้ความรู้ระดับลึกเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมของมูเซอแดง (Lahu
Nyi) ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และวิถีการเกษตรของกลุ่มชนนี้ (การเลือกพื้นที่เพาะปลูก วิธีการเพาะปลูก
 ฯลฯ) นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการเลี้ยงสัตว์ การล่าสัตว์ และเก็บพืชผลจากป่า กล่าวถึงการจัดการด้าน
แรงงานสำหรับการเพาะปลูก การติดต่อค้าขาย ผลผลิต พิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการ
เกษตร

ST Lh2 HP Department of Public Welfare, 2510, Social Scientific Research in Northern
Thailand, Bulletin No.1 of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, Department of
Public Welfare, Ministry of Interior, Government of Thailand, 2510, 33 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาในกรมประชาสงเคราะห์ การศึกษาเรื่องม้งดำ
การศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง การศึกษาเรื่องเย้า และการศึกษาเรื่องมูเซอแดงของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ
โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยชาวเขา นอกจากนี้รายงานนี้ยังกล่าวถึงการศึกษาของนักวิจัยชาว
ต่างประเทศ 30 รายที่อยู่นอกศูนย์วิจัยชาวเขาที่มาศึกษาค้นคว้าเรื่องชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของ
ประเทศไทย

ST Lh2 LC Solot Sirisai 1986 The Phonological Description of Lahu Nyi Language Spoken in Chayi Village, Patung Sub-district, Mae Chan District, Chiangrai Province. M.A. Thesis. Mahidol University. 145 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาระบบเสียงของภาษามูเซอแดงที่พูดในหมู่บ้านจะหยี ต.ป่าตึง อ.แม่จัน จ.เชียงราย โดยใช้แนวทฤษฎีแทกมีมิก(Tagmemic) การวิจัยพบว่าทำนองเสียง (Intonation) และการลงเสียงหนักเบาในระดับคำ(Stress) ไม่มีผลต่อการแยกความหมาย สำหรับพยางค์มีแต่พยางค์เปิดเท่านั้น คือพยางค์ประกอบไปด้วย พยัญชนะต้น สระ และเสียงวรรณยุกต์ หน่วยเสียงพยัญชนะมีรวม 28 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระแบ่งออกเป็นสระเดี่ยว 9 หน่วยเสียง และสระผสม 6 หน่วยเสียง สำหรับวรรณยุกต์มี 7 หน่วยเสียง ซึ่งปรากฏ 3 เสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์กักภายในลำคอ (glottalized tone)

ST Lh2 SS Sanit Wongspraser 1974 Lahu Agriculture and Society M.A.Thesis Institute of Social Anthropology, University of Oxford 242 pages.

วิทยานิพนธ์นี้อธิบายถึงการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย (swidden agriculture) ให้ข้อมูล เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์มูเซอโดยทั่วไป และให้ความรู้ระดับลึกเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมของมูเซอแดง (Lahu Nyi) ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และวิถีการเกษตรของกลุ่มชนนี้ (การเลือกพื้นที่เพาะปลูก วิธีการเพาะปลูก ฯลฯ) นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการเลี้ยงสัตว์ การล่าสัตว์ และเก็บพืชผลจากป่า กล่าวถึงการจัดการด้านแรงงานสำหรับการเพาะปลูก การติดต่อค้าขายผลผลิต พิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ST Lh3 LC ศรีนทิพย์ สติรศิลป์ 2529 คำลักษณนามในภาษาล่าหู่(มูเซอดำ) : การวิเคราะห์ตามแนววรรณศาสตร์ กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ ปณิธิวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 183 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาล่าหู่(มูเซอดำ)ตามแนววรรณศาสตร์(แนวศึกษาด้านความหมาย) โดยผู้เขียนให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบเสียง โครงสร้างนามวลี และโครงสร้างประโยคความเดียว ผลของการศึกษาพบว่า คำลักษณนาม ในภาษานี้แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ตามเกณฑ์รูปคำ เกณฑ์การเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน และเกณฑ์การเกิดร่วมกับคำนาม

ST Lh3/Lh5 ET/HP อริดา สุนทโรทก 2538 มูเซอดำมูเซอเหลือง : การรักษาเอกลักษณ์และพรมแดนชาติพันธุ์ในบริบทของการพัฒนาที่บ้านนาหลา อำเภอมะสราย จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ปณิธิวิทยาลัย สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบการรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่ม ระหว่างมูเซอดำ และมูเซอเหลืองที่บ้านนาหลา ในบริบทของการพัฒนาของรัฐ และศึกษาการรักษาพรมแดน ทางชาติพันธุ์ระหว่างมูเซอดำและมูเซอเหลืองด้วย จากการศึกษาพบว่า มูเซอทั้ง 2 กลุ่ม มีเส้นทางการอพยพที่แตกต่างกัน

ก่อนหน้านี้จะมาอาศัยร่วมกันที่บ้านบาหลา จึงทำให้ชนทั้ง 2 กลุ่มไม่ค่อยจะผูกผันกันเท่าใดนัก นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างด้านความเชื่อ ค่านิยม พิธีกรรม ฯลฯ เป็นผลให้กลุ่มชนทั้งสอง มีการแบ่งพรมแดนทางชาติพันธุ์อย่างชัดเจน คือ ไม่รวมพิธีกรรมด้วยกัน ไม่เยี่ยมเยียนกัน และไม่แต่งงานกัน ความต่างนี้ยิ่งเห็นได้ชัดขึ้น เมื่อรัฐเข้ามาพัฒนาชุมชนนี้ คือกลุ่มมุเซอคำยอรับการพัฒนาได้มากและรวดเร็ว ในขณะที่มุเซอเหลืองรับการพัฒนายอย่างเชื่องช้า และมีแนวโน้มที่จะรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มไว้ค่อนข้างมาก

ST Lh4 LC ปิยะณัฐ ด้านวิวัฒน์ 2536 "ระบบสรรพนามบุรุษที่ 2 ในภาษามุเซอเฉเล = Lahu shehleh second person pronominal system" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร 54 หน้า.

ผลงานวิจัยนี้ได้สรุประบบสรรพนามบุรุษที่ 2 ในภาษามุเซอเฉเล คือ คำสรรพนาม บุรุษที่ 2 มีเพียงคำเดียวคือ กว ใช้ได้กับทุกคนในทุกสถานการณ์ เทียบได้กับคำว่า you ในภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นพหูพจน์จะเติม ti pa ลงไปข้างท้ายเป็น กว ti pa โดยทั่วไป คำสรรพนามบุรุษที่ 2 นี้ มักจะถูกละเอาไว้ได้ตามใจผู้พูด โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมคำนามบุรุษที่ 2 เช่น คำเรียกญาติ คำเรียกญาติที่ใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ ชื่อตัว คำเรียกคู่ของตัว ตำแหน่ง และคำที่มาจากภาษาอื่นไว้อีกด้วย

5.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลีซูหรือลีซอ (ST Lsu)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาลีซู ใช้รหัส ST Lsu + รหัสทางวิชาการ

ST Lsu ANAR ประเสริฐ ชัยพิภุต ม.ป.ป. เพลงและการละเล่นของลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 20 หน้า (เอกสารโรเนียว)

งานชิ้นนี้บรรยายถึงเพลงและการละเล่นของชาวลีซอ เพลงที่กล่าวถึงได้แก่ เพลงเกี่ยวพาราสี ซึ่งเป็นเพลงที่เก่าแก่ไพเราะ ใช้คำที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจ และมีคำลีซอดั้งเดิม ซึ่งปัจจุบันมักไม่ใช้แล้วอยู่มากมาย ผู้เขียนได้อธิบายว่า เพลงชนิดนี้ใครเป็นผู้ร้อง ร้องที่ใด เมื่อไร เนื้อหาของเพลงมีอะไรบ้าง และเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวลีซออย่างไร สำหรับการละเล่น ได้อธิบายถึงการละเล่นอย่างเดี่ยวและการละเล่นประกอบดนตรี การละเล่น อย่างเดียวได้แก่ การเล่นสะบ้า การเล่นปายทาโคลน และเขม่าไฟ และการเล่นล้อเลื่อนไม้ของเด็ก ส่วนการละเล่นประกอบดนตรี ได้อธิบายถึงกลุ่มผู้เต้นรำ การแต่งกาย ลักษณะการเต้นรำ ฯลฯ

ST Lsu ANBL Durrenberger, E. Paul 2513/1970 Further Lisu Curing Ceremonies from A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Bam Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai. Walter Reed Army Institute of Research 48 pages.

งานวิจัยนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมรักษาโรคของชาวลีซอ เช่น พิธีกรรมเรียกขวัญ พิธีกรรมเอาโรคภัยออกจากตัวผู้ป่วย และพิธีกรรมอื่นๆที่ทำโดยหมอผี

ST Lsu ANBL Durrenberger, E. Paul 2518/1975 "The Lisu concept of the soul" The Journal of the Siam Society Vol.63 part 1 pp.63-7

บทความนี้ ผู้เขียนกล่าวว่า ในสังคมลีซู "ขวัญ" (soul) มีความสำคัญมาก ถ้าขวัญออกจากตัวร่างกายก็จะเจ็บป่วย และถ้าออกไปอย่างถาวร เจ้าของขวัญก็ต้องตาย หลังการตาย "ขวัญ" ก็จะกลายเป็นผีหรือวิญญาณ(spirits) สำหรับการรักษาโรค ก็จะใช้วิธีเรียกขวัญให้กลับมา ผู้ป่วยก็จะหายจากการเจ็บป่วย

ST Lsu ANBL ทวีช จตุรพฤษ 2538 พิธีกรรมเพื่อสืบทอดความเป็นชาติพันธุ์ของชาวเขายากจน: การศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าลีซอในจังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการพัฒนสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 283 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาเชิงมานุษยวิทยาว่าด้วยการปรับตัวของกลุ่มชาวเขายากจน และมุ่ง

วิเคราะห์พลังของพิธีกรรม ที่ชาวลีซอได้ใช้เป็นเวทีในการนิยามความหมายเพื่อสืบทอด ความเป็นชาติพันธุ์ ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นสำคัญของการปรับตัวของพิธีกรรมคือ 1)การปรับ เปลี่ยนโลกทัศน์ โดยการปรับตัววัฒนธรรมไทยเข้ามาอยู่ในบริบทของวัฒนธรรมลีซอ 2)การตีความสำคัญของชาติพันธุ์ในบริบทใหม่ มีการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของ "อาปาหมุย" หรือศาลผีเสื้อบ้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชุมชนของชาวลีซอทั่วไป ให้มีลักษณะทันสมัย 3)การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งเกิดขึ้นภายในชุมชนกับรัฐ โดยการกระชับความสัมพันธ์กับตัวแทนของอำนาจรัฐ มีการสร้างศาลาที่พักริมทางไว้เป็นสมบัติส่วนรวมเพื่อแสดงตนว่ามีความน่าเชื่อถือ และเป็นการทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม

ST Lsu ANBL ประเสริฐ ชัยพิกุลิต 2529 ข้อห้ามขออนุญาตชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 138 หน้า.

หนังสือเล่มนี้เป็นงานทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวลีซอ โดยเน้นเรื่องความเชื่อและข้อห้ามขออนุญาตต่างๆ เนื้อหาแบ่งเป็นบทดังนี้ : สภาพทั่วไป ที่อยู่อาศัย มารยาทใน การเย็บเยียน อาหารและเครื่องดื่ม การคลอดและการเลี้ยงดูบุตร ชีวิตครอบครัว สภาพทางเศรษฐกิจ ความเชื่อและพิธีกรรม การปกครอง ผู้เขียนเป็นนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอมาเป็นเวลานานหลายปี

ST Lsu ANBL/ANTR ลักษณะ ดารัตนหงษ์ 2537/1994 "พิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอ" ภาษา และวัฒนธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 หน้า 82-91

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอตามเนื้อหาดังนี้คือ ความสำคัญของผีบรรพบุรุษในสังคมลีซอ, ผีที่ได้รับการเซ่นไหว้ เจ้าภาพผู้จัดพิธี และผู้ทำพิธี, วัน เวลา และโอกาสที่ทำพิธี, สถานที่ทำพิธี, การทำพิธี : การจัดตั้งฮวงซุ้ย การบูชาผีปู่ย่า-ผู้อาวุโส การบูชาผู้ตาย การผูกคอตายขวัญให้ผู้มาร่วมในพิธี การดูแลรักษาผีเพื่อทำนายโชคชะตา การปรุงและเลี้ยงอาหารสำหรับผู้มาร่วมในพิธี การเล่นทาคินหม้อในหมู่ผู้มาร่วมงาน เก็บของ กลับบ้านและรำลาผู้ตาย

ST Lsu ANFR Dessaint, William 2529/1986 "Pérégrinations à travers la littérature orale lissou (domaine tibéto-birman)" in Centre de Recherche sur l'Imaginaire, Itinéraires imaginaires. Université des langues et lettres de Grenoble, pp.13-52.

บทความนี้กล่าวถึงวรรณกรรมปากเปล่าของชาวลีซอ ที่แสดงให้เห็นโลกทัศน์และวิถีชีวิตของกลุ่มชนนี้ ผู้เขียนแบ่งเพลงลีซอออกเป็นประเภทต่างๆ อธิบายถึงลักษณะของเพลง โอกาสการร้องเพลง บทบาทของเพลงในสังคมลีซอ และภาพสะท้อนวิถีชีวิตลีซอที่เห็นได้จาก เพลงเหล่านั้น

ST Lsu ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มูเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้งหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

ST Lsu ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 2507/1964 "Lisu" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven:Human Relations Area Files Press pp.27-30

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะ บริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องลีซอ(Lisu) ผู้เขียนอธิบายลักษณะทางชาติพันธุ์ ภาษา การอพยพและตั้งถิ่นฐาน ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างทางสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ คำอธิบายนี้สั้น กระชับ และตอนท้ายของ เรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ

ST Lsu ANGN เตือนใจ ดีเทศน์ (กุญชร ณ อยุธยา) 2527 คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าลีซอ ลำปาง:โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตชาวเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวลีซอ : ภาษา การแต่งกาย ลักษณะที่อยู่อาศัย โครงสร้างทางสังคม การปกครอง ความเชื่อ การทำมาหากิน จารีตประเพณี ฯลฯ โดยให้ความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวกับวิธีการติดต่อสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ และทำงานกับชาว ลีซอ ผู้เขียนหนังสือนี้เป็นผู้ที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับลีซอมากกว่า 10 ปี

ST Lsu ANGN ประเสริฐ ชัยพิกุลิต 2526 บ้านลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 18 หน้า. (เอกสารโรเนียว)

งานชิ้นนี้อธิบายถึงลักษณะหมู่บ้านและบ้านเรือนของชาวลีซอคือ หมู่บ้าน : ลักษณะ/ที่ตั้ง/ขนาด ศาลา(ศาลาริมทางเข้าหมู่บ้าน ศาลาในหมู่บ้าน) ศาลีประจำหมู่บ้าน สุขลักษณะของหมู่บ้าน ที่ฝังศพคนตาย บ้านเรือน : การเลือกที่สร้างบ้าน ลักษณะบ้าน 2 แบบ(ปลูกคร่อมดินและปลูกยกพื้น) การปลูกสร้างบ้าน แพนผังบ้านและการใช้เนื้อที่ภายใน บ้าน วัสดุที่ใช้สร้างบ้าน พิธีไหว้ผีดิน(ผีที่อยู่ตรงพื้นดินอันเป็นที่ตั้งของบ้าน)

ST Lsu ANTR/ANBL ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์ 2532/1989 "พิธีไหว้ผีดินของชาวลีซอ" ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 104-129

บทความนี้เริ่มด้วยการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชาวลีซอ คือถิ่นกำเนิดเดิมและการกระจายตัวของชาวลีซอ ภาษาลีซอ วัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อ ระบบครอบครัว และการทำมาหากิน จากนั้นบรรยายถึงพิธีไหว้ผีดินของชาวลีซอโดยละเอียด ได้แก่ จุดประสงค์ในการไหว้ วัน-เวลาที่ทำพิธี ผู้ทำพิธี ของที่ใช้ในพิธี ขั้นตอนในการทำพิธี และบทสวดมนต์ ภาษาลีซอในพิธีไหว้ผีดินดังกล่าว

ST Lsu ANTR/ANBL ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์ 2537/1994 "พิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอ" ภาษา และวัฒนธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 หน้า 82-91

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอตามเนื้อหาดังนี้คือ ความสำคัญของผีบรรพบุรุษในสังคมลีซอ, ผีที่ได้รับการเซ่นไหว้ เจ้าภาพผู้จัดพิธี และผู้ทำพิธี, วัน เวลา และโอกาสที่ทำพิธี, สถานที่ทำพิธี, การทำพิธี : การจัดตั้งขวงซ่วย การบูชาผีปู่ย่า-ผู้อาวสุ การบูชาผู้ตาย การผูกคอตายขวัญให้ผู้มาร่วมในพิธี การดูกระดูกไก่เพื่อทำนายโชคชะตา การปรุงและเลี้ยงอาหารสำหรับผู้มาร่วมในพิธี การเล่นหาดินหม้อในหมู่ผู้มาร่วมงาน เก็บของ กลับบ้านและรำลาผู้ตาย

ST Lsu Bib Dessaint, Alain Y. 2514/1971 "Lisu Annotated Bibliography" Behavior Science Notes VI(2), New Haven : HRAF, pp.71-94.

งานชิ้นนี้เป็นบรรณนิทัศน์เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอ ผู้เขียนได้ให้รายชื่อหนังสือและบทความสำคัญที่เกี่ยวกับลีซอ และสรุปเนื้อหา พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานแต่ละชิ้น ความเห็นดังกล่าวนี้มีประโยชน์มาก เพราะ Dessaint เป็นนักวิจัยระดับคุณภาพที่ทำงานวิจัยเกี่ยวกับลีซอมานาน

ST Lsu EC/EG มนัส มณีประเสริฐ 2525/1982 การใช้ประโยชน์ที่ดินชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 18 หน้า. (เอกสารโรเนียว)

งานชิ้นนี้ อธิบายถึงแนวความคิดในการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินของชาวลีซอ ประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน เทคโนโลยีพื้นบ้านสำหรับการจำแนกดิน การใช้แรงงาน และการแบ่งหน้าที่ตามเพศและวัยในงานเกษตรกรรม

ST Lsu ET ทวีช จตุรพฤกษ์ 2538 "พิธีกรรมเพื่อสืบทอดความเป็นชาติพันธุ์ของชาวเขายากจน: การศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าลีซอในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 283 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาเชิงมานุษยวิทยาว่าด้วยการปรับตัวของกลุ่มชาวเขายากจน และมุ่ง

วิเคราะห์พลังของพิธีกรรม ที่ชาวลีซอได้ใช้เป็นเวทีในการนิยามความหมายเพื่อสืบทอด ความเป็นชาติพันธุ์ ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นสำคัญของการปรับตัวของพิธีกรรมคือ 1)การปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ โดยการปรับตัววัฒนธรรมไทยเข้ามาอยู่ในบริบทของวัฒนธรรมลีซอ 2)การตีความสำนึกของชาติพันธุ์ในบริบทใหม่ มีการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของ "อาปาหมุย" หรือศาลผีเสื้อบ้านซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชุมชนของชาวลีซอทั่วไป ให้มีลักษณะทันสมัย 3)การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจซึ่งเกิดขึ้นภายในชุมชนกับรัฐ โดยการกระชับความสัมพันธ์กับตัวแทนของอำนาจรัฐ มีการสร้างศาลาที่พักริมทางไว้เป็นสมบัติ ส่วนรวมเพื่อแสดงตนว่ามีความน่าเชื่อถือ และเป็นการทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม

ST Lsu HL Durrenberger, E. Paul 2513/1970 Further Lisu Curing Ceremonies from A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Bam Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai. Walter Reed Army Institute of Research 48 pages.

งานวิจัยนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมรักษาโรคของชาวลีซอ เช่น พิธีกรรมเรียกขวัญ พิธีกรรมเอาโรคร้ายออกจากตัวผู้ป่วย และพิธีกรรมอื่นๆที่ทำโดยหมอผี

ST Lsu HL เกษร สมพฤกษ์ 2534 พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: ความคิดเห็นของครอบครัวผู้ติดยาและเฮโรอีนที่มีต่อการ ป้องกันและการบำบัดรักษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 53 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอความคิดเห็นของครอบครัวผู้ติดยาและเฮโรอีนที่มีต่อการ ป้องกันและบำบัดรักษาการติดยาและเฮโรอีน ประชากรศึกษาส่วนใหญ่คือการสัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำครอบครัวของผู้ติดยาและเฮโรอีน ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าลีซอที่มีการศึกษาค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยพบว่าครอบครัวทั้งหมดเคยใช้ฝิ่นมาก่อน โดยมีสาเหตุจากการ อยากทดลอง และบางครอบครัวเคยมีโรฝิ่น สำหรับความเห็นส่วนใหญ่ที่มีต่อการป้องกันการติดยา เห็นว่าควรมีการป้องกันไม่ให้ซื้อขายฝิ่นในหมู่บ้าน และควรปรับเปลี่ยนความเชื่อในการใช้ฝิ่นในการรักษาโรค บรรเทาความเจ็บปวด ผ่อนคลายความเครียด และในพิธีกรรม สมาชิกในครอบครัวควรให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้สมาชิกเลิกฝิ่น และได้รับการบำบัดรักษาและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อพบเห็นการเสพยาฝิ่นอีก รวมทั้งให้ความรู้ชาวเขาเรื่องการรักษาโรคที่ถูกต้องโดยการใช้ยาชนิดอื่นที่เหมาะสม

ST Lsu HL รัตนา สุกุมลจันทร์ 2534 พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: สาเหตุการเสพยาของผูติดยาและเฮโรอีนที่ได้รับการบำบัดรักษาในปี 2533 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 75 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาอัตราและสาเหตุการเสพยาของชาวเขาเผ่าลีซอ กระเหรี่ยง ไทยใหญ่ที่ติดฝิ่นและเฮโรอีนที่ได้รับการบำบัดในปี 2533 จำนวน 43 คน ซึ่งใช้การเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ สังเกต และการตรวจปัสสาวะ สาเหตุการเสพยา ส่วนใหญ่พบว่าไม่ค่อยยอมเปิดเผยเหตุผลที่แท้จริง สาเหตุเท่าที่พบคือ สาเหตุทางกาย ทางจิตใจ ทางด้านครอบครัว ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ชนิดของยาเสพติดเปลี่ยนจากฝิ่นมาเป็นเฮโรอีนมากขึ้น และมีการใช้กระบอกและเข็มฉีดยาที่ใช้แล้ว และมีการใช้ร่วมกันวิธีป้องกันคือ ควรหาสาเหตุที่แท้จริงของการเสพยา ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของเฮโรอีน สาเหตุที่เฮโรอีนระบาดเข้าหมู่บ้าน และควรมีการประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันและปราบปรามการซื้อขายเฮโรอีนในหมู่บ้านและลงโทษผู้กระทำผิด

ST Lsu HI Durrenberger, E. Paul 2512/1969 A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Ban Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai - A Case History of Lisu Curing. Walter Reed Army Institute of Research 51 pages

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมการรักษาโรคของชาวลีซอ และให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่อง"โรค" และวิธีการรักษาโรคของชาวลีซอ ผู้วิจัยได้อธิบายถึงขั้นตอนของพิธีกรรมอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิควิธีชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) เรียงลำดับเหตุการณ์ตามเวลาที่เกิดขึ้น

ST Lsu LC Lakana Daoratanahong 2525/1982 A Contrastive Study on Lisu and Thai Phonology M.A.Thesis, Bangkok : Faculty of Graduate Studies, Mahidol University. 149 pages.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลีซอกับภาษาไทยในระดับต่างๆ คือ ทำนองเสียง(Intonation) น้ำหนักคำ/พยางค์(Stress) พยางค์(Syllable) และหน่วยเสียง (Phoneme) : พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ นอกจากนี้ ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการออกเสียง ภาษาไทยของชาวลีซออีกด้วย

ST Lsu LC Lakana Daoratanahong 2537/1994 La culture lissoue à travers les classificateurs dans la vie quotidienne et dans la tradition orale. Unpublished doctoral dissertation, ECOLE DES HAUTES ETUDES EN SCIENCES SOCIALES, Paris, 465 pages.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นงานวิจัยทางด้านมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ คือศึกษาวัฒนธรรมลีซอที่เห็นได้จากลักษณะนามที่ใช้ในชีวิตประจำวันและในวรรณกรรมปากเปล่า วรรณกรรมที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ นิทาน นิยายปรัมปรา บทสวดมนต์ในพิธีไหว้ผี และบทเพลงต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะนามบางคำเป็นคำเก่ามาก มีใช้แต่ในวรรณกรรมปากเปล่าเท่านั้น สำหรับบทบาทที่สำคัญของลักษณะนามได้แก่ บทบาททางด้านภาษาและการสื่อสาร บทบาททางสังคม : แสดงถึงสถานะทางสังคมของผู้ใช้

ชนนาม และสื่อความคิด อารมณ์ มารยาทของผู้ใช้คำ ส่วนบทบาททางด้านวัฒนธรรม ได้แก่การแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ ความเชื่อ ระบบเครือญาติ เทคโนโลยีพื้นบ้าน การติดต่อกับโลกภายนอก ฯลฯ

ST Lsu LC ประเสริฐ ชัยพิกุลิต และทวิช จตุรพฤกษ์ 2531/1988 สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา 43 หน้า. (เอกสารโรเนียว)

งานชิ้นนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อตามประเพณีและวิถีชีวิตของชาวลีซอ ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทดังนี้ : ความเชื่อถือ สื่อสารเกี่ยวกับการเกษตร สื่อเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัย บุคคลที่มีอำนาจในการสื่อแบบดั้งเดิม นิทาน ดนตรี และเพลงของชาวลีซอ

ST Lsu LC/ANGN Fraser, James Outram 2465/1922 Handbook of the Lisu (Yawyin) Language Rangoon : Superintendent, Government Printing.

หนังสือเล่มนี้เป็นคู่มือภาษาลีซอ แม้ว่าภาษาที่ Fraser ศึกษาเป็นภาษาลีซอที่พูดอยู่ในประเทศพม่า แต่ชาวลีซอเหล่านั้นก็ได้อพยพมาเมืองไทยสมัยหลัง หนังสือเล่มนี้นับเป็น หนังสือสำคัญสำหรับผู้สนใจศึกษาภาษาและวัฒนธรรมลีซอ เพราะผู้เขียนได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ วิถีชีวิตและโลกทัศน์ของชาวลีซอด้วย สำหรับส่วนที่เกี่ยวกับภาษา มีคำอธิบายระบบเสียง(พยัญชนะ-สระ-วรรณยุกต์) ไวยากรณ์ และคำที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมลีซอ

ST Lsu SS ประเสริฐ ชัยพิกุลิต 2537 "คณะกรรมการหมู่บ้านกับการพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าลีซอ" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 53 หน้า.

รายงานการวิจัยสรุปว่า ชาวเขาเผ่าลีซอมีโครงสร้างคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นแบบ ฅมับของตนเอง ได้รับความเข้าใจของคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับเรื่องบทบาทและสิทธิหน้าที่ ของตนเองยังมีไม่มากนัก การกระจายอำนาจยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด อำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่กับประธานกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านยังไม่ประทับใจผลงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ศักยภาพของคณะกรรมการฯ สามารถรับรองและดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านได้

ST Lsu SS ปิยนาด แสนศักดิ์ 2532 การศึกษาความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติกับการปรับตัวทางการเมืองในหมู่ชาวลีซอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร 220 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงภายในสังคมเผ่าลีซอเขาค้อ หมู่บ้าน เพชรดำ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับแรงกระตุ้นจากปัจจัยภายนอกสังคม การเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุทำให้เกิดการยอมรับได้โดยง่าย แต่การ เปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง การปกครองกลับเกิดปฏิกิริยาต่อต้าน เนื่องจากเป็นการ เปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับแนวความคิดที่เป็นนาม

ธรรม โดยเฉพาะในสังคมลือชอบ้านเพชรดำเอง ก็มีปัจจัยเกี่ยวกับระบบเครือญาติ เป็นอุปสรรคในการจัดระเบียบทางการเมืองมาตั้งแต่ดั้งเดิมอยู่แล้ว แต่การปรับตัวทางการเมืองของชาวลือชอบ้านเพชรดำไม่ถือว่าเป็นการรับนวัตกรรมทางการเมืองจากสังคมภายนอกที่มีอำนาจเหนือกว่าเข้าไป การปรับตัวนี้เป็นการกระทำร่วมกันทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งฝ่ายราชการและชาวลือชอบ้านเพชรดำเอง ก่อนนี้ชาวลือชอ บ้านเพชรดำยังไม่มีที่ยอมรับการเป็นผู้นำ แต่การได้เห็นตัวอย่างจากหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียง ได้รับจัดตั้งเป็นหมู่บ้านทางการเมือง มีผู้ใหญ่บ้านปกครองหมู่บ้าน ทำให้มีอำนาจในการต่อรอง นำโครงการเข้าพัฒนาหมู่บ้าน รูปแบบทางการเมืองที่เป็นทางการ ที่เคยมองเห็นเป็นนามธรรม เริ่มเปลี่ยนมาเป็นรูปธรรม ชาวลือชอบ้านเพชรดำจึงเกิดความคิดที่จะรับนวัตกรรมทางด้านความคิดในการมีผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนำความเป็นรูปธรรมมาสู่ หรือมีความเจริญทางด้านวัตถุเข้าไปบ้าง

6. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษากะเหรี่ยง (ST Kr)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษากะเหรี่ยงใช้รหัส ST Kr + รหัสทางวิชาการ

ST Kr1 ANBL Fridell, Elmer A. 1956, Baptists in Thailand and the Philippines, The Judson Press, 80 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประวัติของศาสนาคริสต์นิกายแบปติสต์ที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ความสำเร็จอย่างมากในการเผยแพร่ในกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงซึ่งรับคริสตศาสนานิกายนี้มาตั้งแตอยู่ในประเทศพม่าเมื่อ 60 ปีก่อน (ปีที่เขียนหนังสือ) พูดถึงความนิยมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในศาสนา และความชอบของพวกเขาที่จะร้องเพลงของศาสนาคริสต์

ST Kr1 ANBL Haglund, Anna Marie ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Saving Souls in Thailand, วิทยานิพนธ์ ไม่บอกระดับปริญญา, ภาควิชา Social Anthropology, มหาวิทยาลัย Stockholm, โรเนียว, เย็บเล่ม, 66 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้กล่าวถึงบทบาทของหมอสอนศาสนาคริสต์ในในประเทศไทย เปรียบเทียบการรับนับถือศาสนาคริสต์ของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับไทย

ST Kr1 ANBL Hudspeth, J. Edwin 1969, Tribal Highways and Byways : A Church Growth Study in North Thailand วิทยานิพนธ์ Master of Arts in Missions, The Faculty of Fuller Theological Seminary, 363 หน้า มีตารางและแผนภูมิ พร้อมด้วยแผนที่

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ ม้ง ขมุ มูเซอ ละว้า ลีซอ ลัวะ เย้า กะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโปว์ วิทยานิพนธ์นี้ให้ความสำคัญกับบทที่กล่าวถึงกะเหรี่ยงมาก เพราะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นิยมชมชอบรับนับถือศาสนาคริสต์

ST Kr1 ANBL Tongkham Song Saeng, 1964, Demonology among the Karens, วิทยานิพนธ์ เพื่อปริญญาตรีทางเทววิทยา, The Thailand Theological Seminary, Chiangmai, 1964, 20 หน้า, โรเนียว เย็บเล่ม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงผีกะเหรี่ยงชนิดต่างๆ การกระทำบวงสรวงประเภทต่างๆ เทพเจ้าแห่งความตายและผู้ก้นประตูนรก ผีน้ำ ผีเรือน เทพารักษ์ การทำคุณไสยและมนต์ดำประเภทต่างๆ

ST Kr1 ANBL Wood, W.A.R. 1965, Consul in Paradise sixty-nine years in Siam, Suriwong Book Centre, 175 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชีวิตของผู้แต่งซึ่งเป็นกงสุลอังกฤษที่เชียงใหม่ และได้อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 69 ปี ได้กล่าวถึงขนบธรรมเนียมของคนไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ ม้ง เย้า ละว้า ขมุ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ มราบริ ได้กล่าวถึงกะเหรี่ยงในประเทศไทยว่าแยกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเก และตองตู ได้กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพและการแต่งกาย พร้อมทั้งกล่าวด้วยมีกะเหรี่ยงสะกอจำนวนมากที่ถือศาสนาคริสต์ นิกายแบปติสต์

ST Kr1 ANBL ประวิตร โพธิ์อาศน์, 1990, "กะเหรี่ยง : จากผีสู่ศาสนา" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับที่ 14 เล่มที่ 3-4, 1990, หน้า 12-17

กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด มักจะถูกมองจากคนพื้นราบว่า ฟรีเช็กส์ สกปรก และถือผี หากศึกษาระบบความเชื่อของกะเหรี่ยงแล้วจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างตั้งแต่การถือผีแบบดั้งเดิม, ถือผีแบบก้าวหน้า, การนับถือคริสต์ จนกระทั่งการนับถือศาสนาพุทธ

ST Kr1 ANBL ไพโรจน์ เสริมนา, 2523, "พิธีเรียกขวัญของชาวกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 41-43

พิธีเรียกขวัญจะกระทำเมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งในครอบครัวไม่สบาย ชาวกะเหรี่ยงถือว่า เกิดจากการกระทำของผี โดยให้หมอผีเป็นผู้กระทำพิธี

ST Kr1 ANBL สมภพ ลาชโรจน์, 2523, "ความเชื่อเกี่ยวกับ ผี ขวัญ และวิญญาณของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 12-20

กะเหรี่ยงนับถือผีที่สำคัญที่สุดคือ ผีเจ้าที่เจ้าทางจึงมีประเพณีบวงสรวง ปีละ 2 ครั้ง มีความเชื่อเรื่องขวัญที่อยู่ในตัวคนว่าความตายจะเกิดกับบุคคลนั้น ถ้าขวัญละทิ้งตัวบุคคล ความเชื่อเรื่องดังกล่าวมีผลมาจากชีวิตความเป็นอยู่ที่ขัดสน ดังนั้น การทำให้เขาเชื่อต่อการรักษาแผนใหม่จึงเป็นเรื่องที่ขัดต่อธรรมเนียมประเพณีของกะเหรี่ยง

ST Kr1 ANFR Gilmore David (Rev.), 1911, "Karen Folk-lore, I-The Legend of twa-Me-Pa", Burma Research Society's Journal, June 1911, หน้า 75-82

บทความนี้กล่าวถึงนิยายปรัมปราของกะเหรี่ยง เรื่องคุณพ่อเขี้ยวหมู หรือเทาะแมป่า ซึ่งเป็นวีรบุรุษของกะเหรี่ยง ที่ชาวเขียบางคนยังเชื่อว่าจะกลับมาและพาพวกเขาไปอยู่ในดินแดนที่อุดมสมบูรณ์

ST Kr1 ANFR Gilmore David (Rev.), 1911, "Karen Folk-lore, II-The Fall of Man", Burma Research Society's Journal, December 1911, หน้า 36-42

บทความนี้กล่าวถึงนิยายปรัมปราของกะเหรี่ยง เรื่องความผิดพลาดครั้งแรกของมนุษย์ ผู้ชายกับมนุษย์ผู้หญิงคู่แรกของโลก ซึ่งคล้ายกับเรื่องของ Adam และ Eve มาก การที่กะเหรี่ยงมีนิยาย

ปรัมปราหลายเรื่องคล้ายกับในศาสนาคริสต์ที่ปรากฏในหนังสือ Genesis ทำให้หมอสอนศาสนาคริสต์ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนศาสนาชาวกะเหรี่ยง

ST Kr1 ANFR Preecha Chaturaphand, 1971, "The Karens First Out of the Gourd", the Bangkok World, June 19, 1971, หน้า 6-9 มีภาพประกอบ

บทความนี้กล่าวถึงนิยายปรัมปราของกะเหรี่ยงว่าเขาเป็นชนกลุ่มแรกที่ออกมาจากรูน้ำเต้า จึงเป็นพี่อ้ายของคนกลุ่มอื่นทั้งหมด กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยง ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พิธีแต่งงาน ศาสนาและภาวะผู้นำในสังคมกะเหรี่ยง

ST Kr1 ANGN สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2519, ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง, โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร กรุงเทพฯ, 90 หน้า มีบรรณานุกรม มีภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในแง่มุมกว้าง กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและประชากร ลักษณะบุคคล โครงสร้างทางสังคม ประเพณีข้อห้ามและศาสนา เศรษฐกิจ การปกครอง การทหาร การติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอก ข้อพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือ และข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ST Kr1 ANGN Colquhoun, Archibald Ross, (อ่านไม่พบชื่อ), Amongst the Shans, 392 หน้า

หนังสือเก่าเล่มนี้กล่าวถึงการเดินทางไปในดินแดนไทฉาน ในบทที่ห้ากล่าวถึงถิ่นที่อยู่ของกะเหรี่ยงด้วย กล่าวถึงบ้านและวัฒนธรรมประเพณีของไทฉาน หนังสือเล่มนี้มีบทนำโดยศาสตราจารย์ T. de Lacouperie เรื่องถิ่นที่อยู่ดั้งเดิมของไทฉาน และตอนท้ายของหนังสือได้มีบทเสริมอีก 2 ภาค แต่งโดย Holt S. Hallett เรื่องประวัติศาสตร์ของฉานเหนือ และประวัติศาสตร์ของฉานใต้

ST Kr1 ANGN Keyes, Charles F., 1977, The Golden peninsula Culture and adaptation in Mainland Southeast Asia, Macmillan Publishing Co., Inc. 370 หน้า

หนังสือเล่มนี้ในบทที่หนึ่งได้เขียนบรรยายลักษณะวัฒนธรรมดั้งเดิมในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และตอนแรกเริ่มประวัติศาสตร์ โดยยกตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์เซม้งในคาบสมุทรมาลายู กลุ่มชาติพันธุ์จีนในประเทศพม่าตอนเหนือ และกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในประเทศพม่าและประเทศไทย

ST Kr1 ANGN Keyes, Charles F. (editor), 1979, Ethnic Adaptation and Identity The Karen on the Thai Frontier with Burma, Institute for the Study of Human Issues, Philadelphia, 278 หน้า

หนังสือเล่มนี้รวมบทความ 8 บทความของนักวิชาการชาวอเมริกันและญี่ปุ่น กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงทั่วไป สะกอ และคะยา

ST Kr1 ANGN Preecha Chaturaphand, 1971, "The Karens First Out of the Gourd Part II", the Bangkok World, June 26, 1971, หน้า 8-11 มีภาพประกอบ

บทความนี้ต่อกับบทความแรก กล่าวถึงกฎหมายและการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมกะเหรี่ยง ศาสนาและการรักษาโรคแบบดั้งเดิม การทำนาแบบทำแต่เพียงพอกินและการลงไปรับจ้างเป็นแรงงานในเมือง ความสัมพันธ์กับโลกภายนอกและรัฐบาลไทย มีตารางเปรียบเทียบคำภาษากะเหรี่ยงสะกอและกะเหรี่ยงโปว์ 13 คำ

ST Kr1 ANGN Rashid, Mohd. Razha and Pauline H.Walker, 1975, "The Karen people : An Introduction" จากหนังสือเรื่อง Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand (Anthony R. Walker editor), School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, หน้า 87-95

บทความนี้ให้ความรู้ทางมานุษยวิทยาเบื้องต้นเกี่ยวกับกะเหรี่ยง กล่าวถึงประชากรและการกระจาย การแต่งตัว การแบ่งสาขาของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ภาษา การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ การจัดองค์กรทางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น

ST Kr1 ANGN Stern, Theodore 1965, Research Upon Karen in Village and Town, Upper Khwae Noi, Western Thailand, รายงานการวิจัย โรเนียวเย็บเล่ม 23 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงที่กาญจนบุรีว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับไทยอย่างไรบ้าง ข้อมูลที่ใช้ทั้งภาษาและวัฒนธรรม แต่ในรายงานนี้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม

ST Kr1 ANGN จันทบูรณ์ สุทธิ และคนอื่นๆ, 2524, รายงานการสำรวจภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจชาวเขาดอยหัวเสือ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, พ.ศ.2524, โรเนียว เย็บเล่ม 29 หน้า มีตารางและแผนที่

รายงานการสำรวจฉบับนี้ทำเพราะได้รับมอบหมายจากกรมการอำนวยการโครงการอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เพื่อนำผลการสำรวจไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาที่อาศัยอยู่บริเวณดอยหัวเสือ ซึ่งอยู่ในเขตวนอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ให้ภาพรวมโดยทั่วไปของชาวเขาในเขตนี้ซึ่งส่วนมากเป็นม้งและกะเหรี่ยง

ST Kr1 ANGN ประวิตร โพธิอาสน์, 1988, "กะเหรี่ยงกับประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งนับวันจะสาบสูญ" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.12 No.3,4 July-December 1988, หน้า 24-32

เกริ่นนำสภาพและสังคมวัฒนธรรมทั่วไปของกะเหรี่ยง (ความเชื่อ, เศรษฐกิจ, ครอบครัว, ปกครอง, การศึกษา และวิทยาศาสตร์) ซึ่งต่อมาวัฒนธรรมเหล่านี้เริ่มแปรเปลี่ยนไป จากเคยนับถือผีก็ลด

น้อยลง สังคมจึงุ่นวาย การแต่งกายเริ่มมีวัฒนธรรมเมืองครอบงำ อาหารสำเร็จรูปแทนที่ อาหาร ธรรมชาติ ทั้งนี้สาเหตุหลักมาจากความเจริญทางวัตถุ เอกลักษณ์ดั้งเดิมจึงลดหายลงด้วย

ST Kr1 ANGN ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2521, "เกิดเป็นกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 2 เล่มที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2521, หน้า 11-14

กะเหรี่ยงมี 4 เผ่า สะกอ ไป ชาว บะเว (แดง) และตองสุ (ดำ) สถานภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่เดิมการเรียนรู้ได้จากบุคคลใกล้ชิด ส่วนใหญ่นับถือผี ทำกินแบบเลี้ยงตนเอง ผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้านมัก เป็นหมอผี เมื่อมีสถานการณ์นิยมใช้บทเพลงขับกล่อม

ST Kr1 ANGN ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2527, "กะเหรี่ยงสายใยแห่งไมตรี" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัย ชาวเขา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2527, หน้า 11-15

เป็นการแนะนำวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของกะเหรี่ยงโดยทั่วไป แก่นักท่องเที่ยวที่จะแวะเยี่ยม บ้านกะเหรี่ยง เพื่อป้องกันการผิดผีหรือจาริตนั้เอง เช่น ไม่ควรอยู่ตามลำพังกับหนุ่มสาวกะเหรี่ยง จะ ขึ้นบ้านกะเหรี่ยงต้องเสียผีก่อน เป็นต้น

ST Kr1 ANGN ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2527, "กะเหรี่ยง : ด้วยความเสียใจ" วารสารข่าวสารสถาบัน วิจัยชาวเขา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2527, หน้า 55-58

อีกมุมหนึ่งที่สังคมมองพฤติกรรมของกะเหรี่ยงในแง่ลบ "โง่ หรือ ล้าหลัง เช่นการถือผี หากใคร ทำผิดกฎย่อมหมายถึงการผิดผีด้วย ขณะเดียวกันผู้หญิงควรเรียนรู้เรื่องทอผ้า ผู้ชายเรียนรู้เรื่องจักสาน และมีคำพังเพยเปรียบเทียบการใช้ชีวิตกะเหรี่ยง หากมองในมุมกลับสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งล้าหลัง หรือ มงายแต่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสงบสุขมากกว่า

ST Kr1 ANGN เมืองพล เมฆเมืองทอง, 2518, กะเหรี่ยงที่บ้านเลโคะ ตำบลแม่ยาวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, สารนิพนธ์ เสนอต่อศูนย์บัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียว เย็บ เล่ม, 70 หน้า, มีแผนที่ 1 แผ่น

สารนิพนธ์เล่มนี้ในตอนแรก (หน้า 1-11) กล่าวถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่สะเรียงโดย สังเขป ในภาคที่สี่ (หน้า 11-30) กล่าวถึงเรื่องกะเหรี่ยงโดยทั่วๆ ไป และกล่าวถึงประเพณีต่างๆ และการเลี้ยงผี ในภาคที่ห้า (หน้า 31-60) กล่าวถึงกะเหรี่ยงที่บ้านเลโคะอย่างละเอียดในแทบทุกแง่มุม ตอนสุดท้ายกล่าวถึงปัญหาของกะเหรี่ยงหมู่บ้านเลโคะ และเสนอแนะวิธีแก้ไข

ST Kr1 ANGN ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "กะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 8 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงสาขาต่างๆ การกระจายของกะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ประวัติของการอพยพเข้ามาในประเทศไทย ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับชนกลุ่มอื่น ลักษณะทางกายภาพและการแต่งตัวของกะเหรี่ยง ภาษา การตั้งบ้านเรือน เศรษฐกิจ ระเบียบของสังคม ระเบียบการปกครอง ศาสนา

ST Kr1 ANGN ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1969, The Karen Tribal Group of Thailand, SYOP Intelligence Notes, Target Analysis Section, Psychological Operations GP, No.100, 14 May, 1969, โรเนียว, เย็บเล่ม, 22 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงถิ่นที่อยู่พร้อมด้วยแผนที่ของกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย จำนวนประชากร ภาษา ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม การแต่งกาย การตั้งถิ่นฐาน โครงสร้างทางสังคม การสืบสายตระกูล การเกิดและการเลี้ยงดูเด็ก การแต่งงาน การหย่าร้าง การตายและพิธีศพ สถานภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ศาสนาและความเชื่อ ยาและโภชนาการ การรื่นเริงหย่อนใจ ฯลฯ

ST Kr1 ANOT Anan Ganjanapan, 1987, "Land Tenure in Thailand", paper presented at the International Conference Thai Studies in ASEAN : State of the Art, September 21-23, 1987, Organized by Thai Khadi Research Institute, Thammasat University, Bangkok, โรเนียว, มีบรรณานุกรม, 20 หน้า

บทความนี้แสดงว่าปัญหาเรื่องชาวเขา (การปลูกฝิ่น การตัดไม้ทำลายป่า การอพยพเข้ามาเดิมจากต่างประเทศ ฯลฯ) เป็นปัญหาที่ซับซ้อนและละเอียดอ่อน บทความได้ใช้ตัวอย่างจากกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่กิ่งอำเภอป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่ และได้ศึกษากรอบความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน

ST Kr1 ANOT เมืองพล เมฆเมืองทอง, 2518, กะเหรี่ยงที่บ้านเลโคะ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, สารนิพนธ์ เสนอต่อศูนย์บัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียว เย็บเล่ม, 70 หน้า, มีแผนที่ 1 แผ่น

สารนิพนธ์เล่มนี้ในตอนแรก (หน้า 1-11) กล่าวถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและอำเภอแม่สะเรียงโดยสังเขป ในภาคที่สี่ (หน้า 11-30) กล่าวถึงเรื่องกะเหรี่ยงโดยทั่วไป และกล่าวถึงประเพณีต่างๆ และการเลี้ยงผี ในภาคที่ห้า (หน้า 31-60) กล่าวถึงกะเหรี่ยงที่บ้านเลโคะอย่างละเอียดในแทบทุกแง่มุม ตอนสุดท้ายกล่าวถึงปัญหาของกะเหรี่ยงหมู่บ้านเลโคะ และเสนอแนะวิธีแก้ไข

ST Kr1 ANTJ สารณี ศิลา, 1992, "หนึ่งคิ-มัดหมี่กะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.16 No.12 January-June 1992, หน้า 41-47

หนึ่คิ คือผ้าถุงมัดหมี่ที่ผู้หญิงกะเหรี่ยง ใช้สวมเวลาแต่งงาน และจะยกให้เป็นมรดกตกทอดต่อๆไป เป็นการทอผ้าโดยใช้ด้ายซึ่งให้ดั่ง แล้วแยกเป็นก้ำๆ มัดลาย 6 ก้ำ นิยมใช้สี น้ำตาลสนิม ลายมีลายพื้นฐาน คือ ลายคดไปคดมา ลายวงตา ลายปากนก และลายปักมีเส้น

ST Kr1 ANTR สารภี ศิลา และวิเชียร คชานันต์, 2530, การแต่งงานของกะเหรี่ยง รายงานการวิจัยโครงการผลิตสื่อทางโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับวงจรชีวิตชาวเขา สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, โรเนียว, เย็บเล่ม, 15 หน้า

รายงานการวิจัยนี้ไม่พบว่ากล่าวถึงพิธีการแต่งงานของกะเหรี่ยงสะกอหรือโป กล่าวรวมกันไป โดยบอกว่าประเพณีของสะกอและโปคล้ายคลึงกัน พรรณนาถึงการเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การสู่ขอ การกำหนดวันทำพิธี พิธีแต่งงาน ที่อยู่อาศัยหลังพิธีแต่งงาน ม่ายและการหย่าร้าง ข้อห้ามข้อนิยมสำหรับพิธีแต่งงาน

ST Kr1 ANTR สารภี ศิลา, 2539, "ประเพณีแต่งงานของกะเหรี่ยง", ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ราย 3 เดือน ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2539, หน้า 18-28

กล่าวถึงงานประเพณีการแต่งงานของชาวกะเหรี่ยง ตั้งแต่การเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว จนถึง การเลือกคู่ครองโดยยึดความพึงพอใจส่วนตัวเป็นสำคัญ เมื่อตกลงกันแล้วพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะไปเจรจากับพ่อแม่ฝ่ายชาย กำหนดวันทำพิธี ซึ่งส่วนใหญ่จะตรงกับฤดูว่างงาน จากนั้นก็จะมีพิธีการต่างๆ เช่น ต้มเหล้าไว้ใช้ในวันพิธีจนถึงวันงาน เมื่อแต่งงานแล้วคู่บ่าวสาวจะอยู่ที่บ้านเจ้าสาว อย่างน้อย 1 ปี จึงจะย้ายไปสร้างอยู่ตามลำพังได้ ในกรณีที่ใครคนใดคนหนึ่งเสียชีวิตลง คนที่ยังอยู่จะเป็นม่าย การแต่งงานใหม่จะไม่ค่อยมี

ST Kr1 ANTR Kunstadter, Peter, 1972, "Spirits of Change Capture the Karens", National Geographic, February 1972, หน้า 267-284, มีภาพประกอบ

บทความนี้กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านลายเกากีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวถึงพิธีกรรมต่างๆ ที่ชาวกะเหรี่ยงปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในยามเจ็บไข้และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการเพาะปลูก การเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็วเพราะแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย วิถีชีวิตที่กำลังจะเปลี่ยนไป เพราะความเบื่อหน่ายของคนรุ่นหลังที่จะทำพิธีเลี้ยงผี

ST Kr1 ANTR McMahon, A.R. 1878, The Karens of the Golden Chersonese, London : Harrison, 1878, 423 หน้า มีแผนที่ และภาพประกอบ

หนังสือเก่าเล่มนี้ให้รายละเอียดทางประเพณีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงซึ่งได้จากงานเขียนของ

หมอสอนศาสนาและจากการสังเกตของผู้เขียนเอง บทที่กล่าวถึงการศึกษา (หน้า 71-81) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของกะเหรี่ยงในสมัยก่อน

ST Kr1 ANTR คริสทีน่า ฟิงค์, 1993, "การดูของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.17 No.1,2 January-June 1993, หน้า 40

การดู คือการเสกคาถาอาคมเอาของเข้าท้องคนที่เราไม่พอใจ ขณะเดียวกันย่อมผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่คนกะเหรี่ยงด้วย โดยพวกเขาไม่กลัววิวาทกัน เพราะกลัวการดูใส่กันหรือแม้แต่คนเมืองเองก็ไม่กล้าทะเลาะกับพวกเขา

ST Kr1 ANTR สมเกียรติ จำลอง และจันทบูรณ์ สุทธิ, 1989, กะเหรี่ยงโปว์ และวัน เดือน ปี : กรณีจังหวัดอุทัยธานี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 13 ฉบับที่ 3-4 กรกฎาคม-ธันวาคม 1989 หน้า 1-28

กะเหรี่ยงกลุ่มย่อยโปว์ ในเขตพื้นที่อุทัยธานี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี รับเอาวัฒนธรรมบางอย่างมาจาก มอญ เช่นการนับวัน เดือน ปี โดยใช้การนับรอบแบบ 7 วัน เป็น 1 รอบ นิยมเรียกชื่อวันที่ 7 เป็นภาษามอญ และจากอิทธิพลของพุทธศาสนาทำให้มีการนับวันแบบจันทรคติเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งนับเอาขึ้นแรม 15 ค่ำ เป็นวันหยุดทำงาน กะเหรี่ยงใช้เดือน 3 เป็นเดือนเริ่มต้นของปี พบว่ากะเหรี่ยงมีกิจกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจตลอดทั้งปีจึงน่าจะนำโครงการต่างๆ เข้าไปพัฒนาให้สอดคล้องกับวันหยุด และการใช้แรงงานตามจารีตของกลุ่มกะเหรี่ยง

ST Kr1 ANTR มงคล จันทน์บำรุง, 2538, "พ่อค้ากับนักบุญ : จิตสำนึกของเขากับกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบรอบ 30 ปี สถาบันวิจัยชาวเขา 21 ตุลาคม 2538, หน้า 66-75

เปรียบเทียบวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชาวเขากับกะเหรี่ยงว่าเขามีจิตสำนึกเหมือนพ่อค้า มุ่งแสวงหาความร่ำรวยของครอบครัว และเครือญาติ นิยมชีวิตหรูหรา ส่วนกะเหรี่ยงมีจิตสำนึกเหมือนนักบุญที่แสวงหาความสงบสุขในชีวิต

ST Kr1 ANTR สมภพ ลาขโรจน์, 2521, "การร่วมวงสุราในสังคมกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2521, หน้า 40-42

การดื่มเหล้าของกะเหรี่ยงจะแบ่งแยกออกเป็นเพศ กลุ่ม และลำดับความสำคัญทางอายุ แยกที่ ได้รับเชิญจะไม่มีสิทธิรินเหล้าใส่จอกตัวเอง และต้องจิบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จากนั้นต้องส่งต่อไปให้คนในวงดื่มให้ทั่วถึงกัน เมื่อเหล้าในจอกจนจะหมดจะต้องจอกเหล้ากลับไปยังเจ้าของจอกเหล้าเพื่อดื่มที่เหลือให้หมดจึงส่งแก้วเปล่าไปให้เจ้าของบ้านเพื่อรินเหล้าส่งให้คนอื่นต่อไป

ST Kr1 EC Bruneau, Michel, 1980, Recherches sur l'organisation de l'espace dans le Nord de la Thaïlande, These presentee devant l'Universite de Paris IV, le 10 Juin 1977, Librairie Honore Champion, 7 Quai Malaquais, Paris, 1044 หน้า แบ่งเป็น 2 volumes, มีภาคผนวก, เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสนอต่อมหาวิทยาลัยปารีส 4 เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในภาคเหนือของประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบใหญ่ คือ แบบอย่างการใช้ที่ดินในที่ราบและแบบอย่างการใช้ที่ดินบนภูเขา แบบแรกแบ่งออกเป็น 3 แบบย่อย คือ 1) การใช้ที่ดินแบบคนเมืองทางเหนือ คือมีการกันเหมืองฝายแล้วทำนา 2) การใช้ที่ดินตามแบบคนภาคกลางทำนา 3) การใช้ที่ดินตามแบบคนภาคกลาง ปลูกพืชเศรษฐกิจ แบบหลังแบ่งออกเป็น 3 แบบย่อยคือ 1) การใช้ที่ดินเพื่อปลูกเมี่ยง 2) การใช้ที่ดินตามแบบละว้าและกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นการทำไร่ข้าวในที่สูงและมีการปล่อยที่ดินให้พักเพื่อฟื้นคืนความสมบูรณ์ 3) การใช้ที่ดินตามแบบม้ง เพื่อการปลูกฝิ่น วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาทั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมวิทยา

ST Kr1 EC Charas Suwanwela and others, 1978, Opium Use and Dependence in Hill Tribe Villages in Thailand, Paper presented at the Conference on Opium Production, Trade and Use in the Golden Triangle, April 3-7, 1978, Philadelphia, U.S.A., Technical Report DH-6/78, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, The Somsong Press Bangkok, 17 หน้า มีแผนที่

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงพฤติกรรมการผลิตฝิ่น ค้าฝิ่น และเสพฝิ่นในหมู่บ้านชาวเขาในประเทศไทย ยกกรณีตัวอย่างบ้านแม่สุข อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านของม้งและกะเหรี่ยง

ST Kr1 EC Chupinit Kesmanee & John McKinnon, 1986, Instruments and Facts : Research, Development and State Formation in the Highlands, paper presented in Thai to Lannathai Conference, Chiangmai, 22-24 August, 1986, มีบรรณานุกรมและภาคผนวก 44 หน้า

บทความนี้เป็นบรรณนิทรรศงานวิจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย มีรายงานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงด้วย

ST Kr1 EC Cohen, Paul T., 1984, "Opium and the Karen : A Study of Indebtedness in Northern Thailand", Journal of Southeast Asian Studies, Vol.XV, No.1, March 1984, หน้า 150-165

บทความนี้กล่าวถึงภาคเหนือของประเทศไทย ระบบเศรษฐกิจระหว่างกะเหรี่ยงและม้ง และพ่อ

คำย่อ ประวัติของการค้าฝิ่น การที่กะเหรี่ยงไปรับจ้างเป็นแรงงานของม้งในไร่ฝิ่น การตกเป็นหนี้ของชาวกะเหรี่ยงทั้งการเป็นหนี้เงินและหนี้ข้าว ตอนท้ายกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น

ST Kr1 EC Edwards, Franklin, 1972, "Thai-Burma Trade", วารสาร Business in Thailand, December 1972 หน้า 23-30 มีภาพประกอบ

บทความนี้กล่าวถึงการลักลอบค้าของเถื่อนในบริเวณชายแดนไทย-พม่า ที่ด่านพระเจดีย์สามองค์ บทบาทของกะเหรี่ยง กล่าวว่าการค้านี้ทำให้คนกะเหรี่ยงมีเงินซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์สำหรับรบกับพม่า

ST Kr1 EC Hamilton, James W., 1965, "Kinship, Bazaar, Market : The Karen Development of a Dual Economy as an Aspect of Modernization", Paper presented at the Annual Meetings of the Association for Asian Studies, ถ่ายเอกสาร เย็บเล่ม 14 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการพัฒนาของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง การเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบการตลาดของไทย

ST Kr1 EC Hamilton, Jane 1970, "The Hill Tribes, Islands in the Middle of Opium, Guns and Politics", Bangkok World, August 16, 1970

บทความสั้นๆ นี้กล่าวถึงปัญหาของชาวเขาเรื่องการปลูกฝิ่นและเรื่องที่พวกเขาตกอยู่ระหว่างการต่อสู้รุนแรงของประเทศมหาอำนาจ มีภาพชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและม้งหลายภาพ

ST Kr1 EC Hinton, Peter 1968, "Shifting Cultivation in Northern Thailand", Standard International January 29, 1968

ผู้แต่งซึ่งเป็นทีปักษ์าศูนย์วิจัยชาวเขาได้บรรยายถึงการทำให้เลื่อนลอยบนภูเขาภาคเหนือของประเทศไทย ในกลุ่มชาวเขาเผ่าต่างๆ เช่น กะเหรี่ยง ม้ง กล่าวถึงประวัติการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา

ST Kr1 EC Iijima, Shigeru 1965, "Cultural Change among the Hill Karens in Northern Thailand", Asian Survey, Vol.V, No.8, August, 1965, หน้า 417-423

บทความนี้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในประเทศไทย กล่าวถึงการเปลี่ยนจากไร่เลื่อนลอยมาเป็นปลูกข้าวแบบปักดำ ซึ่งเริ่มเมื่อประมาณ 60-70 ปีมาแล้ว และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นผลจากนั้น

ST Kr1 EC Iijima, Shigeru 1985, "The Significance of Wet Rice Cultivation for Swidden Cultivators : The Case of the Karens" ลงในวารสาร East Asian Cultural Studies volume XXIV, March 1985, pp.93-98,

บทความสั้นๆ นี้วิเคราะห์บทบาททางสังคมและวัฒนธรรมที่การทำนาแบบปักดำ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงซึ่งเคยเป็นกลุ่มที่ปลูกข้าวโดยใช้วิธีทำไร่เลื่อนลอยมาก่อน แล้วต่อมาปรับวิธีการทำนาแบบปักดำโดยทำตามคนไทย

ST Kr1 EC Jorgensen, S.B., 1980, "Forest People in a World of Expansion", Transactions of the Finnish Anthropological Society, No.2, 1980, หน้า 77-96

บทความนี้กล่าวถึงการทำไร่เลื่อนลอยและการทำป่าไม้ในเอเชียอาคเนย์ กล่าวถึงการทำป่าไม้สักในสมัยอาณานิคมของอังกฤษที่บริเวณตะนาวศรี ผลที่กระทบประเทศไทย กล่าวถึงบริษัทฝรั่งที่รับทำสัมปทานป่าไม้แล้วจ้างกะเหรี่ยงและช้างของกะเหรี่ยงเป็นแรงงานในการทำอุตสาหกรรมป่าไม้

ST Kr1 EC Keen, F.G.B., 1976, "Shifting cultivation in North Thailand" หน้า 49-68 จากหนังสือเรื่อง Man and the Environment Regional Perspectives, Longman, 1976,

บทความนี้กล่าวถึงการทำการเกษตรกรรมด้วยวิธีโค่นเผาป่าระบบนิเวศน์ ประชากรที่เพิ่มขึ้น และการเสียความสมดุลในระบบนิเวศน์ กล่าวถึงชาวเขา 6 เผ่าที่ทำการเกษตรกรรมแบบนี้ในภาคเหนือของไทย ได้แก่ กะเหรี่ยง ม้ง เย้า มูเซอ ลีซอ และอีก้อ กล่าวถึงกะเหรี่ยงก่อนข้างละเหยียด พูดถึงคนไทยและกระบวนการพัฒนาที่เข้าไปในหมู่บ้านชาวเขา ยกตัวอย่างบริเวณดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีกะเหรี่ยงอยู่ในบริเวณความสูง 950-1300 เมตรจากระดับน้ำทะเล และมีม้งอยู่สูงขึ้นไปกว่านั้น

ST Kr1 EC Kunstadter, Peter และ E.C.Chapman, 1970, "Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand" บทความเสนอใน International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National Development Department of Land Development, October 1970 หน้า 145-166

บทความนี้กล่าวถึงการปลูกพืชโดยหมุนเวียนเปลี่ยนสถานที่ปลูกไปแต่ละปี และทิ้งไร่เก่าให้กลับฟื้นความสมบูรณ์ขึ้นมาใหม่ กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ละว้าและกะเหรี่ยงว่าทำการกลสิกรรมด้วยวิธีนี้ กล่าวถึงปัญหาเรื่องประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้ที่ดินไม่พอ ปัญหาการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ST Kr1 EC Kunstadter, Peter, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, "Subsistence Agricultural Economics of Lua' and Karen Hill Farmers of Mae Sariang District, Northwestern Thailand", Paper prepared for Symposium on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, โรเนียว, เย็บเล่ม, 61 หน้า,

บทความนี้เป็นการบรรยายเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบกลสิกรรมพอเลี้ยงตัวได้ของชาวละว้า (ที่

เขียนว่า Lua' ความจริงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาละว้า) 233 คน ในหมู่บ้านป่าแป๋ และชาวกะเหรี่ยง 183 คน ในหมู่บ้านเลกอติ (แม่อุ้มลองน้อย) อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค้นคว้าใน ปี พ.ศ. 2510-2511 สถานะการณ์ทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านทั้งสองแห่งกำลังเลวลง พร้อมกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และความต้องการเงินสดเพิ่มขึ้น ประชากรของทั้งสองหมู่บ้านไม่สามารถดำรงชีพได้จากผลิตผลของข้าวที่ปลูกแต่เพียงอย่างเดียว แต่การยังชีพขึ้นอยู่กับเงินค่าจ้างที่ได้มาจากที่อื่นด้วย

ST Kr1 EC Ministry of Agriculture and Cooperatives, 1970, Promotion of Livestock Production in the Highlands of Northern Thailand, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงการใช้ที่ดินในหมู่ชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย การเลี้ยงสัตว์และพฤติกรรมในการบริโภคเนื้อสัตว์ จำนวนสัตว์เลี้ยง การเลี้ยงสัตว์ของกะเหรี่ยงและละว้า การเพิ่มพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ และสุขวิทยาในการเลี้ยงสัตว์ ท้ายรายงานมีข้อเสนอแนะ

ST Kr1 EC Renard, Ronald D., 1986, "The Intergration of Karens in Northern Thai Political Life During the Nineteenth Century", in Anuson Walter Vella edited by Ronald D. Renard, Southeast Asia Papers, Center for Asian and Pacific Studies, University of Hawaii at Manoa, pp.229-249

บทความทางประวัติศาสตร์นี้กล่าวถึงการอพยพของกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทยซึ่งส่วนมากเข้ามาในสมัยราชวงศ์ของพระเจ้าอลองพญาในสมัยของพระเจ้ากาวิละเชียงใหม่ได้กวาดต้อนชาวกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทยไว้ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ บทความนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงตามที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ กล่าวถึงบทบาทของกะเหรี่ยงในอุตสาหกรรมการค้าชุง

ST Kr1 EC ชอบ คชอนันต์ (ดร.) และพินิจ พิษยกุลป์, 2523, รายงานเบื้องต้นผลการศึกษาธนาคารข้าวของกะเหรี่ยงและคนเมืองในภาคเหนือของประเทศไทย, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, โรเนียว เย็บเล่ม, 40 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยลักษณะทั่วไปของธนาคารข้าว ประวัติการจัดตั้งธนาคารข้าวในหมู่บ้านคนเมืองและธนาคารข้าวในหมู่บ้านกะเหรี่ยง โครงสร้างของธนาคารข้าวระเบียบกฎเกณฑ์ในการดำเนินงานธนาคารข้าว กรรมการบริหาร การยืม การส่งคืนและดอกเบี้ย ผลพลอยได้จากการตั้งธนาคารข้าว ในตอนท้ายของรายงานมีข้อเสนอแนะ

ST Kr1 EC ชัยฤกษ์ ไตลังคะ, 2526, บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการยอมรับนวัตกรรมในการทำนาของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ.2526, 66 หน้า

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการสำรวจเบื้องต้นที่หมู่บ้านเมืองงาม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความถี่ในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการทำชาวนาค้า และการสื่อสารระหว่างบุคคลมีบทบาทสำคัญในการทำให้ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงยอมรับนวัตกรรมการทำนาค้า

ST Kr1 EC ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2521, "ปากท้องของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2521, หน้า 47-49

วัฏจักรการทำมาหากินของชาวกะเหรี่ยง 12 เดือน คือ ม.ค. เข้าป่าล่าสัตว์ แสวงหาที่ทำไร่ ก.พ. ปลูกข้าว / พันไร่ ถางไร่ มี.ค. ปลูดยี่สิบไร่ให้แห้งสนิท เม.ย. เผาไร่ / หยอดข้าวไร่ พ.ค. หาดิน / ทำไร่ไร่ข้าว มิ.ย. ถางหญ้าไร่ข้าว / ดำนา / เก็บหน่อไม้ ก.ค. ทำนาขั้นบันได / เก็บข้าวโพด / จับกบเขียดมาเป็นอาหาร ส.ค. ช่วงฝนตกหนัก / ปลูกยาสูบ / คายหญ้า ก.ย. ข้าวเริ่มตั้งท้อง ออกรวง ต.ค. ข้าวสุก พ.ย. เก็บข้าว ธ.ค. ขนข้าว / ปลูกผักสด

ST Kr1 EC ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2522, "กะเหรี่ยงในแม่แจ่มตะวันออก" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2522 หน้า 51-55

สภาพสังคมยังคงมีความเป็นอยู่แบบเดียวกับกะเหรี่ยงทั่วไป ตามป่าคือ ข้าวไม่พอกิน โรคภัยเบียดเบียน ไม่มีถนน ขาดความรู้ที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่

ST Kr1 EC มงคล จันทน์บำรุง และจิระ ประจักษ์, 2527, การศึกษาภาวะตลาดของผลผลิตการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เขตพื้นที่โครงการพัฒนาการเกษตรบนที่สูงเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น ลุ่มน้ำแม่ลำน้อยตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2527, โรเนียว เย็บเล่ม, 54 หน้า

รายงานการวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาวะการผลิตและการตลาดผลผลิตการเกษตรใน 9 หมู่บ้านในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง 7 หมู่บ้าน หมู่บ้านละว้า 2 หมู่บ้าน ศึกษาภาวะการผลิตของพืชส่งเสริมเช่นพืชผักสวนครัว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง กระเทียม ศึกษาการใช้ที่ดิน การใช้แรงงาน วัสดุอุปกรณ์การเกษตร และประสิทธิภาพในการผลิต

ST Kr1 EC ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "การทำนาของพวกกะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 8 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการทำนาของพวกกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การทำนาแบบท่อน้ำ การทำไร่เลื่อนลอย กล่าวถึงความเป็นอยู่ทางสังคม ภาษาและการศึกษา

ST Kr1 EC ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "การทำนาของพวกกะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 8 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการทำนาของพวกกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การทำนาแบบทดน้ำ การทำไร่เลื่อนลอย กล่าวถึงความเป็นอยู่ทางสังคม ภาษาและการศึกษา

ST Kr1 EC ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1968, "Land Reforms Cure, Wastage", Modern Asia Vol.2, No.3, หน้า 33-34 Hong Kong, May-June 1968

บทความนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงว่าเป็นผู้ก่อปัญหาการทำงานทรัพยากรธรรมชาติด้วยการทำการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย ความพยายามที่จะแก้ไข และการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาใน ค.ศ. 1965

ST Kr1 EC ศรีศักร วัลลิโภดม, 2529, "ลัวะ ละว้า และกะเหรี่ยงของเผ่าในที่สูงกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ-การเมืองกับรัฐในที่ราบ" วารสารเมืองโบราณ Vol.12, No.1, มกราคม-มีนาคม 2529 เขียนเป็นภาษาไทยและอังกฤษ

บทความนี้ศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ-การเมืองระหว่างกลุ่มชนในที่ราบและที่สูง โดยศึกษาความสัมพันธ์ของคนสองกลุ่มนี้ในอดีต เหตุผลที่ทำให้มีความสนใจในเรื่องนี้คือการพบแหล่งโบราณคดีบนเทือกเขาทางตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำปิง ตั้งแต่เขตจังหวัดกำแพงเพชร ตาก และเชียงใหม่ ชนกลุ่มที่ผู้วิจัยเรียกในบทความนี้ว่าลัวะนั้นคือชนกลุ่มที่นักภาษาศาสตร์เรียกว่าผู้พูดภาษาลัวะ

ST Kr1 ED McMahon, A.R. 1878, The Karens of the Golden Chersonese, London : Harrison, 1878, 423 หน้า มีแผนที่ และภาพประกอบ

หนังสือเก่าเล่มนี้ให้รายละเอียดทางประเพณีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงซึ่งได้จากการเขียนของหมอสอนศาสนาและจากการสังเกตของผู้เขียนเอง บทที่กล่าวถึงการศึกษา (หน้า 71-81) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของกะเหรี่ยงในสมัยก่อน

ST Kr1 ED ชนิดา รัชพลเมือง, กรรณิการ์ สัจกุล, รัตนา ตุงคสวัสดิ์ และพชรวรรณ จันทรางศุ, 2531, การศึกษาของชาวไทยใหญ่ จีนฮ่อ ลัวะ และกะเหรี่ยง : การศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไม้ลุงชน บ้านถ้ำ บ้านกองลอย และบ้านผาแตก รายงานผลการวิจัย ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 163 หน้า

รายงานการวิจัยนี้ได้สำรวจและเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการศึกษาในและนอกโรงเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในหมู่บ้านที่กล่าวไว้ในชื่อรายงานการวิจัย เน้นการศึกษาเอกสารและการออกสำรวจภาค

สนามซึ่งทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางการ ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนในกลุ่มที่ศึกษา

ST Kr1 ED ทศนีย์ ไสยกิจ (ดร.), 2513, "ปัญหาการศึกษาที่บ้านดอยสูง", โครงการประกาศนียบัตร อาสาสมัครชั้นบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียวเย็บเล่ม 20 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาการศึกษาของกะเหรี่ยงที่บ้านดอยสูง ถึงอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัญหาการขาดแคลนครู ครูไม่ตั้งใจสอน ซึ่งชาวกะเหรี่ยงร้อนใจต่อปัญหาและต้องการแก้ไข มีตารางแสดงความสามารถพูดภาษาไทยได้ของเด็กกะเหรี่ยงแยกตามเพศ

ST Kr1 EG สินธุ์ สโรบล, 2531, ทศนคติของเกษตรกรต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำบนที่สูงในบริเวณโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ รายงานผลการวิจัยฉบับที่ 35 มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2531, 98 หน้า

งานวิจัยนี้ศึกษาถึงวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำบนที่สูง โดยเฉพาะในบริเวณโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรชาวไทยเหนือ และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่มีต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนศึกษาสภาพเศรษฐกิจ การเกษตรและมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ งานวิจัยนี้เก็บตัวอย่างจาก 11 หมู่บ้านในบริเวณลุ่มน้ำแม่แจ่ม

ST Kr1 EG Bruneau, Michel, 1967, "Village Karen du Nord-Ouest de la Thaïlande : Etude Géographique", Bulletin de la Section de Géographie, Tome LXXIX, Année 1966, Paris Bibliothèque Nationale, หน้า 25-41 เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส

บทความนี้กล่าวถึงหมู่บ้านกะเหรี่ยงที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน กล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ประชากร การทำงานในรอบปีกิจกรรมของชาวกะเหรี่ยง ลักษณะทางเศรษฐกิจของการทำนาแบบขั้นบันได ลักษณะทางสังคมของชาวกะเหรี่ยง

ST Kr1 EG Jacques Amyot and others., 1980, Khwae Yai Ecological Reconnaissance, social Science Sector, (Revised Edition), สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียว เย็บเล่ม, 44 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงระบบนิเวศของแควใหญ่ ซึ่งเริ่มต้นที่จังหวัดตากลงมา จังหวัดกาญจนบุรี จนสมทบกับแม่น้ำแม่กลอง กล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของคนในพื้นที่ มีกลุ่มชาติพันธุ์ขมุและกะเหรี่ยงอยู่ในบริเวณนี้เป็นเวลานานมาแล้ว กล่าวถึงการตั้งหมู่บ้านแบบต่างๆ การถือครองที่ดิน ระบบ

เศรษฐกิจ พืชที่ปลูกทัศนคติของชาวบ้านที่มีต่อโครงการแกวใหญ่ และการที่เขาจะต้องอพยพย้ายถิ่น การจ่ายเงินทดแทนให้ในการอพยพโยกย้าย ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ST Kr1 EG Mischung, Roland 1986, Environmental "Adaptation" Among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study, รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, โรเนียว, เย็บเล่ม, 135 หน้า

รายงานการวิจัยนี้แสดงผลการวิจัยภาคสนามที่ได้ทำในบริเวณดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่าง ค.ศ 1982-1985 เปรียบเทียบการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของชาวกระเหรี่ยงและชาวม้ง การวิจัยนี้ได้กล่าวถึง ประวัติของหมู่บ้าน ประชากรและโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและกรอบความคิดที่ชนกลุ่มชาติพันธุ์นี้มีต่อสถานที่ตั้งหมู่บ้านและสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่

ST Kr1 EG จันทบูรณ์ สุทธิ, 2538, "กะเหรี่ยง : ชีวิต จารีตประเพณี สิ่งแวดล้อม" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบรอบ 30 ปีสถาบันวิจัยชาวเขา 21 ตุลาคม 2538, หน้า 30-60

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชนที่มีความคุ้นเคยกับป่าไม้เป็นเวลานานจนสามารถปรับตัวเองในด้านสังคม วัฒนธรรมและการทำมาหากิน ให้ผสมกลมกลืนกันได้ดี กับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ การทำกินของกะเหรี่ยงไม่ได้ทำลายป่า เป็นเพียงการสูญหายชั่วคราวและความหลากหลายทางชีวภาพ ก็จะไม่หวนคืนกลับมาอีก ดังเวลาที่จะต้องพบทวนทัศนคติที่มีต่อการกินของชนกลุ่มชนกลุ่มนี้ใหม่ และนำเอาวิธีการของพวกเขามาใช้

ST Kr1 EG สมภพ ลาขโรจน์, 1994, "ทุ่งใหญ่นเรศวรควรที่จะให้ใครดูแล" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา vol.18 No.3-4, July-Dec. 1994, หน้า 54-67

ทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวเขากระเหรี่ยงมานาน พฤติกรรมในด้านประเพณี วัฒนธรรม ข้อห้าม ข้อนิยม และความเชื่อของกะเหรี่ยงได้สนับสนุนให้เกิดการดูแลป่า ปลูกป่า ตลอดจนดูแลสัตว์ต่างๆ มาอย่างดี จนกระทั่งทุ่งใหญ่ได้รับการประกาศเป็นมรดกโลก รัฐบาลประกาศให้อพยพออกจากป่า จึงเกิดปัญหาขึ้นว่าควรจะให้ใครเป็นผู้ดูแลทุ่งใหญ่

ST Kr1 ET Hinton, Peter, 1983, "Do the Karen Really Exist?", หน้า 155-168 ในหนังสือชื่อ Highlanders of Thailand (edited by John McKinnon and Wanat Bhruksasri), Oxford University Press, 358 หน้า,

บทความนี้กล่าวถึงความสับสนในการเรียกชื่อกะเหรี่ยงการนำคนที่ไม่ใช่กะเหรี่ยงแต่มาเรียกว่ากะเหรี่ยง กล่าวถึงกะเหรี่ยงไปปรากฏการณ์ถือผีบุญในกลุ่มกะเหรี่ยง บทความพยายามวิเคราะห์ว่าลักษณะทางวัฒนธรรมเช่นไรที่ชาวกระเหรี่ยงถือว่าเป็นวัฒนธรรมแบบกะเหรี่ยง

ST Kr1 ET Keyes, Charles F.(editor), 1979, Ethnic Adaptation and Identity, the Karen on the Thai Frontier with Burma, A Publication of the Institute for the Study of Human Issues, Philadelphia, 278 หน้า มีบรรณานุกรม และดรรชนี

หนังสือนี้เป็นการรวมบทความจำนวน 8 บทความของนักวิชาการชาวต่างประเทศที่มีชื่อเสียงในเรื่องกะเหรี่ยง ได้แก่บทความเรื่อง : 1) Introduction โดย Charles F. Keys 2) The Karen in Thai History and the History to the Karen in Thailand โดย Charles F. Keyes 3) A People Between : The Pwo karen of Western Thailand โดย Theodore Stern 4) the Karen, Millennialism, and the Politics of Accommodation to Lowland States โดย Peter Hinton 5) Ethnic Identity and Sociocultural Change Among Sgaw Karen in Northern Thailand โดย Shigeru Iijima 6) Ethnic Group, Category, and Identity : Karen in Northern Thailand โดย Peter Kunstadter 7) In the Mosaic : the Cognitive and Structural Aspects of Karen-Other Relationships โดย David H. Marlowe และ 8) Who are the Karen, and If So, Why? Karen Ethnohistory and a Formal Theory of Ethnicity โดย F.K. Lehman

ST Kr1 ET Truxton, Addison Strong, 1958, The Intergration of the Karen peoples of Burma and Thailand into their Respective National Cultures : A Study in the Dynamics of Culture Contact วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย Cornell, โรเนียว 123 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงในประเทศพม่า และกะเหรี่ยงในประเทศไทย ปัญหาการขาดแคลนหนังสืออ้างอิงเรื่องเกี่ยวกับกะเหรี่ยง ประวัติการติดต่อของกะเหรี่ยงกับไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงเมื่อไทยตั้งอาณาจักรสุโขทัย ประวัติการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกะเหรี่ยงกับไทยในสมัยต่อมาจนถึง ค.ศ. 1950 ข้อสังเกตเกี่ยวกับพลวัตทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-กะเหรี่ยงในปัจจุบัน

ST Kr1 ET ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "กะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการแบ่งเป็นสาขาต่างๆ ของกะเหรี่ยง ได้แก่ สะกอ ไป่ว บวอยหรือบเว หรือแบะ ภาษากะเหรี่ยงอธิบายประเพณีของกะเหรี่ยงสะกอก่อนข้างละเอียด

ST Kr1 HL ไสพล ศิริไสย์, 2536, "ข้าว.....มาลาเรีย วิชากรรมของคนปกากะญอ" วารสารภาษาและวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2536 หน้า 42-3

บทความนี้ นำเสนอบทวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม กับปัญหาการระบาดของโรค

มาลาเรียในประเทศไทย โดยผ่านกรณีศึกษาชีวิตของกลุ่มประชากรกะเหรี่ยงที่ถ้ำเสือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ST Kr1 HL Charas Suwanwela and others, 1978, Primary Health Care in the Hill Tribe Villages, Paper prepared for the WHO Workshop on Prevention and Treatment of Drug Dependence, Alexandria, Egypt, 16-21 October, 1978, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 10 หน้า

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานแก่หมู่บ้านชาวเขาในบริเวณที่มีการผลิตฝิ่น ยกตัวอย่างจากกรณีบ้านห้วยไถ่ห้วยแม่สุข อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ตอนใต้เกี่ยวกับบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชาวเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยง กล่าวถึงปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยในชาวเขา การติดยา การให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน กล่าวถึงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน วัดอุปสมงค์ วิธีการอบรม และประเมินผลโครงการ

ST Kr1 HL Charas Suwanwela and others, 1979, Preliminary Report of Health Care Delivery Research, Technical Report No.DH-9/79, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 12 หน้า มีตารางและแผนที่,

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงการให้บริการสาธารณสุขแก่หมู่บ้านในที่ห่างไกล ยกตัวอย่างจากกรณีตำบลแม่ตื่น อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 33 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง ม้ง และมุเซอ กล่าวถึงจำนวนประชากร การเกิด การตาย และการตายในทารก การศึกษา อาชีพ การให้ภูมิคุ้มกันโรค การสาธารณสุข การติดยา กล่าวถึงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน ปัญหาและแนวทางการแก้ไขในอนาคต

ST Kr1 HL Peerasit Kamnuansilpa, Peter Kunstadter and Nanta Auamkul, 1987, Hill Tribe Health and Family Planning : Result of a Survey of Hmong (Meo) and Karen Households in Northern Thailand, Published by the Family Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health, Bangkok, โรเนียว เย็บเล่ม, 92 หน้า

การศึกษาเรื่องสุขภาพอนามัยของชาวเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยงในจังหวัดตาก และแม่ฮ่องสอน ศึกษาลักษณะของที่อยู่อาศัย สุขลักษณะอาหารการกินและพฤติกรรมกรรมการบริโภค การขาดแคลนข้าว ศึกษาลักษณะโครงสร้างทางประชากรและสังคม การศึกษา อาชีพ วิเคราะห์ภาวะการเจริญพันธุ์ ขนาดของครอบครัวที่ประสงค์ การคุมกำเนิด การบริหารเลี้ยงดูทารก การให้วัคซีนในเด็ก การให้นมมารดา และการหย่านม มีบทสรุปและข้อเสนอแนะ

ST Kr1 HL Sanit Chittsunanda, March 21 1971, "Caring for the Karen : Student Volunteers out in the Field" the Bangkok Post, หน้า 14

บทความนี้กล่าวถึงการอาสาพัฒนาของนักศึกษาแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 65 คน ที่ไปพัฒนาสุขภาพอนามัยของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ST Kr1 HL ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2529, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวไทยยางและชาวไทยพื้นเมือง จังหวัดลำพูน, รายงานการวิจัยในการฝึกอบรมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ ระดับหัวหน้าโครงการ รุ่นที่ 5, 2529, สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, โรเนียว เย็บเล่ม, 200 หน้า

รายงานการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับสาธารณสุขมูลฐานของกลุ่มชาวไทยยาง (กะเหรี่ยง) เปรียบเทียบกับกลุ่มชาวไทยพื้นเมืองในอำเภอลี้ และกิ่งอำเภอร่องหัก จังหวัดลำพูน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage sampling) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มชาวไทยยาง (กะเหรี่ยง) และกลุ่มชาวไทยพื้นเมืองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยชาวไทยพื้นเมืองมีการยอมรับและปฏิบัติในด้านสาธารณสุขมูลฐานดีกว่าชาวไทยยาง

ST Kr1 HP สันธุ์ สโรบล และ จี.ลามาตร์ โรเบิร์ต, 2532, การประเมินผลกิจกรรมของโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย ปี 2517-2531, รายงานการวิจัยฉบับที่ 50, ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ, 41 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงโครงการไฮเฟอร์ อินเตอร์เนชั่นแนลประเทศไทย โครงการส่งเสริมโคและกระบือ โครงการส่งเสริมการทำประมง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และบันทึกข้อสังเกตกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่ามูเซอ อีโก้ และกะเหรี่ยง

ST Kr1 HP Department of Public Welfare, 2510, Social Scientific Research in Northern Thailand, Bulletin No.1 of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Government of Thailand, 2510, 33 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาในกรมประชาสงเคราะห์ การศึกษาเรื่องม้งดำ การศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง การศึกษาเรื่องเย้า และการศึกษาเรื่องมูเซอแดงของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยชาวเขา นอกจากนี้รายงานนี้ยังกล่าวถึงการศึกษาของนักวิจัยชาวต่างประเทศ 30 รายที่อยู่นอกศูนย์วิจัยชาวเขาที่มาศึกษาค้นคว้าเรื่องชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Kr1 HP Renard, Ronald D., Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert and others 1988, Changes in the Northern Thai Hills : An Examination of the Impact of Hill Tribe Development Work 1957-1987, Research and Development Center, payap University, Thailand, Research Report No.42, 192 หน้า

ศึกษาบริเวณพื้นที่ดอยอินทนนท์ โดยศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ม้งและกะเหรี่ยง ศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อมที่มาทางประวัติศาสตร์ กล่าวถึงงานพัฒนาที่เกิดขึ้นในรอบ 30 ปี ในเจ็ดหมู่บ้าน มีข้อเสนอแนะและกล่าวถึงบทบาทของ Thai-Norwegian Church Aid Highland Development Project

ST Kr1 HP Sanit Chittsunanda, March 21 1971, "Caring for the Karen : Student Volunteers out in the Field" the Bangkok Post, หน้า 14

บทความนี้กล่าวถึงการอาสาพัฒนาของนักศึกษาแพทย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 65 คน ที่ไปพัฒนาสุขภาพอนามัยของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ST Kr1 HP ไม่ปรากฏชื่อผู้รวบรวม, 1988, 1988 Refugee Relief Programmes, The Church of Christ in Thailand, 14 Pramuan Road, Bangkok, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 43 หน้า

บทความนี้เป็นรายงานผลงานของ The Church of Christ in Thailand ที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อพยพในระหว่าง ค.ศ.1988 ที่เข้ามาในประเทศไทย รายงานได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่หนึ่งกล่าวถึงผู้อพยพลาว และญวน ตอนที่สองกล่าวถึงผู้อพยพชาวเขมร ตอนที่สามกล่าวถึงผู้อพยพชาวกะเหรี่ยง

ST Kr1 HP/ANGN ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1969, Civic Action Guidelines for Operations among the Karen, โรเนียว, 38 หน้า เป็นภาษาไทย มีบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้ติดต่อปฏิบัติการกับชาวกะเหรี่ยง โดยยกตัวอย่างจากกะเหรี่ยงที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวถึงทั้งความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและความสัมพันธ์ส่วนตัวกับชาวกะเหรี่ยง ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานด้านพัฒนาในหมู่ชนกะเหรี่ยงกล่าวถึงปัญหาในการใช้ที่ดินทำกิน ปัญหาการปลูกฝิ่นเนื่องจากกะเหรี่ยงไปเป็นคณงานรับจ้างในไร่ฝิ่นของม้ง ปัญหาความจงรักภักดีต่อรัฐบาลมีข้อความทั่วไปเกี่ยวกับกะเหรี่ยง

ST Kr1 HT Keyes, Charles F., "The Karen in Thai History and the History of the Karens in Thailand", Paper presented at a Symposium on "A Pivotal or Marginal People : the Place of the Karens in Southeast Asia", held at the Annual Meeting of the Association for Asian Studies, Washington, D.C., 29 March 1971, 11 หน้า มีเชิงอรรถอีก 7 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงทฤษฎีว่ากะเหรี่ยงเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมในเขตประเทศไทย (ตรงกันข้ามกับทฤษฎีที่ว่าเพิ่งอพยพเข้ามาภายหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอพยพเข้ามาในสมัยพระเจ้าอลองพญา) บทความนี้วิเคราะห์ชื่อคำว่า "กะเหรี่ยง" และ "ยาง" และกล่าวอ้างถึงผู้แต่งคนอื่นๆ อีกมาก

ST Kr1 HT Renard, Ronald D., 1986, "The Intergration of Karens in Northern Thai Political Life During the Nineteenth Century", in Anuson Walter Vella edited by Ronald D. Renard, Southeast Asia Papers, Center for Asian and Pacific Studies, University of Hawaii at Manoa, pp.229-249

บทความทางประวัติศาสตร์นี้ กล่าวถึงการอพยพของกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งส่วนมากเข้ามาในสมัยราชวงศ์ของพระเจ้าอลองพญา ในสมัยของพระเจ้ากาวิละเชียงใหม่ได้กวาดต้อนชาวกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทยไว้ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ บทความนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงตามที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ กล่าวถึงบทบาทของกะเหรี่ยงในอุตสาหกรรมการค้าชง

ST Kr1 HT Truxton, Addison Strong 1958, The Intergration of the Karen peoples of Burma and Thailand into their Respective National Cultures : A Study in the Dynamics of Culture Contact วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย Cornell, โรเนียว 123 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงในประเทศพม่า และกะเหรี่ยงในประเทศไทย ปัญหาการขาดแคลนหนังสืออ้างอิงเรื่องเกี่ยวกับกะเหรี่ยง ประวัติการติดต่อของกะเหรี่ยงกับไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงเมื่อไทยตั้งอาณาจักรสุโขทัย ประวัติการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกะเหรี่ยงกับไทยในสมัยต่อมาจนถึง ค.ศ. 1950 ข้อเสนอเกี่ยวกับพลวัตทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-กะเหรี่ยงในปัจจุบัน

ST Kr1 HT สมภพ ลาชโรจน์, 2526, "ประวัติความเป็นมาของกะเหรี่ยง พ.ศ.2393-2475" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2526, หน้า 38-51

กล่าวถึงความเป็นมาในเชิงประวัติศาสตร์ ของกะเหรี่ยงที่อยู่ในบริเวณที่ราบ เขตท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี รวมทั้งกล่าวถึงกะเหรี่ยงที่อยู่ทางภาคเหนือของไทยด้วย

ST Kr1 LC Benedict, Paul K. 1941, Kinship in Southeastern Asia Ph.D. Dissertation, Department of Anthropology, Harvard University, 1941, 526 หน้า

วิทยานิพนธ์ทางมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์เล่มนี้ วิเคราะห์ระบบคำเครือญาติในภาษาต่างๆ 15 ภาษาของตระกูลภาษาทิเบต-พม่า ในภาคที่สองได้กล่าววิเคราะห์ระบบคำเครือญาติในภาษากะเหรี่ยงและภาษาจีนอย่างละเอียด

ภาษากะเหรี่ยงอีกภาษาหนึ่งเข้าไปคือภาษา Palachi และขยายความภาษากะเหรี่ยงไปพร้อมกับข้อมูลที่เพิ่มขึ้นมากกว่าที่ลงไว้ในวิทยานิพนธ์

ST Kr1 LC Robert Burton Jones, Jr., 1958, The Karen Language : Descriptive and Comparative Studies, Ph.D. Dissertation in Linguistics, the University of California, 254 หน้า

วิทยานิพนธ์ภาษาศาสตร์เล่มนี้พรรณนาภาษากะเหรี่ยงสะกอ สำเนียงมะละแหม่งในประเทศพม่า กล่าวถึงระบบเสียง หมวดคำ ลักษณะทางวชิวิภาค ลักษณะโครงสร้างของประโยค ในภาคที่สองได้เปรียบเทียบระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโปว์ ได้พยายามสืบสร้างหาภาษากะเหรี่ยงสะกอดั้งเดิม และภาษากะเหรี่ยงโปว์ดั้งเดิม กล่าวถึงระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงตองตู (ปาโอ) และเปรียบเทียบกับกะเหรี่ยงสะกอเพื่อสืบสร้างหาภาษากะเหรี่ยงดั้งเดิม

ST Kr1 LC สถาบันวิจัยชาวเขา, 2532, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าเย้า เผ่าลีซอ เผ่ากะเหรี่ยง โดยสถาบันวิจัยชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ร่วมกับโครงการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่สูงไทย/WIF กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., โรเนียว เย็บเล่ม, 103 หน้า

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจสังคมสื่อและการถ่ายทอด สื่อตามประเพณีดั้งเดิม การสื่อสารเกี่ยวกับการเกษตรและสุขภาพอนามัย บุคคลที่มีอำนาจในการสื่อสารแบบดั้งเดิม บทบาทของนิทาน ดนตรี เพลง การคุยกัน การนำประโยชน์จากสื่อรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา

ST Kr1 LC ประวิตร โพธิ์อาศน์, 2523, "พูดอย่างกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 44-46

ภาษากะเหรี่ยงมีเสียงพยัญชนะเหมือนภาษาไทย ยกเว้นบางเสียงเช่นเสียง ฟ, ฝ ซึ่งไม่มีในภาษากะเหรี่ยง เสียงพยัญชนะเดี่ยวบางตัวออกเสียง 2 แบบ เช่น เสียง ก มีเสียงควบกล้ำ 5 ตัว ซึ่ง 7 ตัวแรก ร ล ว เหมือนไทย ยกเว้นเสียง ย และ ก ออกเสียงต่างไป สระ มี 9 คู่ ระบบวรรณยุกต์เหมือนในภาษาไทย แต่เสียงสามัญมี 2 แบบ คือเสียงปกติกับเสียงที่ยาวกว่าปกติชนิดหนึ่ง

ST Kr1 MI Hinton, Peter, 1971, "Population Dynamics and Dispersal Trends among the Karen of Northern Thailand", Paper presented at the Seminar on Contemporary Thailand, 6-9 September, 1971, The Australian National University, โรเนียว, 20 หน้า

บทความนี้กล่าวว่ากะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ขอบอยู่ติดที่ดินทำให้รวมกันอยู่ในบริเวณกว้าง ตั้งแต่ลุ่มแม่น้ำสิดตัง (Sittang) ในประเทศพม่าเข้ามาถึงลุ่มแม่น้ำปิงในประเทศไทย ผิดกับชาวเขาเผ่าอื่นที่ขอบกระจายตัวกันไปตั้งหลักแหล่งห่างไกลกัน ผู้เขียนได้ให้ข้อคิดว่าพฤติกรรมอยู่ติดที่ดินนี้เป็นผล

ร้ายแก่กะเหรี่ยงที่มีการเพิ่มจำนวนประชากรขึ้นมาก บทความได้เปรียบเทียบลักษณะประชากรกะเหรี่ยงและแนวทางในการย้ายถิ่นโดยเปรียบกับกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เย้า และมูเซอ

ST Kr1-MI Renard, Ronald D., 1986, "The Intergration of Karens in Northern Thai Political Life During the Nineteenth Century", in Anuson Walter Vella edited by Ronald D. Renard, Southeast Asia Papers, Center for Asian and Pacific Studies, University of Hawaii at Manoa, pp.229-249

บทความทางประวัติศาสตร์นี้กล่าวถึงการอพยพของกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งส่วนมากเข้ามาในสมัยราชวงศ์ของพระเจ้าอลองพญา ในสมัยของพระเจ้ากาวิละเชียงใหม่ได้กวาดต้อนชาวกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทยไว้ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ บทความนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงตามที่ปรากฏในเอกสารต่างๆ กล่าวถึงบทบาทของกะเหรี่ยงในอุตสาหกรรมการค้าชง .

ST Kr1 MI สมเกียรติ จำลอง, 2528, "ตำนานการอพยพของกะเหรี่ยงในเขต จังหวัดอุทัยธานี และใกล้เคียง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2528

มีพี่น้องด้วยกัน 3 คน เป็นกะเหรี่ยงรักกันมาก ทั้งสามให้สัญญาว่าถ้ามีได้สิ่งดี ๆ ต้องนำมาแบ่งปันกัน จนกระทั่ง หนึ่งในสามได้ไปจับปลากั้งซึ่งเป็นปลาบรรพบุรุษของพม่า พวกพม่าจึงไล่ฆ่า เขาจึงหลบหนีเข้ามาในไทย กษัตริย์ไทยช่วยเหลือให้เขาได้อยู่ที่สุพรรณ เพชรบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และอยุธยา ต่อมาพวกกะเหรี่ยงที่เหลือจึงอพยพตามกันมา

ST Kr1 MS ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1969, The Karen Tribal Group of Thailand, SYOP Intelligence Notes, Target Analysis Section, Psychological Operations GP, No.100, 14 May, 1969, โรเนียว, เย็บเล่ม, 22 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงถิ่นที่อยู่พร้อมด้วยแผนที่ของกะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย จำนวนประชากร ภาษา ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม การแต่งกาย การตั้งถิ่นฐาน โครงสร้างทางสังคม การสืบสายตระกูล การเกิดและการเลี้ยงดูเด็ก การแต่งงาน การหย่าร้าง การตายและพิธีศพ สถานภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ศาสนาและความเชื่อ ยาและโภชนาการ การรื่นเริงหย่อนใจ ฯลฯ

ST Kr1 NT นิภา ลาซโรจน์, 1994, "อาหารจากสิ่งแวดล้อมชาวคอย" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา vol.18 No.1-2, July-Dec. 1994, หน้า 46-51

กล่าวถึงอาหาร พืช และสัตว์ ของชาวกะเหรี่ยงและลัวะที่ได้จากแหล่งธรรมชาติ และผลิตขึ้นมาจารีตประเพณี เช่น น้ำพริกกะเหรี่ยง

ST Kr1 NT ศุภชัย สติรศิลป์และคนอื่นๆ, 2528, "อาหารชาวเขา" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2528, หน้า 27-60

กล่าวถึงการทำอาหารของกะเหรี่ยงสะกอและกะเหรี่ยงโป มีการแบ่งแยกเป็นอาหารของคนเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้ป่วย, เด็ก, คนชรา กล่าวถึงการประกอบอาหาร, เครื่องมือที่ใช้, การรับประทานอาหาร, มารยาทและการถนอมอาหาร พืชผักสวนครัวที่นิยมปลูก

ST Kr1 PP Benchavan Tongsiri, 1987, "Fertility and Migration of the Hilltribes in Maehongsorn Province" in Population and Development Projects in Thailand Field Studies edited by Suchart Prasith-rathsint, Steering and Review Committee Microlevel Studies Program on Population and Development Interaction in Thailand, pp.436-476, มีบรรณานุกรม

บทความนี้กล่าวถึงภาวะการเจริญพันธุ์และการอพยพของชาวเขาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในอำเภอปาย และอำเภอเมือง ในหมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง กะเหรี่ยง และลีซอ ผลการศึกษาพบว่าประชากรที่ศึกษามีภาวะการเจริญพันธุ์มากกว่ากลุ่มชาวไทยในพื้นที่ราบ การคุมกำเนิดได้ถูกนำไปเผยแพร่ใน 59% ของกลุ่มชาวเขาที่นำมาศึกษา แต่เพียง 20% เท่านั้นที่สนใจจะใช้ภาวะการเจริญพันธุ์ที่สูงและการมีระบบเศรษฐกิจแบบปลูกฝิ่นทำให้มีการอพยพของประชากรจำนวนมาก ชาวม้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาวะการเจริญพันธุ์สูงสุดและก็ปลูกฝิ่นมากที่สุดด้วย

ST Kr1 PP Kunstadter, Peter, 1970, "Fertility, Mortality and Migration of Hill and Valley Populations in Northwestern Thailand", บทความเสนอในที่ประชุม International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National Development/Department of Land Development, October 1970, หน้า 411-432

บทความนี้ยกตัวอย่างกะเหรี่ยงและละว้าที่อำเภอแม่สะเรียงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงประชากรกะเหรี่ยง และละว้า ภาวะการเจริญพันธุ์ สถิติการตายในทารก และกล่าวว่าแนวโน้มการอพยพเป็นแบบจากภูเขาาลงสู่ที่ราบ

ST Kr1 PP Kunstadter, Peter, 1983, "Demographic Differentials in a Rapidly Changing Mixed Ethnic Population in Northwestern Thailand" Paper presented at the Occasional Seminar, Nihon University Population Research Institute, Tokyo, 7 September 1983, โรเนียวเย็บเล่ม, 31 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงประชากรชาวเขาเผ่า ม้ง ละว้า และกะเหรี่ยง ศึกษาอัตราการตาย ภาวะการเจริญพันธุ์ การแต่งงานและการมีบุตร กล่าวถึงชาวม้งว่ามีการเจริญพันธุ์สูงมาก กล่าวถึงการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ มีบทสรุป

ST Kr1 SS Chupinit Kesmanee & John McKinnon, 1986, Instruments and Facts : Research, Development and State Formation in the Highlands, paper presented in Thai to Lannathai Conference, Chiangmai, 22-24 August, 1986, มีบรรณานุกรมและภาคผนวก 44 หน้า

บทความนี้เป็นบรรณนิทรรศงานวิจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย มีรายงานเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงด้วย

ST Kr1 SS Kunstadter, Peter 1965, "The Future of Upland Tribal people in the Nations of Southeast Asia : Lua' and Karen Hill Peoples of Northwest Thailand", Paper presented at the Annual Meetings of the American Anthropological Association, Denver, Colorado, November 1965, ถ่ายเอกสาร, 41 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงชาวเขาเผ่าละว้า และกะเหรี่ยงที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ความสัมพันธ์ของชาวเขากับชนในพื้นที่ราบ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (ค.ศ. 1965)

ST Kr1 SS Kunstadter, Peter ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Hill and Valley Populations in Northwestern Thailand ร่างรายงานการวิจัย Draft for private circulation-not for publication or quotation, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงชาวเขาเผ่าต่างๆ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีทั้งกะเหรี่ยง ละว้า ไทฉาน และตองซู่ ความสัมพันธ์ระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ งานพัฒนาของหน่วยราชการที่เกี่ยวกับชาวเขา กล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจของชาวเขา ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ

ST Kr1 SS Kunstadter, Peter, 1983, "Women's Occupational and Domestic Roles in a District Town in Northwestern Thailand", Paper prepared for presentation at the Association for Asian Studies Meeting, San Francisco, March 1983, โรเนียว เย็บเล่ม, 23 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงบทบาทของสตรีกะเหรี่ยง และละว้าด้วย แต่ส่วนใหญ่ของบทความกล่าวถึงไทยที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ST Kr1 SS ประวิตร โพธิ์อาศน์, 2524, "กะเหรี่ยง ความเปลี่ยนแปลงที่ห้ามมิได้" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 2524 หน้า 46-49

กะเหรี่ยงในอดีต ความเพียงพอของชีวิตอยู่ที่ปัจจัย 4 ปัจจุบันความต้องการมากกว่าเดิม เช่น เสื้อผ้า, นาฬิกา, รถจักรยาน, เงิน นอกจากนั้นสถาบันความเชื่อก็เปลี่ยนไปเช่นกัน จากการนับถือผีมาเป็นนับถือพุทธ คริสต์ ความเชื่อบางอย่างถูกยกเลิกไป

ST Kr1 SS สมภพ ลาชโรจน์, 1989, "บทบาทและสถานภาพสตรีของสังคมกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.13 No.12 January-June 1989, หน้า 52

กะเหรี่ยง ผู้หญิงมีบทบาทอย่างยิ่งในสังคม เพราะสังคมกะเหรี่ยงนับถือผีฝ่ายมารดา (ฝ่ายหญิง) หากมีการทำผิดประการใด มักจะอ้างสิทธิของผีฝ่ายมารดามาไกล่เกลี่ยปัญหาได้ภายในครอบครัวกะเหรี่ยง ถือว่าผู้หญิงคือผู้นำฝ่ายวิญญาณนั่นเอง

ST Kr1 SS สมภพ ลาชโรจน์, 1990, "ภาวะผู้นำของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนระดับหมู่บ้านของกะเหรี่ยงไป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับที่ 14 เล่มที่ 3-4, 1990, หน้า 42-46

กลุ่มผู้นำของกะเหรี่ยงไปในปัจจุบันมีหลายกลุ่มซึ่งมีบทบาทและความสำคัญต่อสมาชิกคือ หัวหน้าหมู่บ้าน, กลุ่มผู้อาวุโสชาย, สตรีหัวหน้ากลุ่มเครือญาติ, กลุ่มสตรีแม่บ้าน, กลุ่มผู้นำศาสนาอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ปัญหาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงให้สำเร็จจึงควรใช้กลุ่มผู้นำเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์

ST Kr1 SS ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1980, "Behind Karen Lines", Asia Week July 4, 1980 หน้า 30-36

บทความนี้กล่าวถึงการต่อสู้ของคณะปฏิวัติกะเหรี่ยงอิสระนำโดย นายพลโบเมียร์ซึ่งต่อสู้กับพม่ามาเป็นเวลานาน กล่าวถึงการประชุมรวมกลุ่มของชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ ที่ปรารถนาเป็นอิสระจากพม่า กล่าวถึงความสามารถอย่างยิ่งของกองทัพกะเหรี่ยงในการวางระเบิดดักทหารพม่า

ST Kr1 SS ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2524, "กะเหรี่ยงอิสระ 32 ปีแห่งการปฏิวัติ" วารสารสยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์, 11-18 มกราคม 2524, หน้า 18-22 และ 19-26

รายงานพิเศษนี้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นายพลโบเมียร์ในฐานะประธานาธิบดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และว่าการต่างประเทศของกะเหรี่ยงอิสระที่ค่ายลี้ภัยใกล้ชายแดนพม่าฝั่งตรงข้ามกับอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวถึงการทำลายล้างกองกำลังปฏิวัติของกะเหรี่ยง โดยทางการพม่า กล่าวถึงการอพยพของกะเหรี่ยง ความร่วมมือที่น่าจะได้จากรัฐแต่ไม่ได้ การต่อสู้อันยาวนานและเหน็ดเหนื่อย กล่าวถึงมวลชนซึ่งเป็นฐานหลักของการปฏิวัติของกะเหรี่ยง กล่าวถึงงบประมาณรายจ่ายของขบวนการปฏิวัติ การทำแร่ดีบุกและวุลแฟรม กล่าวถึงหญิงชราซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาในเขตปลดปล่อย ศาสนากับสังคม ตำรวจบ้านและบทบาทของสตรี

ST Kr1 TR Andersen, J.P.(Lieut-Colonel), "A Journey along a part of the Siam-Burma Frontier", Journal of the Siam Society, Vol.18, part II, หน้า 111-133

บทความนี้กล่าวถึงการเดินทางของผู้เขียนในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1922 ถึงมีนาคม 1923

จากอยุธยาขึ้นไปตามลำแม่น้ำปิงถึงระแหง แม่สอด แม่ระมาด อู่ผาง เข้าไปในหมู่บ้านกะเหรี่ยงหลายหมู่บ้าน

ST Kr1EC Ministry of Agriculture and Cooperatives, 1970, Promotion of Livestock Production in the Highlands of Northern Thailand, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงการใช้ที่ดินในหมู่ชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย การเลี้ยงสัตว์และพฤติกรรมในการบริโภคเนื้อสัตว์ จำนวนสัตว์เลี้ยง การเลี้ยงสัตว์ของกะเหรี่ยงและละว้า การเพิ่มพันธุ์สัตว์ การเลี้ยงสัตว์ และสุขวิทยาในการเลี้ยงสัตว์ ท้ายรายงานมีข้อเสนอแนะ

ST Kr2 ANAR สุริยา รัตนกุล, 2521 และ 2539, เพลงกะเหรี่ยง, บทความเสนอในการสัมมนาเรื่อง "การศึกษาวิจัยภาษาในประเทศไทย" ณ ห้องประชุมจตุรจินต์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี 23-24 กุมภาพันธ์ 2521 ต่อมาพิมพ์เป็นเล่มหนังสือเผยแพร่โดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลเมื่อพฤษภาคม 2539 โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด, 55 หน้า

บทความนี้แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ก.เรื่องราวของชนเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทยโดยสังเขป ข.ระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอ ค.ประเภทของเพลงกะเหรี่ยง(ซึ่งแบ่งเป็น 1.เพลงที่ร้องในงานศพ 2.เพลงรำพันระหว่างหนุ่มสาวแสดงความชอบพอกัน 3.เพลงคนเฒ่าคนแก่ร้องสั่งสอนหนุ่มสาว 4.เพลงหนุ่มสาวแสดงความรักความคิดถึงกัน 5.เพลงเบ็ดเตล็ดที่ร้องในงานมงคล 6.เพลงกล่อมเด็ก 7.เพลงที่แต่งขึ้นใหม่มีเนื้อร้องภาษาไทยปน) ง.ตัวอย่างเนื้อเพลงภาษากะเหรี่ยงเขียนด้วยสัทอักษรมีคำแปลเป็นภาษาไทย

ST Kr2 ANBL Mischung, Roland, 1980, Religion in a Cgaw (Sgaw) Karen Village of Western Upland Chiang Mai Province, Northwest Thailand, Final Research Report presented to the National Research Council of Thailand, Bangkok, โรเนียว เย็บเล่ม, 149 หน้า

รายงานการวิจัยเล่มนี้บรรยายศาสนาของกะเหรี่ยงสะกอที่บ้านหนองหล่ม บริเวณดอยอินทนนท์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาศาสนากะเหรี่ยงสะกอโดยพยายามจัดระบบ ศึกษาทัศนคติของกะเหรี่ยงสะกอที่มีต่อโลกและชีวิต ศึกษาความคิดในเรื่องความเป็นเผ่าพันธุ์ของเขา รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการปรับปรุงจากที่ผู้เขียนได้เขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเกี่ยวกับเรื่องกะเหรี่ยงสะกอ

ST Kr2 ANBL Yoshimatsu, Kumiko 1989, The Karen World : The Cosmological and Ritual Belief System of the Sgaw Karen in Northwestern Chiang Mai Province รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรุงเทพฯ มีนาคม พ.ศ.2532, โรเนียว, เย็บเล่ม, 78 หน้า

รายงานการวิจัยนี้พรรณนาโลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรมของกะเหรี่ยงสะกอที่บ้านแม่คะ-ปู อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่กล่าวถึงเทพเจ้าต่างๆ การตั้งบ้านเรือน การเลือกหัวหน้บ้าน ฯลฯ

ST Kr2 ANFR สุริยา รัตนกุล, 2524 และ 2539, "เพลงกะเหรี่ยง", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2524 หน้า 61-107 ต่อมาพิมพ์เผยแพร่ในรูปเล่มหนังสือโดย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท, โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก, พ.ศ. 2539, 55 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องราวของชนเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย พรรณนาระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอ กล่าวถึงประเภทของเพลงกะเหรี่ยง ตอนท้ายให้ตัวอย่างเนื้อเพลงภาษากะเหรี่ยงสะกอแปลเป็นไทย

ST Kr2 ANFR Suriya Ratanakul, 1984, "A Prolegomena on Traditional Wisdom in Karen Folklore", Paper presented to the International Symposium on Southeast Asian Folklore, Krogerup College, Humlebaek, Denmark, August 23-26, 1982, Published in Journal of the Siam Society vol.72, 1984, pp. 1-13, Also published in Studies in Comparative Culture, Japan, 1984, pp. 57-72

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านของกะเหรี่ยงสะกอตามที่แสดงออกในสุภาษิต ปริศนาคำทาย และคำพังเพยซึ่งแสดงถึงความเชื่อดั้งเดิม เช่นการทำนายลักษณะคน สัตว์ และสิ่งของ ความคิดเรื่องอาหารแสลง และความคิดเรื่องก่อกู้ซึ่งเป็นคำห้าม การละเมิดความสมดุลของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ST Kr2 ANGN สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์, 2538, สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล จัดพิมพ์เนื่องในมหาวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 58 หน้า มีภาพสีหลายภาพ และบรรณานุกรม

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชื่อเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ ประวัติความเป็นมา ประชากร กะเหรี่ยงกลุ่มต่างๆ ในประเทศไทย ภาษา การแต่งกาย การตั้งถิ่นฐานและบ้านเรือน อาชีพและความเป็นอยู่ อาหารกะเหรี่ยง ความเชื่อและข้อห้ามเกี่ยวกับอาหาร การสันทนการ โครงสร้างทางสังคม ประเพณีพิธีกรรมและความเชื่อ พิธีมัดมือปีใหม่ พิธีแต่งงาน พิธีงานศพ ความสัมพันธ์กับคนภายนอกกลุ่ม

ST Kr2 ANGN Andersen, J.P.(Major), ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Some Notes about the Karens in Siam, ถ่ายเอกสาร, เย็บเล่ม, หน้า 51-58, ไม่ปรากฏชื่อวารสารที่มีบทความนี้อยู่ เลขที่ที่ศูนย์เอกสาร

ประเทศไทย 10013

กล่าวถึงกะเหรี่ยงแดง และกะเหรี่ยงขาว (ปัจจุบันเรียกว่ากะเหรี่ยงสะกอ) กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพ การแต่งตัว เครื่องประดับ ศาสนา การทำศพ โรคภัยไข้เจ็บ การตั้งหมู่บ้าน การทำมาหากิน

ST Kr2 ANGN E.J.Walton (ผู้แปล), ไม่ทราบปีที่พิมพ์, "The Yang Kalo' (Karieng) or White Karens", Journal of the Siam Society, vol.16, 1, หน้า 39-46

บทความนี้ผู้แปลแปลจากแบบสอบถามที่ส่งกลับมาจากเชียงใหม่เป็นภาษาไทยซึ่งเป็นการตอบคำถามที่สยามสมาคมส่งไปถาม บทความนี้อธิบายเรื่องกะเหรี่ยงขาวหรือกะเหรี่ยงสะกอที่จังหวัดเชียงใหม่ ในระยะที่ตอบแบบสอบถาม กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพ การตั้งบ้านเรือน การแต่งกาย ประเพณีต่างๆ อาหารการกิน การล่าสัตว์ การเพาะปลูก โครงสร้างทางสังคม พิธีแต่งงาน ความเจริญทางศิลปะ วิทยาศาสตร์ ศาสนา และการใช้สอยคำที่เรียกว่า "ถูกดู" ในภาษาไทยภาคเหนือ

ST Kr2 ANGN Hinton, Peter (editor) 1967, Tribesmen and Peasants in North Thailand, Proceedings of the First Symposium of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, 1967, 117 หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวมบทความของนักวิชาการชาวอเมริกัน ยุโรป และออสเตรเลีย 13 คน ที่เขียนเกี่ยวกับแง่มุมต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย บทความในเล่มเกี่ยวกับ อีโก๋ มูเซอ กะเหรี่ยงสะกอ เป็นต้น มีบทความที่แสดงความพยายามคิดค้นหนังสือให้ชาวเขาเผ่าอีโก๋ใช้

ST Kr2 ANGN Iijima, Shigeru ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, "Culture Change of the Hill Karens in Northern Thailand" A Preliminary Report of the Field Work in Northern Thailand to the National Research council, the Royal Government of Thailand, โรเนียว, เย็บเล่ม, 16 หน้า

รายงานการวิจัยนี้แบ่งกะเหรี่ยงในประเทศไทยออกเป็น 4 พวกย่อย ได้แก่ สะกอ ไป่ว บะเก และตองซู่ และรายงานนี้จำกัดกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสะกอเท่านั้น รายงานนี้กล่าวถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา การเมือง และการทำเกษตรกรรมของกะเหรี่ยงสะกอ

ST Kr2 ANGN Kunstadter, Peter, (1969), Report to the National Research Council of Thailand : An Outline of Anthropological Research, 1966-1969, โรเนียว เย็บเล่ม, 43 หน้า

รายงานนี้ให้ความรู้ทางมานุษยวิทยา แบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกรายงานเรื่อง ละว้าที่บ้านป่าแป๋ หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคที่สอง รายงานเรื่องกะเหรี่ยง

สะกอที่บ้านแม่อุ้มหลวงน้อย (ภาษากะเหรี่ยง เรียกว่า บ้านไลกอเก) หมู่ที่ 4 ตำบลแม่สะเรียง มีกล่าวถึงสถานที่ตั้งหมู่บ้าน ภาษา ประชากร โครงสร้างทางสังคม ครอบครัว การแต่งงาน การแบ่งชั้นของคนในสังคม เชื้อสายชะมัง ภาวะผู้นำในหมู่บ้านและการปกครองหมู่บ้าน กฎระเบียบของสังคม ศาสนาและการรักษาผู้ป่วย การเข้ามาของมิชชันนารี เศรษฐกิจการทำไร่และการขายแรงงาน การถือครองที่ดิน ความสัมพันธ์กับโลกภายนอก ในส่วนที่เกี่ยวกับกะเหรี่ยงก็พูดตามหัวข้อต่างๆ เหล่านี้เช่นเดียวกัน แต่ไม่มีการกล่าวถึงชะมัง เพราะกะเหรี่ยงไม่มีการแบ่งชั้นในสังคมเหมือนละว้า

ST Kr2 ANGN Obayashi, Taryo, 1964, "The Lawa and Sgaw Karen in Northwestern Thailand", Journal of the Siam Society, volume LII, Part 2, July 1964, หน้า 199-216 มีภาพประกอบหลายภาพ

บทความนี้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ละว้าและกะเหรี่ยงสะกอ ที่แม่สะเรียงและกองลอย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ข้อมูลเบื้องต้นทางมานุษยวิทยา ได้แก่ลักษณะทางกายภาพภาษา การตั้งถิ่นฐาน เครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งประดิษฐ์ เศรษฐกิจ การจัดองค์กรทางสังคม ศาสนา

ST Kr2 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเกอ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบริ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเก ต้องซู และจีนฮ่อ

ST Kr2 ANTR กองวิจัยสังคมศาสตร์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, รายงานย่อผลการวิจัยในสาขาต่างๆ ด้านสังคมศาสตร์ เล่ม 6 สภาวิจัยแห่งชาติจัดพิมพ์เผยแพร่, 58 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง รายงานการวิจัยในสาขาต่างๆ ด้านสังคมศาสตร์ มีที่เกี่ยวกับเรื่องกะเหรี่ยงคือรายงานการวิจัยในหมวดมานุษยวิทยา ของนักวิจัยชาวญี่ปุ่นชื่อ นายชิเกรุ อิิจิมะ (Shigeru Iijima) ชื่อเรื่องที่วิจัยคือ "การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมกะเหรี่ยงเผ่าสะกอที่อยู่ตามเขา" ซึ่งในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงเผ่าสะกอ ผู้วิจัยได้แบ่งการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 สมัย คือสมัยเร่ว่อน สมัยกึ่งเร่ว่อน และสมัยตั้งถิ่นฐานอยู่กับที่

ST Kr2 ANTR ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "กะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970,

บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงการแบ่งเป็นสาขาต่างๆ ของกะเหรี่ยง ได้แก่ สะกอ ไป่ว บวอยหรือบเว หรือแบระ ภาษากะเหรี่ยงอธิบายประเพณีของกะเหรี่ยงสะกอก่อนข้างละเอียด

ST Kr2 EC Kunstadter, Peter, E.C. Chapman and Sanga Sabhasri (editors), 1978, Farmers in the Forest Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand, East-West Center, the University Press of Hawaii, 402 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 16 บท แต่ละบทแต่งโดยนักวิชาการชาวไทยบ้าง นักวิชาการชาวต่างประเทศบ้าง กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบต่างๆ ของชาวเขา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำไร่แบบเลื่อนลอย มีตัวอย่างในเรื่องของชนละว้า กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงไปีว ม้ง ฯลฯ

ST Kr2 EG ไสพล์ ศิริไสย์, 2536, "ข้าว.....มาลาเรีย วิชากรรมของคนปกากะญอ", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 หน้า 42-53

บทความเรื่องนี้เป็นงานนำเสนอที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับปัญหาการระบาดของโรคมาลาเรียในประเทศไทยภายใต้กรอบความคิดเชิงนิเวศวิทยาวัฒนธรรม โดยนำเสนอผ่านกรณีศึกษาชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอที่ถ้ำเสือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ST Kr2 LC สุริยา รัตนกุล (ผู้รวบรวม), วิรัช นิยมธรรมและโสภณา ศรีจำปา (บรรณาธิการคอมพิวเตอร์), 2529, พจนานุกรมภาษาไทย-กะเหรี่ยงสะกอ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 เล่ม เล่มแรก ก-ป เล่มที่สอง ผ-ฮ 1,277 หน้า

พจนานุกรมเล่มนี้ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกะเหรี่ยง อธิบายคำว่ากะเหรี่ยงและคำว่าย่าง ประวัติชนเผ่ากะเหรี่ยงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กล่าวถึงชนเผ่ากะเหรี่ยง กะเหรี่ยงที่พบในประเทศไทย พรรณนาระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษากะเหรี่ยงสะกอ แล้วให้คำศัพท์ภาษาไทยแปลงเป็นภาษากะเหรี่ยงสะกอ โดยเขียนภาษากะเหรี่ยงสะกอด้วยสัทอักษรและด้วยตัวอักษรไทย

ST Kr2 LC สุริยา รัตนกุล, 2529, "วิเคราะห์คำว่า è [ต่ำ] ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ" วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้า 1-35

บทความนี้วิเคราะห์หน้าที่ของคำว่า è ว่าใช้นำหน้ากรรมกริยา ทำให้อกรรมกริยากลายเป็นอาการนาม ใช้นำหน้าสกรรมกริยาทำให้คำกริยาเปลี่ยนเป็นคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำกริยานั้น

ใช้นำหน้ากรรมกริยาทกให้เกิดคำนามประเภทชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ นอกจากนั้นยังใช้นำหน้าข้อความแสดงปรากฏการณ์ธรรมชาติ และใช้กับคำกริยาที่ถ่ายทอดให้เห็นความรู้สึกส่วนตัว

ST Kr2 LC Suriya Ratanakul, 1977, "Aspects of Linguistic Features in Minority Languages" บทความเสนอในที่ประชุม The Regional Seminar on Language Education in Multilingual Societies : Its Challenges and Potentials, Singapore, 18-22 April 1977, โรเนียวเย็บเล่ม 12 หน้า มีภาคผนวก A,B และบรรณานุกรม

บทความนี้เสนอวิธีการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษาม้ง กระเหรี่ยงสะกอ และละว้า ให้อย่างคำใหม่ที่สร้างขึ้นใช้ในภาษาทั้งสาม จำนวน 44 คำ

ST Kr2 LC Suriya Ratanakul, 1978 และ 1981, "Sgaw Karen Color Categories" บทความเสนอในที่ประชุม The 11th International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics, University of Arizona, October 20-22, 1978 แล้วปรับปรุงใหม่พิมพ์ใน Journal of the Siam Society, Vol.69, 1981 หน้า 138-144

การศึกษาค้นคว้าพบว่าในภาษากะเหรี่ยงสะกอมีคำศัพท์เรียกชื่อสีที่สำคัญอยู่ 6 คำศัพท์ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง/น้ำตาล เขียว และม่วง

ST Kr2 LC Suriya Ratanakul, 1984, "A Prolegomena on Traditional Wisdom in Karen Folklore" ในวารสาร Studies in Comparative Culture, Soka University, Japan, 1984, หน้า 57-72

บทความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสุภาษิตของกะเหรี่ยงสะกอ ความเชื่อแบบดั้งเดิมเช่นวิธีทายลักษณะของคนและสัตว์ และความเชื่อที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งในภาษากะเหรี่ยงสะกอเรียกว่า "ก๋อญู"

ST Kr2 LC Suriya Ratanakul, 1986, "A Study of Compound Nouns in Lawa, White Meo and Sgaw Karen", in Language in Global Perspective, Papers in Honor of the 50th Anniversary of the Summer Institute of Linguistics (1935-1985). compiled and Edited by Benjamin F. Elson. Dallas, Texas, หน้า 549-556

บทความนี้ศึกษาคำประสมที่สร้างขึ้นใหม่ จำนวน 35 คำในภาษาละว้า ม้งขาว และกะเหรี่ยงสะกอ พบว่ามีวิธีการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษาอยู่ 6 วิธี

ST Kr2 NT สุริยา รัตนกุล และลักขณา ดาวรัตนหงษ์, 2531, อาหารแสลงโรคและบริโภคอันตรายของชาวกระเหรี่ยงสะกอ, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล บริษัทปิ่น-

เกล้าการพิมพ์จำกัด, 92 หน้า, เขียนเป็นภาษาไทย มีภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชนเผ่ากะเหรี่ยงและภาษากะเหรี่ยง ประวัติชนเผ่ากะเหรี่ยง กล่าวถึงอาหารประจำวันของกะเหรี่ยง ทั้งอาหารคาวและขนมผลไม้ที่กินเล่น อาหารในงานเลี้ยง อาหารในพิธีเลี้ยงผี อาหารสำหรับผู้ป่วยตามความเชื่อของกะเหรี่ยง น้ำและเครื่องดื่ม การถนอมรักษาอาหาร การประกอบอาหารและสุนัตยในการประกอบอาหาร การรับประทานอาหารและสุนัตยในการ รับประทานอาหาร มีภาคผนวก

ST Kr2 NT สุริยา รัตนกุล, 2524, "อาหารกะเหรี่ยง" วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2524 หน้า 67-87

บทความพรรณนาแนวความคิดของกะเหรี่ยง เกี่ยวกับเนื้อสัตว์ ผัก และเครื่องหอมที่ใส่ในแกง แสดงวิธีทำอาหารกะเหรี่ยงประเภทน้ำพริก แกงชนิดต่างๆ ผัด ต้มเค็ม และหมก บทความนี้เขียนภาษา กะเหรี่ยงด้วยตัวอักษรไทย

ST Kr3 ANBL Andersen, Kirsten Ewers, 1978, "Elements of Pwo Karen Buddhism", The Scandinavian Institute of Asian Studies, Copenhagen, 1978, หน้า 99-104

บทความนี้วิเคราะห์การถือศาสนาพุทธของกะเหรี่ยงโปว์ การสวดมนต์ อธิบายว่าไม่มีความขัดแย้งในการถือศาสนาพุทธและในขณะเดียวกันยังทำบุญแบบพิธีดั้งเดิมอยู่ กล่าวถึงบทบาทของชาว กะเหรี่ยงที่บวชเป็นพระสงฆ์

ST Kr3 ANBL Somphob Larchrojna, 1983, "Pwo Karen, Spirits and Souls", หน้า 169-172 ในหนังสือชื่อ Highlanders of Thailand (edited by John McKinnon and Wanat Bhruksasri), Oxford University Press, 358 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงผีต่างๆ ของกะเหรี่ยงโปว์ ผีบ้านที่สืบสายทางฝ่ายมารดา ขวัญ ขวัญหาย และพิธีเรียกขวัญ

ST Kr3 ANDR สุจิตลักษณ์ ดีผดุง, 2537, "เสื้อผ้าชาวกะเหรี่ยง", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2, หน้า 61-78

บทความนี้นำเสนอเรื่องการทอผ้าและเสื้อผ้าของชาวกะเหรี่ยงโปว์ที่บ้านภูเหม็นบน ตำบลทอง หลาง อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี และที่บ้านห้วยฮ่อมนอก ตำบลท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัด ลำพูน โดยใช้ที่ทอผ้าแบบใช้เข็มขัดคาดหลัง

ST Kr3 ANFR นิภา ลาซโลซน์, 1989, "นิทานสำหรับกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.13 No.3,4 July-December 1989, หน้า 38-39

นิทานเรื่องนี้ชื่อ "กะเหรี่ยงพี่ฝรั่งน้อง" เป็นนิทานปรัมปราบอกถึงที่มาว่า ทำไมฝรั่งจึงมาดูแลเอาใจใส่กะเหรี่ยงในปัจจุบัน ทั้งนี้ฝรั่งเคยโขมยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่พระเจ้าได้ให้กะเหรี่ยงไว้สร้างบ้านเมืองนั่นเอง เมื่อพระเจ้ารู้เรื่องดังกล่าว จึงสั่งฝรั่งให้นำสิ่งเหล่านั้นมาสร้างบ้านเมืองให้กะเหรี่ยงเจริญด้วย

ST Kr3 ANGN Andersen, J.P.(Major), ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Some Notes about the Karens in Siam, ถ่ายเอกสาร, เย็บเล่ม, หน้า 51-58, ไม่ปรากฏชื่อวารสารที่มีบทความนี้อยู่ เลขที่ที่ศูนย์เอกสารประเทศไทย 10013

กล่าวถึงกะเหรี่ยงแดง และกะเหรี่ยงขาว (ปัจจุบันเรียกว่ากะเหรี่ยงสะกอ) กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพ การแต่งตัว เครื่องประดับ ศาสนา การทำศพ โรคภัยไข้เจ็บ การตั้งหมู่บ้าน การทำมาหากิน

ST Kr3 ANGN E.J.Walton (ผู้แปล), ไม่ทราบปีที่พิมพ์, "The Red Karens", Journal of the Siam Society, vol.17, หน้า 74-79

บทความนี้ผู้แปล แปลจากแบบสอบถามที่ปลัดอำเภอ (ไม่ป่งอำเภอ และจังหวัด) ชื่อ นายจันทร์ คันธเสนา ส่งตอบเป็นภาษาไทย ซึ่งเป็นการตอบคำถามที่สยามสมาคมส่งไปถาม บทความนี้อธิบายเรื่องกะเหรี่ยงแดง (ไม่ระบุจังหวัด) กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพ ให้ข้อมูลทางมานุษยวิทยา การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน การแต่งกาย อาหารการกิน การล่าสัตว์ การคมนาคม การเพาะปลูก โครงสร้างทางสังคม พิธีแต่งงาน การรับมรดก ความเจริญทางศิลปะ วิทยาศาสตร์ ศาสนา

ST Kr3 ANGN Hinton, Peter 1969, "The Pwo Karen of Northern Thailand", รายงานฉบับร่างส่งอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ในวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1969, ถ่ายเอกสาร เย็บเล่ม 64 หน้า และมีภาคผนวกอีก XXIX หน้า

รายงานนี้กล่าวถึงกะเหรี่ยงโปว์ในเรื่องโครงสร้างทางสังคม การเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ จำนวนประชากรของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงใน 5 จังหวัดทางเหนือของไทย กล่าวถึงหมู่บ้านกะเหรี่ยง การกระจายของประชากร การใช้ที่ดิน

ST Kr3 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก,

หนังสือเล่มนี้ ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเกอ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ต้องซู้ และจีนย้อ

ST Kr3 ANTR สมภพ สาโรจน์, 2521, "หญิงมีครรภ์ และการคลอดบุตรของกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ฉบับที่ 4 ปีที่ 2 ตุลาคม-ธันวาคม 2521 หน้า 42-46

การคลอดบุตรของหญิงกะเหรี่ยง เกี่ยวข้องกับการฝัน และเมื่อเริ่มตั้งครรภ์จะมีความเชื่อบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ควรทำและไม่ควรทำ ได้แก่เรื่องอาหารที่ควรกินและไม่ควรกิน พฤติกรรมของสัตว์เลี้ยงที่ผิดปกติซึ่งจะมีผลต่อการตั้งครรภ์ สำหรับการคลอดจะคลอดโดยหมอตำแย ตัดสายสะดือเด็กด้วยไม้ไผ่ เลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ มีอาหารเสริมเป็นข้าวเปลือกบด แต่ส่วนใหญ่เด็กในวัยทารก มักจะมีอัตราการตายสูง

ST Kr3 ANTR สมภพ ลาขโรจน์, 1987, "หมูและไก่สำหรับกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.11 No.3,4 July-December 1987, หน้า 32-37

กะเหรี่ยงโปนิยมใช้หมูและไก่ ในการประกอบพิธีกรรม และไม่นิยมแลกเปลี่ยนซื้อขายกัน หมูไก่อักใช้ในการทำพิธีการรักษาความเจ็บป่วย กังวล กลัว เชื่อกันว่าหากนำสิ่งเหล่านี้มาเช่นผี สิ่งชั่วร้ายจะหายไป

ST Kr3 EC Hamilton, James William 1965, Ban Hong : Social Structure and Economy of a Pwo Karen Village in Northern Thailand, Ph.D. dissertation, The University of Michigan 1965, 280 หน้า

วิทยานิพนธ์ทางมานุษยวิทยาเล่มนี้ พิจารณากระบวนการปรับตัวที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเจริญระดับเผ่าได้กลายมาอยู่ในสังคมเกษตรกรรม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ แสดงถึงการที่ชาวกะเหรี่ยงได้มาพึ่งพาระบบการตลาดของไทย และสูญเสียวัฒนธรรมบางอย่างของตนเองไป วิทยานิพนธ์นี้วิเคราะห์ปัจจัยบางอย่างที่เป็นลักษณะทางสังคมของไทยที่กะเหรี่ยงรับเอาไป

ST Kr3 EC Hinton, Peter ไม่ลงวันที่ ประมาณ ค.ศ.1969, "Swidden Cultivation among the Pwo karen of Northern Thailand : Present Practice and Future Prospects, ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม, 19 หน้า มีตาราง

บทความนี้ กล่าวถึงการทำเกษตรกรรมแบบทำไร่เลื่อนลอยของกะเหรี่ยงโปว์ ที่หมู่บ้านดงหลวง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวว่ากะเหรี่ยงโปว์ปลูกข้าวเป็นพืชหลัก เพื่อการบริโภคใน

ครอบครัว ไม่ปลูกพืชเงิน และไม่ปลูกฝิ่น บางแห่งมีการทำนาแบบขั้นบันได กล่าวถึงวิธีการอนุรักษ์ดินของกะเหรี่ยงโปว์ อธิบายปฏิกิริยาของการทำนาแบบกะเหรี่ยงและผลผลิตที่ได้

ST Kr3 EC Jurgensen, Anders B. and Kirsten E. Andersen, 1982, Final Report on Pwo Karen Research in cangwat Uthai Thani, amphur Ban Rai January-February 1980, Submitted to the National Research Council, โรเนียว, 13 หน้า

รายงานนี้ศึกษาพืชที่กะเหรี่ยงโปว์ปลูกที่ห้วยขาแข้ง ตำบลแก่นมะกรูด การใช้ผลผลิตจากพืชสภาพเศรษฐกิจในหมู่บ้าน การทำไร่แบบโค่นยา ศาสนา ตอนท้ายมีบัญชีคำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงเกี่ยวกับชื่อของพืชต่างๆ

ST Kr3 EC Kunstadter, Peter, E.C. Chapman and Sanga Sabhasri (editors), 1978, Farmers in the Forest Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand, East-West Center, the University Press of Hawaii, 402 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 16 บท แต่ละบทแต่งโดยนักวิชาการชาวไทยบ้าง นักวิชาการชาวต่างประเทศบ้าง กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบต่างๆ ของชาวเขา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำไร่แบบเลื่อนลอย มีตัวอย่างในเรื่องของชนละว้า กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ ม้ง ฯลฯ

ST Kr3 HL นิภา ลาชโรจน์, 2538, "การบริหารทารกของเด็กกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบรอบ 30 ปีสถาบันวิจัยชาวเขา, 2538, หน้า 62-65

กะเหรี่ยงโปว์ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อเด็กที่เกิดใหม่ เพราะความเชื่อว่าเป็นลูกผีอยู่ ต่อเมื่อสายสะดือแห้งและหลุดออกไปได้แล้วเป็นเวลา 7 วัน จึงจะได้เป็นลูกคน ในระหว่างนี้จะมีพิธีกรรมต่างๆ เช่นการตัดสายสะดือเด็ก, การอาบน้ำทารก, การเสี่ยงทาย ลูกผีลูกคน ฯลฯ ในหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญ การดูแลเด็กมักจะเป็นไปตามประเพณีดั้งเดิม และความเชื่อเรื่องผีจนบางครั้งเกิดปัญหาการเสียชีวิตของเด็กจำนวนมาก

ST Kr4 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมบรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงปะเกะ ตองซู่ และจีนฮ่อ

ST Kr5 ANGN มงคล จันทน์บำรุง (ผู้แปล), 2528, "กะยา คะเรียนนี และยางแดง" แปลจากบทความของนักวิจัยชาวสวิสชื่อ J.M. Rastorfer "The Kayah, Karenni and Yang Daeng" ลงพิมพ์ใน ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา เล่มที่ 8 ฉบับที่ 3, หน้า 8-17

บทความนี้กล่าวถึงกะยา ว่าเป็นชนกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง พรรณนาถึงถิ่นที่อยู่ดั้งเดิมในประเทศพม่า การแต่งกาย ศาสนาดั้งเดิม การอพยพของชาวกะยา อาหารที่รับประทาน กล่าวแนะว่าควรมีการสำรวจถ้ำในรัฐกะยา เพราะอาจจะได้พบหนังสือของกะยาที่ซุกซ่อนไว้ ดังที่ ดร.คาย (Keyes) ได้เคยพบในถ้ำที่อยู่ติดกับชายแดนไทยห่างจากชายแดนไทยเพียง 2-3 กิโลเมตร

ST Kr5 HT Renard, Ronald D., 1987, "The Delineation of the Kayah States Frontiers with Thailand : 1809-1894", Journal of Southeast Asian Studies Vol.XVIII, No.1, March 1987, หน้า 81-92

บทความนี้ กล่าวถึงการปักปันเขตแดนระหว่างเชียงใหม่กับรัฐกะยาที่ชื่อคันธาระวดี (Kantarawaddy) ใน ค.ศ.1809 และความสัมพันธ์ระหว่างกะยากับเชียงใหม่ในสมัยเจ้ากาวิละ บทความนี้ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์และมีแผนที่แสดงด้วย

ST Kr5 LC Solmt, David B., 1986, A Grammatical Sketch of Eastern Kayah (Red Karen), วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัย California at Berkeley, ค.ศ.1986, โรเนียว, เย็บเล่ม, 274 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาภาษาคะยาตะวันออก ซึ่งเป็นภาษากะเหรี่ยงภาษาหนึ่งมีความใกล้ชิดกับภาษาปะดอง (Padaung) และภาษาแบร (Bre) ห่างไกลจากภาษากะเหรี่ยงสะกอ และภาษากะเหรี่ยงโป ผู้วิจัยได้ศึกษาภาษาคะยาตะวันออกที่มีพูดใน 3 หมู่บ้านทางใต้ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยานิพนธ์นี้พรรณนาทั้งระบบเสียง ระบบการสร้างคำ (Morphology) และระบบไวยากรณ์

ST Kr7 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ขมุ ถิ่น ยัมปรี กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ตองซู่ และจีนฮ่อ

ST Kr7 SS Kunstadter, Peter ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Hill and Valley Populations in Northwestern Thailand ร่างรายงานการวิจัย Draft for private circulation-not for publication or quotation, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า

รายงานการวิจัยนี้กล่าวถึงชาวเขาเผ่าต่างๆ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีทั้งกะเหรี่ยง ละว้า ไทฉาน และดองซู ความสัมพันธ์ระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ งานพัฒนาของหน่วยราชการที่เกี่ยวกับชาวเขา กล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจของชาวเขา ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมระหว่างชนในที่สูงกับชนในที่ราบ

7. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาม้งหรือแม้ว (ST Hm)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มรวมชาติพันธุ์ที่พูดภาษาม้ง ใช้รหัส ST Hm+ รหัสทางวิชาการ

ST Hm1 ANBL Tapp, Nicholas 2532/1989 Asian Folklore Studies, Vol.48 pp.59-94

บทความนี้กล่าวถึงลัทธิความเชื่อของชาวม้ง ผู้เชื่อในผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในธรรมชาติ และนับถือผีบรรพบุรุษ ชาวม้งติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจเหล่านี้ โดยผ่านคนทรง ผู้เขียนได้อธิบายถึงผีชนิดต่างๆที่ชาวม้งนับถือ มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับกำเนิดของโลก ผีและมนุษย์ อธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของหมอผี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิธีกรรมเกี่ยวกับการรักษาโรค นอกจากนี้ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีศพของชาวม้งด้วย

ST Hm1 ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มูเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเกอ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่แล้ว

ST Hm1 ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Thailand Meo" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press pp.77-81

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทรม ในหัวข้อเรื่องแม้ว(Meo) หรือม้ง(Hmong) ในประเทศไทย ผู้เขียน ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ และตอนท้าย ของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ (มีเรื่องแม้วในจีนและอินโดจีนด้วย : หน้า 63-77)

ST Hm1 ANGN Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตารางและภาพประกอบมาก

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้อย่างกว้างเกี่ยวกับมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาของชาวเขาเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย อันได้แก่ อีเก้อ มูเซอ ลีซอ แม้ว ละว้า ชมุ ถิ่น ยัมบริ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเกะ ตองซู่ และจีนฮ่อ

ST Hm1 ANGN จันทบูรณ์ สุทธิ และคนอื่นๆ, 2524, รายงานการสำรวจภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจชาวเขาเผ่าห้วยเสือ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, พ.ศ.2524, โรเนียว เย็บเล่ม 29 หน้า มีตารางและแผนที่

รายงานการสำรวจฉบับนี้ทำเพราะได้รับมอบหมายจากกรมการอำนวยการโครงการอุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์ เพื่อนำผลการสำรวจไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชาวเขาที่อาศัยอยู่บริเวณดอยห้วยเสือ ซึ่งอยู่ในเขตวนอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ให้ภาพรวมโดยทั่วไปของชาวเขาในเขตนี้ซึ่งส่วนมากเป็นม้งและกะเหรี่ยง

ST Hm1 EC สีสีก ฤทธิ์เนติกุล 2538 "ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบการเกษตรกรรม ผสมผสานบนที่สูงของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านช่างเคียน-ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 139 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับการยอมรับระบบ การเกษตรกรรมผสมผสานของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านช่างเคียน-ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ แต่ไม่มี ความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับระบบการเกษตรกรรมผสมผสานของชาวเขาเผ่าม้ง บ้าน ดอยปุยคือ อายุ การไม่ติดยาเสพติด จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม จำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวนครั้งในการเข้ารับการฝึกอบรมเกษตรที่สูง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน พื้นที่ทำการ เกษตรกรรม ความตระหนักถึงคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความ มุ่งหวังในชีวิตของตนเอง และความมุ่งหวังในอนาคตของลูกหลาน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับระบบการเกษตรกรรมผสมผสาน ของเกษตรกรชาวเขาเผ่าม้งทั้ง สองหมู่บ้านคือ ระดับการศึกษา และการได้รับฟังข่าวสารทางการเกษตรจากรายการวิทยุ ชาวเขา สำหรับปัญหาของชาวเขาเผ่าม้งในการยอมรับระบบการเกษตรกรรมผสมผสานคือ ลักษณะของพื้นที่และแหล่งน้ำทำการเกษตรกรรม

ST Hm1 EC Bruneau, Michel, 1980, Recherches sur l'organisation de l'espace dans le Nord de la Thaïlande, These presentee devant l'Universite de Paris IV, le 10 Juin 1977, Librairie Honore Champion, 7 Quai Malaquais, Paris, 1044 หน้า แบ่งเป็น 2 volumes, มีภาคผนวก, เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสนอต่อมหาวิทยาลัยปารีส 4 เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในภาคเหนือของประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบใหญ่ คือ แบบอย่างการใช้ที่ดินในที่ราบและแบบอย่างการใช้ที่ดินบนภูเขา แบบแรกแบ่งออกเป็น 3 แบบย่อย คือ 1) การใช้ที่ดินแบบคนเมืองทางเหนือ คือมีการกันเหมืองฝายแล้วทำนา 2) การใช้ที่ดินตามแบบคนภาคกลางทำนา 3) การใช้ที่ดินตามแบบคนภาคกลาง ปลูกพืชเศรษฐกิจ แบบหลังแบ่งออกเป็น 3 แบบย่อยคือ 1) การใช้ที่ดินเพื่อปลูกเมี่ยง 2) การใช้ที่ดินตามแบบละว้าและกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นการทำไร่ข้าวในที่สูงและมีการปล่อยที่ดินให้พักเพื่อฟื้นคืนความสมบูรณ์ 3) การใช้ที่ดินตามแบบม้ง เพื่อการปลูกฝิ่น วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาทั้งทางภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมวิทยา

ST Hm1 EC Charas Suwanwela and others, 1978, Opium Use and Dependence in Hill Tribe Villages in Thailand, Paper presented at the Conference on Opium Production, Trade and Use in the Golden Triangle, April 3-7, 1978, Philadelphia, U.S.A., Technical Report DH-6/78, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, The Somsong Press Bangkok, 17 หน้า มีแผนที่

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงพฤติกรรมการผลิตฝิ่น ค้าฝิ่น และเสพฝิ่นในหมู่บ้านชาวเขาในประเทศไทย ยกกรณีตัวอย่างบ้านแม่สุข อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านของม้งและกะเหรี่ยง

ST Hm1 EC Cohen, Paul T., 1984, "Opium and the Karen : A Study of Indebtedness in Northern Thailand", Journal of Southeast Asian Studies, Vol.XV, No.1, March 1984, หน้า 150-165

บทความนี้กล่าวถึงภาคเหนือของประเทศไทย ระบบเศรษฐกิจระหว่างกะเหรี่ยงและม้ง และพ่อค้าฮ่อ ประวัติของการค้าฝิ่น การที่กะเหรี่ยงไปรับจ้างเป็นแรงงานของม้งในไร่ฝิ่น การตกเป็นหนี้ของชาวกะเหรี่ยงทั้งการเป็นหนี้เงินและหนี้ข้าว ตอนท้ายกล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น

ST Hm1 EC Hamilton, Jane 1970, "The Hill Tribes, Islands in the Middle of Opium, Guns and Politics", Bangkok World, August 16, 1970

บทความสั้นๆ นี้กล่าวถึงปัญหาของชาวเขาเรื่องการปลูกฝิ่นและเรื่องที่พักอาศัยอยู่ระหว่างการต่อสู้รุนแรงของประเทศมหาอำนาจ มีภาพชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและม้งหลายภาพ

ST Hm1 EC Hearn, Robert M., 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวเขา และการจัดถิ่นที่อยู่ให้ ใช้ข้อมูลตัวอย่างจากการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าม้ง เย้า และถิ่น(ลัวะ) กล่าวถึงสถานการณ์การจัดที่ทำกินให้ผู้อพยพชาวเขาในจังหวัดน่าน เชียงราย และตาก และที่ตรงรอยต่อระหว่างสามจังหวัดคือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย หนังสือนี้ใช้เป็นวิทยานิพนธ์ M.A.Southeast Asian Studies and Thai Language เสนอต่อ The American University

ST Hm1 EC Kunstadter, Peter, E.C. Chapman and Sanga Sabhasri (editors), 1978, Farmers in the Forest Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand, East-West Center, the University Press of Hawaii, 402 หน้า

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 16 บท แต่ละบทแต่งโดยนักวิชาการชาวไทยบ้าง นักวิชาการชาวต่างประเทศบ้าง กล่าวถึงวิธีการทำเกษตรกรรมแบบต่างๆ ของชาวเขา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำไร่แบบเลื่อนลอย มีตัวอย่างในเรื่องของชนละว้า กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ ม้ง ฯลฯ

ST Hm1 EC Michaud, Jean 1993 "The Social Anchoring of the Trekking Tourist Business in a Hmong Community of Northern Thailand," 21st Annual Conference of Canadian Council for Southeast Asian Studies. U. of Alberta, October 15 to 17 1993. 14 pages.

บทความนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า(trekking) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านม้งเขียว(Green Hmong) แห่งหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย (ผู้เขียนใช้นามสมมุติกับหมู่บ้านนี้) การวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ ในหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวนี้ เพราะเศรษฐกิจเปลี่ยนไป ชาวม้งขายของได้ ได้เงินจากการให้เช่าที่พักและอื่นๆ เมื่อมีฐานะดีขึ้น ชาวม้งจะซื้อของใช้สมัยใหม่ต่างๆ จากในเมือง ทำให้วิถีชีวิตของตนเปลี่ยนไป และดูเป็นคนเมืองมากขึ้น ซึ่งมีผล ให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า ชาวม้งเหล่านั้นมีวัฒนธรรมไม่เหมือนม้งแท้ๆ ทำให้หมู่บ้านดังกล่าว ดูน่าสนใจน้อยลง แนวโน้มที่ผู้จัดการทัวร์จะเปลี่ยนไปเลือกหมู่บ้านอื่นมาแทนจึงมีมากขึ้น ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ได้เกิดมาแล้วกับหมู่บ้านชาวเขาหลายแห่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า ทางของไทยไม่ได้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงนี้มากนัก เพราะการที่ม้งหันมาขายของแทนที่จะไปเพาะปลูก ก็นับว่าช่วยลดพื้นที่ป่าถูกถากถางและการที่ม้ง "สมัยใหม่" ขึ้น ก็ทำให้กลายเป็นคนไทยมากขึ้น นับได้ว่าสนองกระบวนการ "ทำให้เป็นไทย" ที่ดำเนินอยู่นี้ด้วย

ST Hm1 EC Roy, Edward Van 1965, Economic Frontiers : A Study of Economies in the Hills of North Thailand Ph.D dissertation, the University of Texas, 1965, 219 หน้า

วิทยานิพนธ์ทางเศรษฐศาสตร์ฉบับนี้กล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของสังคมเมืองในที่ราบ และสังคมที่ทำไร่เลื่อนลอยบนภูเขาในภาคเหนือของประเทศไทย ยกตัวอย่างหมู่บ้านม้งและมุเซอ พูดถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของการทำไร่ชา ตอนท้ายวิทยานิพนธ์นี้มองเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นปัจจัยทางวัฒนธรรม

ST Hm1 EC เจษฎา มิ่งฉาย 2537 "ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 197 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอผลงานเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขา เผ่าม้งที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีความพึงพอใจในผลการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ 1) ผลการดำเนินงานพัฒนาด้านสังคม 2) ผลการดำเนินงาน พัฒนาด้านการเมืองการปกครอง 3) ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินงานในโครงการฯ 4) ผลการดำเนินงานพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยยังได้เสนอปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตคือ 1) ขาดน้ำการเกษตรจากชลประทาน 2) ราคาผลผลิตตกต่ำ 3) ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ 4) มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณประโยชน์ 5) ขาดเวรยามป้องกันภัยในหมู่บ้าน 6) ได้รับสัญชาติไทยล่าช้า 7) ขาดปกครองและพัฒนาไม่สามารถแก้ไขปัญหาในระยะยาวสำหรับพวกตนได้

ST Hm1 EC ดิสร ภูสาระ 2536 "การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา ในกิ่งอำเภอ เวียงแก่น จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างการยอมรับนวัตกรรมและสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา คือ ตัวแปรที่ชาวม้ง บนพื้นที่ราบมีค่าสูงกว่าชาวม้งบนภูเขาได้แก่ การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การรักษาพยาบาล การคุมกำเนิด รายได้ ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร การนับถือศาสนา การก่อสร้าง บ้านเรือน อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน และการแต่งกาย ส่วนตัวแปรที่ชาวม้งบนพื้นที่ราบ มีค่าต่ำกว่าชาวม้งบนภูเขาได้แก่ การปลูกพืชชนิดใหม่ การใช้ปุ๋ยเคมี การขยายปราบศัตรูพืช ความเชื่อถือเรื่องโชคลาง และการเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มกิจกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ทุกค่า ระหว่างการยอมรับนวัตกรรมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งบน พื้นที่ราบกับบนภูเขามีค่าแตกต่างกัน

ST Hm1 ED ภาวนา ก้อนกลีบ 2536 "การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นราบ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว ถึงอำเภอแม่อาง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาแบบอิสระ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 190 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า ชาวเขาเผ่าม้งที่อพยพลงมาสร้างชุมชนใหม่ร่วมกับ คนไทย พื้นราบส่วนใหญ่มีความพร้อม และยอมรับในสิ่งใหม่ตามโครงสร้างของสังคมได้ดี ทั้งปริมาณและคุณภาพ จนมีสภาพการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกับคนไทยพื้นราบในชุมชนเดียวกัน ทั้งด้านการศึกษา ด้าน ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านรวมกลุ่ม ด้วยอิทธิพลของปัจจัยในการยอมรับ 4 ด้านคือ ตัวนวัตกรรม ตัวผู้รับนวัตกรรม ช่องทางการรับสื่อความรู้ และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิด กระบวนการเรียนรู้จากธรรมชาติทางการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มหรือสังคม ด้วยความเข้ม แข็งของนวัตกรรมใหม่ ทำให้ชาวเขา เผ่าม้งตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่ในสังคมชุมชน ทั้งแนวคิดและสิ่ง ปฏิบัติอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยง และต่างก็เป็นปัจจัยในการยอมรับซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ธรรมชาติทาง การศึกษาที่ชาวเขาเผ่าม้งเรียนรู้ และยอมรับสิ่งใหม่ในสังคมชุมชนพื้นราบได้มากที่สุดคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต จดจำ นำไปปฏิบัติ

ST Hm1 ED อัญชัย อินคำ 2536 "การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ่อมเสริมนักเรียน ชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน" วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 458 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอผลงานวิจัยคือ สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ่อมเสริม การอ่าน ออกเสียงคำที่มีตัวสะกดให้นักเรียนชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อำเภอ แม่สอย จังหวัดตาก ที่ มีปัญหาการออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน ซึ่งประสิทธิภาพของแบบฝึก ซ่อมเสริมดังกล่าวมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าแบบฝึกซ่อมเสริมการอ่าน ออกเสียงคำที่มีตัวสะกดมีประสิทธิภาพสูงเชื่อถือ ได้

ST Hm1 EG Mischung, Roland 1986, Environmental "Adaptation" Among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study, รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, โรเนียว, เย็บเล่ม, 135 หน้า

รายงานการวิจัยนี้แสดงผลการวิจัยภาคสนามที่ได้ทำในบริเวณดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่าง ค.ศ 1982-1985 เปรียบเทียบการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของชาวกระเหรี่ยงและชาวม้ง การวิจัยนี้ได้กล่าวถึง ประวัติของหมู่บ้าน ประชากรและโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและกรอบ ความคิดที่ชนกลุ่มชาติพันธุ์นี้มีต่อสถานที่ตั้งหมู่บ้านและสิ่งแวดล้อมที่เขาอยู่

ST Hm1 EG สมบูรณ์ สุขสำราญ 2533/1989 ทรรศนะและความคาดหวังของผู้อพยพอินโดจีน
กรุงเทพ : สถาบันสารานุกรม มูลนิธิประชากร 100 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงทรรศนะและความคาดหวังของผู้อพยพชาวลาว ชาวเขา และชาวกัมพูชา
ในประเทศไทย บทที่กล่าวถึงชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งอยู่ในศูนย์อพยพที่บ้านวินัย จังหวัด เลย จำนวน 4 หมู่
คน (ก.พ.2531) ชาวม้งเหล่านี้ส่วนใหญ่พอใจที่ได้อยู่ในศูนย์อพยพ เพราะหนีภัยมาจากลาว และไม่ชอบ
ระบบคอมมิวนิสต์ แต่จะรู้สึกอึดอัดพอควร เพราะมักไม่มีอะไรจะทำ ไม่มีที่ทำกิน เลี้ยงสัตว์ไม่ได้ ชาวม้ง
ที่มีอายุมากมักไม่อยากอพยพไปอยู่ประเทศที่สาม (คือประเทศในอเมริกาและยุโรป) แต่สำหรับผู้มีอายุน้อย
อยากไปอยู่ที่นั่น เพราะดูเหมือนอนาคตกว่าอยู่ในศูนย์ โดยไม่มีอะไรทำเป็นอาชีพถาวร

ST Hm1 HL Charas Suwanwela and others, 1978, Primary Health Care in the Hill Tribe
Villages, Paper prepared for the WHO Workshop on Prevention and Treatment of Drug
Dependence, Alexandria, Egypt, 16-21 October, 1978, Institute of Health Research,
Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 10 หน้า

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานแก่หมู่บ้านชาวเขาในบริเวณที่มีการผลิต
ฝิ่น ยกตัวอย่างจากกรณีบ้านมุ่ยใกล้ห้วยแม่สุข อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ตอนใต้คาบเกี่ยวกับ
บริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชาวเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยง กล่าวถึงปัญหาเรื่อง
สุขภาพอนามัยในชาวเขา การติดยา การให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน กล่าวถึงการอบรมอาสาสมัคร
สาธารณสุขในหมู่บ้าน วัตถุประสงค์ วิธีการอบรม และประเมินผลโครงการ

ST Hm1 HL Charas Suwanwela and others, 1978, Socio-Economic Realities and Their
Implications in the Treatment of Drug Dependent Persons, Institute of Health Research,
Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 13 หน้า

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงความยากจนและการติดยาของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่บ้านมุ่ยใกล้ห้วยแม่
สุข อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตอนท้ายของรายงานกล่าวถึงกรณีชาวเขาเผ่าม้งที่ห้วยแม่สุข และ
กรณีของชาวเขาเผ่าลีซอที่ดอยสามหมื่น อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึงการติดยาอื่นใน
ชุมชนแออัดในกรุงเทพ กล่าวถึงการรักษา สาเหตุสำคัญของปัญหา ค่าใช้จ่ายในการรักษา การรักษาตาม
วัดต่างๆ

ST Hm1 HL Charas Suwanwela and others, 1979, Preliminary Report of Health Care
Delivery Research, Technical Report No.DH-9/79, Institute of Health Research, Chulalongkorn
University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 12 หน้า มีตารางและแผนที่

รายงานเล่มนี้กล่าวถึงการให้บริการสาธารณสุขแก่หมู่บ้านในที่ห่างไกล ยกตัวอย่างจากกรณี

ตำบลแม่ตื่น อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 33 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง ม้ง และมุเซอ กล่าวถึงจำนวนประชากร การเกิด การตาย และการตายในทารก การศึกษา อาชีพ การให้ ภูมิคุ้มกันโรค การสาธารณสุข การติดฝิ่น กล่าวถึงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในอนาคต

ST Hm1 HL Peerasit Kamnuansilpa, Peter Kunstadter and Nanta Auamkul, 1987, Hill Tribe Health and Family Planning : Result of a Survey of Hmong (Meo) and Karen Households in Northern Thailand, Published by the Family Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health, Bangkok, โรเนียว เย็บเล่ม, 92 หน้า

การศึกษาเรื่องสุขภาพอนามัยของชาวเขาเผ่าม้งและกะเหรี่ยงในจังหวัดตาก และแม่ฮ่องสอน ศึกษาลักษณะของที่อยู่อาศัย สุขลักษณะ อาหารการกินและพฤติกรรมการบริโภค การขาดแคลนข้าว ศึกษาลักษณะโครงสร้างทางประชากรและสังคม การศึกษา อาชีพ วิเคราะห์ภาวะการเจริญพันธุ์ ขนาด ของครอบครัวที่ประสงค์ การคุมกำเนิด การบริหารเลี้ยงดูทารก การให้วัคซีนในเด็ก การให้นมมารดา และการหย่านม มีบทสรุปและข้อเสนอแนะ

ST Hm1 HL กาญจนา ประชาพิพัฒน์ และคนอื่นๆ 2538 "การสำรวจคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวเขาเผ่าม้งในประเทศไทย = Quality of life and environment of Hmong in Thailand" รายงานการวิจัย ศูนย์พัฒนาอนามัยชาวเขา กรมอนามัย 18 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ได้กล่าวถึง การสำรวจคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า ในกลุ่มสตรีหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้วยังอยู่กินกับสามีส่วนใหญ่ มีอายุ 20-29 ปี มีการคุม กำเนิดร้อยละ 39.4 แต่เป็นวิธีถาวรเพียงร้อยละ 7.8 ไม่พบหมั้นช่ายในชาวเขาเผ่าม้งเลย สตรีมีบุตร คนแรกอายุต่ำกว่า 20 ปี เด็กที่มีน้ำหนักแรกเกิด 3,000 กิโลกรัมขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 62 มารดาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝากครรภ์ และไม่ได้รับการตรวจฟันและเหงือก รวมทั้งไม่ได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยัก ไม่ได้รับการคลอดที่ถูกวิธีและไม่ได้รับการดูแลหลังคลอด ในกลุ่มเด็ก 0-5 ปี พบว่าส่วนใหญ่ขาดสมุด บันทึสุขภาพแม่และเด็ก ไม่ได้รับการชั่งน้ำหนักจากเจ้าหน้าที่ มีเด็กขาดสารอาหาร และไม่ได้รับวัคซีน ป้องกันโรคหัด คอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก ตับอักเสบบี เป็นจำนวนมาก ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 31.7 ส่วนน้อยได้รับการตรวจฟันแปรงฟันหลังอาหาร และอมฟลู ออไรด์ ทางด้านงานอนามัยสิ่งแวดล้อมชาวเขาเผ่าม้งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมถูกหลักสุขาภิบาล สภาพที่อยู่อาศัย คงทนถาวร แต่มีส่วนน้อยมีน้ำสะอาดเพียงพอตลอดปีและมีความเป็นระเบียบภายในบ้านเรือน

ST Hm1 HL นพดล ศักดิ์เจริญชัยกุล 2538 "การศึกษามาตรการป้องกันปัญหาเสพติดใน ชุม ชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลขี้เหล็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์"

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยคือ ผู้เสพติดชาวม้งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างดี สาเหตุที่ติดยาเสพติด ส่วนใหญ่มาจากการเจ็บป่วย และช่วยให้คลายปวดเมื่อยร่างกายจากการทำงาน ปัญหาในการ ดำเนินการป้องกันได้แก่ เจ้าหน้าที่บาง คนมีส่วนรู้เห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชน การ ลงโทษผู้ค้ายาเสพติดน้อยเกินไป การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ มีผู้ค้า ยาเสพติดในชุมชนจำนวนมาก ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติดน้อย มีการใช้ยาเสพติดด้านประเพณี วัฒนธรรม และรักษาโรค ส่วนมาตรการในการ ดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดได้แก่ ส่งเสริมให้ครอบครัวรู้จักดูแลเอาใจใส่สมาชิกภายในครอบครัว อย่าง สม่าเสมอ เผยแพร่ข่าวสารโดยออกเสียงตามสายทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ผูกอาชีพ ในหมู่บ้าน ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษา ใช้สุนัขสงครามในการตรวจสอบ เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ ค้ายาเสพติดให้มากขึ้น เลิกใช้ยาเสพติดรับรองแขกในชุมชน ปราบปราม พ่อค้ายาเสพติดในชุมชน

ST Hm1 HL พัทรินทร์ สิริสุนทร 2531 "พฤติกรรมการรักษาเยียวยาตนเองด้วยฝิ่นของชาวม้ง ที่เจ็บป่วย: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนม้งแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล 207 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยพบว่า พฤติกรรมการรักษาเยียวยาของชาวม้งที่เจ็บป่วยมีลักษณะเป็น ขั้นตอนแตกต่างกันไปตามความรุนแรงของอาการเจ็บป่วย กล่าวคือ อาการในระดับเล็กน้อย กลุ่มผู้ ป่วยที่เสพยาฝิ่นจะมีพฤติกรรมรักษาเยียวยาตนเองด้วยการ ใช้ฝิ่นในทันทีที่รับรู้และประเมินความ รุนแรงของโรคแล้ว ส่วนผู้ป่วยที่ใช้ฝิ่นชั่วคราวจะอดทนรออาการไปก่อนเมื่อไม่หายจึงใช้ฝิ่น 1-3 ครั้ง และหยุดทันทีที่อาการป่วยหายไป ส่วนผู้ป่วยที่ไม่ใช้ฝิ่นจะเริ่มต้นด้วยการอดทนรออาการ เมื่อไม่หาย จึงไปซื้อยาจากร้านขายยา ในชุมชนหรือกินยาเก่าที่เหลือจากการใช้รักษาในครั้งก่อน ในอาการป่วย ระดับปานกลาง ผู้ป่วยที่เสพยาฝิ่นจะเพิ่มปริมาณฝิ่นที่ใช้ขึ้นอีก 1-10 ครั้ง แล้วหยุดใช้ทันทีที่ประเมิน ว่าอาการป่วยที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับรุนแรงเกินกว่าที่จะใช้ฝิ่นรักษาได้ และไปรับบริการที่คลินิก เอกชนทั้ง ในและนอกชุมชน และโรงพยาบาลชุมชนเลย ส่วนอาการในระดับรุนแรงไม่พบว่า มีผู้ป่วยรายใดที่ยังคง รักษาตนเองอยู่ แต่จะตรงไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดในทันทีที่สามารถทำได้

ST Hm1 HL พิศมัย วิบูลย์สวัสดิ์ 2535 "การศึกษาระดับความต้องการและสุขภาพจิตของ ชาว ไทยภูเขาเผ่าม้งกับชาวไทยชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ = A Study of need hierarchy and mental heath between Hmong hilltribes and rural villagers in Chiang Mai province" รายงานการวิจัย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 87 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้ศึกษาพบว่า ระดับความต้องการขั้นต่างๆ ของบุคคล มีส่วนสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตหรือสุขภาพจิตมากกว่าสุขภาพทางกาย กลุ่มชาวเขาเผ่าม้งมีความต้องการชื่อเสียง และ

แสดงความรู้สึกไม่ค่อยพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ แตกต่างจากกลุ่มชาวไทยในเขตชนบท ปัจจัยที่เป็นปัญหาหลักคือ ความไม่พึงพอใจต่อสภาพเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มผู้สูง อายุจะปรับตัวได้ดีกว่า และแสดงความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตในด้านต่างๆ สูงกว่าผู้อยู่ในวัยหนุ่มสาว

ST Hm1 HL อาภาพร เมษะมาน 2535 "ประสิทธิผลของการสอนเรื่องการคุมกำเนิด แก่ชาวเขาเผ่าม้งโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการสอนโดยผ่านผู้อาวุโสชายชาวเขาเผ่าม้ง ในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาพยาบาล สาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 102 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสนอการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนเรื่องการคุมกำเนิด แก่ชาวเขาเผ่าม้งโดยใช้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการสอนโดยผ่านผู้อาวุโสชายที่ได้รับการสอนและการอบรมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแล้ว มีผลสรุปดังนี้คือ การสอนการคุมกำเนิดชาย โดยผู้อาวุโสชายทำให้เกิดทัศนคติ และการสนับสนุนภรรยาในเรื่องการคุมกำเนิดภายหลัง การทดลองมากกว่าการสอนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยตรง แม้การสอนด้วยวิธีทั้งสองจะให้ผลดีใกล้เคียงกัน แต่การสอนโดยผู้อาวุโสชายในหมู่บ้านจะได้ผลดีกว่า เนื่องจากชาวเขา เผ่าม้งมีความเชื่อถือ ศรัทธา และใกล้ชิดผู้อาวุโสมาก ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการพัฒนาในด้านอื่นๆ มากกว่าการสอนโดยเจ้าหน้าที่อาวุโสโดยตรง

ST Hm1 HP Hearn, Robert M., 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวเขา และการจัดถิ่นที่อยู่ให้ ใช้ข้อมูลตัวอย่างจากการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าม้ง เย้า และถิ่น(ลัวะ) กล่าวถึงสถานการณ์การจัดที่หากินให้ผู้อพยพชาวเขาในจังหวัดน่าน เชียงราย และตาก และที่ตรงรอยต่อระหว่างสามจังหวัดคือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย หนังสือนี้ใช้เป็นวิทยานิพนธ์ M.A.Southeast Asian Studies and Thai Language เสนอต่อ The American University

ST Hm1 HP Renard, Ronald D., Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert และคนอื่นๆ, 1988, Changes in the Northern Thai Hills : An Examination of the Impact of Hill Tribe Development Work 1957-1987, Research and Development Center, payap University, Thailand, Research Report No.42, 192 หน้า

ศึกษาบริเวณพื้นที่ดอยอินทนนท์ โดยศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ม้งและกะเหรี่ยง ศึกษาลักษณะ

สภาพแวดล้อมที่มาทางประวัติศาสตร์ กล่าวถึงงานพัฒนาที่เกิดขึ้นในรอบ 30 ปี ในเจ็ดหมู่บ้าน มีข้อเสนอแนะและกล่าวถึงบทบาทของ Thai-Norwegian Church Aid Highland Development Project

ST Hm1 HP เจษฎา มิ่งฉาย 2537 "ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 197 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอผลงานเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขา เผ่าม้งที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผู้วิจัยพบว่า เกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีความพึงพอใจในผลการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ 1) ผลการดำเนินงานพัฒนาด้านสังคม 2) ผลการดำเนินงาน พัฒนาด้านการเมืองการปกครอง 3) ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดำเนินงานในโครงการฯ 4) ผลการดำเนินงานพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยยังได้เสนอปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตคือ 1) ขาดน้ำการเกษตรจากชลประทาน 2) ราคาผลผลิตตกต่ำ 3) ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ 4) มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณประโยชน์ 5) ขาดเวรยามป้องกันภัยในหมู่บ้าน 6) ได้รับสัญชาติไทยล่าช้า 7) ขาดปกครองและพัฒนาไม่สามารถแก้ไขปัญหาในระยะยาวสำหรับพวกตนได้

ST Hm1 HP นพดล ศักดิ์เจริญชัยกุล 2538 "การศึกษามาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดใน ชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลขี้เหล็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยคือ ผู้เสพติดชาวม้งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างดี สาเหตุที่ติดยาเสพติด ส่วนใหญ่มาจากการเจ็บป่วย และช่วยให้คลายปวดเมื่อยร่างกายจากการทำงาน ปัญหาในการ ดำเนินการป้องกันได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนมีส่วนรู้เห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชน การ ลงโทษผู้ค้ายาเสพติดน้อยเกินไป การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ มีผู้ค้า ยาเสพติดในชุมชนจำนวนมาก ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย มีการ ใช้ยาเสพติดด้านประเพณี วัฒนธรรม และรักษาโรค ส่วนมาตรการในการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดได้แก่ ส่งเสริมให้ครอบครัวรู้จักดูแลเอาใจใส่สมาชิกภายในครอบครัวอย่าง สม่าเสมอ เผยแพร่ข่าวสารโดยออกเสียงตามสายทางหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน ผูกอาชีพในหมู่บ้าน ให้การสงเคราะห์แก่ผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษา ใช้สุนัขสงครามในการตรวจสอบ เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ค้ายาเสพติดให้มากขึ้น เลิกใช้ยาเสพติดรับรองแขกในชุมชน ปราปราม พ่อค้ายาเสพติดในชุมชน

ST Hm1 LC สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 "สภาพสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมการสื่อสารของชาวเขาเผ่าเย้า ม้ง และถิ่นในจังหวัดน่าน: ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม" รายงานการวิจัย กองควบคุม พิษเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 161 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาโครงการผลิตสื่อเพื่อการนิเทศ์ชาวเขา จังหวัดน่าน จาก สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของชาวเขา 3 กลุ่มคือ ม้ง เย้า และถิ่น พบว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายที่สุด และกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนชาวเขามีวิทยุเป็นของตนเอง สถานีที่เปิดรับฟังเป็นประจำคือ สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ชาวเขาต้องการ ให้เพิ่มรายการแนะนำความรู้ทางการเกษตร ดังนั้น กองควบคุมพิษเสพติดจึงได้วางแผนงาน ผลิตสื่อหลักใหญ่เป็นประเภทเสียงคือ รายการวิทยุ และเสริมสื่อประเภทที่สามารถได้ยินและได้เห็นพร้อมๆ กัน คือสไลด์ประกอบเสียง หรือแผ่นเลี่ยนประกอบเสียง โดยเนื้อหาในการ สื่อสารจะสอดคล้องกับความต้องการของชาวเขา และจารีต วัฒนธรรม ประเพณี และมีความง่ายต่อการเข้าใจภาษา โดยจัดทำขึ้น 7 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาชาวเขากอีก 6 ภาษา ได้แก่ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ และอีก้อ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้สื่อไปพร้อมกัน ด้วย

ST Hm1 LC อัญชัญ อินคำ 2536 "การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ่อมเสริมนักเรียน ชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 458 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เสนอผลงานวิจัยคือ สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ่อมเสริม การอ่านออกเสียงคำที่มีตัวสะกดให้นักเรียนชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก ที่มีปัญหาการออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน ซึ่งประสิทธิภาพของแบบฝึก ซ่อมเสริมดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าแบบฝึกซ่อมเสริมการอ่าน ออกเสียงคำที่มีตัวสะกดมีประสิทธิภาพสูงเชื่อถือได้

ST Hm1 MI มจิต สัจสัญญาวุฒิ 2537 "ปัญหาในการอพยพชาวเขาลงสู่พื้นที่ราบ: กรณีศึกษาเผ่าม้ง อำเภอปง จังหวัดพะเยา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 191 หน้า.

วิทยานิพนธ์สรุปผลการวิจัยว่า การอพยพชาวเขาลงไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ราบ ไม่สามารถควบคุมให้ชาวเขาทั้งหมดทำกินเฉพาะในเขตที่ดินที่จัดสรรให้ เพราะว่าชาวเขา ไม่สามารถอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ราบที่จัดสรรให้ได้ดีเท่าที่เคยอยู่อาศัยมาก่อน และมีแนวโน้มที่ชาวเขาบางส่วนจะอพยพกลับขึ้นไปพักอาศัยบนเขา เพื่อทำการเกษตรเช่นเดิม โดยมีปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวเขาไม่ชอบพักอาศัยบนพื้นที่ราบ คือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และมีปัญหาด้านการผสมกลมกลืนกับชาวพื้นราบ เนื่องจากมีความแตกต่างกันทางด้านขนบ ธรรมเนียม ประเพณี ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อเป็นอุปสรรคที่สำคัญ

ST Hm1 PP Benchavan Tongsiri, 1987, "Fertility and Migration of the Hilltribes in Maehongsorn Province" in Population and Development Projects in Thailand Field Studies edited by Suchart Prasith-rathsint, Steering and Review Committee Microlevel Studies Program on Population and Development Interaction in Thailand, pp.436-476

บทความนี้กล่าวถึงภาวะการเจริญพันธุ์และการอพยพของชาวเขาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในอำเภอปาย และอำเภอเมือง ในหมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง กะเหรี่ยง และลีซอ ผลการศึกษาพบว่าประชากรที่ศึกษามีภาวะการเจริญพันธุ์มากกว่ากลุ่มชาวไทยในพื้นที่รอบ การคุมกำเนิดได้ถูกนำไปเผยแพร่ใน 59% ของกลุ่มชาวเขานำมาศึกษา แต่เพียง 20% เท่านั้นที่สนใจจะใช้ ภาวะการเจริญพันธุ์ที่สูงและการมีระบบเศรษฐกิจแบบปลูกฝิ่นทำให้มีการอพยพของประชากรจำนวนมาก ชาวม้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาวะการเจริญพันธุ์สูงสุดและกับปลูกฝิ่นมากที่สุดด้วย

ST Hm1 PP Kunstadter, Peter, 1983, "Demographic Differentials in a Rapidly Changing Mixed Ethnic Population in Northwestern Thailand" Paper presented at the Occasional Seminar, Nihon University Population Research Institute, Tokyo, 7 September 1983, โรเนียวเย็บเล่ม, 31 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงประชากรชาวเขาเผ่า ม้ง ละว้า และกะเหรี่ยง ศึกษาอัตราการตาย ภาวะการเจริญพันธุ์ การแต่งงานและการมีบุตร กล่าวถึงชาวม้งที่มีการเจริญพันธุ์สูงมาก กล่าวถึงการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ มีบทสรุป

ST Hm1 PP สมภพ มณีเวช 2533 "การศึกษาค่านิยมต่อการมีบุตรของสตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 108 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้เสนอผลงานวิจัยคือ สตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงมีค่านิยม ต่อการมีบุตรระดับค่อนข้างสูงเท่าๆกัน สตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงส่วนใหญ่ให้คุณ ค่าต่อการมีบุตรรวมทุกด้านในระดับมากที่สุด จำแนกได้เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ คุณค่าด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง คุณค่าด้านอาหาร คุณค่าด้านความเป็นปึกแผ่นของ ครอบครัวและการสืบสกุล และคุณค่าทางการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ระดับคุณค่าต่อการ มีบุตรไม่ขึ้นอยู่กับอายุ จำนวนบุตร โครงสร้างครอบครัว อาชีพฐานะของครอบครัว การศึกษา และศาสนา

ST Hm1 SS Culas, Christian 1994 "The Cultural Change and the Structures of Social Organisation of the Hmong of Thailand". Profect report. 32 pages

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม ผู้วิจัยศึกษาการเปลี่ยนแปลงทาง

วัฒนธรรมและศึกษาโครงสร้างทางสังคมของม้งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาทั้งสังคมชาวม้งที่อยู่ไกลเมือง ใกล้เมือง และที่อาศัยอยู่ในเมือง(กลุ่มที่มีชีวิตเกี่ยวข้องกับคนไทย) ผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่อยู่ไกลเมืองยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมทำการเกษตรเป็นหลัก ส่วนผู้ที่อยู่ ใกล้เมืองหรืออพยพเข้ามาอยู่ในเมืองมักเปลี่ยนอาชีพมาเป็นพ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก หรือ มารับจ้างทำงาน การอพยพเข้าสู่เมืองมักเกิดจากการขาดแคลนที่ดินทำกิน หรือเพราะผู้อพยพมีญาติหรือคนคุ้นเคยที่อยู่ในเมืองอยู่แล้ว ผู้อพยพช่วงแรกๆ จะเป็นผู้อายุน้อย (20-35 ปี) ซึ่งในสังคมดั้งเดิมคนเหล่านี้มักได้รับความช่วยเหลือจากผู้อาวุโสสูงกว่า แต่ในกรณี ของการอพยพ ผู้มาทีหลังซึ่งมีอายุมากกว่า อาวุโสกว่า มักได้รับความช่วยเหลือจากผู้มาก่อน ซึ่งอ่อนวัยกว่า นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างหนึ่งของชาวม้ง

ST Hm1 SS Michaud, Jean 1993 "The Social Anchoring of the Trekking Tourist Business in a Hmong Community of Northern Thailand," 21st Annual Conference of Canadian Council for Southeast Asian Studies. U. of Alberta, October 15 to 17 1993. 14 pages.

บทความนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า(trekking) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านม้งเขียว(Green Hmong) แห่งหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย (ผู้เขียนใช้นามสมมุติกับหมู่บ้านนี้) การวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆในหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวนี้ เพราะเศรษฐกิจเปลี่ยนไป ชาวม้งขายของได้ ได้เงินจากการให้เช่าที่พักและอื่นๆ เมื่อมีฐานะดีขึ้น ชาวม้งจะซื้อของใช้สมัยใหม่ต่างๆ จากในเมือง ทำให้วิถีชีวิตของตนเปลี่ยนไป แลดูเป็นคนเมืองมากขึ้น ซึ่งมีผล ให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า ชาวม้งเหล่านั้นมีวัฒนธรรมไม่เหมือนม้งแท้ๆ ทำให้หมู่บ้านดังกล่าว ดูน่าสนใจน้อยลง แนวโน้มที่ผู้จัดการทัวร์จะเปลี่ยนไปเลือกหมู่บ้านอื่น มาแทนจึงมีมากขึ้น ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ได้เกิดมาแล้วกับหมู่บ้านชาวเขาหลายแห่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า ทางของไทยไม่ได้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงนี้มากนัก เพราะการที่ม้งหันมาขายของแทนที่จะไปเพาะปลูก ก็นับว่าช่วยลดพื้นที่ป่าถูกถากถางและการที่ม้ง "สมัยใหม่" ขึ้น ก็ทำให้ กลายเป็นคนไทยมากขึ้น นับได้ว่าสนองกระบวนการ "ทำให้เป็นไทย" ที่ดำเนินอยู่นี้ด้วย

ST Hm1 SS ไพโรจน์ จันทรอุไร 2531 "การยุติเสียงปืนแตกบริเวณรอยต่อ 3 จังหวัด (เพชรบูรณ์-เลย-พิษณุโลก)" เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 105 หน้า.

เอกสารวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวกับทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ การแพร่ขยายลัทธิสังคมนิยม และการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ของประเทศไทย ที่ได้รับ ผลสำเร็จมาเสนอ โดยเน้นเฉพาะบริเวณรอยต่อ 3 จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ เลย และพิษณุโลก ซึ่งทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวได้แก่ ทฤษฎีขัดแย้ง(Conflict Theory) ที่ทำให้การ สงออกลัทธิคอมมิวนิสต์จากพรรคคอมมิวนิสต์

สากล เช่น จีน และรัสเซีย ส่งกระแส อิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศไทย ก่อกำเนิดพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย(พคท.) ขึ้นมา และแนวคิดของรัฐบาลไทยที่นำเอาข้อเท็จจริง (Fact) ของสังคม สังคม เศรษฐกิจ เอกภาพ บุรณภาพ สิทธิมนุษยชน และหลักประชาธิปไตยที่แท้จริงเข้าประกอบเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อขจัดความขัดแย้งต่างๆ ในสังคม ผู้วิจัยยังได้กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของ พคท.แนวทาง โซเวียตที่ปลุกกระดุม และหลอกลวงชาวเขาเผ่าม้งมาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้การปราบปรามในระยะแรก ฝ่ายรัฐบาลสูญเสียจำนวนมาก จนกระทั่ง พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนยุทธวิธีต่อสู้ใหม่โดยใช้การเมืองนำหน้าการทหาร ทำให้กองทัพประสบชัยชนะ ทำให้ชาวเขาเผ่าม้งนอกจากจะไม่ให้ความร่วมมือกับ พคท. แล้ว ยังกลับมา ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการพัฒนาและเสริมความมั่นคงอีกด้วย ชาวเขาเผ่าม้ง นี้ยังยอมรับการเปลี่ยนแปลง วิถีประชา ความเชื่อ ค่านิยมบางอย่างอีกด้วย เช่น การเลิกปลูกฝิ่นหันมาปลูกกาแฟแทน หรือหยุดการทำไร่เลื่อนลอย และการย้ายถิ่นหันมา อยู่อาศัยร่วมกันในหมู่บ้าน และทำเกษตรกรรมหรือเลี้ยงสัตว์แทนการตัดไม้ทำลายป่า ยอมรับ เอาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้กับชีวิตประจำวัน และหันหลังให้กับการต่อสู้อันขมขื่น

ST Hm1 SS ภาวนา ก้อนกลีบ 2536 "การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นราบ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยา นิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 190 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แสดงให้เห็นว่า ชาวเขาเผ่าม้งที่อพยพลงมาสร้างชุมชนใหม่ร่วมกับ คนไทย พื้นราบส่วนใหญ่มีความพร้อม และยอมรับในสิ่งใหม่ตามโครงสร้างของสังคมได้ดี ทั้งปริมาณและคุณภาพ จนมีสภาพการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกับคนไทยพื้นราบในชุมชน เดียวกัน ทั้งด้านการศึกษา ด้าน ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านรวมกลุ่ม ด้วยอิทธิพลของปัจจัยในการยอมรับ 4 ด้านคือ ตัวนวัตกรรม ตัวผู้รับนวัตกรรม ช่องทางการรับสื่อความรู้ และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิด กระบวนการเรียนรู้จากธรรมชาติทางการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่มหรือสังคม ด้วยความเข้มแข็งของนวัตกรรมใหม่ ทำให้ชาวเขา เผ่าม้งตัดสินใจยอมรับสิ่งใหม่ในสังคมชุมชน ทั้งแนวคิดและสิ่งปฏิบัติอย่างสัมพันธ์เชื่อมโยง และต่างก็เป็นปัจจัยในการยอมรับซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ธรรมชาติทาง การศึกษาที่ชาวเขาเผ่าม้งเรียนรู้ และยอมรับสิ่งใหม่ในสังคมชุมชนพื้นราบได้มากที่สุดคือ การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต จดจำ นำไปปฏิบัติ

ST Hm1 SS สมจิต สัจฉัญญาวุฒิ 2537 "ปัญหาในการอพยพชาวเขาลงสู่พื้นที่ราบ: กรณีศึกษา เผ่าม้ง อำเภอปง จังหวัดพะเยา" วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 191 หน้า.

วิทยานิพนธ์สรุปผลการวิจัยว่า การอพยพชาวเขาลงไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ราบ ไม่สามารถ ควบคุมให้ชาวเขาทั้งหมดทำกินเฉพาะในเขตที่ดินที่จัดสรรให้ เพราะว่าชาวเขา ไม่สามารถอาศัยอยู่ในสิ่ง

แวดล้อมในพื้นที่ราบที่จัดสรรให้ได้ดีเท่าที่เคยอยู่อาศัยมาก่อน และมีแนวโน้มที่ชาวเขาบางส่วนจะอพยพกลับขึ้นไปพักอาศัยบนเขา เพื่อทำการเกษตรเช่นเดิม โดยมีปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวเขาไม่ชอบพักอาศัยบนพื้นที่ราบ คือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และมีปัญหาด้านการผสมกลมกลืนกับชาวพื้นราบ เนื่องจากมีความแตกต่างกันทางด้านชนบ ธรรมเนียม ประเพณี ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อเป็นอุปสรรคที่สำคัญ

ST Hm1 SS สมบูรณ์ สุขสำราญ 2533/1989 ทรรศนะและความคาดหวังของผู้อพยพอินโดจีน กรุงเทพฯ : สถาบันสารานุกรม มูลนิธิประชากร 100 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงทรรศนะและความคาดหวังของผู้อพยพชาวลาว ชาวเขา และชาวกัมพูชาในประเทศไทย บทที่กล่าวถึงชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งอยู่ในศูนย์อพยพที่บ้านวินัย จังหวัด เลย จำนวน 4 หมู่คน (ก.พ.2531) ชาวม้งเหล่านี้ส่วนใหญ่พอใจที่ได้อยู่ในศูนย์อพยพ เพราะหนีภัยมาจากลาว และไม่ชอบระบบคอมมิวนิสต์ แต่จะรู้สึกอึดอัดพอควร เพราะมักไม่มีอะไรจะทำ ไม่มีที่ทำกิน เลี้ยงสัตว์ไม่ได้ ชาวม้งที่มีอายุมากมักไม่ยอมอพยพไปอยู่ประเทศที่สาม (คือประเทศในอเมริกาและยุโรป) แต่สำหรับผู้มีอายุน้อย ยากไปอยู่ที่นั่น เพราะดูเหมือนอนาคตกว่าอยู่ในศูนย์ โดยไม่มีอะไรทำเป็นอาชีพถาวร

ST Hm1 SS สมหมาย ประทุมวงศ์ 2537 "พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง: กรณีศึกษาเฉพาะอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 98 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของชาวไทย ภูเขาเผ่าม้งที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ใหญ่บ้านของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง เป็นผู้นำหมู่บ้านที่ลูกบ้านให้ความเคารพเชื่อถือสูงสุดในหมู่บ้าน ทำให้ผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพล ครอบงำต่อการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และการตัดสินใจเลือกตัวผู้สมัคร ส.ส. ของชาวไทยภูเขา เผ่าม้ง ชาวเขาเผ่าม้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองขั้นพื้นฐานเพียงการใช้สิทธิ์ออกเสียง เลือกตั้งเท่านั้น

ST Hm1 SS อติศร ภูสวระ 2536 "การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา ในกิ่งอำเภอ เวียงแก่น จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการยอมรับนวัตกรรมและสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา คือ ตัวแปรที่ชาวม้ง บนพื้นที่ราบมีค่าสูงกว่าชาวม้งบนภูเขาได้แก่ การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร การรักษา พยาบาล การคุมกำเนิด รายได้ ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร การนับถือศาสนา การก่อสร้าง บ้านเรือน อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน และการแต่งกาย ส่วนตัวแปรที่ชาวม้งบนพื้นที่ราบ มีค่าต่ำกว่าชาวม้งบนภูเขาได้แก่ การปลูกพืชชนิดใหม่

การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ยาปราบศัตรูพืช ความเชื่อถือเรื่องโชคลาง และการเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่มกิจกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ทุกค่า ระหว่างการยอมรับนวัตกรรมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของชาวม้งบน พื้นที่ราบกับบนภูเขาแตกต่างกัน

ST Hm1 TR Michaud, Jean 1993 "The Social Anchoring of the Trekking Tourist Business in a Hmong Community of Northern Thailand," 21st Annual Conference of Canadian Council for Southeast Asian Studies. U. of Alberta, October 15 to 17 1993. 14 pages.

บทความนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวแบบเดินเท้า(trekking) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านม้งเขียว(Green Hmong) แห่งหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย (ผู้เขียนใช้นามสมมุติกับหมู่บ้านนี้) การวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อยๆในหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวนี้ เพราะเศรษฐกิจเปลี่ยนไป ชาวม้งขายของได้ ได้เงินจากการให้เช่าที่พักและอื่นๆ เมื่อมีฐานะดีขึ้น ชาวม้งจะซื้อของใช้สมัยใหม่ต่างๆ จากในเมือง ทำให้วิถีชีวิตของตนเปลี่ยนไป และดูเป็นคนเมืองมากขึ้น ซึ่งมีผลให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า ชาวม้งเหล่านั้นมีวัฒนธรรมไม่เหมือนม้งแท้ๆ ทำให้หมู่บ้านดังกล่าว ดูน่าสนใจน้อยลง แนวโน้มที่ผู้จัดการทัวร์จะเปลี่ยนไปเลือกหมู่บ้านอื่นมาแทนจึงมีมากขึ้น ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้ได้เกิดมาแล้วกับหมู่บ้านชาวเขาหลายแห่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยให้ความเห็นว่า ทางของไทยไม่ได้ให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงนี้มากนัก เพราะการที่ม้งหันมาขายของแทนที่จะไปเพาะปลูก ก็นับว่าช่วยลดพื้นที่ป่าถูกถากถางและการที่ม้ง "สมัยใหม่" ขึ้น ก็ทำให้กลายเป็นคนไทยมากขึ้น นับได้ว่าสนองกระบวนการ "ทำให้เป็นไทย" ที่ดำเนินอยู่ด้วย

ST Hmb HP Department of Public Welfare, 2510, Social Scientific Research in Northern Thailand, Bulletin No.1 of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Government of Thailand, 2510, 33 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาในกรมประชาสงเคราะห์ การศึกษาเรื่องม้งดำ การศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง การศึกษาเรื่องเย้า และการศึกษาเรื่องมุเซอแดงของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยชาวเขา นอกจากนี้รายงานนี้ยังกล่าวถึงการศึกษาของนักวิจัยชาวต่างประเทศ 30 รายที่อยู่นอกศูนย์วิจัยชาวเขาที่มาศึกษาค้นคว้าเรื่องชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Hmw LC สุริยา รัตนกุล, 2515, พจนานุกรมไทย-ม้ง(แม้วขาว) โรงพิมพ์เกษมสัมพันธ์, 195 หน้า
พจนานุกรมเล่มนี้บรรจุคำภาษาม้งขาวที่ใช้พูดที่ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ โดยเขียนวิธีอ่านออก

เสียงคำภาษาม้งขาวด้วยตัวอักษรไทยที่ดัดแปลงเพิ่มเติมเงื่อนไขให้ออกเสียงตามระบบเสียงภาษาม้งขาว พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างวิธีใช้คำนั้น ตอนหน้ามีบทนำที่ให้ความรู้ทางไวยากรณ์ภาษาม้งขาวด้วย

ST Hmw LC Suriya Ratanakul, 1977, "Aspects of Linguistic Features in Minority Languages" บทความเสนอในที่ประชุม The Regional Seminar on Language Education in Multilingual Societies : Its Challenges and Potentials, Singapore, 18-22 April 1977, โรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า มีภาคผนวก A,B และบรรณานุกรม

บทความนี้เสนอวิธีการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษาม้ง กะเหรี่ยงสะกอ และละว้า ให้ตัวอย่างคำใหม่ที่สร้างขึ้นใช้ในภาษาทั้งสาม จำนวน 44 คำ

ST Hmw LC Suriya Ratanakul, 1986, "A Study of Compound Nouns in Lawa, White Meo and Sgaw Karen", in Language in Global Perspective, Papers in Honor of the 50th Anniversary of the Summer Institute of Linguistics (1935-1985). compiled and Edited by Benjamin F. Elson. Dallas, Texas, หน้า 549-556

บทความนี้ศึกษาคำประสมที่สร้างขึ้นใหม่ จำนวน 35 คำในภาษาละว้า ม้งขาว และกะเหรี่ยงสะกอ พบว่ามีวิธีการสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษาอยู่ 6 วิธี

8. บรรณานิตยของลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเย้าหรือเมี่ยน (ST Yao)

งานวิจัยเกี่ยวกับลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาเมี่ยน ใช้รหัส ST Yao + รหัสทางวิชาการ

ST Yao ANBL จงหทัย อมรพัฒนกุล 2535 กวาดัง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศึกษากรณีหมู่บ้านเย้าห้วยแม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพิธีกวาดัง อันเป็นพิธีกรรมสำหรับผู้ชายชาวเย้าที่นับกันว่าศักดิ์สิทธิ์และสำคัญยิ่ง ผู้ที่ผ่านพิธีกรรมนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นชายที่สมบูรณ์ เพียบพร้อม ไปด้วยความรู้ต่างๆ พิธีนี้มีลักษณะในเชิงพิธีกรรมและสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งกับ พิธีกรรมในลัทธิเต๋าของจีน เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขัดเกลาและเน้นความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างสลับซับซ้อน เสมือนภาพจำลองโครงสร้างทาง สังคมในยุคพหุนิยมและทุนนิยมประเพณีแบบจีน

ST Yao ANDR ดนุญา ตียายน, 2537. การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเย้าในภาคเหนือ ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 113 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งกายและทางวัฒนธรรมในสังคม ของเย้าพบว่า 1)การแต่งกายของชาวเย้ามีความหมาย หน้าที่และประโยชน์ต่อเมื่อความเชื่อ และพิธีกรรมยังดำรงอยู่ 2)สภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการที่ชาวเย้าจะแต่งกายอย่างที่เคยปฏิบัติกัน ดังนั้นการแต่งชุดประจำเผ่าจึงมีแนวโน้มที่จะลดความสำคัญลง 3)การต้องการความทันสมัยได้เปลี่ยนแบบปฏิบัติของการแต่งกายแบบประเพณีเดิม 4)ชาวเย้า หันไปผลิตงานหัตถกรรมที่เรียบง่ายสำหรับขายนักท่องเที่ยว มากกว่าการผลิตเครื่องแต่งกาย ประจำเผ่า ที่ต้องใช้เวลาและความวิจิตรบรรจงมากว่า 5)ในพิธีกรรมและงานประเพณี ชาวเย้าจะแต่งกายสวยงามและหลากหลายมากกว่าในเวลาปกติ

ST Yao ANGN Chob KACHA-ANANDA 1976 Etude "thnographique du groupe "thnique yao en Thlaïlande du nord Thse de troisieme cycle, l'Universit" de Paris, 286 pages.

วิทยานิพนธ์นี้ให้ความรู้ทางชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวกับลุ่มชาติพันธุ์เย้า คือ ประวัติศาสตร์ การอพยพของชาวเย้า จำนวนประชากร ถิ่นที่อยู่ ลักษณะหมู่บ้านและบ้านเรือน การประกอบ อาชีพ การแต่งกาย และอธิบายถึงวิถีชีวิตในช่วงตอนสำคัญต่างๆ คือการเกิด การแต่งงาน การแก่ชรา และการตาย นอกจากนี้มีเรื่องความเชื่อและพิธีกรรม ลักษณะการปกครอง และการจัดระเบียบในสังคม

ST Yao ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่ เผยแพร่แล้ว

ST Yao ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Thailand Yao" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press pp.91-93

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะบริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องเย้า(Yao) หรือเมี่ยน(Mien) ในประเทศไทย ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ระบบเครือญาติ โครงสร้างสังคม ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ และตอนท้ายของเรื่องมีบรรณานุกรมอย่างย่อ (นอกจากนี้ มีคำอธิบายโดยรวมเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์แม้ว-เย้าในหน้า 63-4 เรื่องเย้าในจีนและอินโดจีน หน้า 82-91)

ST Yao EC Hearn, Robert M., 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวเขา และการจัดถิ่นที่อยู่ ให้ใช้ข้อมูลตัวอย่างจากการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าม้ง เย้า และถิ่น(ลัวะ) กล่าวถึงสถานการณ์ การจัดที่ทำกินให้ผู้อพยพชาวเขาในจังหวัดน่าน เชียงราย และตาก และที่ตรงรอยต่อระหว่างสาม จังหวัดคือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย หนังสือนี้ใช้เป็นวิทยานิพนธ์ M.A.Southeast Asian Studies and Thai Language เสนอต่อ The American University

ST Yao EG กมลธรรม ชื่นพันธุ์ 2539 "การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 150 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน ที่

อำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ความหมายของคำสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีคิด ตลอดจนการเลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับป้าชุมชนของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำอย่าง มีเหตุผล แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นได้จากข้อห้ามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออก ในรูปของสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในเกือบทุกด้านของชาวเมี่ยน อีกทั้งยังพบ ว่าโลกทัศน์ของชาวเมี่ยนที่เกี่ยวกับป้าชุมชน เป็นระบบคุณค่าที่เกี่ยวเนื่องต่อธรรมชาติแวดล้อม และเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะเผ่าพันธุ์ยังคงดำรงได้ ครอบคลุมปัจจุบัน

ST Yao HP Department of Public Welfare, 2510, Social Scientific Research in Northern Thailand, Bulletin No.1 of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Government of Thailand, 2510, 33 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาในกรมประชาสงเคราะห์ การศึกษาเรื่องม้งดำ การศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง การศึกษาเรื่องเย้า และการศึกษาเรื่องมุเซอแดงของผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยชาวเขา นอกจากนี้รายงานนี้ยังกล่าวถึงการศึกษาของนักวิจัยชาวต่างประเทศ 30 รายที่อยู่นอกศูนย์วิจัยชาวเขาที่มาศึกษาค้นคว้าเรื่องชาวเขาเผ่าต่างๆ ในภาคเหนือของประเทศไทย

ST Yao HP Hearn, Robert M., 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อผู้อพยพชาวเขา และการจัดถิ่นที่อยู่ให้ ใช้ข้อมูลตัวอย่างจากการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าม้ง เย้า และถิ่น(ลัวะ) กล่าวถึงสถานการณ์การจัดที่ทำกินให้ผู้อพยพชาวเขาในจังหวัดน่าน เชียงราย และตาก และที่ตรงรอยต่อระหว่างสามจังหวัดคือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย หนังสือนี้ใช้เป็นวิทยานิพนธ์ M.A.Southeast Asian Studies and Thai Language เสนอต่อ The American University

ST Yao LC สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 "สภาพสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมการศึกษาของชาวเขาเผ่าเย้า ม้ง และถิ่นในจังหวัดน่าน: ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม" รายงานการวิจัย กองควบคุม พืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 161 หน้า.

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาโครงการผลิตสื่อเพื่อการนิเทศ์ชาวเขา จังหวัดน่าน จากสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ของชาวเขา 3 กลุ่มคือ ม้ง เย้า และถิ่น พบว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชน

ที่แพร่หลายที่สุด และกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนชาวเขามีสื่อวิทยุเป็นของตนเอง สถานที่ที่เปิดรับฟังเป็นประจำคือ สถานีวิทยุแห่งประเทศไทยจังหวัดน่าน ชาวเขาต้องการ ให้เพิ่มรายการแนะนำความรู้ทางการเกษตร ดังนั้น กองควบคุมพืชเสพติดจึงได้วางแผนงาน ผลิตสื่อหลักใหญ่เป็นประเภทเสียงคือ รายการวิทยุ และเสริมสื่อประเภทที่สามารถได้ยินและได้เห็นพร้อมๆ กัน คือสไลด์ประกอบเสียง หรือแผ่นเล็บบรรยายประกอบเสียง โดยเนื้อหาในการ สื่อสารจะสอดคล้องกับความต้องการของชาวเขา และจารีต วัฒนธรรม ประเพณี และมีความง่ายต่อการเข้าใจภาษา โดยจัดทำขึ้น 7 ภาษา คือ ภาษาไทย และภาษาชาวเขากว่า 6 ภาษา ได้แก่ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ และอีก้อ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้สื่อไปพร้อมกัน ด้วย

ST Yao LC สุทธิ จันทรวงษ์ 2531 "วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 112 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยมีการลดลง ของอัตรา นิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้ง ขณะเดียวกันก็มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกัน มากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ วัฒนธรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้ายังมีการปรับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมเข้าหาชาวไทยมากกว่าชาวไทยปรับตัวเข้าหาชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยส่วนใหญ่ยังมีอัตตนิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งค่อนข้างมาก ในขณะที่มีการยอมรับ สถานภาพซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย หรือมีวัฒนธรรมสัมพันธ์ในเชิงบวกค่อนข้างน้อย

ST Yao LC กมลธรรม ชื่นพันธุ์ 2539 "การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัย ภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 150 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาว เมี่ยน ที่ อำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ความหมายของคำสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีคิด ตลอดจนการเลือกใช้ คำที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชนของเจ้าของภาษา ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำอย่าง มีเหตุผล แสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นได้จาก ข้อห้ามข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงออก ในรูปของสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตในเกือบทุก ด้านของชาวเมี่ยน อีกทั้งยังพบ ว่าโลกทัศน์ของชาวเมี่ยนเกี่ยวกับป่าชุมชน เป็นระบบคุณค่าที่เกี่ยวเนื่อง ต่อธรรมชาติแวดล้อม และเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะเผ่าพันธุ์ยังคงดำรงได้ ครอบงำจนปัจจุบัน

ST Yao LC กษมาภรณ์ มณีขาว 2532. รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในปริศนา เรื่องเล่า ภาษาเมี่ยน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษร ศาสตร์, จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 163 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอผลงานวิจัยคือ การอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในปริศนาเรื่องเล่า ภาษาเมียนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การอ้างถึงที่ไม่ปรากฏรูป และการอ้างถึงที่ปรากฏรูป เมื่อปรากฏรูปนั้น รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ รูปซ้ำ รูปแทน และรูปชี้ชัด การอ้างถึงที่ไม่ปรากฏรูปมีความถี่ของการใช้สูงที่สุด รองลงมาคือ รูปแทน รูปซ้ำ และรูปชี้ชัด ตามลำดับ ส่วนเงื่อนไขการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ เงื่อนไข ทางภาษาและเงื่อนไขเกี่ยวกับตัวแสดง เงื่อนไขทางภาษาได้แก่ เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ ทางอรรถศาสตร์ และทางปริศนา สำหรับเงื่อนไขเกี่ยวกับตัวแสดงมี 2 ประเภทคือ จำนวนตัว แสดงและระดับความสำคัญของตัวแสดง

ST Yao LC สถาบันวิจัยชาวเขา, 2532, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าเย้า เผ่าลีซอ เผ่ากะเหรี่ยง โดยสถาบันวิจัยชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ร่วมกับโครงการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่สูงไทย/WIF กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., โรเนียว เย็บเล่ม, 103 หน้า

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจสังคมสื่อและการถ่ายทอด สื่อตามประเพณีดั้งเดิม การสื่อสารเกี่ยวกับการเกษตรและสุขภาพอนามัย บุคคลที่มีอำนาจในการสื่อสารแบบดั้งเดิม บทบาทของนิทาน ดนตรี เพลง การคุยกัน การนำประโยชน์จากสื่อรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา

ST Yao LC อีระพันธ์ ล.ทองคำ 2532 "วรรณยุกต์ในภาษาเย้า" รายงานการวิจัย ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 129 หน้า.

รายงานการวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยเสนอผลงานวิจัยคือ ภาษาเมียน/เย้าที่พูดในประเทศไทยมี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ กลางระดับ(วรรณยุกต์ที่ 1) ต่ำตก(วรรณยุกต์ที่ 2) กลางตก(วรรณยุกต์ที่ 3) สูงขึ้นตก(วรรณยุกต์ที่ 4) ต่ำขึ้นตก(วรรณยุกต์ที่ 5) และต่ำขึ้น(วรรณยุกต์ที่ 6) โดยหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งหมดปรากฏในพยางค์เป็น (พยางค์เปิด CVØ และพยางค์ปิดที่มีเสียงนาสิกเป็นพยัญชนะท้าย CVN) ส่วนพยางค์ตาย(พยางค์ปิดที่มี เสียงกักเป็นพยัญชนะท้าย CVS) จะมีเพียง 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ หน่วยเสียง วรรณยุกต์ที่ 2 และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์มีบ้างเล็กน้อย เขตการปกครอง และสภาพภูมิประเทศมิได้สัมพันธ์กับความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ ผลการวิจัยจึงมิได้สนับสนุนยืนยันสมมติฐานที่ว่าคนเย้าในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

ST Yao LC นันทา กลิ่นมณี 2532. คำลักษณนามในภาษาเมียน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 233 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยรวบรวมคำลักษณนามภาษาเมียนได้ 150 คำ คำเหล่านี้ เกิดร่วมกับคำ

นามจำนวน 1,425 คำ คำลักษณะนามเหล่านี้แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ด้วยเกณฑ์ ทางความหมายได้ 5 ประเภท คือ ลักษณะนามนับหน่วย ลักษณะนามแสดงส่วนย่อย ลักษณะนามแสดงกลุ่ม ลักษณะนามหน่วยวัด และลักษณะนามประเภท นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ กำหนดอรรถลักษณะสำหรับแต่ละประเภทของคำลักษณะนาม และคัดเลือกเฉพาะอรรถลักษณะ ที่จำแนกลักษณะนามคำหนึ่งออกจากลักษณะนามอีกคำหนึ่ง มาแสดงเป็นชุดอรรถลักษณะสำหรับ ลักษณะนามแต่ละคำด้วย

ST Yao LC วิชัย กฤตประโยชน์ 2532. การณ์ลักษณะในภาษาเมี่ยน (ASPECT IN MIEN) ;วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 233 หน้า

วิทยานิพนธ์แสดงให้เห็นว่า ภาษาเมี่ยนมีการณ์ลักษณะใหญ่ๆ 2 ประเภทคือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์ และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ การณ์ลักษณะสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ การณ์ลักษณะฉับพลัน การณ์ลักษณะลุล่วง และการณ์ลักษณะประสพการณ์ ส่วนการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ การณ์ลักษณะเกิดซ้ำ และการณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง สำหรับ ประเภททางไวยากรณ์ของรูปแสดงการณ์ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคำกริยานั้นมี 2 ประเภท คือ คำช่วยกริยา และกลวิธีทางไวยากรณ์

ST Yao PP ชลิตา เกษประดิษฐ์ 2536 "การศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของชาวเขาเผ่าเย้าในจังหวัดลำปาง" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 101 หน้า.

วิทยานิพนธ์เสนอผลงานวิจัยคือ สตรีเย้าในวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้วยังอยู่กินกับสามี มีอายุเฉลี่ย 30 ปี มีขนาดที่ดินทำกิน 23 ไร่ มีฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ส่วนใหญ่เคยได้รับคำแนะนำเรื่องการวางแผนครอบครัว และมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยต่ำ คือ พูดได้อย่างเดียว มีจำนวนบุตรเกิดรอด และจำนวนบุตรที่ต้องการเฉลี่ย 4.2 และ 4.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ไม่มีบุตรตายหรือบุตรเกิดไร้ชีพ และมีการคุมกำเนิดน้อย ในส่วนของปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ พบว่าขนาดที่ดินทำกิน ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวน บุตรเกิดไร้ชีพไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะเจริญพันธุ์ ทั้งจำนวนบุตรเกิดรอด และจำนวนบุตร ที่ต้องการ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและการคุมกำเนิด มีความสัมพันธ์ในทางลบกับ จำนวนบุตรเกิดรอดและจำนวนบุตรที่ต้องการ จำนวนบุตรตายมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ จำนวนบุตรเกิดรอดและจำนวนบุตรที่ต้องการ ส่วนการได้รับคำแนะนำเรื่องการวางแผน ครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับจำนวนบุตรที่ต้องการเท่านั้น ในเรื่องการคุมกำเนิดพบว่า สตรีเย้าส่วนใหญ่ไม่นิยมคุมกำเนิด ถึงแม้ว่าจะไม่มีบุตรมีชีวิตหรือบุตรที่ต้องการเลย ก็นิยมคุมกำเนิดน้อยมาก ที่คุมกำเนิดส่วนใหญ่จะมีบุตรมีชีวิตหรือบุตรที่ต้องการมากกว่า 5 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงควร

เร่งให้การศึกษาในการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับจำนวนบุตรของชาวเขา ให้มีจำนวนน้อยลง และศึกษาวิธีการใหม่ๆ ให้ชาวเขา มีการยอมรับการคุมกำเนิดมากขึ้น

ST Yao SS สิริกา จรัสแสงเพชร 2535 "สาระทางการศึกษาในพิธีกรรมของชาวไทยภูเขา เผ่าเมี่ยน(เย้า) บ้านปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาจากระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ระดับ ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ 1)ระดับวัฒนธรรม มี 4 ด้าน คือ 1.1)ความสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ เมี่ยนมีความเคารพนับถือ ย่าเกรงสิ่งเหนือธรรมชาติไม่ว่าทำอะไร อยู่ในสถานการณ์อย่างไร เพราะเชื่อว่าธรรมชาติ มีอำนาจให้คุณ-โทษแก่มนุษย์ เมี่ยนจึงนับถือเทพเจ้า ผี และวิญญาณบรรพบุรุษ 1.2)เมี่ยนให้ความเคารพยกย่องธรรมชาติที่ให้คุณแก่มนุษย์ 1.3)เมี่ยนให้ความเคารพผู้อาวุโส และยึดถือข้อห้ามหรือประเพณีที่ถือปฏิบัติมา 1.4)การประกอบอาชีพ มีการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภคใช้ในครัวเรือนอย่างเพียงพอ รวมถึงมีการสืบทอดทักษะการทำในครัวเรือน และมีการบริโภคอย่างประหยัด รู้คุณค่า 2)ระดับการศึกษาจากความเชื่อ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาพบว่าพิธีกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของเมี่ยน และมีการปลูกฝังด้านคุณธรรมคือ ความกตัญญู ยุติธรรม ซื่อสัตย์ อาวุโส มีการถ่ายทอดกระบวนการทางพิธีกรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบบดั้งเดิมให้ลูกหลานเมี่ยน

ST Yao SS สุทธิ จันทรวงษ์ 2531 "วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 112 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยมีการลดลง ของอัตรานิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้ง ขณะเดียวกันก็มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือวัฒนธรรมในเชิงบวก นอกจากนี้ชาวไทยภูเขาเผ่าเย้ายังมีการปรับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมเข้าหาชาวไทยมากกว่าชาวไทยปรับตัวเข้าหาชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งชาวไทยภูเขาเผ่าเย้าและชาวไทยส่วนใหญ่ยังมีอัตตนิยมวัฒนธรรมและความขัดแย้งค่อนข้างมาก ในขณะที่มีการยอมรับสถานภาพซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย หรือมีวัฒนธรรมสัมพันธ์ในเชิงบวกค่อนข้างน้อย

ST Yao SS จงหทัย อมรพัฒน์กุล 2535 กว๋าดั้ง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศึกษากรณีหมู่บ้านเข้าห้วยแม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพิธีกว๋าดั้ง อันเป็นพิธีกรรมสำหรับผู้ชายชาวเข้าที่นับกันว่าศักดิ์สิทธิ์และสำคัญยิ่ง ผู้ที่ผ่านพิธีกรรมนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นชายที่สมบูรณ์ เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ต่างๆ

วิธีนี้มีลักษณะในเชิงพิธีกรรมและสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งกับ พิธีกรรมในลัทธิเต๋าของจีน เป็น
กลไกสำคัญที่ช่วยขัดเกลาและเน้นความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่าง
สลับซับซ้อน เสมือนภาพจำลองโครงสร้างทางสังคมในยุคฟานิชย์นิยมและทุนนิยมประเพณีแบบจีน

9.บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาอื่นๆในกลุ่มชาวเขา (ST....)

ST Ugn ANGN Seidenfaden, Erik, 1923, "The Lawa Additional Note", Journal of the Siam Society, vol.XVII part 2, หน้า 101-102

บทความนี้กล่าวถึงพวกละว้าที่อยู่ทางตอนต้นแม่น้ำแม่กลองที่ช่วยพม่ารบไทยใน ค.ศ.1613 ผู้วิจัยคิดว่า ที่เรียกว่าละว้าในบทความนี้ยังเคลือบคลุมอยู่ เพราะไม่ปรากฏว่าพบคนที่พูดภาษาละว้าที่ตอนบนของกลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ละว้าในบทความนี้อาจเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เรียกตนเองว่าอุก้อง และตั้งถิ่นฐานแถบจังหวัดอุทัยธานีและกาญจนบุรี

ST Ugn LC Bradley, David, 1982, "Traditional Minorities and Language Education in Thailand" บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 25 หน้า

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาของชนกลุ่มน้อยในการศึกษา ยกตัวอย่างกลุ่มชาติพันธุ์อุก้องที่จังหวัดอุทัยธานี

ST Ugn LC Kerr, A.F.G., (1927-28), "Two 'Law??' vocabularies", Journal of the Siam Society, vol.XXI, part 1, หน้า 53-63 เขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีรายการคำศัพท์ที่เขียนด้วยตัวอักษรไทย

บทความนี้ให้รายการคำศัพท์ภาษาละว้าที่บ่อหลวงเทียบกับภาษาว่าในประเทศพม่า ตอนท้ายให้รายการคำศัพท์ภาษาที่คนเข้าใจผิดเรียกว่า "ละว้า" ที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งในปัจจุบันนี้เราทราบกันดีแล้วว่าเป็นภาษาในตระกูลทิเบต-พม่าซึ่งคนในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเรียกตนเองว่า "อุก้อง"

10. บรรณนิทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาจีน (ST Ch)

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาจีน ใช้รหัส ST Ch + รหัสทางวิชาการ

ST Ch1 ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีอ ชมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กระเหรี่ยง อาข่า(อีเก้อ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียและ ปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความสามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หหมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่ เผยแพร่แล้ว

ST Ch1 ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Chinese" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven:Human Relations Area Files Press pp.1-2.

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะ บริเวณที่เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องจีน(Chinese) ผู้เขียนให้ความรู้กว้างๆเกี่ยวกับชาวจีน ในเอเชียอาคเนย์ โดยกล่าวถึงการอพยพ การตั้งถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร ฯลฯ ตอนท้ายเรื่องมี บรรณานุกรมอย่างย่อ

ST Ch1 ANGN จิตรา ก่อมนทเกียรติ 2539 ดั้งหนึ่งเกี้ยว กรุงเทพฯ : แพรว 231 หน้า

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้านต่างๆของคนจีนในประเทศไทย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งจีนแต้จิ๋ว เรื่องที่เขียนเป็นเรื่องย่อยๆหลายเรื่อง เช่น ไหว้เจ้า กระดาษเงินกระดาษทอง ตรุษจีน แข็งเม้งที่ฮวงซุ้ย เทศกาลไหว้ขนมจ้าง สารทจีน ทิ้งกระจาดวิญญาณ ไหว้พระจันทร์ กินเจ จั๊กกั๊กแก๊ ตรา 8 ทิศกับสิงห์คาบดาบ ต้นไม้สิริมงคล ศาสน์จีน เสี่ยงเซียมซี ฮู้ ดูกดากังไส ภาษาพูดของจีน ฯลฯ

ST Ch1 EC วิยะดา ทองมิตร 2527 การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร 292 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่งเป็นชนกลุ่ม น้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453 อันเป็นช่วงระยะ

เวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทย เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุของการอพยพ ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพ และอธิบายว่าเมื่อเข้ามาในไทยแล้วได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ค่าแรงและสวัสดิการเป็นอย่างไร ตลอดจนชาวจีนเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่า แรงงานชาวจีนถูกสนับสนุนให้เข้ามาในสังคมไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนาง และนายทุนชาวจีน ในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว กลุ่มแรงงานนี้มีคุณภาพสูง และเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่/ทาส จึงสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ คือการค้าเสรี หลังการทำสนธิสัญญาบาวริง ในปี พ.ศ. 2398 ชาวจีนเหล่านี้ทำประโยชน์ให้บ้านเมืองไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม กับทั้งเงินตราของ กุสสินีที่หามาได้ ก็ยังถูกรัฐบาลดิงกลับในรูปของเงิน "ผูกปี" และภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งมอมเมา ต่างๆ เช่น มิ่น เหล้า บ่อนเบี้ย ที่สำคัญคือ แรงงานจีนได้ช่วยขยายฐานเศรษฐกิจของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น

ST Ch1 ET พรพรรณ เตียรักษ์กิจสกุล 2535 พัฒนาการบทบาทของสมาคมชาวจีนในกรุงเทพ ที่มีต่อคนไทยเชื้อสายจีน(2485-2535) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาบทบาทของชาวจีนในกรุงเทพ พบว่ามีสมาคมชาวจีนทั้งหมด 522 สมาคม แบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ สมาคมทางธุรกิจการค้า สมาคมส่งเสริมวิชาชีพ สมาคมกลุ่มภาษา สมาคมระดับอำเภอในจีน สมาคมแซ่ตระกูล สมาคมทางสาธารณกุศล สมาคมทางวัฒนธรรม สมาคมที่เกี่ยวกับโรงเรียน สมาคมผู้สูงอายุ โดยสมาคมทางสาธารณ กุศลมีมากที่สุด คือ 252 สมาคม การศึกษา พบว่า บทบาทของสมาคมจีนในช่วงก่อน พ.ศ.2512 นั้น มักเน้นเรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่จีนอพยพ ซึ่งอยู่ในภูมิลำเนาเดียวกัน กลุ่มภาษาพูดอย่างเดียวกัน หรืออยู่ในแซ่ตระกูลเดียวกัน หลังจากนั้นเป็นต้นมา บทบาทของสมาคมชาวจีน มักจะมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมไทย เพื่อให้สมาคมดำรงอยู่ได้ และสามารถทำให้ชาวจีนธำรงเอกลักษณ์ ความเป็นจีนได้อย่างต่อเนื่อง บทบาทที่สำคัญ คือ การดำเนินกิจกรรมทางสาธารณกุศล และการให้ความร่วมมือกับทางราชการ

ST Ch1 ET ศุภลักษณ์ พรกุลวัฒน์ 2538 พัฒนาการการดำเนินธุรกิจและการธำรงเอกลักษณ์ธุรกิจแบบจีน : กรณีศึกษาสองตระกูล วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาการดำเนินธุรกิจของตระกูลหวังหลีและตระกูลโชควัฒนา พบว่าตระกูลหวังหลีได้จำลอง "อุดมการณ์ครอบครัว"แบบจีนเข้ามาอยู่ในการดำเนินธุรกิจอย่างเห็นได้ชัด เห็นได้จากลักษณะการสืบทอดอำนาจผ่านทางสายผู้ชายตามลำดับอาวุโส ยกเว้นตระกูลหวังหลีสายพุลผลที่มีการสืบทอดอำนาจผ่านสายผู้หญิงของตระกูล สำหรับตระกูลโชควัฒนานั้น แม้จะมีการสืบทอดอำนาจทาง

ธุรกิจผ่านทางสายผู้ขายด้วยการจำลอง "อุดมการณ์ ครอบครัว" แบบจีนก็ตาม แต่ก็มีการพิจารณาถึงความสามารถของผู้ที่จะสืบทอดอำนาจด้วย มิได้ให้ความสำคัญมากกับลำดับอาวุโส รวมทั้งบทบาทของผู้หญิงในตระกูลก็มีสิทธิเท่าเทียม กับชายด้วย การศึกษาการดำเนินธุรกิจของตระกูลทั้งสองนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจการดำเนิน บทบาททางด้านธุรกิจของคนจีน ผู้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

ST Ch1 HT 2527/1984 วิยะดา ทองมิตร. การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร, 292 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่งเป็น ชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453 อันเป็นช่วงระยะเวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุของการอพยพ ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพ และอธิบายว่าเมื่อเข้ามาในไทยแล้วได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ค่าแรงและสวัสดิการเป็นอย่างไร ตลอดจนชาวจีนเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างไรบ้าง ผลการศึกษา พบว่าแรงงานชาวจีนถูกสนับสนุนให้เข้ามาในสังคมไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนาง และนายทุนชาวจีนในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว กลุ่มแรงงานนี้มีคุณภาพสูง และเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่/ทาส จึงสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่คือ การค้าเสรีหลัง การทำสนธิสัญญาบาวริงในปี พ.ศ. 2398 ชาวจีนเหล่านี้ทำประโยชน์ให้บ้านเมืองไทยทั้ง ทางตรงและทางอ้อม กับทั้งเงินตราของกุลีจีนที่หามาได้ก็ยิ่งถูกรัฐบาลดึงกลับในรูปของเงิน "ผูกปี" และภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งมอมเมาต่างๆ เช่น ฝิ่น เหล้า บ่อนเบี้ย ที่สำคัญคือแรงงานจีน ได้ช่วยขยายฐานเศรษฐกิจของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น

ST Ch1 HT 2534/1991 กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2367-2453). ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 187 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยศึกษาด้านปัจจัยของการเข้าสู่ระบบราชการไทยของชาวจีน และบทบาท ของขุนนางไทยเชื้อสายจีนที่มีผลต่อสภาพสังคมไทย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ชาวจีนได้เป็นขุนนางไทยคือ ชาวจีนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะตัว ประกอบด้วยชาวจีนต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากตำแหน่งราชการ ส่วนทางราชการ ไทยนั้นก็ต้องการขุนนางไทยที่เป็นชาวจีนมาช่วยหารายได้ให้แก่ตนหรือรัฐ และให้มาช่วยดูแล และควบคุมชาวจีนในสังคมไทย ให้อยู่กันอย่างสงบสุข สำหรับบทบาทของขุนนางดังกล่าวใน สังคมไทยมีหลายด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ : ขุนนางเหล่านี้ช่วยหารายได้ให้แก่ราชการไทยเป็น จำนวนมาก เช่น รายได้จากการค้าสำเภาหลวง การเก็บ

ภาษีอากร และการเก็บภาษี "ผูกปี" จากชาวจีน ส่วนทางด้านการเมืองการปกครองนั้น ขุนนางเหล่านี้ อาจมีตำแหน่งเป็น นายอำเภอจีน จางวางจีน ปลัดจีน กงสุลจีนในบังคับสยาม เจ้าเมือง ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของชาวจีน ควบคุมชาวจีนให้อยู่กันอย่างสงบสุข และจัดทำทะเบียนชาวจีนด้วย นอกจากนี้ ขุนนางไทยเชื้อสายจีนยังได้ช่วยกิจการสาธารณะประโยชน์ของไทย เช่น การสร้างเรือรบ การสร้างป้อม ฯลฯ และยังนำประเพณีจีนเข้ามาปฏิบัติในสังคมไทยอีกด้วย

ST Ch1 HT 2534/1991 นิวัตร ดันไพศาล. บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 225 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาบทบาททางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ของชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชาวจีน เมื่อเริ่มแรกอพยพเข้ามาสู่หัวเมืองแห่งนี้ จะประกอบอาชีพเป็นแรงงานในเหมืองแร่ดีบุกและสวนยางพารา จนได้สะสมทุน และเปลี่ยนฐานะมาเป็นพ่อค้าและประมุขรับทำภาษีอากรของ เมืองต่างๆจนร่ำรวย และกลายเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ทั้งเหมืองแร่และสวนยางพารา รวมถึงควบคุมธุรกิจอื่นๆด้วย และในบางครั้ง ก็ใช้อำนาจของตน ทำให้การปกครองของเจ้า หน้าที่บ้านเมืองเกิดความยุ่งยากจนรัฐบาลต้องเปลี่ยนวิธีการปกครอง เช่น ใช้นโยบายเลี้ยงฮังยี่ นโยบายแต่งตั้งชาวจีนให้เป็นผู้ดำเนินการปกครองท้องถิ่น และนโยบายผสมผสาน(assimilation) ซึ่งทำให้สภาพการณ์ดีขึ้น อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่ชาวจีนในพื้นที่แห่งนี้ ได้สร้างขึ้นก็มีอยู่เป็นอัน มาก เช่น ช่วยเหลือปรับปรุงท้องถิ่น ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้ นำวัฒนธรรม จีนมาประเพณีปฏิบัติจนกลายเป็นมรดกของท้องถิ่นที่สืบทอดมาจนปัจจุบัน

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2494/1951 Report on the Chinese in Southeast Asia. Ithaca: Cornell University 91 pages

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จำนวนประชากร อาชีพ องค์กรต่างๆ การศึกษา สภาพการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชาวจีนอพยพไปอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนและชนที่เป็นเจ้าของประเทศ นอกจากนี้ กล่าวถึงเอกสารที่เกี่ยวกับชาวจีน ในประเทศไทย เขมร เวียดนาม พม่า สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และผู้เขียนยังให้ความรู้ ว่า นโยบายของประเทศจีนคอมมิวนิสต์ที่มีต่อชาวจีนนอกประเทศ มีผลต่อนโยบายของประเทศที่ รับผู้อพยพชาวจีนด้วย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2497/1954 A Study of Chinese Community Leadership in Bangkok, together with an Historical Survey of Chinese Society in Thailand. Doctoral Dissertation, Cornell University. 814 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ในส่วนที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ ศตวรรษที่ 17 จนถึงช่วงเวลาที่ยอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (2491-2499) ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน การอพยพของชาวจีนและการเพิ่มขึ้นของพลเมืองจีนในไทย บทบาทของชาวจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบความไม่มีเสถียรภาพของสังคมชาวจีนในสมัยรัชกาลที่ 3-5 จากนั้น กล่าวถึงลัทธิจีนนิยมในไทย แนวโน้มของอัตราประชากรจีนระหว่าง พ.ศ.2461-2498 วิถีชีวิตของชาวจีนในสังคมไทยจนถึงปี พ.ศ.2481 สภาพชีวิตของชาวจีนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงหลังสงคราม และบทสุดท้ายให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมจีนในประเทศไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2

ส่วนที่ 2 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้นำในสังคมจีน โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2497/1954 A Study of Chinese Community Leadership in Bangkok, together with an Historical Survey of Chinese Society in Thailand. Doctoral Dissertation, Cornell University. 814 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ในส่วนที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ ศตวรรษที่ 17 จนถึงช่วงเวลาที่ยอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (2491-2499) ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน การอพยพของชาวจีนและการเพิ่มขึ้นของพลเมืองจีนในไทย บทบาทของชาวจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบความไม่มีเสถียรภาพของสังคมชาวจีนในสมัยรัชกาลที่ 3-5 จากนั้น กล่าวถึงลัทธิจีนนิยมในไทย แนวโน้มของอัตราประชากรจีนระหว่าง พ.ศ.2461-2498 วิถีชีวิตของชาวจีนในสังคมไทยจนถึงปี พ.ศ.2481 สภาพชีวิตของชาวจีนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงหลังสงคราม และบทสุดท้าย ให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมจีนในประเทศไทยสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายก รัฐมนตรี ครั้งที่ 2

ส่วนที่ 2 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้นำในสังคมจีน โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2499/1956 Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand. Ithaca: Cornell University Press 363 pages

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงสังคมชาวจีนในเมืองไทย โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้ที่มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2499/1956 Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand. Ithaca: Cornell University Press 363 pages

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงสังคมชาวจีนในเมืองไทย โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้ที่มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2500/1957 Chinese Society in Thailand : An Analytical History. Cornell University Press. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และคณะ 2529 สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

หนังสือเล่มนี้ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 จนถึงช่วงเวลาที่จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (2491-2499) โดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ไทย-จีน การอพยพของชาวจีนและการเพิ่มขึ้นของพลเมืองจีนในไทย บทบาทของชาวจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบความไม่มีเสถียรภาพของสังคมชาวจีนในสมัยรัชกาลที่ 3-5 จากนั้น กล่าวถึงลัทธิจีนนิยมในไทย แนวโน้มของอัตราประชากรจีนระหว่าง พ.ศ.2461-2498 วิถีชีวิตของชาวจีนในสังคมไทยจนถึงปี พ.ศ.2481 สภาพชีวิตของชาวจีนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงหลังสงคราม และบทสุดท้ายให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมจีนในประเทศไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2500/1957 "Chinese assimilation and Thai politics" The Journal of Asean Studies. Vol.16 The Association for Asian Studies, Inc. p.237-250

บทความนี้กล่าวถึงรูปแบบการผสมกลมกลืนของชาวจีนในสังคมไทย ปัจจัยสำคัญของการ

ทำให้จีนเป็นไทยก็คือ การแต่งงานระหว่างคนไทยกับคนจีน การศึกษา และลัทธิไทยนิยม ผู้เขียนพูดถึงผลกระทบของสภาวะการณ์นี้ต่อชาวจีนในไทย วิจารณ์กฎหมายเกี่ยวกับการอพยพ และวิจารย์การควบคุมโรงเรียนจีนของรัฐบาลไทย นอกจากนี้ ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับการที่นักธุรกิจจีนปกป้องตนเองด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับข้าราชการไทย

ST Ch1 HT Skinner, G. William 2502/1959 "Overseas Chinese in Southeast Asia" The Annals of the American Academy of Political and Social Science Vol.321 p.136-147

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ให้ตัวเลขเกี่ยวกับชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวถึงสถานะทางเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศที่ชาวจีนเหล่านี้ไปอาศัยอยู่ ทำที่ที่รัฐบาลในประเทศเหล่านี้มีต่อชาวจีนอพยพ และนโยบายของรัฐบาลจีนที่มีต่อผู้อพยพออกนอกประเทศ (เช่น ต้องการให้คนเหล่านี้มีความรักชาติ และส่งเงินไปยังประเทศจีน ฯลฯ)

ST Ch1 HT กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์ 2534 บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2367-2453) ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 187 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยศึกษาด้านปัจจัยของการเข้าสู่ระบบราชการไทยของชาวจีนและบทบาท ของขุนนางไทยเชื้อสายจีนที่มีผลต่อสภาพสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ชาวจีนได้เป็นขุนนางไทยคือ ชาวจีนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะตัว ประกอบกับชาวจีนต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากตำแหน่งราชการ ส่วนทางราชการไทยนั้นก็ต้องการขุนนางไทยที่เป็นชาวจีนมาช่วยหารายได้ให้แก่ตนหรือรัฐ และให้มาช่วยดูแลและควบคุมชาวจีนในสังคมไทยให้อยู่กันอย่างสงบสุข สำหรับบทบาทของขุนนางดัง กล่าวในสังคมไทยมีหลายด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ : ขุนนางเหล่านี้ช่วยหารายได้ให้แก่ ราชการไทยเป็นจำนวนมาก เช่น รายได้จากการค้าสำเภาหลวง การเก็บภาษีอากร และการเก็บภาษี "ผูกปี้" จากชาวจีน ส่วนทางด้านการเมืองการปกครองนั้น ขุนนางเหล่านี้อาจ มีตำแหน่งเป็นนายอำเภอจีน จางวางจีน ปลัดจีน กงสุลจีนในบังคับสยาม เจ้าเมือง ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของชาวจีน ควบคุมชาวจีนให้อยู่กันอย่างสงบสุข และจัดทำทะเบียนชาวจีนด้วย นอกจากนี้ขุนนางไทยเชื้อสายจีนยังได้ช่วยกิจการสาธารณะประโยชน์ ของไทย เช่น การสร้างเรือรบ การสร้างป้อม ฯลฯ และยังนำประเพณีจีนเข้ามาปฏิบัติในสังคม ไทยอีกด้วย

ST Ch1 HT นิวัตร ดันไพศาล 2534 บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475 ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 225 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาบทบาททางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ของชาว

จีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชาวจีน เมื่อเริ่มแรกอพยพเข้ามาสู่หัวเมืองแห่งนี้ จะประกอบอาชีพเป็นแรงงานในเมืองแร่ ดีบุก และสวนยางพารา จนได้สะสมทุนและเปลี่ยนฐานะมาเป็นพ่อค้าแร่ และประมุขรับทำภาษีอากร ของเมืองต่างๆ จนร่ำรวย และกลายเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ทั้งเหมืองแร่และสวนยาง พารา รวมทั้งควบคุมธุรกิจอื่นๆ ด้วย และในบางครั้งก็ใช้อำนาจของตนทำให้การปกครอง ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเกิดความยุ่งยาก จนรัฐบาลต้องเปลี่ยนวิธีการปกครอง เช่น ใช้นโยบายเลี้ยงฮังยี่ นโยบายแต่งตั้งชาวจีนให้เป็นผู้ดำเนินการปกครองท้องถิ่น และนโยบาย ผสมผสาน(assimilation) ซึ่งทำให้สภาพการณ์ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่ชาวจีน ในพื้นที่แห่งนี้ได้สร้างขึ้นก็มีอยู่เป็นอันมาก เช่น ช่วยเหลือปรับปรุงท้องถิ่น ทำให้ราษฎร มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้นำวัฒนธรรมจีนมาประเพณีปฏิบัติจนกลายเป็นมรดกของท้องถิ่น ที่สืบทอดมาจนปัจจุบัน

ST Ch1 HT ปรรณนา โกเมน 2532. สมาคมชาวจีนในกรุงเทพฯ พ.ศ.2440-2488 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 120 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอก ประเทศ ที่มีผลต่อการจัดองค์กร ลักษณะผู้นำ ตลอดจนการเคลื่อนไหวของสมาคมจีนในระหว่าง พ.ศ.2440-2488 ผลการวิจัยพบว่า สมาคมชาวจีนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา โดยมีความสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ สมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองจะมีบทบาทเด่นในช่วงที่มีการขยายตัว ของกระแสชาตินิยม โดยเฉพาะตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 สมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจจะมีบทบาทเด่นตั้งแต่ชาวจีนได้ก้าวเข้ามาเป็นผู้มีบทบาทในการประกอบธุรกิจที่สำคัญ ตั้งแต่ ภายหลังสนธิสัญญาบาวริงเป็นต้นมา ส่วนสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางสังคมเกิดขึ้นตั้งแต่มีการ ขยายตัวของชุมชนจีนในไทยในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ในระยะแรกมีการรวมตัวกันในรูปแบบของ สมาคมฮังยี่ แต่เมื่อสมาคมนี้เสื่อมอิทธิพลลงชาวจีนก็ได้รวมตัวกันในรูปแบบของสมาคมเพื่อช่วยเหลือกันและกัน

ST Ch1 HT วิยะดา ทองมิตร 2527 การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร 292 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่ง เป็นชนกลุ่มน้อย ที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453 อันเป็นช่วงระยะเวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทย เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุของการอพยพ ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพ และอธิบายว่าเมื่อเข้ามาในไทยแล้ว ได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ค่าแรงและสวัสดิการเป็นอย่างไร ตลอดจนชาวจีนเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ไทยอย่างไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่า แรงงานชาวจีนถูกสนับสนุนให้เข้ามาในสังคม

ไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนาง และนายทุนชาวจีน ในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว กลุ่มแรงงานนี้มีคุณภาพสูง และเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่/ทาส จึงสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ คือการค้าเสรี หลังการทำสนธิสัญญาบาวริง ในปี พ.ศ. 2398 ชาวจีนเหล่านี้ทำประโยชน์ให้บ้านเมืองไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม กับทั้งเงินตราของ กุสสินีที่หามาได้ ก็ยังถูกรัฐบาลดิงกลับในรูปของเงิน "ผูกปี้" และภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งมอมเมา ต่างๆ เช่น ผิ่น เหล้า บ่อนเบี้ย ที่สำคัญคือ แรงงานจีนได้ช่วยขยายฐานเศรษฐกิจ ของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น

ST Ch1 LC วนิดา เจริญสุข 2531. นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางวรรณคดีชาติพันธุ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 201 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้กล่าวว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีวิธีตั้งนามสกุลอยู่ 2 วิธี คือ ตั้งนามสกุลโดยรักษาเค้าทางเสียงหรือความหมายของแซ่เดิม ซึ่งแสดงโดยหน่วยศัพท์ที่มีจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งแรกของนามสกุล กับตั้งนามสกุลโดยไม่มีเค้าของแซ่เดิมเลย ในด้านความหมาย ของนามสกุล คนไทยกลุ่มนี้ให้ความสำคัญทั้งทางนามธรรม และรูปธรรมที่ถือว่าเปี่ยมมงคลมาตั้งเป็นนามสกุล ความหมายเด่นที่พบคือ "ความเป็นเลิศ" "ความมั่งคั่งร่ำรวย" และ "ความเจริญ รุ่งเรือง" ความหมายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนเหล่านี้ เช่น ปรารถนาความเป็นเลิศ ร่ำรวย เจริญรุ่งเรือง มีอำนาจ มีความสำเร็จ มีเกียรติยศชื่อเสียง มีความสุข มีความมั่นคงสถาพร นิยมยกย่องผู้มีความรู้ความสามารถ นิยมยกย่องอาชีพธุรกิจและการค้า และเคารพยกย่องผู้มีอาวุโส

ST Ch1 SS 2527/1984 วิยะดา ทองมิตร. การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร, 292 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่งเป็น ชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453 อันเป็นช่วงระยะเวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุของการอพยพ ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพ และอธิบายว่าเมื่อเข้ามาในไทยแล้วได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ค่าแรงและสวัสดิการเป็นอย่างไร ตลอดจนชาวจีนเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างไรบ้าง ผลการศึกษา พบว่าแรงงานชาวจีนถูกสนับสนุนให้เข้ามาในสังคมไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนาง และนายทุนชาวจีนในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว กลุ่มแรงงานนี้มีคุณภาพสูง และเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่/ทาส จึงสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่คือ การค้าเสรีหลัง การทำสนธิสัญญาบาวริงในปี พ.ศ. 2398 ชาวจีนเหล่านี้ทำประโยชน์ให้บ้านเมืองไทยทั้ง ทางตรงและทางอ้อม กับทั้งเงินตราของกุสสินีที่หามาได้ก็ยังถูกรัฐบาลดิง

กลับในรูปของเงิน "ผูกปี้" และภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งมอมเมาต่างๆ เช่น มิ่น เหล้า บ่อนเบี้ย ที่สำคัญคือ แรงงานจีน ได้ช่วยขยายฐานเศรษฐกิจของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น

ST Ch1 SS 2534/1991 กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2367-2453). ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 187 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึง รัชกาลที่ 5 โดยศึกษาด้านปัจจัยของการเข้าสู่ระบบราชการไทยของชาวจีน และบทบาท ของขุนนางไทย เชื้อสายจีนที่มีผลต่อสภาพสังคมไทย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ชาวจีนได้เป็นขุนนางไทย คือ ชาวจีนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะตัว ประกอบด้วยชาวจีนต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากตำแหน่งราชการ ส่วนทางราชการ ไทยนั้นก็ต้องการขุนนางไทยที่เป็นชาว จีนมาช่วยหารายได้ให้แก่ตนหรือรัฐ และให้มาช่วยดูแล และควบคุมชาวจีนในสังคมไทย ให้อยู่กันอย่าง สงบสุข สำหรับบทบาทของขุนนางดังกล่าวใน สังคมไทยมีหลายด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ : ขุนนาง เหล่านี้ช่วยหารายได้ให้แก่ราชการไทยเป็น จำนวนมาก เช่น รายได้จากการค้าสำเภาล่วง การเก็บ ภาษีอากร และการเก็บภาษี "ผูกปี้" จากชาวจีน ส่วนทางด้านการเมืองการปกครองนั้น ขุนนางเหล่านี้ อาจมีตำแหน่งเป็น นายอำเภอจีน จางวางจีน ปลัดจีน กงสุลจีนในบังคับสยาม เจ้าเมือง ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของชาวจีน ควบคุมชาวจีนให้อยู่กันอย่างสงบสุข และจัดทำทะเบียนชาวจีน ด้วย นอกจากนี้ ขุนนางไทยเชื้อสายจีนยังได้ช่วยกิจการสาธารณะประโยชน์ของไทย เช่น การสร้างเรือรบ การสร้างป้อม ฯลฯ และยังนำประเพณีจีนเข้ามาปฏิบัติในสังคมไทยอีกด้วย

ST Ch1 SS 2534/1991 นิวัตร ตันไพศาล. บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 225 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาบทบาททางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ของชาว จีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชาวจีน เมื่อเริ่มแรกอพยพ เข้ามาสู่หัวเมืองแห่งนี้ จะประกอบอาชีพเป็นแรงงานในเหมืองแร่ดีบุกและสวนยางพารา จนได้สะสมทุน และเปลี่ยนฐานะมาเป็นพ่อค้าและประมุขรับทำภาษีอากรของ เมืองต่างๆจนร่ำรวย และกลายเป็น เจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ทั้งเหมืองแร่และสวนยางพารา รวมถึงควบคุมธุรกิจอื่นๆด้วย และในบางครั้ง ก็ใช้อำนาจของตน ทำให้การปกครองของเจ้า หน้าที่บ้านเมืองเกิดความยุ่งยากจนรัฐบาลต้องเปลี่ยนวิธี การปกครอง เช่น ใช้นโยบายเลี้ยงฮังยี่ นโยบายแต่งตั้งชาวจีนให้เป็นผู้นำในการปกครองท้องถิ่น และ นโยบายผสมผสาน(assimilation) ซึ่งทำให้สภาพการณ์ดีขึ้น อย่างไรก็ตามก็ตีประโยชน์ที่ชาวจีนในพื้นที่แห่งนี้

ได้สร้างขึ้นก็มีอยู่เป็นอันมาก เช่น ช่วยเหลือปรับปรุงท้องถิ่น ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และได้
นำวัฒนธรรม จีนมาประเพณีปฏิบัติจนกลายเป็นมรดกของท้องถิ่นที่สืบทอดมาจนปัจจุบัน

ST Ch1 SS Chang, David W. 1973 "Current Status of Chinese Minorities in Southeast
Asia" Asian Survey Vol.XIII No6

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงสภาพทางสังคม การเมือง และการปกครองของชาวจีนในประเทศ
ต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2494/1951 Report on the Chinese in Southeast Asia.
Ithaca: Cornell University 91 pages

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จำนวนประชากร
อาชีพ องค์การต่างๆ การศึกษา สภาพการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชาวจีนอพยพ
ไปอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนและชนที่เป็นเจ้าของประเทศ นอกจากนี้ กล่าวถึงเอกสารเกี่ยวกับ
ชาวจีนในประเทศไทย เขมร เวียดนาม พม่า สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และผู้
เขียนยังให้ความรู้ถึง นโยบายของประเทศจีนคอมมิวนิสต์ที่มีต่อชาวจีนนอกประเทศ มีผลต่อนโยบายของ
ประเทศที่รับผู้อพยพชาวจีนด้วย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2494/1951 Report on the Chinese in Southeast Asia.
Ithaca: Cornell University 91 pages

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น จำนวนประชากร
อาชีพ องค์การต่างๆ การศึกษา สภาพการณ์ทางการเมืองและการปกครองของประเทศที่ชาวจีนอพยพ
ไปอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนและชนที่เป็นเจ้าของประเทศ นอกจากนี้ กล่าวถึงเอกสารเกี่ยวกับ
ชาวจีนในประเทศไทย เขมร เวียดนาม พม่า สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ และผู้
เขียนยังให้ความรู้ถึง นโยบายของประเทศจีนคอมมิวนิสต์ที่มีต่อชาวจีนนอกประเทศ มีผลต่อนโยบายของ
ประเทศที่รับผู้อพยพชาวจีนด้วย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2497/1954 A Study of Chinese Community Leadership
in Bangkok, together with an Historical Survey of Chinese Society in Thailand. Doctoral
Dissertation, Cornell University. 814 pages

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ในส่วนที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย ตั้งแต่
ศตวรรษที่ 17 จนถึงช่วงเวลาที่ยอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 (2491-2499) ผู้
วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน การอพยพของชาวจีนและการเพิ่มขึ้นของพลเมืองจีนใน

ไทย บทบาทของชาวจีนที่มีต่อเศรษฐกิจไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 รูปแบบความไม่มีเสถียรภาพของสังคมชาวจีนในสมัยรัชกาลที่ 3-5 จากนั้น กล่าวถึงลัทธิจีนนิยมในไทย แนวโน้มของอัตราประชากรจีนระหว่าง พ.ศ.2461-2498 วิถีชีวิตของชาวจีนในสังคมไทยจนถึงปี พ.ศ.2481 สภาพชีวิตของชาวจีนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงหลังสงคราม และบทสุดท้ายให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมจีนในประเทศไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2

ส่วนที่ 2 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้นำในสังคมจีน โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2499/1956 Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand. Ithaca: Cornell University Press 363 pages

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงสังคมชาวจีนในเมืองไทย โดยมุ่งศึกษาลักษณะของผู้นำชาวจีนในสังคมไทย เช่น บุคลิกลักษณะของผู้นำจีน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น วิถีชีวิตโดยทั่วไปของบุคคลเหล่านี้ ค่านิยมเกี่ยวกับผู้ที่จะเป็นผู้นำในสังคมจีน ผู้นำจีนกับการเมือง ผู้นำจีนกับเศรษฐกิจ(ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ) โครงสร้างหลักของอำนาจและการเป็นผู้นำ ผู้นำจีนกับอิทธิพลของสังคมไทย ผู้นำจีนกับผู้มีอำนาจในสังคมไทย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2500/1957 "Chinese assimilation and Thai politics" The Journal of Asean Studies. Vol.16 The Association for Asian Studies, Inc. p.237-250

บทความนี้กล่าวถึงรูปแบบการผสมกลมกลืนของชาวจีนในสังคมไทย ปัจจัยสำคัญของการทำให้จีนเป็นไทยก็คือ การแต่งงานระหว่างคนไทยกับคนจีน การศึกษา และลัทธิไทยนิยม ผู้เขียนพูดถึงผลกระทบของสภาวะการณ์นี้ต่อชาวจีนในไทย วิจัยรณกฎหมายเกี่ยวกับการอพยพ และวิจารณ์การควบคุมโรงเรียนจีนของรัฐบาลไทย นอกจากนี้ ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับการที่นักธุรกิจจีนปกป้องตนเองด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับข้าราชการไทย

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2502/1959 "Overseas Chinese in Southeast Asia" The Annals of the American Academy of Political and Social Science Vol.321 p.136-147

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ให้ตัวเลขเกี่ยวกับชาวจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวถึงสถานะทางเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศที่ชาวจีนเหล่านี้ไปอาศัยอยู่ ทำที่ที่รัฐบาลในประเทศเหล่านี้มีต่อชาว

จีนอพยพ และนโยบายของรัฐบาลจีนที่มีต่อผู้อพยพออกนอกประเทศ (เช่น ต้องการให้คนเหล่านี้มีความรักชาติ และส่งเงินไปยังประเทศจีน ฯลฯ)

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2503/1960 "Change and Persistence in Chinese Culture Overseas : A Comparison of Thailand and Java" Journal of the South Seas Society V.16 p.86-100

บทความนี้ เปรียบเทียบสภาวะและสถานะในอดีตถึงปัจจุบัน ระหว่างชาวจีนในประเทศไทยและชาว ชาวจีนเหล่านี้ผสมกลมกลืนเข้าในสังคมของประเทศทั้งสอง โดยผู้เขียนได้ให้ข้อคิดเห็นและยก ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศาสนา เศรษฐกิจ และการเมืองที่ชาวจีนดังกล่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ชนเจ้าของประเทศ

ST Ch1 SS Skinner, G. William 2507/1964 "The Thailand Chinese: Assimilation in a Changing Society" ASIA No.2 New York p.80-92

บทความนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนในประเทศไทยค่อย ๆ ถูกผสมกลมกลืนกลายเป็นไทย ซึ่งปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการศึกษา ผู้เขียนได้กล่าวถึงนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อชาวจีนในประเทศไทย และเปรียบเทียบสภาพที่ต่างกันมากระหว่างความเป็นไปของชาวจีนในไทยกับชาวจีนในอินโดนีเซีย ซึ่งความแตกต่างนี้มีผลต่อการผสมกลมกลืนทางเชื้อชาติ

ST Ch1 SS กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์ 2534 บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ในสมัย รัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2367-2453) วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 187 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยศึกษาด้านปัจจัยของการเข้าสู่ระบบราชการไทยของชาวจีนและบทบาท ของขุนนางไทยเชื้อสายจีนที่มีผลต่อสภาพสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ชาวจีนได้เป็นขุนนางไทย คือ ชาวจีนมีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเฉพาะตัว ประกอบกับชาวจีนต้องการผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจจากตำแหน่งราชการ ส่วนทาง ราชการไทยนั้นก็ต้องการขุนนางไทยที่เป็นชาวจีนมาช่วยหา รายได้ให้แก่ตนหรือรัฐ และให้มา ช่วยดูแลและควบคุมชาวจีนในสังคมไทยให้อยู่กันอย่างสงบสุข สำหรับ บทบาทของขุนนางดัง กล่าวในสังคมไทยมีหลายด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ : ขุนนางเหล่านี้ช่วยหารายได้ ให้แก่ ราชการไทยเป็นจำนวนมาก เช่น รายได้จากการค้าสำเภาล่วง การเก็บภาษีอากร และการเก็บ ภาษี "ผูกปี้" จากชาวจีน ส่วนทางด้านการเมืองการปกครองนั้น ขุนนางเหล่านี้อาจ มีตำแหน่งเป็นนาย อำเภोजิน จางวางจีน ปลัดจีน กงสุลจีนในบังคับสยาม เจ้าเมือง ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลทุกข์สุข ของชาวจีน ควบคุมชาวจีนให้อยู่กันอย่างสงบสุข และจัดทำทะเบียนชาวจีนด้วย นอกจากนี้ขุนนางไทย

เชื้อสายจีนยังได้ช่วยกิจการสาธารณะประโยชน์ ของไทย เช่น การสร้างเรือรบ การสร้างป้อม ฯลฯ และ
ยังนำประเพณีจีนเข้ามาปฏิบัติในสังคมไทยอีกด้วย

ST Ch1 SS เดือนพิก ชัยพรหมประสิทธิ์, 2530. สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวจีน
ในสังคมไทยปัจจุบัน : กรณีศึกษากลุ่มอนุรักษนิยมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหา
บัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 157 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาสถานภาพและบทบาทของสตรีจีนในกรุงเทพฯ พบว่าปัจจุบันสตรี จีนมี
สถานภาพและบทบาทที่สูงขึ้นกว่าเดิมในบางเรื่อง เช่น โอกาสในการศึกษา สิทธิในการ เลือกคู่สมรสเอง
ประกอบอาชีพและเที่ยวเตร่นอกบ้านได้มากขึ้น มีส่วนในการอบรมปกครองและเลี้ยงดูบุตร มีอำนาจใน
การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในครอบครัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม บุตรชายก็ยังคงสำคัญกว่าบุตรหญิงเพราะ
เป็นผู้ที่จะสืบวงศ์ตระกูลต่อไป ทำให้สิทธิในการครอบครองทรัพย์สินสมบัติจึงตกอยู่กับบุตรชายทั้งหมด
สตรีจีนมีทัศนคติและความคาดหวังว่าจะมีสถานภาพ เท่าเทียมบุรุษ มีอิสระในด้านความคิดเห็นและการ
ดำเนินชีวิต และหวังว่าบุรุษควรที่จะช่วยงานในบ้านบ้างเหมือนที่สตรีได้แบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจจาก
บุรุษ

ST Ch1 SS นิวัตร ต้นไพศาล 2534 บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-
2475 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 225 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาบทบาททางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสังคม ของชาวจีน
ในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชาวจีน เมื่อเริ่มแรกอพยพ
เข้ามาสู่หัวเมืองแห่งนี้ จะประกอบอาชีพเป็นแรงงานในเมืองแร่ ดิบบุก และสวนยางพารา จนได้สะสม
ทุนและเปลี่ยนฐานะมาเป็นพ่อค้าแร่ และประมูลรับทำภาษีอากร ของเมืองต่างๆ จนร่ำรวย และกลายเป็น
เจ้าของกิจการขนาดใหญ่ ทั้งเมืองแร่และสวนยาง พารา รวมทั้งควบคุมธุรกิจอื่นๆ ด้วย และในบาง
ครั้งก็ใช้อำนาจของตนทำให้การปกครอง ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเกิดความยุ่งยาก จนรัฐบาลต้องเปลี่ยน
วิธีการปกครอง เช่น ใช้นโยบายเลี้ยงฮังยี่ นโยบายแต่งตั้งชาวจีนให้เป็นผู้ดำเนินการปกครองท้องถิ่น และ
นโยบาย ผสมผสาน(assimilation) ซึ่งทำให้สภาพการณ์ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่ชาวจีน ในพื้นที่
แห่งนี้ได้สร้างขึ้นก็มีอยู่เป็นอันมาก เช่น ช่วยเหลือปรับปรุงท้องถิ่น ทำให้ราษฎร มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
และได้นำวัฒนธรรมจีนมาประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นมรดกของท้องถิ่น ที่สืบทอดมาจนปัจจุบัน

ST Ch1 SS พรพรรณ เตียรักษ์กิจสกุล 2535 พัฒนาการบทบาทของสมาคมชาวจีนในกรุงเทพ
ที่มีต่อคนไทยเชื้อสายจีน(2485-2535) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสังคมวิทยา และมานุษย
วิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาบทบาทของชาวจีนในกรุงเทพ พบว่ามีสมาคมชาวจีนทั้งหมด 522

สมาคม แบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ สมาคมทางธุรกิจการค้า สมาคมส่งเสริมวิชาชีพ สมาคมกลุ่มภาษา สมาคมระดับอำเภอในจีน สมาคมแซ่ตระกูล สมาคมทางสาธรรณกุศล สมาคมทางวัฒนธรรม สมาคมที่เกี่ยวกับโรงเรียน สมาคมผู้สูงอายุ โดยสมาคมทางสาธรรณ กุศลมีมากที่สุด คือ 252 สมาคมการศึกษา พบว่า บทบาทของสมาคมจีนในช่วงก่อน พ.ศ.2512 นั้น มักเน้นเรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่จีนอพยพ ซึ่งอยู่ในภูมิลำเนาเดียวกัน กลุ่มภาษาพูดอย่างเดียวกัน หรืออยู่ในแซ่ตระกูลเดียวกัน หลังจากนั้นเป็นต้นมา บทบาทของสมาคมชาวจีน มักจะมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมไทย เพื่อให้สมาคมดำรงอยู่ได้ และสามารถทำให้ชาวจีนอ้างเอกลักษณ์ความเป็นจีนได้อย่างต่อเนื่อง บทบาทที่สำคัญคือ การดำเนินกิจกรรมทางสาธรรณกุศลและการให้ความร่วมมือกับทางราชการ

ST Ch1 SS มนทิวา เตชะมโนดม 2538 เชียงหวย : การก่อตัวขององค์กรนำชาวจีนในสังคมไทย (พ.ศ. 2452-2460) วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยานิพนธ์เล่มนี้กล่าวถึงเชียงหวย ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญในหมู่คนจีนโพ้นทะเล ที่อาศัยอยู่ในดินแดนของประเทศไทย โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนรัฐจีน ตรวจสอบสินค้าและราคา สินค้าที่มีการติดต่อซื้อขายกันระหว่างคนจีนในไทยกับประเทศจีน เชียงหวยจึงเป็นเสมือน สถานกงสุลจีนในไทยอย่างไม่เป็นทางการ ดังนั้นหน้าที่ของเชียงหวยในแต่ละช่วงเวลา จึงมีลักษณะสลับไหล ปรับตัวไปตามแรงกดดันจากอำนาจจักรวรรดินิยม จากชาตินิยมก๊กมินตั๋ง ชาตินิยมคอมมิวนิสต์และชาตินิยมของรัฐบาลทหารไทย บทบาทที่เชียงหวยเลือกแสดงนั้น อยู่ภายใต้เงื่อนไขของความอยู่รอด และพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้คนจีนได้รับสิทธิประโยชน์มากเท่าที่จะทำได้ ภายใต้ภาวะกดดันดังกล่าว

ST Ch1 SS รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์ 2534. แบบแผนการลงคะแนนเสียงชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตชุมชนหนาแน่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 172 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาหาแบบแผนพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงของชาวไทยเชื้อสายจีนในการเลือกตั้งตำแหน่งที่ว่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต 2 (สัมพันธวงศ์) เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2533 ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูง ทั้งในด้านวัฒนธรรมและ ลักษณะภาษามีแนวโน้มที่จะลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครที่มีความเป็นจีน สูงกว่ากลุ่มที่มีความ ผูกพันต่ำ สำหรับประเด็นศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสมาคมจีนต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนั้น พบว่าผู้ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมจีน ได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของสมาคมจีนยิ่งกว่ากลุ่มคนในระดับอายุต่ำลงมา ในส่วนรูปแบบของความผูกพันทาง การเมืองนั้น พบว่าผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ซึ่งมักจะมี

ระดับการศึกษาสูงด้วย ส่วนใหญ่จะมีความผูกพันในทางการเมืองในระดับค่อนข้างสูง และจะไม่ลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงความเป็นจีนด้วย

ST Ch1 SS วิยะดา ทองมิตร 2527 การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร 292 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับฐานะและบทบาทของกลุ่มแรงงานชาวจีน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453 อันเป็นช่วงระยะเวลาที่แรงงานชาวจีนได้อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทย เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ศึกษาสาเหตุของการอพยพ ลักษณะการอพยพ จำนวนและเชื้อชาติของจีนอพยพ และอธิบายว่าเมื่อเข้ามาในไทยแล้วได้ประกอบอาชีพอะไรบ้าง ค่าแรงและสวัสดิการเป็นอย่างไร ตลอดจนชาวจีนเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่า แรงงานชาวจีนถูกสนับสนุนให้เข้ามาในสังคมไทย โดยการประสานประโยชน์ของเจ้านาย ขุนนาง และนายทุนชาวจีน ในช่วงเวลาที่ทุนนิยมกำลังขยายตัว กลุ่มแรงงานนี้มีคุณภาพสูง และเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบไพร่/ทาส จึงสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ คือการค้าเสรี หลังการทำสนธิสัญญาบาวริง ในปี พ.ศ. 2398 ชาวจีนเหล่านี้ทำประโยชน์ให้บ้านเมืองไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม กับทั้งเงินตราของ กุสสินที่หามาได้ ก็ยังถูกรัฐบาลดัดแปลงในรูปของเงิน "ผูกปี" และภาษีอากรอันเกิดจากสิ่งมอมเมา ต่างๆ เช่น ผิ่น เหล้า บ่อนเบี้ย ที่สำคัญคือ แรงงานจีนได้ช่วยขยายฐานเศรษฐกิจ ของไทยให้กว้างยิ่งขึ้น

ST Ch1 SS วรรณพ พุกจันทร์ 2532. สมาคมจีนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณีสมาคมจีนจังหวัดพิษณุโลกกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ.2528 วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 224 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ กล่าวถึงสมาชิกสมาคมจีนซึ่งเป็นกลุ่มเศรษฐกิจและผลประโยชน์ที่ใหญ่ที่สุดในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีความเกี่ยวข้องด้านผลประโยชน์กับเทศบาลทั้งโดยตรงและทางอ้อม สำหรับรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วม พบว่าสมาชิกสมาคมจีน เข้ามามีส่วนร่วมทุกระดับ ตั้งแต่ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ แก่กลุ่มการเมือง จนถึงลงสมัครรับ เลือกตั้งเอง ทั้งนี้เพื่อมีส่วนหรือเข้าบริหารงานเทศบาลโดยตรง นอกจากนี้สมาชิกสมาคมจีน ซึ่งมีลักษณะกลมกลืนทางวัฒนธรรมจนมีความเป็นคนไทยสูงมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะใช้พลัง ทางเศรษฐกิจที่มีอยู่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงสูงขึ้นในระดับต่างๆ

ST Ch5 ANAR วิเกียรติ มารคแมน 2539 «จ้าวแต่จ้าว» กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมทางดนตรี : กรณีศึกษาคณะเหล่าบ่วงนี้ซ่งปั้ง วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 288 หน้า

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาพบว่า ดนตรีของจ้าวแต้จี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตน ทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรี การผสมวง การจัดวง และแบบแผนเรื่องระบบเสียง ในการบรรเลงให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดอารมณ์มาก เพลงๆหนึ่งสามารถบรรเลงได้หลายแบบแล้วแต่สถานการณ์ของการแสดง ดังนั้น ดนตรีของจ้าวแต้จี้จึงเป็นหนึ่งเดียวกับการแสดง และมีพลังในการแสดงออกอย่างมหาศาล มีการใช้เพลงที่เป็นแบบแผนและที่แต่งขึ้นใหม่ โดยบทร้องและลักษณะเฉพาะของภาษาแต้จี้มีบทบาทมากสำหรับการสร้างเพลง ในด้านบทบาทหน้าที่ ดนตรีมีบทบาทมากทั้งด้านพิธีกรรม การสื่อสาร การแสดง การถ่ายทอดอารมณ์ ความบันเทิง และการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในด้านคตินิยม ดนตรีได้แสดงถึงคตินิยมอันเกิดจากการผสมผสานของความเชื่อในศาสนาพุทธมหายาน ศาสนาเต๋า ลัทธิขงจื้อ ความเชื่อในเทพเจ้าต่างๆ และเชื่อมั่นในเรื่องสิริมงคล ปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้จ้าวแต้จี้มีหน้าที่ในด้านพิธีกรรมตามความเชื่อมากกว่าการแสดงเพื่อความบันเทิง และทำให้มาตรฐานในทุกๆด้านลดลง จึงควรที่ทุกฝ่ายจะช่วยกันส่งเสริมเกื้อกูลให้ดำรงอยู่สืบไป เพราะจ้าวแต้จี้จัดเป็นศิลปะการแสดงอันล้ำค่า และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัฒนธรรมไทยมาช้านาน

ST Ch5 ANGN จิตรา ก่อหน้ทเกียรติ 2539 ตั้งหน้กัย กรุงเทพ : แพรว 231 หน้า

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้านต่างๆของคนจีนในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนแต้จี้ เรื่องที่เขียนเป็นเรื่องย่อยๆหลายเรื่อง เช่น ไหว้เจ้า กระดาษเงินกระดาษทอง ตรุษจีน แข็งเม้งที่ขวงซุ่ย เทศกาลไหว้ขมจ่าง สารทจีน ทิ้งกระจาดวิญญาณ ไหว้พระจันทร์ กินเจ จั้วกับอึ้งเก๊า ตรา 8 ทิศกับสิงห์คาบดาบ ต้นไม้สิริมงคล ศาสตร์จีน เสี่ยงเซียมซี ฮู้ ดูกตากังไส ภาษาพูดของจีน ฯลฯ

ST Ch5 HT/SS สุภางค์ จันทวานิช, สวีเส้าหลิน และคณะ 2539 ชาวจีนแต้จี้ในประเทศไทยและในภูมิภาคเดิมนที่เฉาซัน : ทำเรือซ่านโถว ค.ศ.1860-1949(พ.ศ.2403-2492) กรุงเทพ : ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 323 หน้า

หนังสือเล่มนี้ ให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมืองเกี่ยวกับ ชาวจีนแต้จี้ในประเทศไทย ผู้วิจัยมีทั้งชาวไทยและชาวจีน ซึ่งเขียนบทความต่างๆ ใน 3 หัว ข้อใหญ่ คือ การอพยพของชาวแต้จี้สู่สยาม ผลกระทบจากการอพยพของชาวแต้จี้ต่อประเทศไทย และประวัติชีวิตชาวจีนแต้จี้ในประเทศไทย หนังสือเล่มนี้เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพยิ่ง

ST Ch7 ANGN กิมหลัน 2538 ลูกสาวเจ๊กบ้านนอก กรุงเทพ : โป๊ยเขียน

สารนิยายเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวจีนไหหลำกลุ่มหนึ่งในกรุงเทพ และฉะเชิงเทรา ผู้เขียนเป็นลูกจีนไหหลำ เขียนเรื่องนี้จากประสบการณ์ในชีวิตของตน

ST Ch7 ED สมเกียรติ ลีทวารักษ์สกุล 2537 บทบาทของสมาคมไต้หวันกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย : กรณีศึกษาโรงเรียนไต้หวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 176 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาบทบาทของสมาคมไต้หวันกับการผสมผสานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย พบว่าสมาคมไต้หวันซึ่งเป็นสมาคมที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีกิจกรรมด้าน การศึกษาและวัฒนธรรม กับทั้งให้สวัสดิการทางสังคม เช่น บ้านพักคนชรา สถานพยาบาล สุสานไต้หวัน ฯลฯ โรงเรียนอนุบาลไต้หวันซึ่งสร้างขึ้นโดยกลุ่มพ่อค้าชาวจีนไต้หวันในปี พ.ศ. 2464 เพื่อให้ลูกหลานชาวจีนไต้หวันได้รับการศึกษานั้นปัจจุบันก็ได้รับการดูแลจากสมาคม โรงเรียนนี้ทำหน้าที่ผสมผสานวัฒนธรรมประเพณีไทยและความคิดแบบไทย ให้กับนักเรียนตาม หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 นอกจากนี้ยังได้จัดการเรียน การสอนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็จัดสอน วิชาภาษาจีน และมีกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรมจีนอีกด้วย

ST Ch8 LC ศุภมาส เอ่งฉ้วน 2536 คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทย และเกาะปีนัง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 155 หน้า.

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐานและที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในภาษา จีนฮกเกี้ยน โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ภาษาฮกเกี้ยนที่ศึกษาได้จากจังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต และเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ทำให้คำเรียกญาติใน 5 ท้องถิ่นแตกต่างกันได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ ฝ่ายพ่อ/แม่ เพศ และการแต่งงาน นอกจากนี้พบว่า คำเรียกญาติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสหรือ ความแตกต่างของอายุ และมีการถือว่าฝ่ายพ่อสำคัญกว่าฝ่ายแม่ อย่างไรก็ตามสำหรับประชากรหลัง มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไป คือกำลังจะกลายเป็นไม่เน้นฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เนื่องจากอิทธิพล ของภาษาและวัฒนธรรมไทย ส่วนที่ปีนังแนวโน้มนี้ไม่ปรากฏเลย

ST Ch9 ANGN Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand. Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages

หนังสือเล่มนี้ศึกษาชนกลุ่มน้อย 19 กลุ่มในประเทศไทย ได้แก่ กูย เวียดนาม จีน เขมร ลีซอ ลาหู่(มุเซอ) ลีซอ ขมุ ไทยใหญ่ แม้ว เย้า จีนฮ่อ กะเหรี่ยง อาข่า(อีเกอ) ละว้า มาเลย์ มอญ อินเดียนและปากีสถาน เนื้อหาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มชนดังกล่าว ได้แก่ จำนวนประชากร การตั้งถิ่นฐาน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ภาษา ลักษณะทางกายภาพ อุปนิสัยใจคอ โครงสร้างทางสังคม จารีต ประเพณีและข้อห้าม ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ ระบบ การปกครอง การสื่อสาร และความ

สามารถทางด้านการทหารและการต่อสู้ ข้อมูลเกือบทั้ง หมดได้มาจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่
เผยแพร่แล้ว

ST Ch9 ANGN Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Haw" Ethnic Groups of
Mainland Southeast Asia New Haven : Human Relations Area Files Press pp.1-2.

หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เฉพาะ บริเวณที่
เป็นคาบสมุทร ในหัวข้อเรื่องจีนฮ่อ(Haw) ผู้เขียนอธิบายโดยย่อเกี่ยวกับลักษณะทางชาติพันธุ์ การตั้ง
ถิ่นฐานและที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร การทำมาหากิน ฯลฯ และตอนท้ายของเรื่องมีบรรณานุกรม
อย่างย่อ (ควรดูหัวข้อ Chinese และ Panthay ในหนังสือนี้ด้วย)

ST Ch9 MI/EC ปราณี ศิริธร 2528 เหนือแคว้นแดนสยาม : คนไทยทุกสาขานอกราชอาณาจักร
พม่า กะเหรี่ยง มอญ เขียงใหม่ : ลานนาสาร 538 หน้า

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงชนชาติไทยนอกเมืองไทย ในตอนที่เกี่ยวกับชาวไทยใหญ่ในประเทศพม่า มี
เรื่องกล่าวถึงกองทัพจีนก๊กมินตั๋งที่แพ้จีนคอมมิวนิสต์ และอพยพเข้าไปในพม่า ทหารจีนเหล่านี้ ส่วน
หนึ่งถูกส่งไปยังประเทศไต้หวัน แต่อีกส่วนไม่ยอมกลับ อาศัยอยู่ในรัฐชาน และทางตอนเหนือของ
ประเทศไทย ในระยะแรก ทหารเหล่านี้มีอาชีพหลัก คือ การค้าฝิ่น ต่อมาได้กระจายไปอยู่กับชาวเขาเผ่า
ต่างๆ และมีอาชีพค้าขายและเกษตรกรรม ชนเหล่านี้ปัจจุบันเรียกว่า จีนฮ่อ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

รายชื่อหนังสือภาษาไทย

- กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. บทบาทของขุนนางไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2367-2453). ปริญญาโท กศ.ม. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 187 หน้า
- กมลธรรม ชื่นพันธุ์ 2539 "การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับป่าชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชาวเมี่ยน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 150 หน้า
- กรมประชาสัมพันธ์, 2505, รายงานการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, โดยกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, กันยายน, 2505, 99 หน้า
- _____. 2510, รายงานการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขาทางภาคเหนือ ปี 2510 โดยคณะพระธรรมจาริกฐานที่ 3 ในความอุปถัมภ์ของกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, 70 หน้า, มีภาพประกอบมาก
- _____. 2514, การสงเคราะห์ชาวเขาในประเทศไทย, กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2514, 36 หน้า, มีภาพประกอบ
- กระจำจ พันธ์มนานิน, 2516, "การพัฒนาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : แนวความคิดสมบูรณ์แบบ" บทความเสนอในที่ประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยาครั้งที่ 12 คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 5-7 กุมภาพันธ์ 2516
- กษมาภรณ์ มณีขาว 2532. รูปภาพที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงบทบาทในปริศนา เรื่องเล่าภาษาเมี่ยน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 163 หน้า
- กองสงเคราะห์ชาวเขา, ม.ป.ป., ประวัติความเป็นมาการกระจายตัวประชากร และการโยกย้ายของชาวเขาในประเทศไทย, คำบรรยาย พิมพ์โรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า
- กองนโยบายและวางแผน, 2521, รายงานสถิติเกี่ยวกับยาเสพติด เมษายน-มิถุนายน 2521, กองนโยบายและวางแผน สำนักงาน ป.ป.ส. โรเนียว เย็บเล่ม 81 หน้า มีแผนที่และภาคผนวก
- กองวิจัยสังคมศาสตร์, ม.ป.ป., รายงานย่อผลการวิจัยในสาขาต่างๆ ด้านสังคมศาสตร์ เล่ม 6 สภาวิจัยแห่งชาติจัดพิมพ์เผยแพร่, 58 หน้า

- กาญจนา ประชาพิพัฒน์ และคนอื่นๆ 2538 "การสำรวจคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนชาว
เขม่าม้งในประเทศไทย = Quality of life and environment of Hmong in Thailand"
รายงานการวิจัย ศูนย์พัฒนาอนามัยชาวเขา กรมอนามัย 18 หน้า.
- กิมหลัน 2538 ลูกสาวเจ๊กบ้านนอก กรุงเทพฯ : โป๊ยเขียน
- เกษร สมพฤษ 2534 พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จัง
หวัดเชียงใหม่: ความคิดเห็นของครอบครัวผู้ติดยาและเฮโรอีนที่มีต่อการ ป้องกันและการบำบัด
รักษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 53 หน้า.
- ขจิตภัย บุรุษพัฒน์, 2516, "การพัฒนาการศึกษาชาวเขา", วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1
มกราคม 2516 หน้า 1-25
- _____. 2526, ชนกลุ่มน้อยในไทยกับความมั่นคงของชาติ, สำนักพิมพ์แพรว-พิทยา, 315 หน้า,
- _____. 2533, ชาวเขา, สำนักพิมพ์แพรวพิทยา กรุงเทพฯ, มีบรรณานุกรม, มีภาพประกอบ, 168 หน้า
- คริสต์ทีน่า ฟิงค์, 1993, "การต่อสู้ของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.17 No.1,2
January-June 1993, หน้า 40
- จงหทัย อมรพัฒน์กุล 2535 กว้างตั้ง : การศึกษาเชิงพิธีกรรมวิเคราะห์ ศึกษากรณีหมู่บ้านเข้าห้วย
แม่ซ้าย อ.เมือง จ.เชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษย
วิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จรัส สุวรรณเวลา, 2523, ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพิมพ์สมพงษ์, 13 หน้า
- จรรยา ศรีงามสมบัติ, 2539, "ประเพณีการเกิดของชาวกะเหรี่ยงโปว์ บ้านดงกู่ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัด
แม่ฮ่องสอน", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2, หน้า 53-57
- จันทบูรณ์ สุทธิ และคนอื่นๆ, 2524, รายงานการสำรวจภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจชาวเขาดอยหัวเสือ
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, พ.ศ.2524, โรเนียว
เย็บเล่ม 29 หน้า มีตารางและแผนที่
- จันทบูรณ์ สุทธิ, 2524, ไร่เลื่อนลอยชาวเขา ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวง
มหาดไทย มีนาคม 2524, โรเนียว เย็บเล่ม, 124 หน้า มีภาคผนวก
- _____. 2525, "การจำแนกดินตามจารีตประเพณีของชาวเขา", บทความแสดงในการฝึกอบรมการ
เก็บตัวอย่างดิน, 7-8 สิงหาคม 2524, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวง
มหาดไทย, โรเนียว เย็บเล่ม, 17 หน้า

- _____. 2538, "กะเหรี่ยง : ชีวิต จารีตประเพณี สิ่งแวดล้อม" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบรอบ 30 ปีสถาบันวิจัยชาวเขา 21 ตุลาคม 2538, หน้า 30-60
- จตุรงค์ ภูมิรินทร์ 2535 "การประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาโดยตุงที่มีต่อ ชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าอีเก้อและมูเซอ = An Impact evaluation of Doy-Tung development project on hilltribes: a case study of A-Kha and Lahu" รายงานการวิจัย คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 108 หน้า.
- จิตรา ก้อนันทเกียรติ 2539 ดั่งหนึ่งเกี้ยว กรุงเทพฯ : แพรว 231 หน้า
- เจษฎา มิ่งฉาย 2537 "ความพึงพอใจของเกษตรกรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ 197 หน้า
- ฉลาดชาย รมิตานนท์ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และวิระดา สมสวัสดิ์, 2526, พม่า : อดีตและปัจจุบัน, ห้องจำหน่ายหนังสือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 378 หน้า
- เฉลิมชัย ปัญญาดี 2538 ปัจจัยเชิงโครงสร้างสังคมสิ่งแวดล้อม และปัจจัยระดับ บุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ จากการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนชายชาวเขาเผ่าอีเก้อ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 322 หน้า.
- ชนิตา รัชพลเมือง, กรรณิการ์ สักกุล, รัตนา ตุงคสวัสดิ์ และเพชรวรรณ จันทรวงศ์, 2531, การศึกษาของชาวไทยใหญ่ จีนฮ่อ ลัวะ และกะเหรี่ยง : การศึกษาเฉพาะกรณีบ้านไม้ลุงชน บ้านถ้ำ บ้านกองลอย และบ้านผาแตก รายงานผลการวิจัย ศูนย์วิจัยชาติาภิเษกสมโภช, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 163 หน้า
- ชลิดา เกษประดิษฐ์ 2536 "การศึกษาภาวะเจริญพันธุ์ของชาวเขาเผ่าเย้าในจังหวัด ลำปาง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาประชากรและสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 101 หน้า.
- ชอบ คชอนันต์ และพินิจ พิทยกัลป์, 2523, รายงานเบื้องต้นผลการศึกษานาการข้าวของกะเหรี่ยงและคนเมืองในภาคเหนือของประเทศไทย, ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, โรเนียวเย็บเล่ม, 40 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย
- ชอบ คชอนันต์, 2523, "ชาวเขาในประเทศไทย" ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, พ.ศ. 2523, บทความโรเนียว, 9 หน้า มีภาคผนวก เดิมเขียนเป็นภาษาอังกฤษ แล้วน.ส.ผ่องเพ็ญแข เทพหัสดิน ณ อยุธยา แปลเป็นภาษาไทยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 31 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2523 กรมประชาสงเคราะห์ เอกสารวิชาการเลขที่ 102 เล่มที่ 12/2523

- ชัยฤกษ์ ไตลังคะ, 2526, บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการยอมรับนวัตกรรมในการทำนา
คำของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, พ.ศ.2526, 66 หน้า
- ชิดพงษ์ สยามเนตร, 2509, การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์, โรเนียวเย็บเล่ม, 132 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย มีบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ
- ดนุญา ดิยายน, 2537. การแต่งกายในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเย้าในภาคเหนือ ของประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 113 หน้า.
- เดือนใจ ญูชกร ณ อยุธยา, 2517, "การศึกษาทัศนคติของชาวเขาที่มีต่อคนไทยและประเทศไทย",
ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517, โรเนียว,
เย็บเล่ม, 118 หน้า
- เดือนใจ ดีเทศน์ (ญูชกร ณ อยุธยา) 2517 คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าอีเก้อ ลำปาง : โครงการ
ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- _____. 2527 คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่าลีซอ ลำปาง:โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขต
ชาวเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- เดือนพิศ ชัยพรหมประสิทธิ์, 2530. สถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวจีนในสังคมไทย
ปัจจุบัน : กรณีศึกษากลุ่มอนุรักษ์นิยมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 157 หน้า
- ถาวร พู่เฟื่อง 2536. บรรณานุกรมชาวเขา-ชนกลุ่มน้อย สถาบันวิจัยชาวเขา. (บรรณานุกรม หัวเรื่อง)
เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา, 89 หน้า.
- ทวี จตุวรพฤษ 2538 พิธีกรรมเพื่อสืบทอดความเป็นชาติพันธุ์ของชาวเขา ยากจน: การศึกษา
การปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าลีซอในจังหวัดเชียงใหม่ วิทยา นิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต สาขาการพัฒนสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 283 หน้า.
- ทัศนัย ไสยกิจ (ดร.), 2513, "ปัญหาการศึกษาที่บ้านดอยสูง", โครงการประกาศนียบัตร อาสาสมัครชั้น
บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียวเย็บเล่ม 20 หน้า
- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ 2532 "วรรณยุกต์ในภาษาเย้า" รายงานการวิจัย ภาควิชา ภาษาศาสตร์ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 129 หน้า.

- นพดล ศักดิ์เจริญชัยกุล 2538 "การศึกษามาตรการป้องกันปัญหาเสพติดใน ชุมชนชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลขี้เหล็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด เพชรบูรณ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ 154 หน้า.
- นันทา กลิ่นมณี 2532. คำลักษณนามในภาษาเมี่ยน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาภาษา ศาสตร์, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 233 หน้า
- นิตา เจริญสุข 2531. นามสกุลของคนไทยเชื้อสายจีน : การวิเคราะห์ทางอรรถ ศาสตร์ชาติพันธุ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาภาษา ศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย, 201 หน้า.
- นิกา ลาชโลชน, 2532, "นิทานสำหรับกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.13 No.3,4 July-December 1989, หน้า 38-39
- _____. 2537, "อาหารจากสิ่งแวดล้อมชาวต๋อย" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา vol.18 No.1-2, July-Dec. 1994, หน้า 46-51
- _____. 2538, "การบริหารทารกของเด็กกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบ รอบ 30 ปีสถาบันวิจัยชาวเขา, 2538, หน้า 62-65
- นิวัตร ตันไพศาล. บทบาทชาวจีนในหัวเมืองชายฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2411-2475. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 225 หน้า
- ประสิทธิ์ ดิศักดิ์, 2513, "การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา", คำบรรยายสรุป (Briefing) โดยหัวหน้า กองสงเคราะห์ชาวเขา สำหรับคณะผู้เชี่ยวชาญสหประชาชาติ, ณ ห้องประชุมกรม ประชาสงเคราะห์, ตุลาคม 2513, โรเนียว เย็บเล่ม, 12 หน้า
- ประเสริฐ ชัยพิภูลิต 2526 บ้านลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 18 หน้า. (เอกสารโรเนียว)
- _____. 2529 ข้อห้ามข้อนิยมชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัย ชาวเขา 138 หน้า.
- _____. 2537 "คณะกรรมการหมู่บ้านกับการพัฒนา: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวเขาเผ่าลีซอ" รายงาน การวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 53 หน้า.
- _____. ม.ป.ป. เพลงและการละเล่นของลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัย ชาวเขา 20 หน้า (เอกสาร โรเนียว)
- ประเสริฐ ชัยพิภูลิต และทวิช จตุรพฤกษ์ 2531/1988 สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยชาวเขา 43 หน้า. (เอกสารโรเนียว)
- ประวิตร โพธิ์อาสน์, 2521, "เกิดเป็นกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 2 เล่มที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2521, หน้า 11-14

- _____. 2521, "ปากท้องของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2521, หน้า 47-49
 - _____. 2522, "กะเหรี่ยงในแม่แจ่มตะวันออก" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2522 หน้า 51-55
 - _____. 2523, "พูดอย่างกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 44-46
 - _____. 2524, "กะเหรี่ยง ความเปลี่ยนแปลงที่ห้ามมิได้" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 2524 หน้า 46-49
 - _____. 2527, "กะเหรี่ยงสายใยแห่งไมตรี" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2527, หน้า 11-15
 - _____. 2527, "กะเหรี่ยง : ด้วยความเสียใจ" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 8 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2527, หน้า 55-58
 - _____. 2531, "กะเหรี่ยงกับประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งนับวันจะสาบสูญ" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.12 No.3,4 July-December 1988, หน้า 24-32
 - _____. 2533, "กะเหรี่ยง : จากผีสู่ศาสนา" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับที่ 14 เล่มที่ 3-4, 1990, หน้า 12-17
- ปราณี ศิริธร 2528 เหนือแคว้นแดนสยาม : คนไทยทุกสาขานอกราชอาณาจักร พม่า กะเหรี่ยง มอญ เชียงใหม่ : ลานนาสาร 538 หน้า
- ปรารธนา โกเมน 2532. สมาคมชาวจีนในกรุงเทพฯ พ.ศ.2440-2488 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 120 หน้า.
- ปิยนาด แสนศักดิ์ 2532 การศึกษาความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติกับการปรับตัว ทางการเมือง ในหมู่ชาวลีซอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร 220 หน้า.
- ปิยะนัฐ คำนิวัฒน์ 2536 "ระบบสรรพนามบุรุษที่ 2 ในภาษามูเซอเฉเล = Lahu shehleh second person pronominal system" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร 54 หน้า.
- แผนกวิชาประถมศึกษา, 2517, การทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รายงานการวิจัย แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียวเย็บเล่ม, 99 หน้า

- _____. 2518, การทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขา รายงานการวิจัย แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียวเย็บเล่ม, 106 หน้า
- พรพรรณ เตียรักษ์กิจสกุล 2535 พัฒนาการบทบาทของสมาคมชาวจีนในกรุงเทพ ที่มีต่อคนไทยเชื้อสายจีน(2485-2535) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พร้อม ผิวนวล(พลตรี), 2520, เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชายุทธศาสตร์เรื่อง ภาคเหนือกับความมั่นคงแห่งชาติของไทย เสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2520, โรเนียว, เย็บเล่ม, 112 หน้า
- พลเอกประภาส จารุเสถียร, 2509, ชาวเขาในประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์, กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2509, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 23 หน้า สำหรับภาคภาษาไทย และ 21 หน้า สำหรับภาคภาษาอังกฤษ
- พัชรินทร์ ลิขสุทธร 2531 "พฤติกรรมการรักษาเย็บพาดตนเองด้วยฝืนของชาวม้ง ที่เจ็บป่วย: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนม้งแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 207 หน้า.
- พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ 2535 "การศึกษาระดับความต้องการและสุขภาพจิตของ ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งกับชาวไทยชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ = A Study of need hierarchy and mental health between Hmong hilltribes and rural villagers in Chiang Mai province" รายงานการวิจัย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 87 หน้า.
- พิมุข ขาญธนะวัฒน์ 2537/2538 คริสตศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวมูเซอแดง : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีระหว่างหมู่บ้านยาป่าแห่นกับ หมู่บ้านแสนคำลือ ในกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ไพฑูรย์ ดัสเช (ดร.), 2527, ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : เอกภาพกับคอมมิวนิสต์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรเนียว เย็บเล่ม, 223 หน้า
- ไพโรจน์ ลิตปรีชา, 2515, "ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาชาวเขา", Thai Journal of Development Administration vol.XII, No.2, เมษายน 2515, หน้า 200-219
- ไพโรจน์ เสริมนา, 2523, "พิธีเรียกขวัญของชาวกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 41-43
- ไพโรจน์ จันทรอุไร 2531 "การยุติเสียงปืนแตกบริเวณรอยต่อ 3 จังหวัด (เพชรบูรณ์-เลย-พิษณุโลก)" เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 105 หน้า.

- ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528, การศึกษาเชิงสังคมวิทยาและวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา, โรเนียว เย็บเล่ม 226 หน้า
- ภาวนา ก้อนกลีบ 2536 "การยอมรับสิ่งใหม่ของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนพื้นราบ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยมะนาว ถึงอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่" วิทยา นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 190 หน้า.
- มงคล จันทรบำรุง (ผู้แปล), 2528, "คะยา คะเรียนนี และยางแดง" แปลจากบทความของนักวิจัยชาวสวิสชื่อ J.M. Rastorfer "The Kayah, Karenni and Yang Daeng" ลงพิมพ์ใน ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา เล่มที่ 8 ฉบับที่ 3, หน้า 8-17
- _____. "พ่อค้ากับนักบุญ : จิตสำนึกของเจ้ากับกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับครบรอบ 30 ปี สถาบันวิจัยชาวเขา 21 ตุลาคม 2538, หน้า 66-75
- มงคล จันทรบำรุง และจิระ ประจักษ์, 2527, การศึกษาภาวะตลาดของผลผลิตการเกษตรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เขตพื้นที่โครงการพัฒนาการเกษตรบนที่สูงเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น ลุ่มน้ำแม่ลาน้อย ตอนบน จังหวัดแม่ฮ่องสอน รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2527, โรเนียว เย็บเล่ม, 54 หน้า
- มจิต สัจสัตยญาวุฒิ 2537 "ปัญหาในการอพยพชาวเขาไปสู่พื้นที่ราบ: กรณีศึกษา เผ่าม้ง อำเภอปาง จังหวัดพะเยา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 191 หน้า.
- มนทิวา เดชะมโนดม 2538 เชียงหวาย : การก่อตัวขององค์กรนำชาวจีนในสังคมไทย (พ.ศ. 2452-2460) วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มนัส มณีประเสริฐ 2525/1982 การใช้ประโยชน์ที่ดินชาวเขาเผ่าลีซอ เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา 18 หน้า. (เอกสารโรเนียว)
- มุกดา ทองงาม, 2517, คำนิยมทางสังคมของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงราย น่าน และตาก, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียว เย็บเล่ม, 94 หน้า
- เมืองพล เมฆเมืองทอง, 2518, กะเหรี่ยงที่บ้านเลโคะ ตำบลแม่ยาว อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน, สารนิพนธ์ เสนอต่อศูนย์บัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โรเนียว เย็บเล่ม, 70 หน้า

- ไม่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ, 1987, Southeast Asian Tribal Groups and Ethnic Minorities :
Prospects for the Eighties and Beyond, Proceedings of a conference co-sponsored by
Cultural Survival, Inc., and the Department of Anthropology, Harvard University,
Cultural Survival Report 22, Cambridge, MA.02138, 171 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ, ไม่ปรากฏชื่อปีที่พิมพ์, โครงการหลวงภาคเหนือ, Printed by Union Offset
Limited Partnership, กรุงเทพฯ 32 หน้า มีภาพประกอบ เขียนด้วยภาษาไทยมีภาษาอังกฤษปน
- ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "กะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service
Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความ
ความโรเนียว เย็บเล่ม, 8 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย
- ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "กะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in In-Service
Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม 1970, บทความ
ความโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน, 1970, "การทำนาของพวกกะเหรี่ยง", บทความแสดงใน The First Symposium in
In-Service Orientation on Hill Tribes, กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย ตุลาคม
1970, บทความความโรเนียว เย็บเล่ม, 8 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1965, The Hill Tribes of Thailand SEATO Press Release issued by the
Public Information office of the South-East Asia Treaty Organization, โรเนียว, แผ่น
ปลิว, 15 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1968, "Land Reforms Cure, Wastage", Modern Asia Vol.2, No.3, หน้า 33-
34 Hong Kong, May-June 1968, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1969, Civic Action Guidelines for Operations among the Karen, โรเนียว, 38
หน้า เป็นภาษาไทย มีบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1969, The Karen Tribal Group of Thailand, SYOP Intelligence Notes,
Target Analysis Section, Psychological Operations GP, No.100, 14 May, 1969,
โรเนียว, เย็บเล่ม, 22 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1980, "Behind Karen Lines", Asia Week July 4, 1980 หน้า 30-36
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 1988, "Burma The Students Struggle On", Asiaweek, October 28, 1988
เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2514, ชีวิตและงานสังคมสงเคราะห์ ของสุวรรณ รื่นยศ, โรงพิมพ์ไทยเชชม ถนน
เฟื่องนคร, 2514, 179 หน้า

- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2514, เรื่องของสปอ., ไม่ปรากฏที่พิมพ์, 41 หน้า, เขียนเป็นภาษาไทย มีภาพและตารางประกอบ
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2524, "กะเหรี่ยงอิสระ 32 ปีแห่งการปฏิวัติ" วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 11-18 มกราคม 2524, หน้า 18-22 และ 19-26
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2528, การศึกษาเชิงสังคมวิทยา และวัฒนธรรมถึงผลกระทบของโครงการพัฒนาทางสังคมที่มีต่อสตรีและเด็กชาวเขา, ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, พ.ศ. 2528, รายงานการวิจัยโรเนียว, เย็บเล่ม, 226 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง, 2529, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวไทยยางและชาวไทยพื้นเมือง จังหวัดลำพูน, รายงานการวิจัยในการฝึกอบรมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ ระดับหัวหน้าโครงการ รุ่นที่ 5, 2529, สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, โรเนียว เย็บเล่ม, 200 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้รวบรวม, 1988, 1988 Refugee Relief Programmes, The Church of Christ in Thailand, 14 Pramuan Road, Bangkok, บทความโรเนียว เย็บเล่ม, 43 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้รวบรวม, 2531, รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับชาวไทยต่างวัฒนธรรม, กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, มิถุนายน 2531, 147 หน้า
- ไม่ปรากฏชื่อผู้รวบรวม, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, North Thailand Distribution of Hilltribes, ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, เลขที่ศูนย์เอกสารประเทศไทย 10807, 4 แผ่น
- ไม่ปรากฏผู้แต่ง, 23 ธันวาคม 1973, "Drug abuse control in Thailand", Sunday Nation, กรุงเทพฯ, 2 แผ่น, เขียนเป็นภาษาไทย
- ไม่ปรากฏผู้แต่ง, 2528, รายงานการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.), กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, กันยายน พ.ศ. 2528, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 56 หน้า
- รัชกรณ นภาพรพิพัฒน์ 2534. แบบแผนการลงคะแนนเสียงชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตชุมชนหนาแน่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 172 หน้า
- รัตนา สุกุมลจันทร์ 2534 พฤติกรรมการใช้ยาและยาเสพติดของชาวบ้านห้วยน้ำดัง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่: สาเหตุการเสพยาของผู้ติดฝิ่นและเฮโรอีนที่ได้รับการบำบัดรักษาในปี 2533

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหา
วิทยาลัยเชียงใหม่ 75 หน้า

ลักขณา ดาวรัตนหงษ์ 2532/1989 "พิธีไหว้ผีดินของชาวลีซอ" ภาษาและวัฒนธรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2
นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 104-
129

_____. 2537/1994 "พิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของชาวลีซอ" ภาษา และวัฒนธรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1
หน้า 82-91

วันซ์ พฤกษะศรี, 2511, "ปัญหาชาวเขา", วารสารสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ.
2511, หน้า 49-55, เขียนเป็นภาษาไทย

วันซ์ พฤกษะศรี, สนิท วงศ์ประเสริฐ, มนัส มณีประเสริฐ, รัลนา มณีประเสริฐ, 2529, รายงานการวิจัย
เรื่องความร่วมมือของชาวเขาในการวางแผนครอบครัว, สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชา-
สงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 37 หน้า

วันซ์ พฤกษะศรี, สนิท วงศ์ประเสริฐ, สมภพ ลาชโรจน์ และคนอื่นๆ 2528, ประเมินผลการให้การ
ศึกษาชาวเขาของคณะพระธรรมจาริก, รายงานการวิจัยของสถาบันวิจัยชาวเขา กรม
ประชาสงเคราะห์, โรเนียว เย็บเล่ม, มีบรรณานุกรม, 82 หน้า

วันทนีย์ จันทรเอี่ยม 2536 กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายเซพติดของชาวอาข่า
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหา
วิทยาลัยเชียงใหม่ 115 หน้า.

วิชัย กฤตประโยชน์ 2532. การณ์ลักษณะในภาษาเมียน (ASPECT IN MIEN) ;วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 233 หน้า

วิชัย โปษยะจินดา, 2529, ข้อมูลและข้อคิดเกี่ยวกับการปลูกฝิ่น, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 31 หน้า

วันซ์ พฤกษะศรี และสนิท วงศ์ประเสริฐ 2531 "การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก: ศึกษากรณี
ชาวเขาเผ่ามูเซอ" สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ 47 หน้า.

วิยะดา ทองมิตร 2527 การใช้แรงงานของชาวจีนในสังคมไทย พ.ศ. 2325-2453. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยศิลปากร 292 หน้า

วิรัช นิยมธรรม 2533 ระบบฐานข้อมูลภาษาและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยด้วย คอมพิวเตอร์ นคร
ปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ม.มหิดล 121 หน้า

- วิศิษฐ์ศักดิ์ ไททอง, 2517, คำนิยมทางกิจการครอบครัวและหมู่บ้านของนักเรียนชาวเขาในจังหวัดตาก เชียงราย และน่าน, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517, โรเนียว เย็บเล่ม, 133 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย
- วีเกียรติี มารคแมน 2539 «จ้าวแต่จ้าว» กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมทางดนตรี : กรณีศึกษาคณะ เหล่าปวงนี้ซ่งป้ง วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล 288 หน้า
- เวชชวุฒิ บุญชูวิทย์ 2532 เงื่อนไขทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับสิ่งใหม่ ของชาวเขาเผ่า อีเก้อ: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านแสนเจริญใหม่ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร 109 หน้า.
- ศรินทิพย์ สติรศิลป์ 2529 คำลักษณนามในภาษาล่าหู่(มุเซอตำ) : การวิเคราะห์ ตามแนววรรค ศาสตร์ กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 183 หน้า
- ศรีศักร วัลลิโภดม, 2529, "ลัวะ ละว้า และกะเหรี่ยงของเผ่าในที่สูงกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ-การเมืองกับรัฐในที่ราบ" วารสารเมืองโบราณ Vol.12, No.1, มกราคม-มีนาคม 2529 เขียนเป็น ภาษาไทยและอังกฤษ
- ศุภชัย สติรศิลป์ และคนอื่นๆ, 2528, "อาหารชาวเขา" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2528, หน้า 27-60
- ศุภมาส เอ่งฉ้วน 2536 คำเรียกญาติภาษาจีนฮกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทยและเกาะปีนัง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 155 หน้า
- ศุภลักษณ์ พรกุลวัฒน์ 2538 พัฒนาการการดำเนินธุรกิจและการธำรงเอกลักษณ์ ธุรกิจแบบจีน : กรณีศึกษาสองตระกูล วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สารภี ศิลา, 2535, "หน่อดี-มัดหมี่กะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.16 No.12 January-June 1992, หน้า 41-47
- _____. 2538 "วัฒนธรรมชุมชนกับการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีของหญิง ชาวเขาเผ่ามูเซอ: กรณีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการค้าประเวณีกับวัฒนธรรมชุมชนและการ แก้ไขปัญหา" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 52 หน้า.

สารภี คีลา และวิเชียร คชานันต์, 2530, การแต่งงานของกะเหรี่ยง รายงานการวิจัย โครงการผลิตสื่อทางโสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับวงจรชีวิตชาวเขา สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, โรเนียว, เย็บเล่ม, 15 หน้า

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2529, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ. 2529 จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 91 หน้า

_____. 2529, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา พ.ศ. 2529 จังหวัดเชียงราย, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 95 หน้า เป็นรายงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กัน

_____. 2530, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ.2530 จังหวัด แม่ฮ่องสอน สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 66 หน้า

_____. 2530, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ.2530 จังหวัดน่าน สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 80 หน้า

_____. 2530, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ.2530 จังหวัดลำปาง สุโขทัย เพชรบูรณ์ และแพร่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 218 หน้า

_____. 2530, รายงานเบื้องต้นข้อมูลระดับหมู่บ้าน การสำรวจประชากรชาวเขา พ.ศ. 2530 สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 108 หน้า

_____. 2532, รายงานการสำรวจประชากรชาวเขา : พ.ศ. 2531 จังหวัดกาญจนบุรี กำแพงเพชร ราชบุรี อุทัยธานี เพชรบุรี สุพรรณบุรี และประจวบคีรีขันธ์, สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 171 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526, เอกสารประกอบการสัมมนา การประถมศึกษาเพื่อชาวเขา (ฉบับร่าง), โรเนียว เย็บเล่ม 194 หน้า มีภาคผนวก และบรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 "สภาพสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมการสื่อสารของชาวเขาเผ่าเย้า ม้ง และถิ่นในจังหวัดน่าน: ข้อเสนอแนะสำหรับการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่วัฒนธรรม" รายงานการวิจัย กองควบคุม พืชเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 161 หน้า

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2519, ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง, โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร กรุงเทพฯ, 90 หน้า มีบรรณานุกรม มีภาพประกอบมาก

สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, รายงานการประเมินผลเรื่องโครงการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขา สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย โรเนียวเย็บเล่ม 71 หน้า

- สินธุ์ สโรบล และ จี.ลามาโร โรเบิร์ต, 2532, การประเมินผลกิจกรรมของโครงการไฮเฟอร์ อินเตอ
ร์เนชันแนลประเทศไทย ปี 2517-2531, รายงานการวิจัยฉบับที่ 50, ศูนย์วิจัยและพัฒนา มหา
วิทยาลัยพายัพ, 41 หน้า
- สินธุ์ สโรบล, 2531, ทศนคติของเกษตรกรต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำบนที่สูงในบริเวณโครงการพัฒนาลุ่ม
น้ำแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ รายงานผลการวิจัยฉบับที่ 35 มหาวิทยาลัยพายัพ
จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2531, 98 หน้า
- สิริกา จรัสแสงเพชร 2535 "สาระทางการศึกษาในพิธีกรรมของชาวไทยภูเขาเผ่าเมี่ยน(เย้า) บ้าน
ปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษานอกระบบ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 154 หน้า.
- สืตีก ฤทธิ์เนติกุล 2538 "ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบการเกษตรกรรม ผลผสมผสานบนที่สูงของ
ชาวเขาเผ่าม้ง บ้านช่างเคี่ยน-ดอยปู่ จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 139 หน้า.
- สุจิตลักษณ์ ดีผดุง, 2536, "รายงานภาคสนาม : กระเหรี่ยงบ้านห้วยฮ่อมนอก ตำบลทาชุมเงิน อำเภอ
แม่ทา จังหวัดลำพูน", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ
พัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1, หน้า 4-16
- สุทธิ จันทรวงษ์ 2531 "วัฒนธรรมสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า-ไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์ 112 หน้า.
- สุภางค์ จันทวานิช, สวีเส้าหลิน และคณะ 2539 ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียนที่
เฉาซัน : ทำเรือซันโกว ค.ศ.1860-1949(พ.ศ.2403-2492) กรุงเทพฯ : ศูนย์จีนศึกษา สถาบัน
เอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 323 หน้า
- สุริยา รัตนกุล (บรรณาธิการ), 2521, รวบรวมบทความจากการสัมมนาเรื่อง "การศึกษาวิจัยภาษาใน
ประเทศไทย" จัดโดยโครงการศูนย์ศึกษาและวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, จัดที่หอประชุมจตุรทิศ, โรงพยาบาลรามาธิบดี 23-24 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2521 เป็นการรวบรวมบทความเข้าไว้ด้วยกัน ลงเลขหน้าใหม่ทุกบทความ เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
กฤษบางบทความ และเขียนเป็นภาษาไทยบางบทความ โรเนียวเย็บเล่ม เลขหมู่ที่ศูนย์เอกสาร
แห่งประเทศไทย 29452 และ 31367
- สุริยา รัตนกุล (ผู้รวบรวม), วิรัช นิยมธรรมและโสภณา ศรีจำปา (บรรณาธิการคอมพิวเตอร์), 2529,
พจนานุกรมภาษาไทย-กะเหรี่ยงสะกอ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 เล่ม
เล่มแรก ก-ป เล่มที่สอง ผ-ฮ 1,277 หน้า

สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์, 2538, สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล จัดพิมพ์เนื่องในมหาวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 58 หน้า มีภาพสีหลายภาพ และบรรณานุกรม

สุริยา รัตนกุล และพิกุลทอง รุจิราภา, 2520, คำสนทนาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ภาษาไทย-อังกูพร้อมทั้งปทานุกรม รวบรวมคำศัพท์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย, โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ (ต่อมาเป็นสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท) มหาวิทยาลัยมหิดล โรเนียว เย็บเล่ม 82 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย ถ่ายทอดเสียงภาษาอังกูด้วยสัททอักษร และตัวอักษรไทย

สุริยา รัตนกุล และลักขณา ดาวรัตนหงษ์, 2531, อาหารแสดงโรคและบริโภคนิสัยของชาวกะเหรี่ยงสะกอ, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล บริษัทปิ่น-เกล้าการพิมพ์จำกัด, 92 หน้า, เขียนเป็นภาษาไทย มีภาพประกอบมาก

สุริยา รัตนกุล, 2515, พจนานุกรมไทย-ม้ง (แม้วขาว) โรงพิมพ์เกษมสัมพันธ์, 195 หน้า

_____. 2518, "นานาภาษาในประเทศไทย" บทความลงพิมพ์ครั้งแรกใน เรื่องนารูสำหรับประชาชน เล่มที่ 1 ชมรมนักเรียนทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ต่อมาเสนอในที่สัมมนาเรื่อง ภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ณ หอประชุมจวจินต์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี วันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2520 โรเนียว เย็บเล่ม, 15 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย ต่อมาพิมพ์ในวารสารรามาธิบดี ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 มิถุนายน 2524 หน้า 64-75

_____. 2521 และ 2539, เพลงกะเหรี่ยง, บทความเสนอในการสัมมนาเรื่อง "การศึกษาวิจัยภาษาในประเทศไทย" ณ หอประชุมจวจินต์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี 23-24 กุมภาพันธ์ 2521 ต่อมาพิมพ์เป็นเล่มหนังสือเผยแพร่โดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลเมื่อพฤษภาคม 2539 โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด, 55 หน้า

_____. 2524, "อาหารกะเหรี่ยง" วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2524 หน้า 67-87 เขียนเป็นภาษาไทย

_____. 2529, "วิเคราะห์คำว่า è [ต่ำ] ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ" วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 หน้า 1-35

สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2519, "หมวดคำเครือญาติในภาษากะเหรี่ยง" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ โครงการศูนย์ภาษาเอเชียอาคเนย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2519 โรเนียว เย็บเล่ม, 18 หน้า เขียนเป็นภาษาไทย

โสฬส ศิริไสย์, 2536, "ข้าว.....มาลาเรีย วิชากรรมของคนปกากะญอ", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 หน้า 42-53.

_____. 2537, "เสื้อผ้าชาวกะเหรี่ยง", วารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2, หน้า 61-78

_____. 2539, "ประเพณีแต่งงานของกะเหรี่ยง", ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ราย 3 เดือน ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2539, หน้า 18-28

สถาบันวิจัยชาวเขา, 2532, รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อประเพณีดั้งเดิมของชาวเขาเผ่าเย้า เผ่าลีซอ เผ่ากะเหรี่ยง โดยสถาบันวิจัยชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ร่วมกับโครงการสื่อสารเพื่อการ พัฒนาที่สูงไทย/WIF กองควบคุมพืชเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., โรเนียว เย็บเล่ม, 103 หน้า

สนั่น วงศ์พัวพันธ์, 2516, การพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทยเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, วิทยา-นิพนธ์เสนอ ต่อวิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 29 มีนาคม 2516, โรเนียว, เย็บเล่ม 99 หน้า มีภาคผนวกและบรรณานุกรม

สนิท วงศ์ประเสริฐ 2537 "ทัศนคติที่มีต่อเอโรอิน โสเภณี และแนวทางการฟื้นฟูจริยธรรม ศึกษา กรณีชาวมูเซอ" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 68 หน้า.

สมเกียรติ ลีทศภัทรกุล 2537 บทบาทของสมาคมไชน่ากับการผสมผสานทางวัฒนธรรมในสังคม ไทย : กรณีศึกษาโรงเรียนไหหลำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 176 หน้า

สมเกียรติ จำลอง และจันทบูรณ์ สุทธิ, 2532, กะเหรี่ยงโปว์ และวัน เดือน ปี : กรณีจังหวัดอุทัยธานี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 13 ฉบับที่ 3-4 กรกฎาคม- ธันวาคม 1989 หน้า 1-28

สมเกียรติ จำลอง, 2528, "ตำนานการอพยพของกะเหรี่ยงในเขต จังหวัดอุทัยธานี และใกล้เคียง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ. 2528

สมจิต สัจจัญญาวุฒิ 2537 "ปัญหาในการอพยพชาวเขาลงสู่พื้นที่ราบ: กรณีศึกษา เผ่าม้ง อำเภอปาง จังหวัดพะเยา" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 191 หน้า.

สมชาย ชัยลี 2538 การมีส่วนร่วมของชนกลุ่มน้อยในการพัฒนาชนบท พื้นที่ราบสูง: ศึกษากรณี การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าอีเก้อในโครงการพัฒนาคอยดุง วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยเกริก 88 หน้า.

- สมบูรณ์ สุขสำราญ 2533/1989 ทรรศนะและความคาดหวังของผู้อพยพอินโดจีน กรุงเทพฯ :
สถาบันสารานุกรม มูลนิธิประชากร 100 หน้า
- สมภพ สารโจน์, 2521, "หญิงมีครรภ์ และการคลอดบุตรของกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัย
ชาวเขา, ฉบับที่ 4 ปีที่ 2 ตุลาคม-ธันวาคม 2521 หน้า 42-46
- _____. 2521, "การร่วมวงสุราในสังคมกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2
เมษายน-มิถุนายน 2521, หน้า 40-42
- _____. 2523, "ความเชื่อเกี่ยวกับ ผี ขวัญ และวิญญาณของกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัย
ชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523 หน้า 12-20
- _____. 2526, "ประวัติความเป็นมาของกะเหรี่ยง พ.ศ.2393-2475" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาว
เขา ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2526, หน้า 38-51
- _____. 2530, "หมูและไก่สำหรับกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา, Vol.11 No.3,4
July-December 1987, หน้า 32-37
- _____. 2532 "บทบาทและสถานภาพสตรีของสังคมกะเหรี่ยง" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา,
Vol.13 No.12 January-June 1989, หน้า 52
- _____. 2533, "ภาวะผู้นำของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนระดับหมู่บ้านของกะเหรี่ยงโป" วารสารข่าวสาร
สถาบันวิจัยชาวเขา ฉบับที่ 14 เล่มที่ 3-4, 1990, หน้า 42-46
- _____. 2537, "ทุ่งใหญ่นเรศวรควรที่จะให้ใครดูแล" วารสารข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา vol.18 No.3-
4, July-Dec. 1994, หน้า 54-67
- สมภพ มณีเวช 2533 "การศึกษาค่านิยมต่อการมีบุตรของสตรีชาวเขาเผ่าม้งและเผ่ากะเหรี่ยงในจัง
หวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 108
หน้า.
- สมหมาย ประทุมวงศ์ 2537 "พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรของ
ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง: กรณีศึกษาเฉพาะอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาม
หาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 98
หน้า.
- หรรณพ พุกจันทร์ 2532. สมาคมจีนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษากรณี สมาคมจีน
จังหวัดพิษณุโลกกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี พ.ศ.2528 วิทยานิพนธ์ ปริญญามหา
บัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 224 หน้า
- อดิศร ภูสาระ 2536 "การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงสภาพ
เศรษฐกิจสังคมของชาวม้งที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกับบนภูเขา ในกิ่งอำเภอ เวียงแก่น จังหวัด

ชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 154 หน้า.

อริธา สุนทโรทก 2538 มุเซอตำมุเซอเหลื่อง : การรักษาสถาปัตยกรรมและพรมแดนชาติพันธุ์ในบริบทของการพัฒนาที่บ้านบาหลา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อรัย สายเพ็ญ 2528 ศึกษาเปรียบเทียบนิทานพื้นบ้านชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต หน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 409 หน้า

อรัญ สุวรรณบุบผา, 2524, มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของฝิ่นในชนกลุ่มน้อยทางภาคเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์เสนอวิทยาลัยทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, เอกสาร 06-2524, โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ลาดยาว, พ.ศ. 2524, 174 หน้า มีภาคผนวก

อัญชัญ อินคำ 2536 "การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกซ้อมเสริมนักเรียน ชาวเขาเผ่าแม้วชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 458 หน้า.

อาพันธ์ กาญจนพันธุ์, 2521, โครงสร้างเศรษฐกิจของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, จัดพิมพ์โดยสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2521, โรเนียว เย็บเล่ม มีตาราง 19 หน้า

อาภาพร เมษะมาน 2535 "ประสิทธิผลของการสอนเรื่องการคุมกำเนิด แก่ชาวเขาเผ่าม้งโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการสอนโดยผ่านผู้อาวุโสชายชาวเขาเผ่าม้ง ในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาล สาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 102 หน้า

อำไพ สุจริตกุล, 2517, รายงานผลการวิจัยเรื่องการทดลองฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตโดยโครงการทดลองหน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 40 หน้า มีภาคผนวกอีก 6 ภาคผนวก

อุไรวรรณ แสงศร และสารณีย์ ไทยานันท์ 2539 "ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้าน กรณีศึกษาเผ่าอีโก้และเผ่ากะเหรี่ยง" รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา 59 หน้า.

รายชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ

- Anan Ganjanapan, 1987, "Land Tenure in Thailand", paper presented at the International Conference Thai Studies in ASEAN : State of the Art, September 21-23, 1987, Organized by Thai Khadi Research Institute, Thammasat University, Bangkok, โรเนียว, มีบรรณานุกรม, 20 หน้า
- Andersen, J.P.(Lieut-Colonel), "A Journey along a part of the Siam-Burma Frontier", Journal of the Siam Society, Vol.18, part II, หน้า 111-133,
- Andersen, J.P.(Major), ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Some Notes about the Karens in Siam, ถ่ายเอกสาร, เย็บเล่ม, หน้า 51-58, ไม่ปรากฏชื่อวารสารที่มีบทความนี้อยู่ เลขที่ศูนย์เอกสารประเทศไทย 10013
- Andersen, Kirsten Ewers, 1978, "Elements of Pwo Karen Buddhism", The Scandinavian Institute of Asian Studies, Copenhagen, 1978, หน้า 99-104
- Bang-On Thiemsiri and Kannika Mahawat, 1972, List of Documentary Films on Thailand, Applied Scientific Research Corporation of Thailand, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า
- Benchavan Tongsir, 1987, "Fertility and Migration of the Hilltribes in Maehongsorn Province" in Population and Development Projects in Thailand Field Studies edited by Suchart Prasith-rathsint, Steering and Review Committee Microlevel Studies Program on Population and Development Interaction in Thailand, pp.436-476
- Benedict, Paul K. 1941, Kinship in Southeastern Asia Ph.D. Dissertation, Department of Anthropology, Harvard University, 1941, 526 หน้า
- Blanchard, Wendell 1966, Thailand its people its society its culture, Human Relations Area Files Press, New Haven, 526 หน้า มีแผนที่
- Boonsanong Punyodyana, 1974, "Minority Groups and Minority Class: The Oppressed and Oppressor in Thai Social Structure", paper from the Conference on the Majority-Minority Situation in Southeast Asia, Manila, Philippines, May 8-10, 1974, บทความ โรเนียว เย็บเล่ม, 26 หน้า
- Bradley, David, 1982, "Traditional Minorities and Language Education in Thailand" บทความ โรเนียว เย็บเล่ม, 25 หน้า
- Bruneau, Michel, 1967, "Village Karen du Nord-Ouest de la Thaïlande : Etude Géographique", Bulletin de la Section de Géographie, Tome LXXIX, Année 1966,

- Paris Bibliothèque Nationale, หน้า 25-41 เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส
- _____. 1980, Recherches sur l'organisation de l'espace dans le Nord de la Thaïlande, These présentée devant l'Université de Paris IV, le 10 Juin 1977, Librairie Honore Champion, 7 Quai Malaquais, Paris, 1044 หน้า แบ่งเป็น 2 volumes, มีภาคผนวก, เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส
- Burling, Robbins 1969, "Proto-Karen : A Reanalysis", Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, Publications of the Department of Linguistics, the University of Michigan 1969
- Center for Research and Development, 1987, A Study of Attitudes of The Hilltribes towards Thai-Norwegian Church and Highland Development Project, Payap University, Chiangmai, 1987, 307 หน้า
- Central Hill Tribe Welfare Committee, 1963, Hill Tribe Development and Welfare in Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Bangkok, July 1963, 41 หน้า
- Chang, David W. 1973 "Current Status of Chinese Minorities in Southeast Asia" Asian Survey Vol.XIII No6
- Chankrachang, C., 1976, Hill Tribes of Thailand and Prospectus for Education, วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกศึกษาศาสตร์ University of Northern Colorado, 164 หน้า
- Charas Suwanwela and others, 1978, Hill Tribal Opium Addicts A Retrospective Study of 1382 Patients, Technical Report No.DH-5/78, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, The Somsong Press, Bangkok, 20 หน้า มีแผนภูมิ
- _____. 1978, Opium Use and Dependence in Hill Tribe Villages in Thailand, Paper presented at the Conference on Opium Production, Trade and Use in the Golden Triangle, April 3-7, 1978, Philadelphia, U.S.A., Technical Report DH-6/78, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, The Somsong Press Bangkok, 17 หน้า มีแผนที่
- _____. 1978, Primary Health Care in the Hill Tribe Villages, Paper prepared for the WHO Workshop on Prevention and Treatment of Drug Dependence, Alexandria, Egypt, 16-21 October, 1978, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 10 หน้า
- _____. 1978, Socio-Economic Realities and Their Implications in the Treatment of Drug

- Dependent Persons, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 13 หน้า
- _____. 1979, Preliminary Report of Health Care Delivery Research, Technical Report No.DH-9/79, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, โรเนียว, เย็บเล่ม, 12 หน้า มีตารางและแผนที่
- Chob Kacha-Ananda, 1971, Final Report of Tribal Data Project, Phrase One, โครงการรวมข้อมูลชาวเขา ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 34 หน้า มีภาคผนวก
- _____. 1976 Etude "ethnographique du groupe "thnique yao en Thailande du nord Thse de troisieme cycle, l'Universit" de Paris, 286 pages.
- Chupinit Kesmanee & John McKinnon, 1986, Instruments and Facts : Research, Development and State Formation in the Highlands, paper presented in Thai to Lannathai Conference, Chiangmai, 22-24 August, 1986, มีบรรณานุกรมและภาคผนวก 44 หน้า
- Cohen, Paul T., 1984, "Opium and the Karen : A Study of Indebtedness in Northern Thailand", Journal of Southeast Asian Studies, Vol.XV, No.1, March 1984, หน้า 150-165
- Colquhoun, Archibald Ross, (อ่านปีพิมพ์ไม่ได้), Amongst the Shans, 392 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- Como, Jennifer Siriwan 1991 Of pride and prejudice : adapting ethnic identity among the Akha of northern Thailand. M.A. thesis. Connecticut : Wesleyan University 225 pages
- Cooper, Robert G., 1979, "The Tribal Minorities of Northern Thailand : problems and Prospects" หน้า 323-334 ในหนังสือชื่อ Southeast Asian Affairs 1979, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, 363 หน้า
- Culas, Christian 1994 "The Cultural Change and the Structures of Social Organisation of the Hmong of Thailand". Project report. 32 pages
- Cultural Information Analysis Center (CINFAC), Center for Research in Social Systems (CRESS) 1970 Ethnographic Study Series : Minority Groups in Thailand.

- Washington, D.C. : Staff for Military Operations, Department of the Army. 1135 pages
- Department of Public Welfare, 2510, Social Scientific Research in Northern Thailand, Bulletin No.1 of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, Department of Public Welfare, Ministry of Interior, Government of Thailand, 2510, 33 หน้า
- Department of Public Welfare, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, First Five Year Plan for the Development and Welfare of the Hill Tribes in Northern Thailand, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 47 หน้า
- Dessaint, Alain Y. 2514/1971 "Lisu Annotated Bibliography" Behavior Science Notes VI(2), New Haven : HRAF, pp.71-94.
- Dessaint, William 2529/1986 "Pérégrinations à travers la littérature orale lissou (domaine tibéto-birman)" in Centre de Recherche sur l'Imaginaire, Itinéraires imaginaires. Université des langues et lettres de Grenoble, pp.13-52.
- Durrenberger, E. Paul 2512/1969 A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Ban Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai - A Case History of Lisu Curing. Walter Reed Army Institute of Research 51 pages
- Durrenberger, E. Paul 2513/1970 Further Lisu Curing Ceremonies from A Socio-Medical Study of the Lisu of Northern Thailand, Ban Lum, Amphur Mae Taeng, Changwad Chiangmai. Walter Reed Army Institute of Research 48 pages.
- _____. 2518/1975 "The Lisu concept of the soul" The Journal of the Siam Society Vol.63 part 1 pp.63-7
- Durrenberger, E. Paul 2518/1975 "The Lisu concept of the soul" The Journal of the Siam Society Vol.63 part 1 pp.63-7
- E.J.Walton (ผู้แปล), ไม่ทราบปีที่พิมพ์, "The Red Karens", Journal of the Siam Society, vol.17, หน้า 74-79
- _____. ไม่ทราบปีที่พิมพ์, "The Yang Kalo' (Karieng) or White Karens", Journal of the Siam Society, vol.16, 1, หน้า 39-46
- Edwards, Franklin, 1972, "Thai-Burma Trade", วารสาร Business in Thailand, December 1972 หน้า 23-30 มีภาพประกอบ เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

- Falvey, L., 1977, Ruminants in the Highlands of Northern Thailand An Agrosociological Study, Thai-Australian Highland Agronomy Project, Chiangmai University, Thailand, 124 หน้า, มีตาราง บรรณานุกรม ภาพประกอบ
- Fawcett, James และคนอื่นๆ, 1973, Population Research in Thailand : a Review and Bibliography, A Joint Publication of the East-West Population Institute and the Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 123 หน้า
- Ferguson, Daryl E., 1970, A Study of Royal Thai Government Policies Toward The Hill Tribes in North Thailand 1967-1970, Research and Development Center-Thailand Advanced Research Projects Agency, 7th Floor, Sirinee Building, 518/4 Ploenchit Road, Bangkok, Thailand 15 หน้า มีภาคผนวก และบรรณานุกรม
- Fraser, James Outram 2465/1922 Handbook of the Lisu (Yawyin) Language Rangoon : Superintendent, Government Printing.
- Fridell, Elmer A. 1956, Baptists in Thailand and the Philippines, The Judson Press, 80 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- Gilmore David (Rev.), 1911, "Karen Folk-lore, I-The Legend of twa-Me-Pa", Burma Research Society's Journal, June 1911, หน้า 75-82
- _____. 1911, "Karen Folk-lore, II-The Fall of Man", Burma Research Society's Journal, December 1911, หน้า 36-42
- Goldrick, Richard 1989, Chiang Mai and the Hill Tribes, Sangdad Publishing Co., Ltd. 91 หน้า
- Goodman, Jim 1996 Meet the Akhas Bangkok:White Lotus 138 pages
- Graham, A.W., 1912, Siam : A Handbook of Practical, Commercial, and Political Information London, Alexander Moring, Limited, 1912, 637 หน้า
- Grandstaff, Terry B., 1980, Shifting Cultivation in Northern Thailand : Possibilities for Development, Rseource Systems Theory and Methodology Series, No.3, the United Nations University, Toho Seimei Building, 15-1 Shibuya 2-chome, Shibuya-ku, Tokyo 150, Japan, 44 หน้า
- Haglund, Anna Marie ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, Saving Souls in Thailand, วิทยานิพนธ์ไม่บอกระดับปริญญา, ภาควิชา Social Anthropology, มหาวิทยาลัย Stockholm, โรเนียว, เย็บเล่ม, 66 หน้า

- Hamilton, James W., 1965, "Kinship, Bazaar, Market : The Karen Development of a Dual Economy as an Aspect of Modernization", Paper presented at the Annual Meetings of the Association for Asian Studies, ถ่ายเอกสาร เย็บเล่ม 14 หน้า
- Hamilton, Jane 1970, "The Hill Tribes, Islands in the Middle of Opium, Guns and Politics", Bangkok World, August 16, 1970
- Hanks, Lucien M., Lauriston Sharp, Jane R. Hanks, 1964, A Report on Tribal Peoples in Chiangrai Province North of the Mae Kok River, Bennington-Cornell Anthropological Survey of Hill Tribes in Thailand, Data paper Number I, the Siam Society, 2507, โรเนียวเย็บเล่ม, 89 หน้า มีภาคผนวก
- Harris, George L. และคนอื่นๆ, 1966, Area Handbook for Thailand, Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office, 527 หน้า,
- Hayden, Brian and Ralana Maneeprasert 1995 Feasting among the Akha in Thailand. Burnaby : Simon Fraser Univ. 39 pages. (Report in research in 1995)
- Hearn, Robert M. (ผู้รวบรวม), 1972, A Six-Year Collection of Selected Articles and Clippings Dealing with Refugees and Hill Tribes in Northern Thailand during the Period 1967-1972, prepared as an appendix to a thesis/report entitled Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand
- _____. (compiler), Press Clippings: Northern Thailand, 1972-1974, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, Printed in the United States of America, 150 หน้า
- _____. 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า
- Hearn, Robert M., 1974, Thai Government Programs in Refugee Relocation and Resettlement in Northern Thailand, Auburn, New York : Thailand Books, P.O.Box 643, June 1974, 273 หน้า
- Hinton, Peter (editor) 1967, Tribesmen and Peasants in North Thailand, Proceedings of the First Symposium of the Tribal Research Centre, Chiangmai, Thailand, 1967, 117 หน้า
- _____. 1967, Research in Northern Thailand-Trends and Applications, ร่างรายงานการวิจัย, โรเนียว, เย็บเล่ม 14 หน้า

- _____. 1968, "Shifting Cultivation in Northern Thailand", Standard International January 29, 1968
- _____. 1969, "The Pwo Karen of Northern Thailand", รายงานฉบับร่างส่งอธิบดีกรม
ประชาสงเคราะห์ ในวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1969, ถ่ายเอกสาร เย็บเล่ม 64 หน้า และมีภาค
ผนวกอีก XXIX หน้า
- _____. ไม่ลงวันที่ ประมาณ ค.ศ.1969, "Swidden Cultivation among the Pwo karen of Northern
Thailand : Present Practice and Future Prospects, ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม, 19 หน้า มีตาราง
- _____. 1971, "Population Dynamics and Dispersal Trends among the Karen of Northern
Thailand", Paper presented at the Seminar on Contemporary Thailand, 6-9
September, 1971, The Australian National University, โรเนียว, 20 หน้า
- _____. 1973, "Population Dynamics and Dispersal Trends Among the Karen of Northern
Thailand" ในหนังสือชื่อ Studies of Contemporary Thailand (Robert Ho & E.C. Chapman
editors), Australian National University Canberra หน้า 235-251
- _____. 1979, "The Karen, Millennialism, and the Politics of Accommodation to Lowland
States", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier
with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 81-94
- _____. 1983, "Do the Karen Really Exist?", หน้า 155-168 ในหนังสือชื่อ Highlanders of
Thailand (edited by John McKinnon and Wanat Bhruksasri), Oxford University Press,
358 หน้า
- Hudspith, J. Edwin 1969, Tribal Highways and Byways : A Church Growth Study in North
Thailand วิทยานิพนธ์ Master of Arts in Missions, The Faculty of Fuller Theological
Seminary, 363 หน้า มีตารางและแผนภูมิ พร้อมด้วยแผนที่
- Hunter, Guy 1966, South-East Asia : Race, Culture & Nation, Oxford University press, 191
หน้า, มีบรรณานุกรมและบรรณานุกรม
- Iijima, Shigeru 1965, "Cultural Change among the Hill Karens in Northern Thailand", Asian
Survey, Vol.V, No.8, August, 1965, หน้า 417-423
- _____. 1979, "Ethnic Identity and Sociocultural Change Among Sgaw Karen in Northern
Thailand", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai
Frontier with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 99-118
- _____. 1985, "The Significance of Wet Rice Cultivation for Swidden Cultivators : The Case

- of the Karens" ลงในวารสาร East Asian Cultural Studies volume XXIV, March 1985, pp.93-98
- _____. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, "Culture Change of the Hill Karens in Northern Thailand" A Preliminary Report of the Field Work in Northern Thailand to the National Research Council, the Royal Government of Thailand, โรเนียว, เย็บเล่ม, 16 หน้า
- Jacques Amyot and others., 1980, Khwae Yai Ecological Reconnaissance, social Science Sector, (Revised Edition), สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรเนียว เย็บเล่ม, 44 หน้า
- Jorgensen, S.B., 1980, "Forest People in a World of Expansion", Transactions of the Finnish Anthropological Society, No.2, 1980, หน้า 77-96
- Jørgensen, Anders B. and Kirsten E. Andersen, 1982, Final Report on Pwo Karen Research in cangwat Uthai Thani, amphur Ban Rai January-February 1980, Submitted to the National Research Council, โรเนียว, 13 หน้า
- Kammerer, Cornelia Ann 1986 Gateway to the Akha World : Kinship, Ritual, and Community among Highlanders of Thailand. Ph.D. Dissertation, Department of Anthropology, Faculty of the Division of Social Sciences, University of Chicago, 443 pages.
- _____. 1990 "Customs and Christian Conversion among Akha Highlanders of Burma and Thailand," American Ethnologist 17(2), May 1990. p.277-291.
- Keen, F.G.B., 1976, "Shifting cultivation in North Thailand" หน้า 49-68 จากหนังสือเรื่อง Man and the Environment Regional Perspectives, Longman
- Kerr, A.F.G., (1927-28), "Two 'Law??' vocabularies", Journal of the Siam Society, vol.XXI, part 1, หน้า 53-63 เขียนเป็นภาษาอังกฤษ มีรายการคำศัพท์ที่เขียนด้วยตัวอักษรไทย
- Keyes, Charles F., 1977, The Golden kninsula Culture and adaptation in Mainland Southeast Asia, Macmillan Publishing Co.,Inc. 370 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- _____. 1979, "The Karen in Thai History and the History of the Karen in Thailand", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 25-61
- _____. (editor), 1979, Ethnic Adaptation and Identity, the Karen on the Thai Frontier with

Burma, A Publication of the Institute for the Study of Human Issues, Philadelphia,
278 หน้า มีบรรณานุกรม และบรรณานุกรม

Kuhn, Isobel 1956, Ascent to the Tribes Pioneering in North Thailand, Achina Inland Mission
Book, Moody Press, Chicago, 315 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

Kunstadter, Peter 1965, "The Future of Upland Tribal people in the Nations of Southeast
Asia : Lua' and Karen Hill Peoples of Northwest Thailand", Paper presented at the
Annual Meetings of the American Anthropological Association, Denver, Colorado,
November 1965, ถ่ายเอกสาร, 41 หน้า

_____. 1967, Southeast Asia Tribes, Minorities and Nations, Princeton Center of
International Studies, 1967

_____. 1969, Report to the National Research Council of Thailand : An Outline of
Anthropological Research, 1966-1969, โรเนียว เย็บเล่ม, 43 หน้า

. 1970, "Integration and Assimilation of Minorities in Mae Hongson Province", Paper
prepared for Asian Studies Association Meeting, 3 April, 1970, San Francisco,
California, โรเนียว เย็บเล่ม, 16 หน้า

_____. 1970, "Fertility, Mortality and Migration of Hill and Valley Populations in
Northwestern Thailand", บทความเสนอในที่ประชุม International Seminar on Shifting
Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National
Development/Department of Land Development, October 1970, หน้า 411-432

_____. 1972, "Spirits of Change Capture the Karens", National Geographic, February 1972,
หน้า 267-284, มีภาพประกอบ

. 1979, "Ethnic Group, Category, and Identity : Karen in Northern Thailand", ใน
หนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with
Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 119-163

_____. 1983, "Demographic Differentials in a Rapidly Changing Mixed Ethnic Population in
Northwestern Thailand" Paper presented at the Occasional Seminar, Nihon University
Population Research Institute, Tokyo, 7 September 1983, โรเนียว เย็บเล่ม, 31 หน้า

_____. 1983, "Women's Occupational and Domestic Roles in a District Town in
Northwestern Thailand", Paper prepared for presentation at the Association for Asian
Studies Meeting, San Francisco, March 1983, โรเนียว เย็บเล่ม, 23 หน้า

- _____. ม.ป.ป., "Subsistence Agricultural Economics of Lua' and Karen Hill Farmers of Mae Sariang District, Northwestern Thailand", Paper prepared for Symposium on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, โรเนียว, เย็บเล่ม, 61 หน้า
- _____. ม.ป.ป., Hill and Valley Populations in Northwestern Thailand ร่างรายงานการวิจัย Draft for private circulation-not for publication or quotation, โรเนียว เย็บเล่ม, 28 หน้า
- Kunstadter, Peter และ E.C.Chapman, 1970, "Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand" บทความเสนอใน International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern Thailand, Ministry of National Development Department of Land Development, October 1970 หน้า 145-166
- Kunstadter, Peter, 1983, "Demographic Differentials in a Rapidly Changing Mixed Ethnic Population in Northwestern Thailand" Paper presented at the Occasional Seminar, Nihon University Population Research Institute, Tokyo, 7 September 1983, โรเนียว เย็บเล่ม, 31 หน้า
- Kunstadter, Peter, E.C. Chapman and Sanga Sabhasri (editors), 1978, Farmers in the Forest Economic Development and Marginal Agriculture in Northern Thailand, East-West Center, the University Press of Hawaii, 402 หน้า
- Lakana Daoratanahong 2525/1982 A Contrastive Study on Lisu and Thai Phonology M.A.Thesis, Bangkok : Faculty of Graduate Studies, Mahidol University. 149 pages.
- _____. 2537/1994 La culture lissoue à travers les classificateurs dans la vie quotidienne et dans la tradition orale. Unpublished doctoral dissertation, ECOLE DES HAUTES ETUDES EN SCIENCES SOCIALES, Paris, 465 pages.
- Lebar, Hickey and Musgrave (eds.) 1964 "Akha" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven:Human Relations Area Files Press pp.33-38
- _____. 1964 "Lahu" Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia New Haven:Human Relations Area Files Press pp.30-33
- Lehman, F.K., "Who Are the Karen, and If So, Why? Karen Ethnohistory and Formal Theory fo Ethnicity", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 215-253 เขียนเป็นภาษาอังกฤษ

- Lewis, Paul ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, The Hill Tribes of North Thailand, เอกสารประกอบการสอนวิชา Socio-Anthro.321, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรเนียว เย็บเล่ม, 6 หน้า เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ปนไทย
- London, Kenneth Perry, 1939 (First Greenwood Reprinting 1968), Siam in Transition, Greenwood Press, Publishers, New York, 328 หน้า
- Luce, G.H., 1959, "Introduction to the Comparative Study of Karen Languages", Journal of the Burma Research Society, vol.XLII part I, หน้า 1-18
- Manat Kanthathatbamrung (Police Captain), 1967, Welfare and Management Activities of Border Police among the Hill Tribes in Northern Thailand Thesis submitted to the Department of Public Administration, Thammasat University as a partial fulfilment for the degree of Master of Public Administration, เขียนเป็นภาษาไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ โดย MRDC, June, 1967, 89 หน้า
- Manndorff, Hans 1965, The Hill Tribe program of the Public Welfare Department, Ministry of Interior Thailand, December 1965, โรเนียว เย็บเล่ม, 37 หน้า
- Marlowe, David H., 1979, "In the Mosaic : The cognitive and Structural Aspects of Karen-Other Relationships", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 165-214
- McKinnon, John & Wanat Bhruksasri (editors), 1983, Highlanders of Thailand, Oxford University Press, 1983, 358 หน้า มีบรรณานุกรมและดรรชนี
- McMahon, A.R. 1878, The Karens of the Golden Chersonese, London : Harrison, 1878, 423 หน้า มีแผนที่ และภาพประกอบ
- Michaud, Jean 1993 "The Social Anchoring of the Trekking Tourist Business in a Hmong Community of Northern Thailand," 21st Annual Conference of Canadian Council for Southeast Asian Studies. U. of Alberta, October 15 to 17 1993. 14 pages.
- Ministry of Agriculture and Cooperatives, 1970, Promotion of Livestock Production in the Highlands of Northern Thailand, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 22 หน้า
- Mischung, Roland 1986, Environmental "Adaptation" Among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study, รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, โรเนียว, เย็บเล่ม, 135 หน้า

- Mischung, Roland, 1980, Religion in a Cgau (Sgaw) Karen Village of Western Upland Chieng Mai Province, Northwest Thailand, Final Research Report presented to the National Research Council of Thailand, Bangkok, โรเนียว เย็บเล่ม, 149 หน้า
- _____. 1986, Environmental "Adaptation" Among Upland Peoples of Northern Thailand : A Karen/Hmong (Meo) Case Study, รายงานการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, โรเนียว, เย็บเล่ม, 135 หน้า
- Moore, Frank J., 1974, Thailand : its people, its society, its culture, HRAF Press, New Haven 607 หน้า มีบรรณานุกรมและดรรชนี
- Nelson, Rupert R. 1969, Upland-Lowland Conflict : The Missionaries' Role, a reasearch paper delivered to the Fifteenth Annual Mission Conference of the Amerian Baptist Mission in Thailand, August 1969, โรเนียว, เย็บเล่ม, 18 หน้า
- Nicholl, Charles 2531/1988 Borderlines. A Journey in Thailand and Burma Bangkok : Asia Books 238 pages
- O' Rourke, Edward 1965, Recommendations on a Hill Tribe Health Program รายงานโรเนียว เย็บเล่ม, 6 หน้า
- Obayashi, Taryo, 1964, "The Lawa and Sgaw Karen in Northwestern Thailand", Journal of the Siam Society, volume LII, Part 2, July 1964, หน้า 199-216 มีภาพประกอบหลายภาพ
- Oesch, Hans, 1979, "The Music of the Hilltribes in Northern Thailand", Journal of the National Research Council of Thailand, Vol,11, No.2, หน้า 1-26 มีภาพประกอบ,
- Oughton, G..A., 1969, "Agricultural Development in the Hills of Northern Thailand", Subject matter of a briefing given to the SEATO Orientation Course at the Tribal Research Centre, 22nd February, 1969, รายงานโรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า
- _____. 1970, "Swidden Cultivation and Forest Destruction in North Thailand", Paper prepared by the Agricultural Adviser, Tribal Research Centre for the 3rd National Forestry Conference held at Chiangmai, August 14-22, 1970, บทความโรเนียว 17 หน้า
- Patya Saihoo, 1963, The Hill Tribes of Northern Thailand A Study by Patya Saihoo, Research Fellow under The SEATO Cultural Programme 1962-63, 88 หน้า
- Peerasit Kamnuansilpa, Peter Kunstadter and Nanta Auamkul, 1987, Hill Tribe Health and Family Planning : Result of a Survey of Hmong (Meo) and Karen Households in

- Northern Thailand, Published by the Family Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health, Bangkok, โรเนียว เย็บเล่ม, 92 หน้า
- Pinid Pitchyagal, 1972, Final Report of Tribal Data Project, Phrase Two, โครงการรวมข้อมูลชาวเขา ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่, 14 กันยายน 1972, รายงานโรเนียวเย็บเล่ม, 9 หน้า มีตารางแสดงข้อมูลประชากรชาวเขา 2 หน้า
- Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert, Sinth Sarobol and Ronald D. Renard, 1987, 1986 Crop Year Rice Production Survey in the Project Area of the Thai-German Highland Development Programme, Payap Research and Development Center, payap University, Chiangmai, Thailand, April 1987, 79 หน้า
- Preecha Chaturaphand, 1971, "The Karens First Out of the Gourd Part II", the Bangkok World, June 26, 1971, หน้า 8-11 มีภาพประกอบ
- _____. 1980, People of the Hills, Editions Duang Kamol, 200 หน้า มีภาพประกอบมาก
- Preeda Tasanapradit, Usaneya Perngparn and Vichai Poshyachinda, 1986, Hill Tribal Population and Family Planning, Institute of Health Research, Chulalongkorn University, September 1986, 21 หน้า
- Rashid, Mohd. Razha and Pauline H. Walker, 1975, "The Karen people : An Introduction" จากหนังสือเรื่อง Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand (Anthony R. Walker editor), School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, หน้า 87-95
- Rashid, Mohd. Razha, 1975, "Karen Swiddening Techniques" จากหนังสือเรื่อง Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand (Anthony R. Walker editor), School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, หน้า 101-110
- _____. 1975, "The Pwo Karen Village of Dong Luang : Some Notes and Impression" จากหนังสือเรื่อง Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand (Anthony R. Walker editor), School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, หน้า 97-100
- Renard, Ronald D., 1986, "The Intergration of Karens in Northern Thai Political Life During the Nineteenth Century", in Anuson Walter Vella edited by Ronald D. Renard, Southeast Asia Papers, Center for Asian and Pacific Studies, University of Hawaii at Manoa, pp.229-249

- _____. 1987, "The Delineation of the Kayah States Frontiers with Thailand : 1809-1894", Journal of Southeast Asian Studies Vol.XVIII, No.1, March 1987, หน้า 81-92
- Renard, Ronald D., Prasert Bhandhachat, G. Lamar Robert and others 1988, Changes in the Northern Thai Hills : An Examination of the Impact of Hill Tribe Development Work 1957-1987, Research and Development Center, payap University, Thailand, Research Report No.42, 192 หน้า
- Robert Burton Jones, Jr., 1958, The Karen Language : Descriptive and Comparative Studies, Ph.D. Dissertation in Linguistics, the University of California, 254 หน้า
- _____. 1961, Karen Linguistic Studies Decription, Comparison, and Texts, University of California Publications in Linguistics Volume 25, University of California Press, 283 หน้า
- Rodulfo, A.M., 1970, "Ethnic and Religious Minority in South-East Asia", Pacific Community, winter 1970, หน้า 1-16
- Rogers, John, 1978, "Golden Triangle, or is it really a poverty triangle?", The Nation Review, February 26, 1978, หน้า 5
- Roop, Delagnel H., 1967, "The Problem of Linguistic Diversity in Thailand : An approach to a solution", paper presented at the First Symposium ont he Hill Tribes and Thailand, August 1967, โรเนียร์ว เย็บเล่ม, 18 หน้า
- Roy, Edward Van 1965, Economic Frontiers : A Study of Economies in the Hills of North Thailand Ph.D dissertation, the University of Texas, 1965, 219 หน้า
- Sanit Chittsunanda, March 21 1971, "Caring for the Karen : Student Volunteers out in the Field" the Bangkok Post, หน้า 14
- Sanit Wongsprasert 1974 Lahu Agriculture and Society M.A.Thesis Institute of Social Anthropology, University of Oxford 242 pages.
- Schrock, Joann L. และคนอื่นๆ, 1970, Minority Groups in Thailand, Ethnographic Study Series, Department of the Army, USA, February 1970, 1135 หน้า มีตาราง แผนที่ ภาพประกอบ และดรรชนี
- Schworer, Gretel, 1976, "The Music of the Hill Tribes in Northern Thailand", a brief notes to accompany a programme of dances and music from the northern mountains, presented at the Siam Society, January 20, 1976, 4 หน้า

- Seidenfaden, Erik 1967, The Thai Peoples The Origin and Habitats of the Thai Peoples with
A Sketch of their Material and Spiritual Culture The Siam Society, 1967, 162 หน้า
- Seidenfaden, Erik, 1923, "The Lawa Additional Note", Journal of the Siam Society, vol.XVII
part 2, หน้า 101-102
- Shafer, Robert 1955, "Classification of the Sino-Tibetan Languages", วารสาร Word, vol.11,
1955 หน้า 94-111
- Shibuya, Mugumi 1995 Introduction of Formal Education towards the Hill Tribe in
Thailand : The Case Study of the Akha. paper submitted to the National Research
Council, Bangkok Thailand. 14 pages
- Skinner, G. William 2494/1951 Report on the Chinese in Southeast Asia. Ithaca: Cornell
University 91 pages
- _____. 2497/1954 A Study of Chinese Community Leadership in Bangkok, together with
an Historical Survey of Chinese Society in Thailand. Doctoral Dissertation, Cornell
University. 814 pages
- _____. 2499/1956 Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand. Ithaca:
Cornell University Press 363 pages
- _____. 2500/1957 Chinese Society in Thailand : An Analytical History. Cornell University
Press. แปลโดย พรณี นัตรพลรักษ์ และคณะ 2529 สังคมจีนในประเทศไทย:ประวัติศาสตร์
เชิงวิเคราะห์ กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์
- _____. 2500/1957 "Chinese assimilation and Thai politics" The Journal of Asean Studies.
Vol.16 The Association for Asian Studies, Inc. p.237-250
- _____. 2502/1959 "Overseas Chinese in Southeast Asia" The Annals of the American
Academy of Political and Social Science Vol.321 p.136-147
- _____. 2503/1960 "Change and Persistence in Chinese Culture Overseas : A Comparison
of Thailand and Java" Journal of the South Seas Society V.16 p.86-100
- _____. 2507/1964 "The Thailand Chinese: Assimilation in a Changing Society" ASIA
No.2 New York p.80-92
- Smalley, William A. 1965, "Teaching Thai in Hill Tribes Schools", the Third of three lectures
delivered to a group of Thai candidates for teaching positions in Hill tribes schools in
North Thailand, July 23-24, 1965, โรเนียว เย็บเล่ม, 16 หน้า

- _____. 1972, "Problems in Writing Thailand Minority Languages in Thai Script" ในหนังสือชื่อ Tai Phonetics and Phonology, edited by Jimmy G. Harris and Richard B. Noss หน้า 131-136
- Smith, Harvey H. และคนอื่นๆ, 1968, U.S. Army Area Handbook for Thailand, 557 หน้า
- Solmt, David B., 1986, A Grammatical Sketch of Eastern Kayah (Red Karen), วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัย California at Berkeley, ค.ศ.1986, โรเนียว, เย็บเล่ม, 274 หน้า
- Solot Sirisai 1986 The Phonological Description of Lahu Nyi Language Spoken in Chayi Village, Patung Sub-district, Mae Chan District, Chiangrai Province. M.A. Thesis. Mahidol University. 145 pages
- Somphob Larchrojna, 1983, "Pwo Karen, Spirits and Souls", หน้า 169-172 ในหนังสือชื่อ Highlanders of Thailand (edited by John McKinnon and Wanat Bhruksasri), Oxford University Press, 358 หน้า,
- Stern, Theodore 1965, Research Upon Karen in Village and Town, Upper Khwae Noi, Western Thailand, รายงานการวิจัย โรเนียวเย็บเล่ม 23 หน้า
- _____. 1979, "A People Between : The Pwo Karen of Western Thailand", ในหนังสือชื่อ Ethnic Adaptation and Identity : The Karen on the Thai Frontier with Burma, Charles F. Keyes (editor), หน้า 63-80
- Story, Joan H. and John H. Story, 1969, Hill Tribes, the Target Audience, รายงานโรเนียวเย็บเล่มเสนอต่อ USIS, 13 หน้า มีตารางและภาคผนวก,
- Suriya Ratanakul, 1977, "Aspects of Linguistic Features in Minority Languages" บทความเสนอในที่ประชุม The Regional Seminar on Language Education in Multilingual Societies : Its Challenges and Potentials, Singapore, 18-22 April 1977, โรเนียว เย็บเล่ม 12 หน้า มีภาคผนวก A,B และบรรณานุกรม เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- _____. 1978 และ 1981, "Sgaw Karen Color Categories" บทความเสนอในที่ประชุม The 11th International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics, University of Arizona, October 20-22, 1978 แล้วปรับปรุงใหม่พิมพ์ใน Journal of the Siam Society, Vol.69, 1981 หน้า 138-144
- _____. (1982/2525 และ 1983), "Three copulative Verbs in Sgaw Karen", บทความเสนอในที่ประชุม The XIII International Congress of Linguists, Tokyo Japan, August 29-September 4, 1982, พิมพ์ในวารสารภาษาและวัฒนธรรม, สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม

- เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, กรกฎาคม-ธันวาคม 2525 หน้า 116-128 และพิมพ์ใน Computational Analyses of Asian & African Languages, Tokyo, Japan, No.21 หน้า 93-108
- _____. 1984, "A Prolegomena on Traditional Wisdom in Karen Folklore", Paper presented to the International Symposium on Southeast Asian Folklore, Krogerup College, Humlebaek, Denmark, August 23-26, 1982, Published in Journal of the Siam Society vol.72, 1984, pp. 1-13, Also published in Studies in Comparative Culture, Japan, 1984, pp. 57-72
- . 1986, "A Study of Compound Nouns in Lawa, White Meo and Sgaw Karen", Paper presented to the 17th International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics at the University of Oregon, September 7-9, 1984. Published in Language in Global Perspective. Papers in Honor of the 50th Anniversary of the Summer Institute of Linguistics (1935-1985) Copyright 1986 by the Summer Institute of Linguistics, Dallas, Texas, pp. 549-556
- _____. 1996, "Numeral Classifiers in Sgaw Karen", Paper presented to the Sixth Meeting of the Southeast Asian Linguistic Society, May 10-12, 1996 University of Oregon. To be published in Mon-Khmer Studies, A Journal of Southeast Asian Languages, vol.XXVIII, 1998
- Suriya Ratanakul, David Thomas and Suwilai Premasirat (editors), 1985, Southeast Asian Linguistic Studies presented to Andre-G.Haudricourt, Mahidol University, Bangkok, 1985, Printed by Parbpim Ltd. 587 หน้า, เขียนเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส
- Tapp, Nicholas 2532/1989 Asian Folklore Studies, Vol.48 pp.59-94
- Tapp, Nicholas, 1979, Thailand Government Policy Towards the Hill-Dwelling Minority Peoples in the North of Thailand 1959-76, M.A. Thesis, School of Oriental and African Studies, London, October 1979, โรเนียว เย็บเล่ม, 74 หน้า
- The United Nations Survey Team, 1967, Report of the United Nations Survey Team on the Economic and Social Needs of the Opium-Producing Areas in Thailand, Government House Printing Office, 1967, 144 หน้า มีแผนที่และภาพประกอบมาก

- Tongkham Song Saeng, 1964, Demonology among the Karens, วิทยานิพนธ์เพื่อปริญญาตรีทาง
เทววิทยา, The Thailand Theological Seminary, Chiangmai, 1964, 20 หน้า, โรเนียว เย็บ
เล่ม เขียนเป็นภาษาอังกฤษ
- Truxton, Addison Strong 1958, The Intergration of the Karen peoples of Burma and Thailand
into their Respective National Cultures : A Study in the Dynamics of Culture Contact
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย Cornell, โรเนียวเย็บเล่ม, 123 หน้า
- Tuck, Harley H., 1970, "Hill Agriculture-Problems and Possibilities", paper presented at the
International Seminar on Shifting Cultivation and Economic Development in Northern
Thailand, Ministry of National Development, Department of Land Development,
October 1970, หน้า 199-214
- Vichai Poshychinda, 1981, Opiate Consumption in Thailand : Population and Pattern of Use,
Technical Report No.DD-1/81, December 1981, Institute of Health Research
Chulalongkorn University, ไม่ระบุโรงพิมพ์, 43 หน้า
- Walker, Anthony R.(editor), 1975 Farmers in the Hills : Upland Peoples of North Thailand,
School of Comparative Social Sciences, Universiti Sains Malaysia, มีแผนที่และภาพ
ประกอบมาก
- _____. 1979-80, "Highlanders and Government in North Thailand" ลงในวารสาร Folk vol.21-
22, K?benham หน้า 419-449
- _____. 1983, "In Mountain and Ulu : A Comparative History of Development Strategies for
Ethnic Minority Peoples in Thailand and Malaysia", วารสาร Contemporary Southeast
Asia Vol.4, No.4, March 1983 หน้า 451-485
- Wanat Bhruksasri and G.A. Oughton, 1970, "Research priorities in Hill-Tribe Development",
บทความเสนอในที่สัมมนา International Seminar on Shifting Cultivation and Economic
Development in Northern Thailand, Ministry of National Development/Department of
Land Development, October 1970, หน้า 319-349
- Williams, Gerri and Rosemarie Sutan Tanon, 1986, "Hilltribe Costumes", National Museum
Volunteers Newsletter Jan 1986, หน้า 15-18
- Wood, W.A.R. 1965, Consul in Paradise sixty-nine years in Siam, Suriwong Book Centre,
175 หน้า

- Yoshimatsu, Kumiko 1989, The Karen World : The Cosmological and Ritual Belief System of the Sgaw Karen in Northwestern Chiang Mai Province รายงานการวิจัยเสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรุงเทพฯ มีนาคม พ.ศ.2532, โรเนียว, เย็บเล่ม, 78 หน้า
- Young, Oliver Gordon, 1961, The Hilltribes of Northern Thailand (A Socio-Ethnological Report) Prepared Under the Auspices of the Government of Thailand and the Cooperation of the United States Operations Mission to Thailand, 120 หน้า, มีตาราง
และภาพประกอบมาก, เขียนเป็นภาษาอังกฤษ